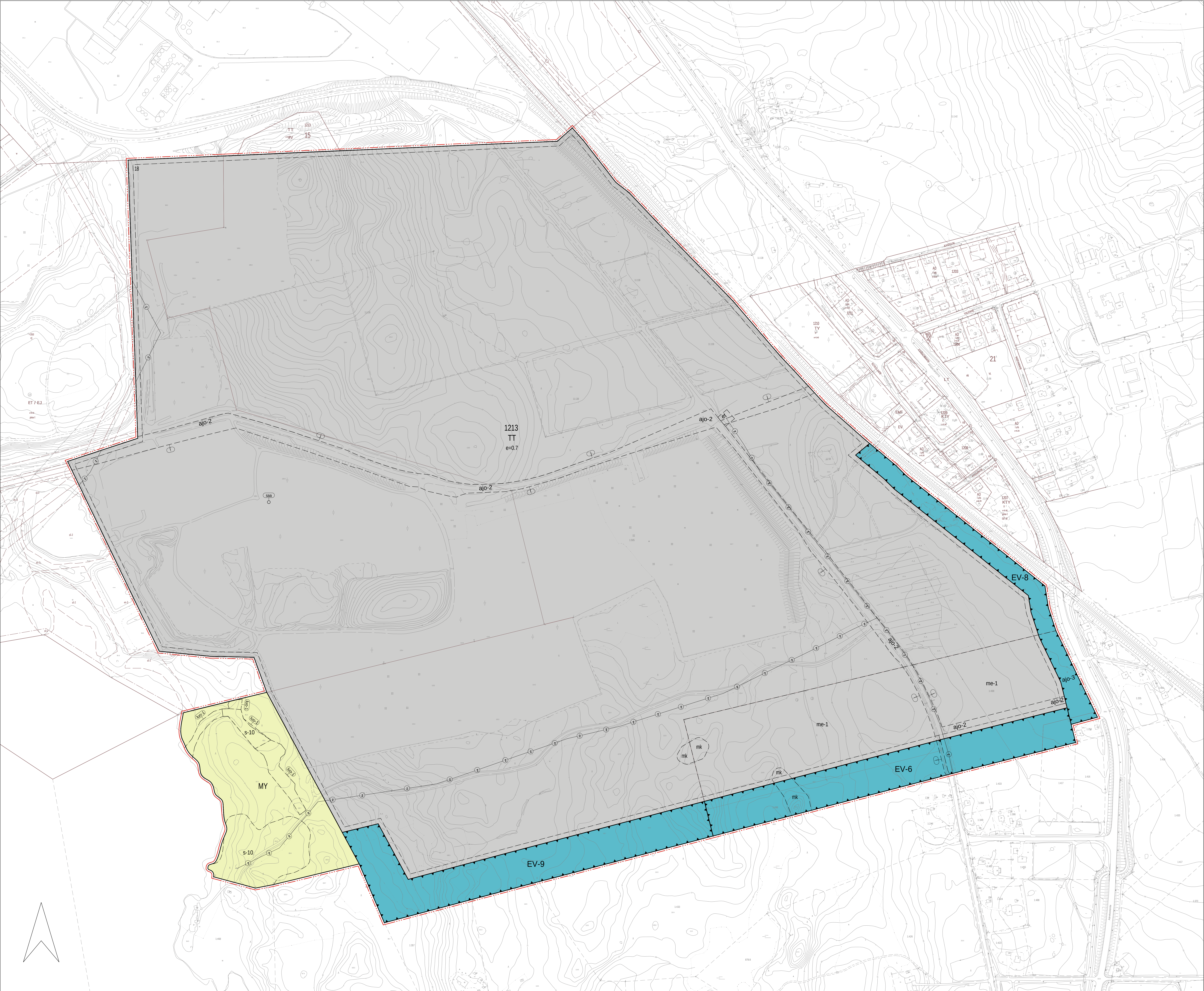

ASEMAKAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET:

- TT

Teollisuusrakennusten korttelialue.
- EV-6

Suojaviheralue. Alueen eteläosassa sijaitseva puusto tulee säilyttää ja alue tulee täydennystiistää yhtenäiseksi suojaviheralueeksi. Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeseen rajoittuvalla alueen osalle tulee sijoittaa vähintään 3 metriä korkeaa metsäviik. Suojaviheralue on rakennettava vainaksi ennen sen kohdalla sijaitsevan me-1 alueen ottamista teollisuuden käyttöön.
- EV-8

Suojaviheralue. Alueelle saa rakentaa teollisuusrakennusten korttelialuetta palvelevan ajoneuvo-liikeyn ja raideverkoston sekä muut tarvittavat kulkuyhteydet. Alueelle voidaan rakentaa myös metsäviik tai muu metsä estävi rakente. Maaston alueelle sallitaan anostaan yksi ajoneuvoliittymä sille erikseen osoitettulle alueelle.
- EV-9

Suojaviheralue. Alueen eteläosassa sijaitseva puusto tulee säilyttää ja alue tulee täydennystiistää yhtenäiseksi suojaviheralueeksi. Alueelle saa sijoittaa metsäviik tai muun metsä estävän rakenteen.
- MY

Maa- ja metsätalousalue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja.
- 3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.
- Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.
- Osa-alueen raja.
- Ohjeellinen alueen tai osa-alueen raja.
- 1213

Korttelin numero.
- 18

Tontin numero.
- e=0.7

Tehokkuusluku eli kerrosalan suhde tontin/rakennuspaikan pinta-alaan.
- Rakenusala.
- et

Ohjeellinen yhdyskuntateknistä huoltaa palvelevien rakennusten ja talotusten alue.
- ajo-2

Ajoyhteyks. Yhteys siltaa, sijainti ohjeellinen.
- ajo-3

Ohjeellinen alueen osa, jolle on mahdollista toteuttaa yksi maantien liittymä.
- Alue, jossa sijaitsee vesi-, viemäri- ja paineviemärijohdot.
- luo-1

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alueen osa, jolla ei saa suorittaa sen luonnon-tilan merkittävästi muuttavia toimenpiteitä.
- 2

Sankolinja.
- mk

Muu maisemaa tai kulttuurimaiseman kannalta huomionarvoinen kohde, jonka säilyttämismahdollisuudet on huomioitava alueen tarkemmassa suunnittelussa.
- s-10

Alueen osa, jolla sijaitsee luonnonsuojelun 49 §:n mukaisen eläinlajin/itö-oravan lisääntymis- ja levänimispaikka, jonka heikentäminen tai hävittäminen on kielletty. Alue tulee säilyttää metsäviik. Puustoa tulee säilyttää ja hoitaa sitä niin, että lito-oravan liikunnan kannalta riittävä määrä kulkuyhteyksiä säilytetään. Merkinmäärajatua aluetta ei saa uudistaa avohakkuuna.
- me-1

Alueen osa, jolle ei saa sijoittaa talotusta, joka tärinän, melun, polyn tai muun häiriövaikutuksen vuoksi aiheuttaa pysyvää rasitusta lähiympäristön asuinrakennuksille. Alueelle ei saa sijoittaa talotusta, jossa alueella melutaso ylittää asuinrakennusten rajaalla muu melu huomioon ottaen päivällä 55 dB ja yöllä 45 dB.
- SAB

Korttelialueella sijaitseva PIMA-kohde (Äänekosken tehtaiden kaatopaikka, Paadentaipale, Kohde ID 50690) tulee huomioida rakentamisessa.

YLEISMAÄRÄYKSET:

Kaava-alue kuuluu suunnittelun riskin piiriin kuuluvan konsultointiyhteykseen. Suunniteltaessa riskille alitiden toimintien sijoittamista konsultointiyhteykseen on pyydetävä palo- ja pelastusviranomaisen sekä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (TUKES) lausunto.

Äänekoskenkentele tulee laatia tuesunitelma ennen teollisuusrakennusten korttelialueen käyttöönottoa.

Kaava-alueella rakennettavien meluvallien enimmäiskorkeutta ei ole rajoitettu. Meluvallit voivat sijaita osittain myös TT-alueella.

Pohjakartta on tarkistettu ja vastaa JHS 185 vaatimuksia.

Äänekoskella 15.11.2021

Maanmittausinsinööri Jarmo Penttinen

HENTTALANMÄEN ASEMAKAAVA

Asemakaava koskee:

Kiinteistöjä 992-403-1-505, 992-403-11-59, 992-403-11-63, 992-403-11-109, 992-403-11-118, 992-403-11-138, 992-15-1240-1, 992-15-1240-2 ja 992-403-1-498.

Asemakaavan muutos koskee:

Kortteleita 1213 (osa), 1240 ja 1241 sekä erityisalueita.

Asemakaavalla ja asemakaavan muutoksella muodostuu:

Kortteli 1213 (osa), maa- ja metsätalous-, sekä erityisalueita.

Tällä asemakaava-alueella tonttijako muodostetaan ohjeellisesti.

 ÄÄNEKOSKEN KAUPUNKI	
Alueen nimi ja suunnitelma HENTTALANMÄEN ASEMAKAAVA	Virelläolo KH 15.6.2020
Mittakaava 1:2000	Nähtävillä MRA 305 9.6. - 9.7.2021
Suunnittelija Ramboll Finland oy Pakkahuoneenaukio 2 33020 Tampere www.ramboll.fi	Nähtävillä MRA 275 6.10. - 5.11.2021
Mina Lehtonen, FM Kaavan laatija (YKS 575)	Kaupunginvaltuusto 2020, 9
Laura Komi, arkkitehti SAFA Suunnittelija	Verna Hähtölä, TTK (ark.) Nuorempi suunnittelija

Tämä kaavakartta on Äänekosken kaupunginvaltuuston hyväksymän päätöksen mukainen.

Äänekoskella

Hallintosihteerit Tuula Ruuska

Vastaanottaja
Äänekosken kaupunki

Asiakirjatyyppi
Kaavaselostus

Päivämäärä
22.11.2021

ÄÄNEKOSKEN KAUPUNKI HENTTALANMÄEN ASEMAKAAVA

Tarkastus
13.11.2021

Päivämäärä
22.11.2021

Laatija
Tanja Konstari, Verna Hahtola (luonnosvaihe), Laura Kömi (ehdotusvaihe)

Tarkastaja
Minna Lehtonen

Hyväksyjä
Nina Marjoniemi

Kuvaus
Asemakaavaehdotuksen selostus, joka koskee 22.11.2021 päivättyä
kaavakarttaa

SISÄLTÖ

1.	Perus- ja tunnistetiedot	1
1.1	Perustiedot	1
1.2	Tunnistetiedot	2
2.	Tiivistelmä	3
3.	Lähtökohdat	3
3.1	Asemakaavan tavoitteet	3
3.2	Alueen yleiskuvaus	3
3.3	Luonnonympäristö	4
3.3.1	Henttalanmäen asemakaavamuutokseen liittyvä luontoselvitys	4
3.3.2	Teräväniemen asemakaavamuutoksen luontotiedot	10
3.3.3	Onkelantien asemakaavan luontotiedot	14
3.3.4	<i>Yhteenveto alueen huomionarvoisista luontoarvoista</i>	15
3.3.5	<i>Valkolehdokkiesiintymien siirtoistutus</i>	17
3.4	Maa- ja kallioperä	18
3.5	Pinta- ja pohjavesi	18
3.6	Luonnonsuojelualueet	18
3.7	Liikenne ja tekninen huolto	19
3.7.1	Liikenne	19
3.7.2	Liittymätarkastelut	20
3.7.3	Tekninen huolto	24
3.8	Rakennettu ympäristö ja maisema	24
3.8.1	Yhdyskuntarakenne	24
3.8.2	Kaupunkikuva ja maisema	25
3.8.3	Rakennettu kulttuuriympäristö	26
3.8.4	Rakennuskanta	26
3.8.5	Arkeologinen kulttuuriperintö	29
3.9	Palvelut	29
3.10	Maanomistus	30
3.11	Ympäristön häiriötekijät	30
3.12	Suuronnettomuusvaara	30
3.13	Melu ja tärinä	31
4.	Suunnittelutilanne	31
4.1	Valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet	31
4.2	Maakuntakaava	31
4.3	Yleiskaava	32
4.4	Asemakaava	34
4.5	Rakennusjärjestys	35
4.6	Selvitykset ja suunnitelmat	35
5.	Asemakaavan suunnittelun vaiheet	36
5.1	Asemakaavan suunnittelun tarve ja käynnistäminen	36
5.2	Osallistuminen ja yhteistyö	36
5.2.1	Osalliset	36
5.2.2	Aloitusvaihe	36
5.2.3	Luonnosvaihe	37
5.2.4	Ehdotusvaihe	38
5.2.5	Hyväksyminen	39
5.2.6	Viranomaisyhteistyö	40
6.	Asemakaavan kuvaus	40
6.1	Kaavaratkaisu	40
6.2	Mitoitus	41
7.	Kaavan vaikutukset	42
7.1	Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön	42
7.2	Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon	42
7.3	Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin	43

7.4	Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen	43
7.5	Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön	44
7.6	Taloudelliset vaikutukset	44
8.	Asemakaavan toteutus	45

Liitteet

- Liite 1. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma.
- Liite 2. Luontoselvitys, Ramboll Finland Oy.
- Liite 3. Liittymätarkastelu, Ramboll Finland Oy.
- Liite 4. Asemakaavan seurantalomake
- Liite 5. Vastineraportti (OAS-vaihe, luonnosvaihe ja ehdotusvaihe)

Taustamateriaali

- Äänekoski 2030 osayleiskaavan selostus liitteineen (mm. kulttuuri- ja luonnonympäristö)
- Äänekosken ja Suolahden taajamien laajennusalueiden luontoselvitys (Suunnittelukeskus Oy, 2006)
- Äänekosken rakenneyleiskaavan 2016 luontoselvitys (Suunnittelukeskus Oy, 2006)
- Metsäliiton ja Vapon biodieselhanke – Äänekosken liito-oravaselvitys (Essnature, 2010)
- Äänekosken biotuotetehtaan ympäristövaikutusten arviointi, s. 209 ja 268-272 (2014)
- Luontoselvitys, Liito-orava (Sweco, 2015)
- Onkelantien asemakaavamuutos (Äänekosken kaupunki, 2017) ja kaavamuutokseen liittyvä luontoselvitys (Terhi Ala-Risku, 2016)
- Hiskinmäen asemakaavan selvitysaineisto (Ramboll, 2019-2020)

Muut lähteet

- Museovirasto/Kulttuuriympäristön palveluikkuna (<https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/portti/read/asp/default.aspx>)
- Museoviraston karttapalvelu (<https://kartta.museoverkko.fi/>)

1. PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

1.1 Perustiedot

Asemakaava koskee kiinteistöjä:

992-403-1-505, 992-403-11-59, 992-403-11-63, 992-403-11-109, 992-403-11-118, 992-403-11-138, 992-15-1240-1, 992-15-1240-2 ja 992-403-1-498.

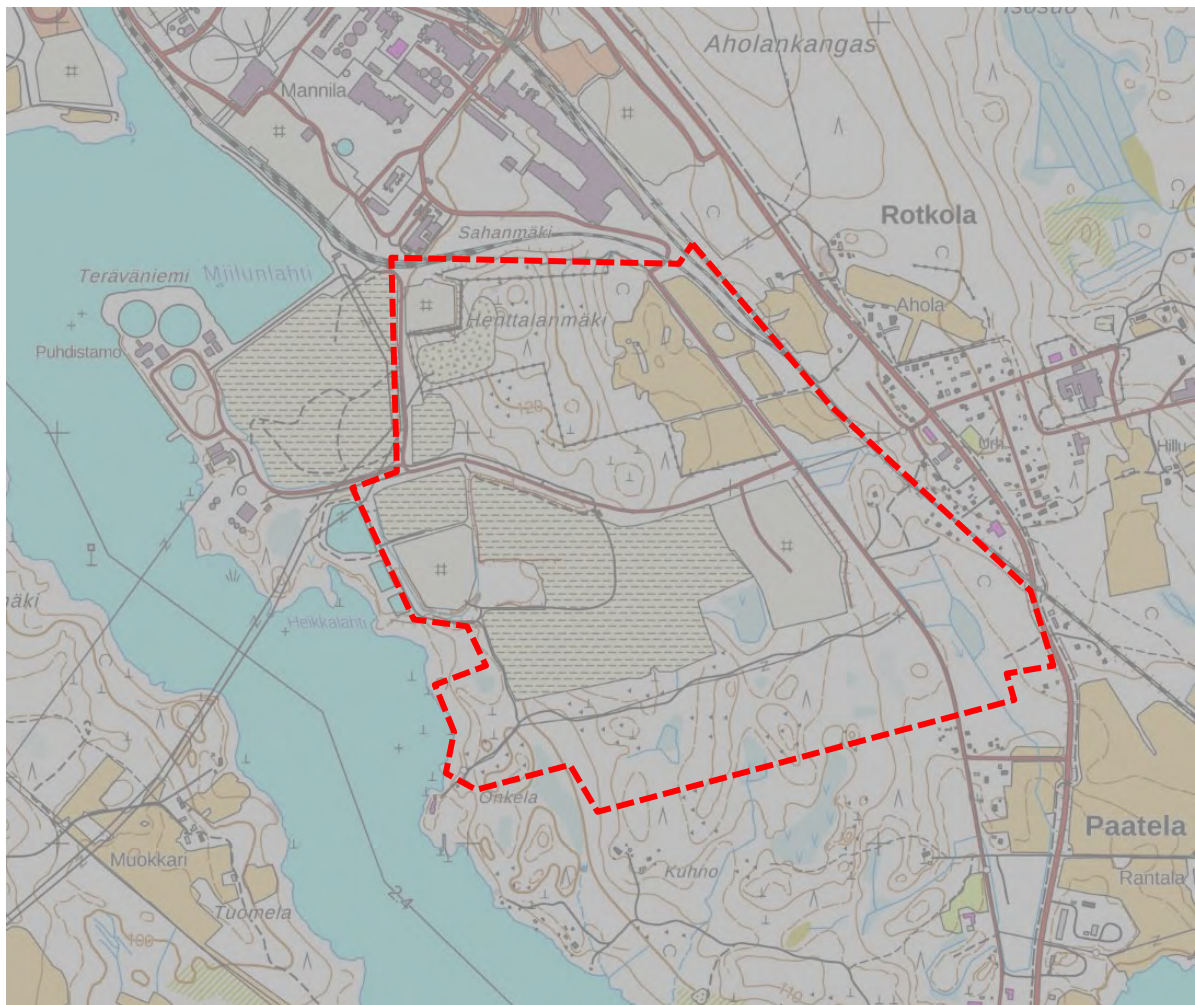
Asemakaavan muutos koskee:

Kortteleita 1213 (osa), 1240 ja 1241 sekä erityisaluetta.

Asemakaavalla ja asemakaavan muutoksella muodostuu:

Kortteli 1213 (osa) sekä erityis- ja maa- ja metsätalousaluetta.

Henttalanmäen alueella nykyisen biotuotetehtaan välittömässä läheisyydessä. Alue sijaitsee Äänekosken keskustasta lähimmillään noin 2 kilometriä ja enimmillään noin 3,5 kilometriä kaakkoon.

Kuva 1. Suunnittelun kohteena olevan alueen likimääräinen sijainti rajattuna maastokartalla. Lähde: MML 2021.

1.2 Tunnistetiedot

Alueen nimi
Henttalanmäki

Kunta
Äänekosken kaupunki

Kaavan nimi
Henttalanmäen asemakaava

Kaavalaji/toimenpide
Asemakaava ja asemakaavan muutos

Yhteystiedot
Kaavoittaja:
Äänekosken kaupunki
Kaavoituspalvelut
Hallintokatu 4, 44100 Äänekoski
Yhteyshenkilö:
Kaavoituspäälikkö Nina Marjoniemi
p. 020 632 2035
s-posti: nina.marjoniemi@aanekoski.fi

Konsultti:
Ramboll Finland Oy
Pakkahuoneenaukio 2, PL 718
33101 Tampere
Kaavan laatija:
FM Minna Lehtonen (YKS 575)
p. 050 372 8523
s-posti: minna.lehtonen@ramboll.fi

Vireilletulo- ja hyväksymispäivämäärät
Vireilletulo
15.6.2020
Kaupunginhallitus
22.11.2021
Kaupunginvaltuusto
7.12.2021

2. TIIVISTELMÄ

Suunnittelualue on osittain asemakaavoittamatonta ja osittain asemakaavoitettua, pääosin rakentamatonta metsävaltaista aluetta. Alueen länsiosassa on jätteenkäsittelyaluetta. Suunnittelualue on pääosin Metsä Fibre Oy:n omistuksessa. Kiinteistö 992-403-11-138 on yksityisen maanomistajan omistuksessa.

Asemakaavalla muodostuu teollisuusrakennusten korttelialuetta, maa- ja metsä-talousaluetta, maantien aluetta sekä erityisaluetta. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 147 hehtaaria. Kaavoitushanke on käynnistetty Metsä Fibre Oy:n aloitteesta. Äänekosken kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 15.6.2020 § 154 kaavoituksen käynnistämisestä. Kaavan vireilletulosta on kuulutettu Pikkukaupunkilainen-lehdessä 24.6.2020.

3. LÄHTÖKOHDAT

3.1 Asemakaavan tavoitteet

Kaavan laatimiseen on ryhdytty Metsä Fibre Oy:n aloitteesta. Kaavan tavoitteena on osayleiskaavassa osoitetun maankäyttöratkaisun toteuttaminen sekä pääasiassa teollisuustoiminnalle varatun alueen osoittaminen kaava-alueelle. Kaava-alueesta noin 85 % on Metsä Fibre Oy:n omistuksessa. Asemakaavalla varaudutaan metsäteollisuuden tulevaisuudessa tapahtuviin investointeihin sekä mahdollistetaan toiminnan laajentuminen alueella.

Tavoitteena on lisäksi tarkastella alueelle toimivat liikennöintiratkaisut. Alueen kulkuyhteyksiä ja liittymäjärjestelyjä Äänekoskentielle tutkitaan kaavahankkeen aikana.

Kaavatyössä otetaan huomioon alueen luontoarvot. Kaavan laadinnan yhteydessä on laadittu luontoselvitys, jossa on kartoitettu liito-oravien, viitasammakoiden ja lepakoiden esiintyminen alueella. Lisäksi vuonna 2014 laadittu Metsä Fibre Oy:n Äänekosken biotuotetehtaan ympäristövaikutusten arviointia on hyödynnetty kaavan luontoarvojen toteamisessa.

Kaava-alueella ja sen lähiympäristössä on tiedossa oleva 1800-luvun kellarikeskittymä, jonka luokitus on ”muu kulttuuriperintökohde”. Tämä huomioidaan kaavan laadinnassa ja tarvittaessa tehdään lisäselvityksiä.

3.2 Alueen yleiskuvaus

Suunnittelualue sijaitsee Henttalanmäen alueella nykyisen biotuotetehtaan välittömässä läheisyydessä. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 147 hehtaaria. Alue rajautuu lännessä jätevedenpuhdistamon alueeseen sekä Kuhnamon järveen, idässä rautatiehen, etelässä metsäalueeseen ja pohjoisessa Metsä Fibre Oy:n biotuotetehtasalueeseen.

Suunnittelualue on pääosin metsävaltaista aluetta. Aluerajauksen pohjoispuolella on teollisuusalueeksi kaavoitettua aluetta. Suunnittelualueen länsipuolelle sijoittuu yhdyskuntateknistä huoltoa palveleva jätteenkäsittelyalue. Alueen itäpuolella on rautatie ja seututieksi luokiteltu Äänekoskentie. Välittömästi rautatien itäpuolella sijaitsee useita asuinrakennuksia.

Kuva 2. Ortoilmakuva. Suunnittelualan raja on esitetty punaisella. Lähde: MML 2021.

3.3 Luonnonympäristö

3.3.1 Henttalanmäen asemakaavamuutokseen liittyvä luontoselvitys

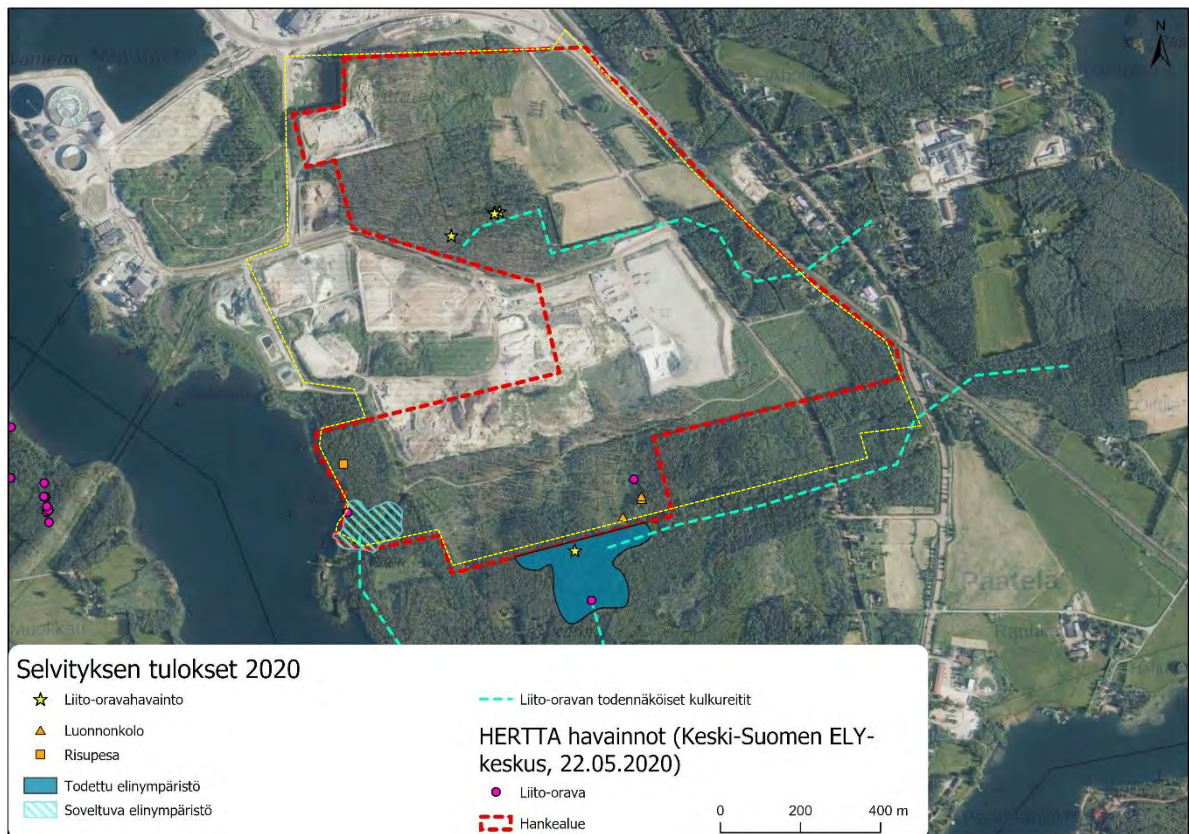
Suunnittelualueelta on laadittu kevään ja kesän 2020 aikana luontoselvitys (liite 3, Ramboll Finland Oy). Luontoselvitys koostui liito-orava-, viitasammakko- ja lepakkoselvityksestä sekä huomionarvoisen kasvillisuuden ja luontotyyppien selvityksestä. Lisäksi luontoselvityksen yhteydessä tarkkailtiin alueen linnustoa. Kaava-aluetta on laajennettu maaliskuussa 2021 kohti länttä sekä etelää. Suunnittelualan laajenemista koskevalta alueelta luontotiedot on esitelty luvun lopussa.

Liito-oravaselvityksen yhteydessä havaittiin liito-oravan papanoita pohjoisosan metsäalueelta sekä suunnittelualan eteläpuolisesta metsiköstä. Pohjoisosan metsäalue oli vastikään harvennushakattu, eikä sen siten katsottu olevan liito-oravalle soveltuva elinympäristö. Suunnittelualan eteläpuoleiselle metsäalueelle rajattiin liito-oravalle soveltuva alue liito-oravan elinympäristöksi. Lisäksi suunnittelualan rantametsään rajattiin liito-oravalle soveltuvan metsän alue. Liito-oravan elinympäristörajaus ei sijoitu suunnittelualueelle. Suunnittelualan eteläosasta metsikköä on rajusti harvennettu.

Alueelta havaittiin muutamia liito-oravalle soveltuvia kolopuita sekä yksi liito-oravalle soveltuva risupesä. Näistä liito-oravalle soveltuvista pesäpaikoista ei kuitenkaan löydetty viitteitä liito-oravan vierailusta. Risupesä sijaitsi rannan tuntumassa kuudessa ja kolme järeää kolohaapaa suunnittelualan eteläreunan tuntumassa. Kolohaapojen ympäristössä on suoritettu harvennushakkuuta ja niiden länsipuolella sijaitsee taimikkoalue.

Liito-oravan todennäköiset kulkureitit sijoittuvat suunnittelualueen keskiosaan ja eteläpuolelle. Suunnittelualueen keskiosaan sijoittuva kulkuyhteys johtaa pohjoisosan metsäalueelta pellon reunapuustoa pitkin suunnittelualueen itärajan tuntumassa sijoittuvaan metsikköön, ja siitä edelleen suunnittelualueen ulkopuolelle. Yhteys on pellon reunassa kapea, jolloin yksittäisten puiden merkitys on korostunut. Pohjoisosan metsikkö on melko eristynyt ”pussin perä”, eikä alueelta ole toimivia kulkuyhteyksiä muihin suuntiin.

Suunnittelualueen eteläosaan ja etelärajan tuntumaan sijoittuvilta elinympäristöiltä havaittiin toimivat kulkuyhteydet hankealueelta etelän suuntaan. Lisäksi todetulta elinympäristöltä liito-oravien arvioitiin kulkevan myös suunnittelualueen itäpuolisille metsäalueille suunnittelualueen eteläpuolen metsäalueita pitkin.

Kuva 3. Liito-oravaselvityksen tulokset ja hankealueella aiemmin tehdyt liito-oravahavainnot. Taustakartat © MML. Huom. kaava-alueen rajausta päivitetty: alkuperäinen rajausta esitetty kartassa punaisella ja uusi rajausta keltaisella.

Laaditussa viitasammakkoselvityksessä ei havaittu merkkejä lajin esiintymisestä. Viitasammakkoa käytiin kuuntelemassa ranta-alueella, hiekkatien pohjoispuolen lampareella ja suunnittelualueen etelärajan tuntumaan sijoittuvalla pienialaisella suolla. Ranta-alue arvioitiin osittain soveltuvan viitasammakon elinympäristöksi. Erityisesti rannan pohjoisosassa on runsaammin suojaavaa rantakasvillisuutta. Eteläosastaan ranta on melko kivikkoinen, eikä suojaavaa kasvillisuutta ole juurikaan. Hiekkatien pohjoispuolelle sijoittuvaan pieneen lampareeseen johtaa kaivettu oja. Lampare on kärsinyt metsähakkuista, eikä sen arvioida olevan viitasammakolle soveltuva elinympäristö. Suunnittelualueen etelärajan tuntumaan sijoittuvalla suolla ei ollut juurikaan avovettä, eikä sitä siten arvioitu viitasammakolle erityisen soveltuvaksi.

Kuva 4. Karttaote viitasammakkoselvityksen ilmakuvaotteesta, jossa on esitetty viitasammakolle soveltuva elinympäristö. Taustakartat © MML. Huom. kaava-alueen raja-
jaus päivitetty: alkuperäinen raja-
aus esitetty kartassa punaisella ja uusi raja-
aus keltaisella.

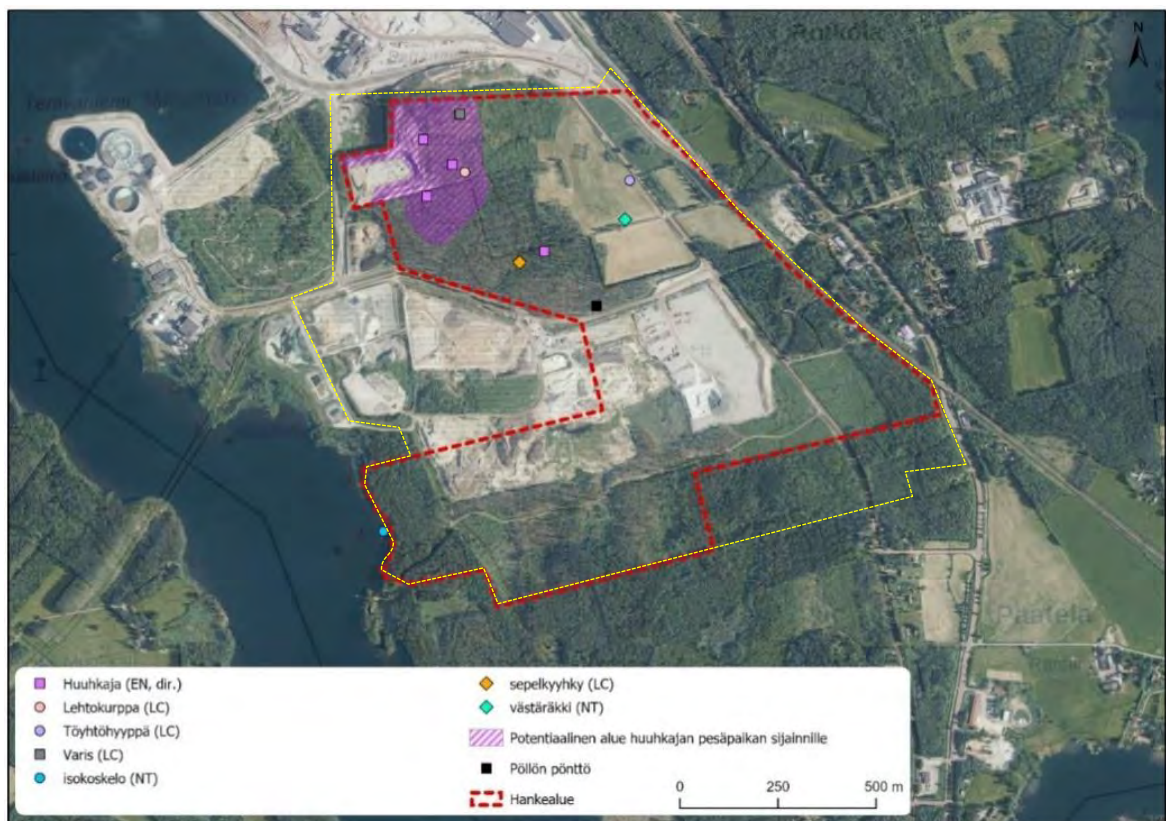
Lepakkoselvityksessä alueella havaittiin siippalajeja (viiksi-/isoviiksisiihippa) sekä pohjanlepakkoa. Koska lepakoiden käyttämät saalistusalueet voivat vaihdella kesän edetessä, käytiin lepakoiden havainnoimassa yhteensä kolmena yönä kesän aikana – kerran kesä-, heinä- ja elokuussa. Lepakkohavaintoja tehtiin runsaimmin elokuussa ja vähiten heinäkuussa.

Suunnittelualueen pohjoisosan metsäalueella tavattiin kesäkuussa ainoastaan kaksi pohjanlepakkoa ja elokuussa yksi pohjanlepakko ja kolme siippalajia. Alueella on paikoin runsaasti lepakoiden päiväpiiloiksi soveltuvia kivikoita, myös louhikon reunan jyrkenteessä on mahdollisesti lepakoiden soveltuvia koloja. Saalistavien lepakoiden vähyden takia alueelta ei rajattu erityisiä lepakoiden kannalta arvokkaita alueita. Pohjoisosan metsäalueen puustoa on vastikään harvennettu runsaasti, eikä puusto siten erityisesti suojaa lepakoiden valosaasteelta, tuulelta ja sateelta.

Suunnittelualueen eteläosan metsäalueella tavattiin erityisesti siippoja runsaasti. Alueelta rajattiin havaintojen perusteella yksi luokan III arvokas lepakkoalue (muu lepakoiden käyttämä alue), joka sijoittuu suunnittelualueen lounaisosan metsikköön.

Alueelle ei tehty erillistä pesimälinnustoselvitystä, vaan linnustoa tarkkailtiin muiden selvitysten yhteydessä. Alueelta havaittiin kolme huomionarvoista lintulajia; huuhkaja (EN), isokoskelo (NT) ja västäräkki (NT). Huuhkaja on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi (EN) ja se on lisäksi EU:n lintudirektiivin liitteen I laji. Isokoskelo ja västäräkki on luokiteltu silmälläpidettäväksi (NT). Alueella havaittiin lisäksi muutamia muita tavanomaisia lintulajeja; lehtokurppa, töyhtöhyppä, varis ja sepelkyyhky. Lisäksi alueella tavattiin useita tali- ja siniaisia sekä peippoja. Pohjoisosan metsikössä on pöllön pönttö.

Huuhkaja tavattiin hankealueella ensimmäisen kerran kesäkuun lepakkoselvityksen yhteydessä alueen luoteisnurkassa. Se lähti lentoon louhosalueen itäreunan jyrkanteen reunalta ja lensi männynlatvaan louhosalueen eteläreunaan, jonka jälkeen se katosi yön pimeyteen. Toisen kerran huuhkaja tavattiin päiväsaikaan kasvillisuusselvityksen yhteydessä heinäkuussa. Silloin huuhkaja lähti lentoon jälleen alueen luoteisosan metsiköstä, josta se lensi suuren kuusen oksalle hankealueen pohjoisosan metsäalueen eteläosaan. Huuhkaja tavattiin myös saman päivän yönä lepakkoselvityksen yhteydessä luoteisosan metsäalueelta. Viimeisen lepakkoselvityksen yhteydessä elokuussa huuhkajaa ei enää havaittu, mutta silloin oli jo niin pimeää, että havainnointi oli haastavaa. Huuhkajan mahdollista pesää koitettiin etsiä alueelta kasvillisuus- ja lepakkoselvitysten yhteydessä, mutta sitä ei löydetty. Huuhkaja pesii usein jyrkanteilla, kivikoissa tai puiden juurilla maassa. Alueella on runsaasti kivikoita ja maassa metsähakkuiden jäljiltä runsaasti risuja ja oksia, mikä hankaloitti etsintää. Pesä voi olla myös louhikon jyrkanteessä, jota ei kailta kohdin pystytty turvallisesti tutkimaan.

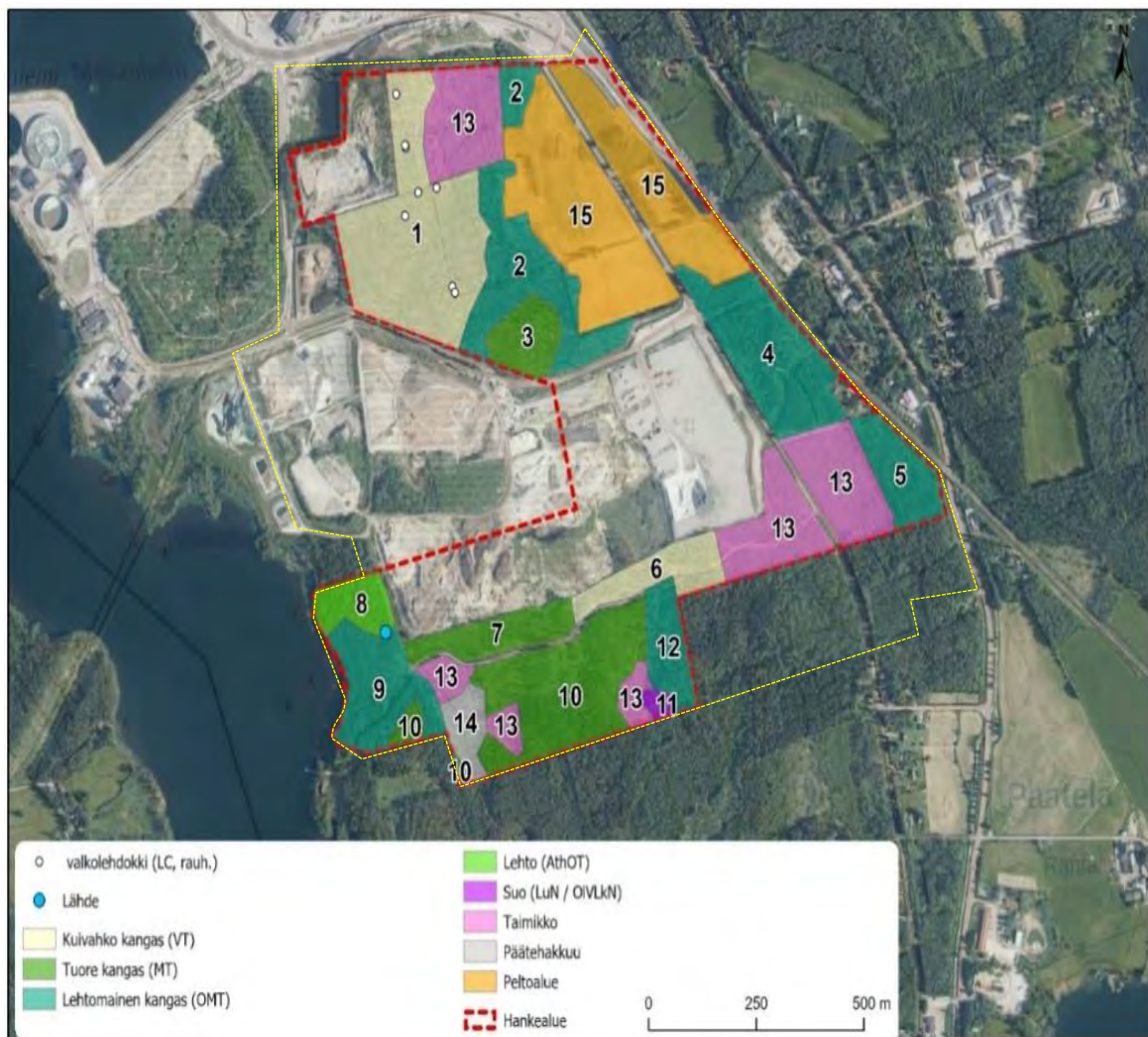
Kuva 5. Ilmakuvaote luontoselvityksessä esitetyistä, suunnittelualueella muiden selvitysten yhteydessä havaituista lintulajeista (pistemäiset kohteet) sekä rajattuna alue, jossa arvioidaan sijaitsevan mahdollisesti huuhkajan pesäpaikka. Punaisella rajauksella esitetty luontoselvityksen aluerajaus ja keltaisella kaava-alueen rajaus. Taustakartat © MML.

Kasvillisuusselvityksessä havainnoitiin alueen kasvillisuutta ja luontotyyppejä, sekä mahdollisia metsä- ja vesilain mukaisia kohteita. Alueella ei laaditun selvityksen yhteydessä havaittu luonnontilaisia luontotyyppejä. Alueen metsäalueet ovat ojitettuja ja/tai niissä on tehty metsänhoitotöitä. Huomionarvoisista kasvilajeista alueella havaittiin ainoastaan *valkolehdokkia*, jota esiintyi monin paikoin alueen pohjoisosan kuivahkolla kanakaalla. Valkolehdokki on luonnonsuojeluasetuksen liitteen 3(a) laji ja on siten koko maassa rauhoitettu ja luonnonsuojelulain § 42 mukaan suojeltu. Ahokissankäpälää alueelta ei

tavattu, vaikka sitä oli havaittu alueella vuonna 2014. Kasvilajien etsimistä alueella hankaloittivat harvennushakkuiden jäljiltä maastoon jätetyt oksa- ja risukasat.

Alueen lounaisosan rantametsiköstä havaittiin *luonnontilaisen kaltainen lähde*. Lähde pulppusi voimakkaasti ja siitä lähti noro kohti järveä. Lähteen ja noron arvioidaan olevan vesilain mukainen kohde, jonka vaarantaminen on vesilain 11 §:n nojalla kielletty.

Muita huomionarvoisia kohteita ovat rannan tuntumassa sijaitseva hiirenporras-käenkaalilyypin (*AthOT*) *kostea keskiravinteinen lehto*, jossa myös lähde sijaitsee, sekä alueen etelärajan tuntumaan sijoittuva *pienialainen suo*. Lehto on ojitettu, eikä siten ole luonnontilainen, mutta siellä on paikoin runsaasti lahoppuuta. Suo on osittain luhtanevaa ja osittain varsinaista lyhytkorsinevaa. Suo ei ole luonnontilainen, vaan sen ympäristöä on ojitettu ja reunametsää harvennettu.

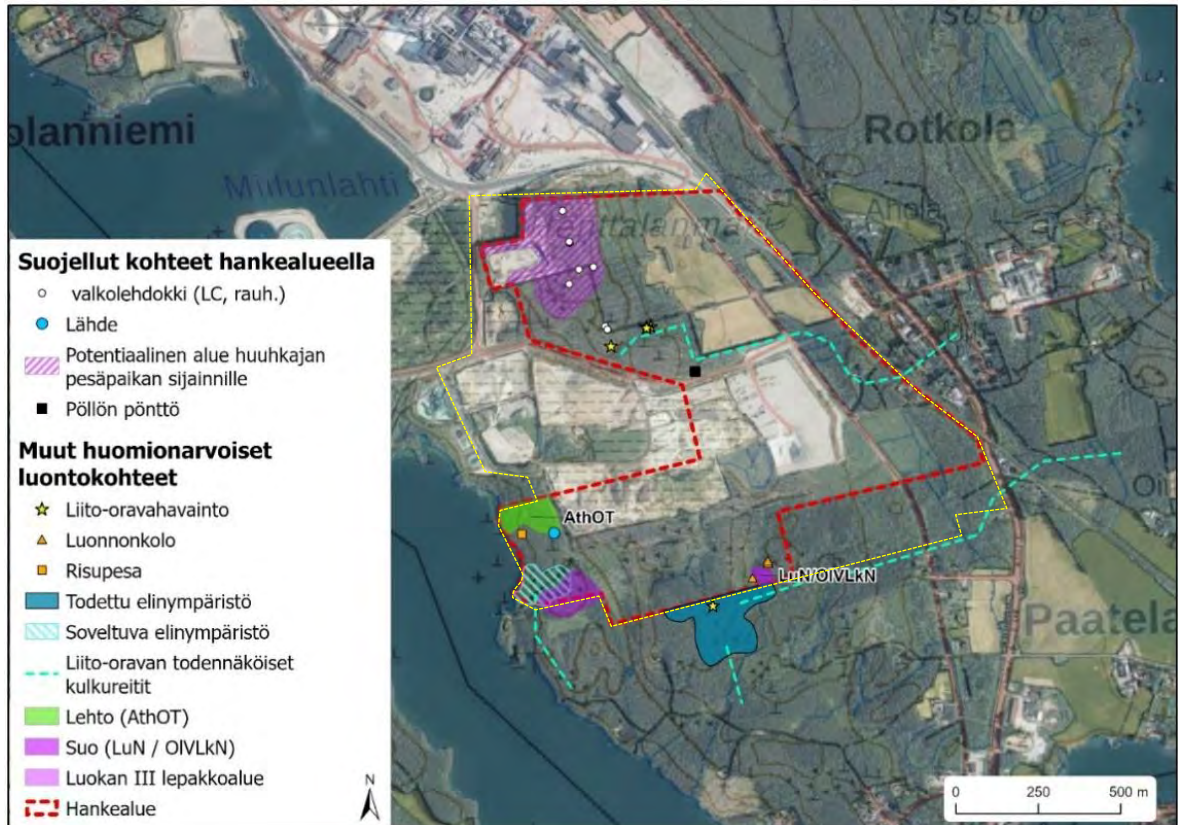
Kuva 6. Ilmakuvaote, jossa on esitetty luontoselvityksen mukaiset suunnittelualueen kasvillisuuskuvioiden luontotyypit ja kuvionumerot sekä rannan tuntumaan sijoittuva lähde ja huomionarvoiset kasvilajihavainnot (valkolehdokki). Punaisella rajauksella esitetty luontoselvityksen aluerajaus ja keltaisella kaava-alueen rajaus. Taustakartat © MML.

Kuva 7. Valokuva mahdollisesta vesilain mukaisesta lähteestä suunnittelualueelta.

Yhteenvedona luontoselvityksessä todetaan, että suunnittelualueen metsäalueelta havaittiin valkolehdokkia, joka on rauhoitettu koko maassa. Luonnonsuojelulain § 42 mukaan rauhoitetun kasvin tai sen osan poimiminen, kerääminen, irtileikkaaminen, juuriineen ottaminen tai hävittäminen on kielletty. Samalla metsäalueella havaittiin useaan otteeseen huuhkaja. Huuhkaja on EU:n lintudirektiivin liitteessä I mainittu erittäin uhanalaiseksi (EN) arvioitu lintulaji. Pohjoisosan metsäalueella sijaitsee lisäksi pöllön pönttö. Kaikki linnut ovat pesintäaikaan rauhoitettuja. Rannan tuntumassa, lehdossa, sijaitsee luonnontilainen lähde, joka on vesilain 11 §:n mukainen kohde. Lähteen luonnontilan vaarantaminen on vesilain 11 §:n nojalla kielletty.

Muita huomionarvoisia luontokohteita alueella ovat liito-oravalle soveltuva elinympäristö rannan tuntumassa suunnittelualueen eteläosassa, liito-oravan elinympäristö suunnittelualueen eteläpuolella, liito-oravasta tehdyt havainnot suunnittelualueen pohjoisosan metsikössä ja suunnittelualueen eteläpuolella sekä liito-oravan todennäköiset kulkuyhteydet. Havainnot eivät kuitenkaan viitanneet pesintään suunnittelualueella. Suunnittelualueelle sijoittuu myös muutamia liito-oravan pesintään soveltuvia kolopuita ja yksi risupesä. Liito-oravan esiintyminen ja mahdollinen pesintä alueella olisi syytä tarkistaa vuosittain, sillä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittäminen tai heikentäminen on luonnonsuojelulain 49 §:n nojalla kiellettyä. Hankealueen eteläosaan sijoittuvat lehdon ja suon luontotyyppikuviot eivät ole luonnontilaisia, mutta ne ovat edustavia. Lisäksi suunnittelualueen eteläosassa rantaan sijoittuu luokan III lepakkoalue, jota ei ole mainittu luonnonsuojelulaissa, eikä sille ole asetettu EUROBATS-sopimuksessa suoranaisia suosituksia.

Kuva 8. Ilmakuvaote, johon on osoitettu luontoselvityksen mukaiset, lain nojalla suojellut luontokohteet sekä muut huomionarvoiset kohteet kaava-alueella. Punaisella rajauksella esitetty luontoselvityksen aluerajaus ja keltaisella kaava-alueen rajaus.

3.3.2 Teräväniemen asemakaavamuutoksen luontotiedot

Kaava-alue on laaditun luontoselvityksen (Ramboll 2020) jälkeen laajentunut. Suunnittelualueen länsiosa on pääosin ei-luonnontilaista, rakennettua aluetta. Kyseistä aluetta koskee vuonna 2015 valmistunut Teräväniemen asemakaavamuutos, jonka selostukseen on kirjattu aluetta koskevat luontoselvitystiedot pääosin Äänekosken biotuotetehtaan ympäristövaikutusten arviointiraporttia hyödyntäen. Aluetta koskevan luontoselvityksen maastokäynti on suoritettu keväällä 2014 (Sweco 2014). Teräväniemen asemakaavaselistuksesta alueen luontoa kuvataan seuraavasti:

Biotuotetehtaan ympäristövaikutusten arviointiselostuksen mukaan kasvillisuus kaava-alueella on kulttuurivaikutteista:

"Eteläosassa jätealueella on kasvittomia kenttiä sekä alueita, joilla kasvaa niittykasvillisuutta. Kasvillisuus on teiden varsilla ja avoimilla kentillä kulttuurivaikutteista. Jätealueen ja puhdistamon eteläpuolella Heikkalahden rannassa puusto on harvennettua sekametsää. Ranta on paikoin kivikkoinen. Luonnontilaisinta kasvillisuus on tämän alueen rantavyöhykkeessä, jossa vesirajassa on eri levyinen saravyöhyke ja sen yläpuolella pajupensaikkoa sekä lehtipuustoa.

Suunnitellun sillan kohdalla ranta on pengerretty. Kasvillisuus salmen itäpuolella on paikoin harvaa saraa ja järvikortetta, paikoin ranta on kokonaan kasviton. Ylempänä on kulttuurivaikutteista niittykasvillisuutta, pajupensaikkoa ja lehtipuustoa, aidatulla tehdasalueella nurmikkoa. Länsirannalla on tehdasalueen pengerrettyä rantaa." (Biotuotetehtaan ympäristövaikutusten arviointi, sivu 210; Teräväniemen asemakaavaselistus 2014, 6 mukaan.)

Henttalanmäessä hankealueen reunalla ja alueen ulkopuolella on talouskäytössä olevaa tuoretta kangasmetsää. Puusto on tasaikäistä männikköä. Rinteen alaosassa jätealueen reunalla kasvaa myös kuusta ja lehtipuita ja aluskasvillisuus on rehevämpää. Henttalanmäellä, hankealueen ulkopuolella, kasvaa huomionarvoisia lajeina rauhoitettua valko-lehdokkia ja uhanalaisuusluokituksessa silmälläpidettäväksi (NT) luokiteltua kissankäpä-lää. (Biotuotetehtaan ympäristövaikutusten arviointi, sivu 210.)

Biotuotetehtaan ympäristövaikutusten arviointiselostuksen mukaan Äänemäen alueen nisäkäslajistoon kuuluvat hirvi, orava, metsäjänis ja liito-orava.

”Äänekosken ja Suolahden taajamien laajennusalueiden luontoselvityksen mukaan Äänemäen alueen nisäkäslajistoon kuuluvat hirvi, orava, metsäjänis ja liito-orava. Äänekosken ja Suolahden taajamien laajennusalueiden luontoselvityksen Miilunperän nisäkäslajistoon kuuluvat mm. orava ja siili. (Suunnittelukeskus Oy, 2006; Teräväniemen asemakaavaselostus 2014, 6 mukaan.) Tehdasalueella on havaittu myös kettu.” (Liite 4: Biotuotetehtaan ympäristövaikutusten arviointi, sivu 211; Teräväniemen asemakaavaselostus 2014, 6 mukaan.)

Kaava-alueen läheisyydessä on tehty liito-oravahavaintoja, mutta kaava-alueelta ei ole liito-oravalle sopivaa metsikköä:

”Hankealueen läheisyydessä esiintyy liito-oravaa, joka on luontodirektiivin liitteen IV (a) laji. Uhanalaisuusluokituksen mukaan liito-orava on vaarantunut (VU).

Äänekoskelle rakenneyleiskaavan 2006 yhteydessä tehdyssä luontoselvityksessä (Suunnittelukeskus Oy, 2006) liito-oravahavaintoja on tehty tehdasalueen kohdalla Äänekoskentien toisella puolella sijaitsevalla Rytylänmäen alueella. Vapon ja Metsäliiton biodieselhankkeen yhteydessä Rytylänmäen alueella tehtiin liito-oravaselvitys huhtikuussa 2010 (Essnature 2010). Tehdasalueella sijaitsevalla suunnittelualueella ei tehty selvitystä, koska alueelta ei löydy liito-oravalle sopivaa metsikköä (Essnature 2010). Aholankankaan eteläpuolella liito-oravan esiintymiä on tarkasteltu myös keväällä 2013 (ELY, muistio 13.5.2013), jolloin liito-oravan elinalueeksi rajattiin Rotkolan länsipuolen metsikkö. Liito-oravareviiri sijaitsee molemmin puolin Äänekoskentietä, koska liito-orava pääsee ylittämään tien useammasta kohdasta. Alueelta löytyi papanapuita sekä vanhoja risupesä. (Liite 4: Biotuotetehtaan ympäristövaikutusten arviointi, sivu 211; Teräväniemen asemakaavaselostus 2014, 6–7 mukaan.)

Kaava-alueella, jätealueen eteläosassa voi olla viitasammakolle soveltuvaa elinympäristöä. Viitasammakon esiintymistä alueella ei kuitenkaan voitu todeta kesän 2014 maastokäynnin yhteydessä.

”Äänekosken ja Suolahden taajamien laajennusalueiden luontoselvityksen alueen Äänemäen alueella Tallahdella esiintyy viitasammakko (Suunnittelukeskus Oy, 2006). Viitasammakko on luontodirektiivin liitteen IV (A) laji. Viitasammakon esiintymisalueelle on suunnitellulta tehdasalueelta matkaa noin 1,3 km.

Viitasammakon elinympäristöt ovat tavallisen sammakon elinympäristöjä kosteampia. Kutupaikat ovat tulvivien järvien ja lampien reheväkasvuisia rantoja. Heikkalahden rannalla on reheväkasvuista rantaa ja kaivettu lampi, jossa on rehevää kasvillisuutta rannoilla. Heikkalahden rannalla jätealueen eteläosassa voi olla viitasammakolle sopivaa elinympäristöä. Viitasammakon esiintymistä kartoitetaan lisääntymisaikaan, jolloin sammakot kurnuttavat kutuvesistöissä. Maastokäynnin aikaan kesäkuussa 2014 lisääntymisaika oli jo ohi eikä lajin esiintymistä alueella voitu todeta.” (Liite 4: Biotuotetehtaan ympäristövaikutusten arviointi, sivu 212; Teräväniemen asemakaavaselostus 2014, 7 mukaan.)

Biotuotetehtaan ympäristövaikutusten arvioinnin mukaan kaava-alueella ei ole luontodirektiivin liitteen IV mukaisille sudenkorennoille tyypillisiä elinympäristöjä.

Alueen linnusto on tavanomaista. Kaava-alueen eteläosassa on pieni kaivettu, rehevä-rantainen lampi, jossa on kesällä 2014 havaittu useampi sorsapoikue sekä mm. joutsen-
pari. Kaava-alueellakin sijaitsevat Miilunlahti ja Salakkajoen suu ovat merkittäviä vesi-
lintujen kerääntymäalueita keväisin:

”Varhain sulavat Kuhnamon Miilunlahti hankealueen pohjoispuolella ja Kuhnamoon län-
sipuolella laskevan Salakkajoen suu ovat merkittäviä vesilintujen kerääntymäalueita ke-
väisin. Lintualueen kriteerilait ovat alueen kautta muuttavat lajit: haapana, sinisorsa,
jouhisorsa, tukkasotka, telkkä, uivelo, tukkakoskelo, isokoskelo, silkkiuikku, nokikana,
töyhtöhyppä, kalalokki ja harmaalokki. Näistä telkkä, uivelo, tukkakoskelo ja isokoskelo
ovat Suomen kansainvälisiä vastuulajeja, jouhisorsa ja tukkasotka uhanalaisuusluokituk-
seltaan vaarantuneita ja tukkakoskelo ja isokoskelo silmälläpidettäviä lajeja.

Kuhnamon lahden ja Äänekosken suun alapuoliseen sulaan kerääntyy runsaasti vesilin-
tuja myös syksyllä. Kesäajaksi lahti hiljenee ja alueella esiintyy lähinnä vesilintuja ja
lokkeja. Talvella sulassa on havaittu myös harvinaisempaa lajistoa, kuten merimetsoja,
kyhmyjoutsenia, allihaahka, pilkkasiipi ja kuningaskalastaja. (Keski-Suomen lintutieteel-
linen yhdistys ry, 2013).

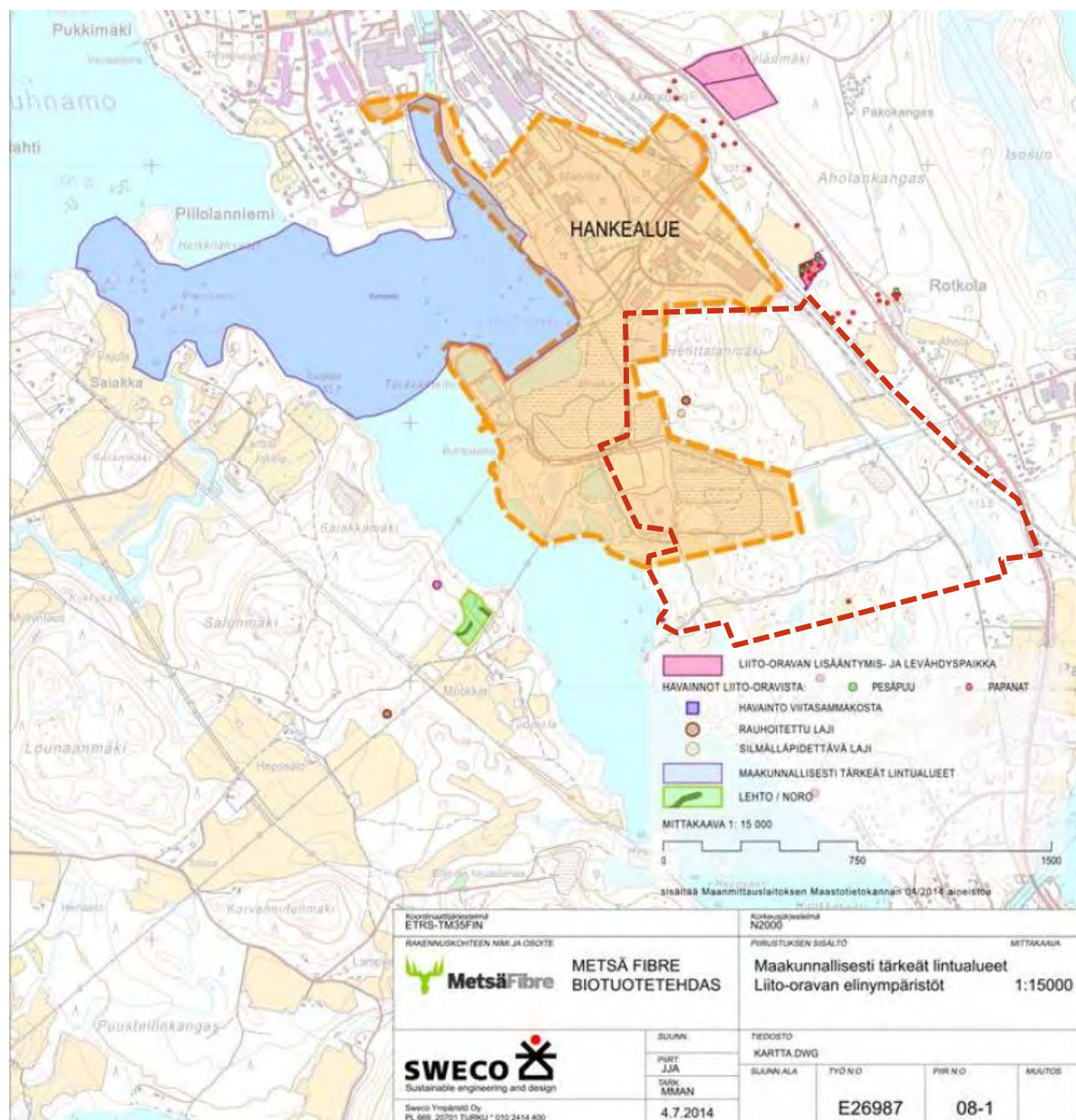
Keski-Suomen lintutieteellisen yhdistyksen (2013; Teräväniemen asemakaavaselostus
2014, 7 mukaan.) mukaan kohde sijaitsee asutuksen ja teollisuuden vaikutuspiirissä.
Hoitosuosituksina esitetään, ettei rannoille ohjattaisi merkittävää lisärakentamista. Alu-
eella neuvotaan varautumaan erityisesti teollisuudesta mahdollisesti aiheutuvien öljy- ja
kemikaalipäästöjen ennaltaehkäisyyn ja torjuntaan.

Heikkalahden pohjoispuolen vesialtaassa havaittiin maastokäynnillä useampia sor-
sapoikueita sekä joutsenpari. Suunnitellun sillan kohdalla, aidatun tehdasalueen etelä-
puolella varoitteli kuovi.” (Liite 4: Biotuotetehtaan ympäristövaikutusten arviointi, sivu
212; Teräväniemen asemakaavaselostus 2014, 7 mukaan.)

Kaava-alueen vesistöt eivät kuulu Kansainvälisesti tärkeisiin lintuvesiin (IBA-alueisiin) tai
Suomen tärkeisiin lintualueisiin (FINIBA). Kaava-alueen vesialueet ovat osittain maakun-
nallisesti arvokasta lintualueutta. Alue sijaitsee asutuksen ja teollisuuden vaikutuspiirissä.
Hoitosuosituksena Keski-Suomen lintutieteellinen yhdistys ohjaa:

”Alueen rannoille ei tulisi ohjata merkittävää lisärakentamista. Kohteen alueella tulee
erityisesti varautua teollisuudesta aiheutuvien öljy- ja kemikaalipäästöjen ennaltaeh-
käisyyn ja torjuntaan.” (Liite 4: Biotuotetehtaan ympäristövaikutusten arviointi, sivu
215; Teräväniemen asemakaavaselostus 2014, 7-8 mukaan.)

Yhteenvedona voidaan todeta, että kaava-alueen länsiosa, jota koskee Teräväniemen
asemakaavamuutos, ei ole luonnontilaista aluetta vaan pääosin jätteenkäsittelylaitoksen
hyödyntämää, rakennettua tai muutoin muokattua maa-aluetta.

Kuva 9. Biotuotetehtaan ympäristövaikutusten arviointiraportin selostuksen luonnon kannalta huomioitavat kohteet hankealueella ja sen ympäristössä (Biotuotetehtaan ympäristövaikutusten arviointi, sivu 216.) Kaava-alueen likimääräinen raja-
jaus on osoitettu punaisella katkoviivalla.

3.3.3 Onkelantien asemakaavan luontotiedot

Kaava-alue laajeni etelä-kaakkoon maaliskuussa 2021. Alueella on voimassa vuonna 2017 valmistunut Onkelantien asemakaava, jota varten laadittiin erillinen luontoselvitys (Tmi Pohjanmaan luontotieto 2016). Kaava-aluetta koskien toteutettiin kaksi maastokäyntiä keväällä 2017. Luontoselvityksessä todetaan seuraavaa:

”Onkelantien asemakaava-alue rajautuu pohjoisessa biotuotetehtaan jätteenkäsittelykenttään, joka on kokonaan raivattu ja puuton kenttä. Kaava-alueen läpi menee tehdas-alueelle raskaan liikenteen käyttämä Onkelantie. Onkelantien varressa entiset pellot ovat osittain nuorta koivua kasvavaa metsämaata, osittain pajua kasvavaa joutomaata. Muu osa kaava-alueesta on pienipiirteistä talousmetsää. Matalat mäet ovat tuoretta kangasta, muualla on enimmäkseen lehtomaista kangasta. Onkelan suon reunoilla sekä rautatien varressa on tuoreeksi käenkaalioravanmarjatyyppin lehtometsäksi palautunutta entistä laidunta.

Isoimman hakkuuaukon keskellä on säästetty pieni isovarpuräme metsälain 10§ mukaisena elinympäristönä (vähäpuustoinen suo). Pienemmät suolaikut ovat ruohoisia korpia ja saranevoja.

Jätealtille menevän tien ja rannan välissä on kaksi allikkolähdettä, joiden alapuolella on laajahko tihkupinta ja joista virtaa järveen luonnontilainen noro. Lähteikkö ja puronvarsi ovat enimmäkseen kosteaa saniaislehtoa. Kohde on vesitaloudeltaan jokseenkin täysin luonnontilainen, vesilain 11§ mukainen elinympäristö (noro, lähde). Puustoltaan kaava-alueen metsät ovat enimmäkseen kuusen ja koivun sekametsiä. Nuorta harmaaleppää kasvaa runsaasti kaikkialla. Varttuneita haapoja kasvaa vain yksittäin. Järvenrannassa on puhdasta koivikkoa ja pajuluhtaa. Uudistusikäistä puustoa, lähinnä kuusia, on vain pienillä alueilla kuvioiden reunoilla.

Luonnontilaisinta vanhojen kuusten, varttuneiden koivujen ja harmaaleppien sekapuustoa on lähdepuron varressa.” (Tmi Pohjanmaan luontotieto 2016)

Kaava-alueella ei havaittu erityisesti huomionarvoista kasvilajistoa. Lähteikkö ja lähdepuro ovat potentiaalinen kasvupaikka harvinaisille tai uhanalaisille kasvilajeille. (Tmi Pohjanmaan luontotieto 2016)

Kaava-alueen huomionarvoiset pesimälintulajit ovat pikkusieppo, idänuunilintu ja pyrstötiainen. Pikkusieppo ja idänuunilintu ovat koko maassa melko harvinaisia, enimmäkseen luonnontilaisten vanhojen metsien lajeja. Idänuunilinnun reviiri on puron varressa. Pikkusiepolla on epätyypillinen reviiri Onkelan suon reunalla varttuneessa sekametsässä. Pikkusieppo pesii puunkolossa tai onkalossa. Lajille potentiaalinen metsä on enimmäkseen Kuhnnon ja Onkelan tilojen puolella. Pystötiaisen reviiri on Onkelantien koivikossa. Kaava-alueen muu pesimälinnusto muodostuu kaikkein tavallisimmista ja yleisimmistä metsälajeista. (Tmi Pohjanmaan luontotieto 2016)

Direktiivilajit

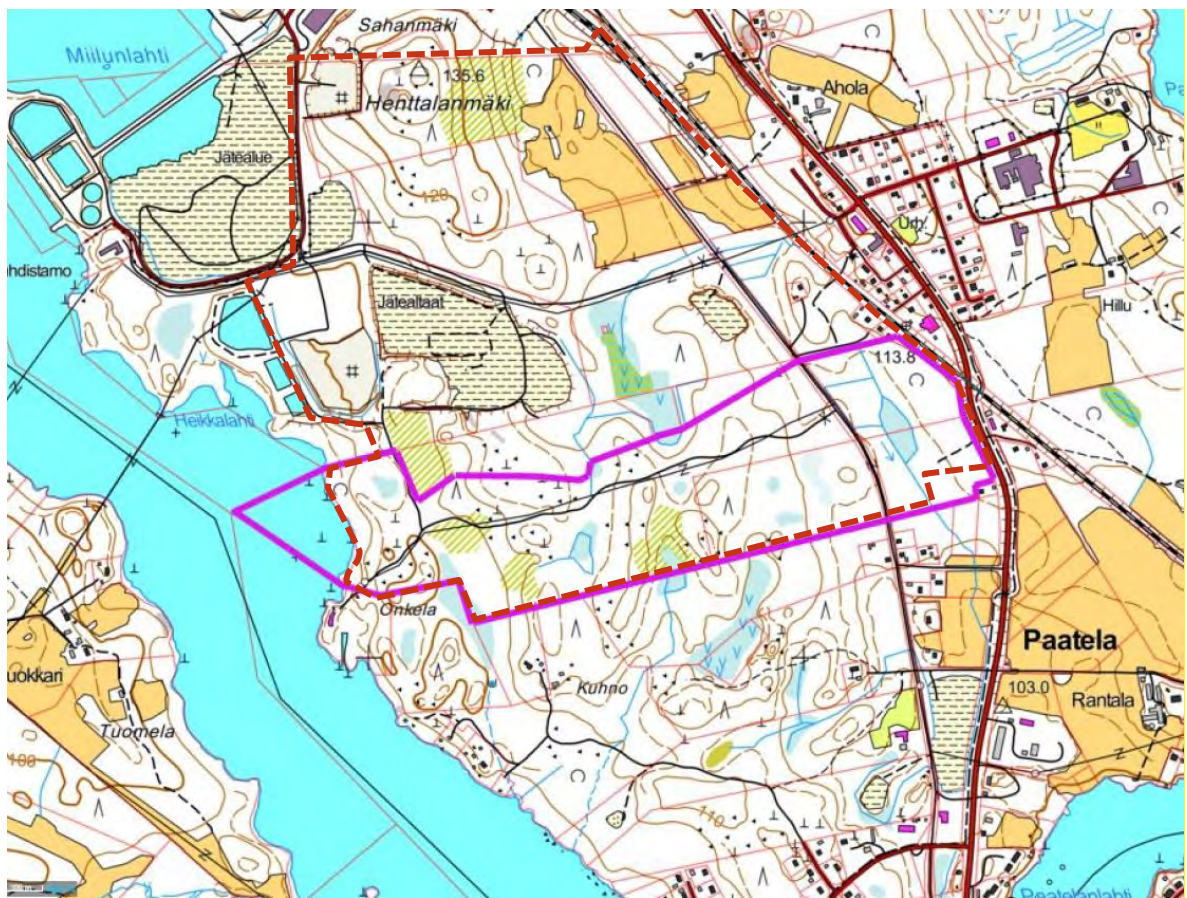
Jätealtille menevän tien ja rannan välissä on kaksi melko selvärajaista liito-oravan reviiriä, joita voinee pitää LsL49§ tarkoittamina lisääntymis- ja levähdyspaikkoina. Molemmilla paikoilla on yhteensä vajaan 20 uudistusikäisen kuusen juurella runsaasti (kasoittain) liito-oravan tämänkeväisiä jätöksiä. Mitään muita jälkiä liito-oravasta (pesäkolo tai pönttö, virtsajälkiä tai katkottuja norkkoja) ei etsinnästä huolimatta havaittu. Liito-oravalle potentiaalisia risupesäiä sen sijaan on kuusissa useita, samoin näitä pesiä rakentavan tavallisen oravan jälkiä. Pelkästään jätösten perusteella ei voi päätellä paikalla elävien yksilöitten määrää tai sukupuolta. Yksi naaras voi käyttää lähes kymmentä eri pesää kahdessa tai useammassa lähekkäin sijaitsevassa metsikössä.

Puronvarressa kasvaa runsaasti harmaaleppää ja koivua ja alue on liito-oravan pysyväksi reviiriksi sopivaa. Liito-oravasta on myös aikaisempia havaintoja tältä paikalta (SWEKO Oy 2014).

Aikaisempia papanahavaintoja on tehty myös asemakaava-alueen keskiosassa isoimman hakkuuaukon itäreunassa, missä kasvaa muutama varttunut haapa (SWECO Oy 2014). Nämä ovat tyypillisiä varsinaisen reviirin ulkopuolella sijaitsevia ruokailupuita. Muille direktiivilajeille ei ole asemakaava-alueella erityisen sopivaa elinympäristöä. (Tmi Pohjanmaan luontotieto 2016)

Jätealtille menevän tien ja rannan välinen alue on syytä jättää rakentamisen ulkopuolelle. Tällä alueella on vesilain 11§ suojelema pienvesistö sekä LsL49§ suojelemia direktiivilajin lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. (Tmi Pohjanmaan luontotieto 2016)

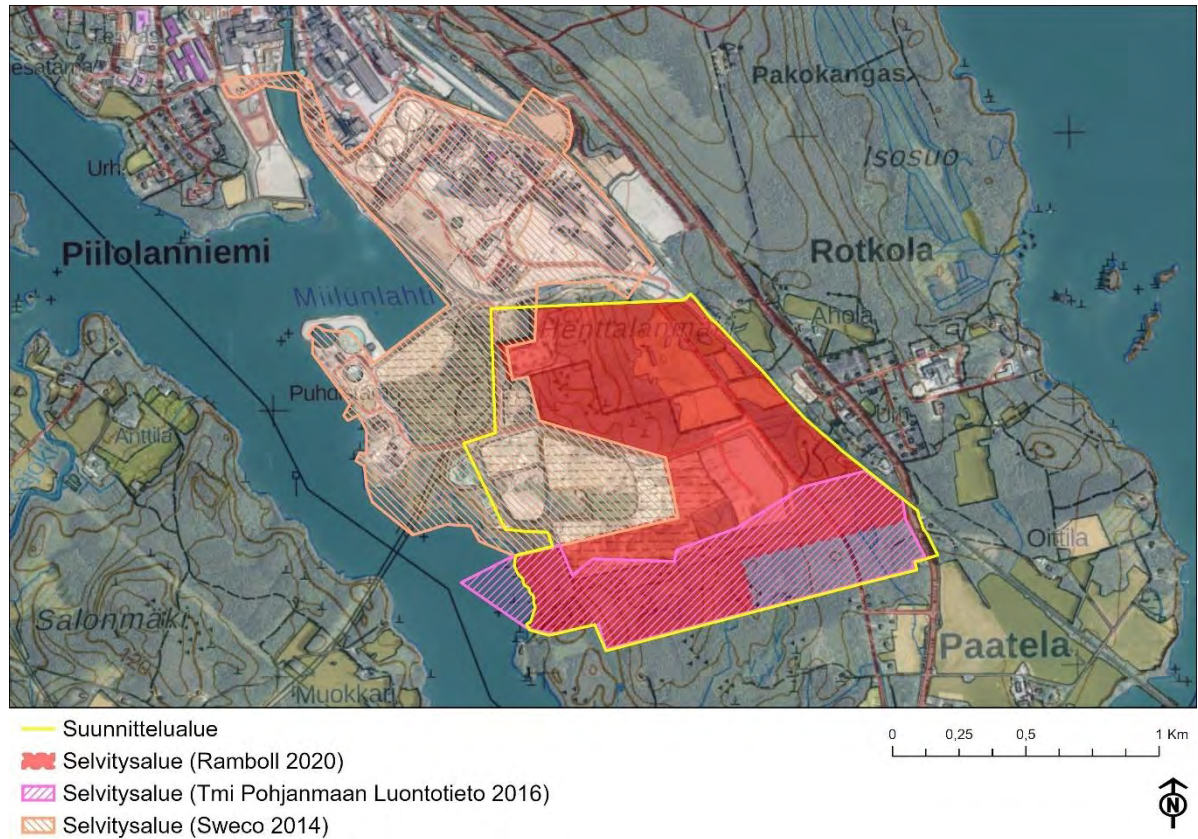
Onkelantien asemakaavaselostuksessa luonnonympäristöä on kuvattu seuraavasti: Suunnittelualueen luonnonympäristössä ei ole huomionarvoisia kohteita. Maasto on osittain nuorta koivua kasvavaa metsämaata, osittain pajua kasvavaa joutomaata. Alueelta löytyy myös pieniipiirteistä talousmetsää. (Tmi Pohjanmaan luontotieto 2016).

Kuva 10. Onkelan asemakaavamuutoksen luontoselvityksen aluerajaus on esitetty kuvassa violetilla rajauksella. (Lähde: Onkelan asemakaavamuutoksen luontoselvitys 2017.) Asemakaavamuutoksen likimääräinen rajaus on osoitettu kartassa punaisella rajauksella.

3.3.4 Yhteenvedo alueen huomionarvoisista luontoarvoista

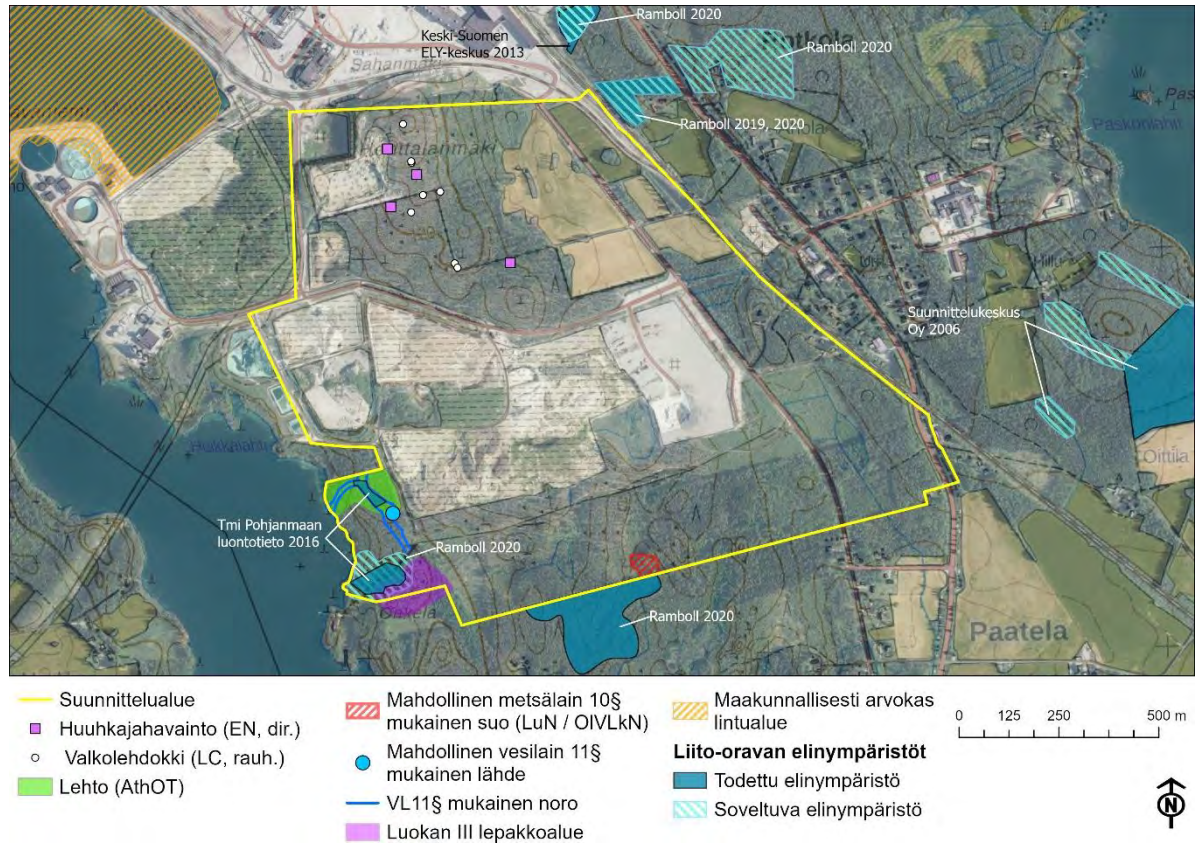
Suurimpaan osaan suunnittelualuetta on tehty luontoselvitykset asemakaavan laadinnan yhteydessä vuonna 2020 (Ramboll 2020). Lisäksi selvitysalueen eteläosa on selvitetty Onkelantien asemakaavan laatimisen yhteydessä vuonna 2016 (Tmi Pohjanmaan Luontotieto 2016) ja länsiosa Teräväniemen asemakaavoituksen yhteydessä vuonna 2014 (Sweco 2014). Luontoselvitysalueet kattavat koko suunnittelualueen (Kuva 11).

Kuva 11. Selvitysalueelle tehtyjen luontoselvitysten selvitysalueet. Taustakartat © MML.

Suunnittelualueen pohjoisosan metsäalueella on useita rauhoitetun valkolehdokin esiintymiä (Ramboll 2020). Lisäksi samalla metsäalueella on tehty huuhekajahavaintoja, pesäpaikkaa kuitenkin alueelta löytämättä (Ramboll 2020). Huuhkajan käyttäytyminen kohdatessa ei viittaa alueella pesintään, sillä lintu ei käyttäytynyt aggressiivisesti, vaan väistyi selvittäjää. Suunnittelualueen länsiosan rantametsään sijoittuu vesilain 11§ tarkoittama noro ja lähde (Tmi Pohjanmaan luontotieto 2016 & Ramboll 2020). Lisäksi alueella tavataan arvokasta lehtoa (Ramboll 2020). Onkelantien asemakaavan luontoselvitysten yhteydessä alueelta rajattiin lisäksi kaksi pienialaista liito-oravan elinympäristöä (Tmi Pohjanmaan luontotieto 2016), joista ei kuitenkaan tehty liito-oravahavaintoja vuoden 2020 selvitysten yhteydessä. Vuonna 2020 alueelta rajattiin vain liito-oravalle soveltuva alue aivan suunnittelualueen lounaiskulmasta (Ramboll 2020). Lisäksi suunnittelualueen eteläreunaan rannan tuntumaan sijoittuu luokan III lepakkoalue, jolla ei ole luonnonsuojelulain turvaa, sekä mahdollinen Metsälain 10§ mukainen suo (Tmi Pohjanmaan luontotieto 2016, Ramboll 2020). Pienialaista suota ei arvioitu luonnontilaiseksi, sillä sen ympäristöä on ojitettu ja sitä ympäröi hakkuualueet.

Suunnittelualueen välittömään läheisyyteen, sen eteläpuolelle sijoittuu liito-oravan elinympäristö, joka rajautuu selvitysalueeseen (Ramboll 2020). Lisäksi rautatien vastakkaiselle puolelle suunnittelualueen itäpuolelle sijoittuu alueita, joilla on tehty liito-oravahavaintoja (Ramboll 2019 ja 2020, Keski-Suomen ELY-keskus 2013, Suunnittelukeskus Oy 2006). Suunnittelualueen luoteispuoleiselle vesialueelle sijoittuu Kuhnamon maakunnallisesti arvokas lintualue (Keski-Suomen lintutieteellinen yhdistys ry 2013). Suunnittelualueelle ja sen läheisyyteen sijoittuvat huomionarvoiset luontoarvot on koottu alla olevaan karttaan (Kuva 12).

Kuva 12. Huomionarvoiset luontokohteet selvitysalueella ja sen välittömässä läheisyydessä alueelle tehtyjen luontoselvitysten perusteella. Liito-oravan elinympäristöjen osalta selvitysten lähteet on osoitettu tekstinä kartalla. Taustakartat © MML.

3.3.5 Valkolehdokkiesiintymien siirtoistutus

Luonnonsuojelulailta rauhoitettua valkolehdokkia (*Platanthera bifolia*) kasvaa monin paikoin suunnittelualueen pohjoisosan metsäalueilla. Luonnonsuojelulain § 48 mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan rauhoitussäännöksistä, jos lajin suojelutaso säilyy suotuisana. Lajin esiintymien siirtoon haetaan poikkeuslupaa Keski-Suomen ELY-keskukselta. Siirtoon tarvitaan myös maanomistajan (Metsä Fibre Oy) lupa. Valkolehdokkien siirtoistutuksia ei ole aiemmin juurikaan tehty. Ainoat tiedossa olevat siirrot ovat Villin Vyöhykkeen tekemiä; vuonna 2018 valkolehdokkeja siirrettiin turvaan Tampereen Lahdesjärven asemakaava-alueelta ja vuonna 2019 Turun Pernon ja Ihalan tulevien eritasoliittymien paikalta (Villi Vyöhyke 2017). Näistä siirroista on saatu hyviä tuloksia. Seurannoissa Lahdesjärveltä siirretyistä yksilöistä on havaittu 25–50 % ja Turussa yksilöt ovat jopa lisääntyneet. Valkolehdokkien lehtiruusukkeiden ja kukinnan ilmaantuminen vaihtelee vuosittain paljon, mikä vaikeuttaa onnistumisen arviointia. Siirron katsotaan olevan monimuotoisuuden vaalimisen kannalta parempi vaihtoehto, kuin lajin esiintymien hävittäminen.

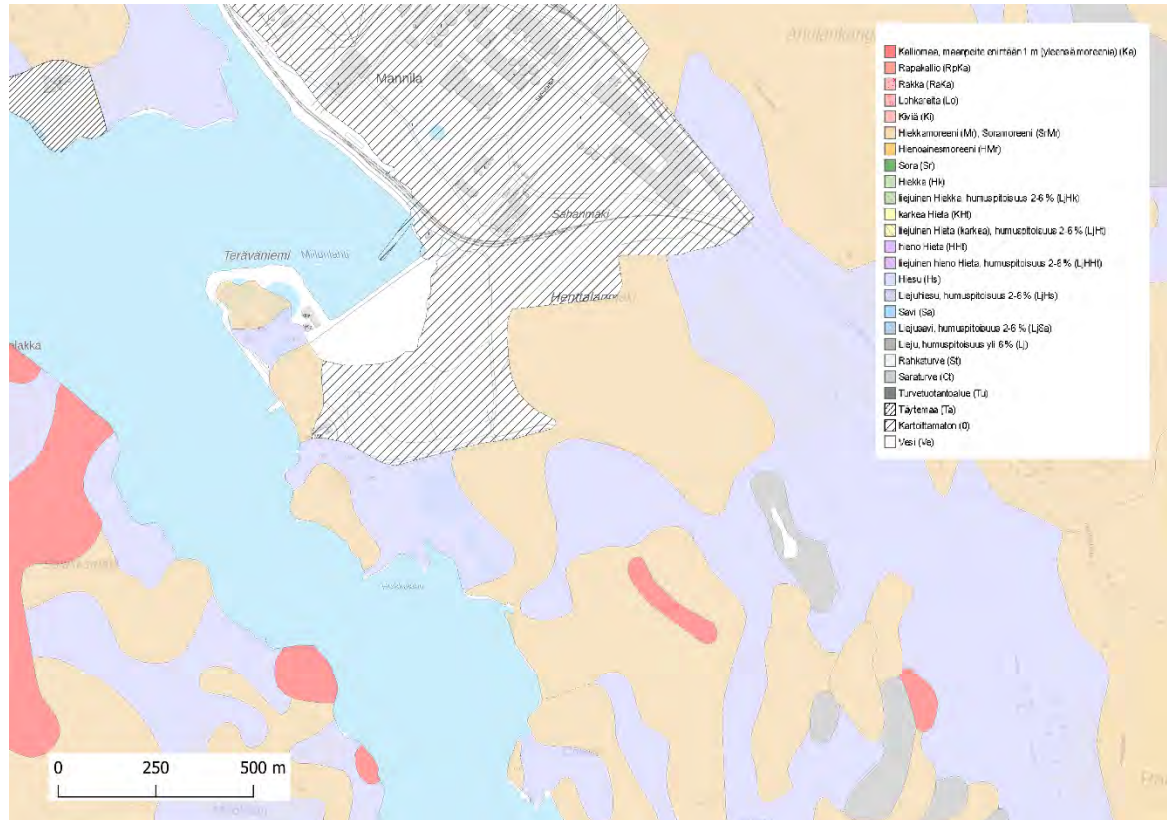
Nykyisiltä kasvupaikoiltaan valkolehdokit on suunniteltu siirrettäväksi rannan lehtokuvioille vesilain 11§ mukaisen noron ja lähteen välittömään läheisyyteen. Uuden elinympäristön arvioidaan olevan lajille suotuisa, sillä kasvi suosii elinympäristönsä rehevähköjä alueita, kuten lehtomaisia kankaita ja lehtoja. Koska valkolehdokkien sijainnit voivat vaihdella vuosittain, kartoitetaan alue vielä juuri ennen siirtoa, jotta kaikki yksilöt saadaan huomioitua. Siirrot toteutetaan kesäaikaan, kun valkolehdokki on helpoiten havaittavissa.

Valkolehdokki kuuluu kämmeköihin, joilla on laajat symbionttiset sienijuuret. Näin ollen kasvien mukana siirretään reilun kokoinen juuripaakku maata. Lähekkäin kasvavat yksi-

löt nostetaan samassa juuripaakussa. Uuteen elinympäristönsä valkolehdoiksi istutetaan useamman yksilön ryppäisiin, jotta niiden suvullinen lisääntyminen varmistetaan pitkällä aikavälillä. Valkolehdokkien siirron onnistumista arvioidaan tarkkailemalla kasvien elinvoimaisuutta uudella alueella useamman vuoden ajan.

3.4 Maa- ja kallioperä

Suunnittelualueen maaperä on pääosin hiesua ja hiekkamoreenia. Keskiössä on myös kalliomaata sekä saraturvetta. Suunnittelualueen luoteis- ja pohjoisosissa on kartoittamaton aluetta.

Kuva 13. Maaperäkartta suunnittelualueelta sekä kartan merkintöjen selitteet. Lähde: GTK 2019

3.5 Pinta- ja pohjavesi

Alue rajoittuu lounaisosassa Kuhnamon järveen.

Suunnittelualueella ei ole pohjavesialueita. Lähin pohjavesialue (0999212 Valioranta) sijaitsee muutaman sadan metrin päässä suunnittelualueen itäosasta itään. Suunnittelualue kuuluu pääosin Kuhnamon alueen vesistöön ja alueen pohjoisosa kuuluu Ala-Keiteleen lähialueen vesistöön, jotka kumpikin kuuluvat Kymijoen päävesistöalueeseen. (Lähde: Järviwiki 01/2020)

3.6 Luonnonsuojelualueet

Suunnittelualueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole luonnonsuojelualueita eikä Natura-alueita.

3.7 Liikenne ja tekninen huolto

3.7.1 Liikenne

Äänekoskentien keskimääräinen vuorokausiliikenne (KVL) on kaava-alueen kohdalla noin 5400 ajoneuvoa vuorokaudessa (2019). Raskaan liikenteen osalta liikennemäärä on noin 260 ajoneuvoa/vrk. Äänekoskentien nopeusrajoitus on kaava-alueen kohdalla 70 km/h. Äänekoskentie on valtion omistama yleinen tie (maantie 642). Kaavoitettavalle alueelle sijoittuu useita yksityisteitä. Suunnittelualueen eteläpuolelle sijoittuu asuinalue, jonka läpi kulkevaa Onkelantietä käytetään Teräväniemen alueelle saapumiseen mm. jätevedenpuhdistamolle.

Kuva 14. Suunnittelualueelle ja lähiympäristöön sijoittuvien teiden hallinnolliset luokat sekä merkintöjen selitteet taustakartalla (Lähde: Digiroad, taustakartta MML)

Kevyt liikenne

Kevyen liikenteen väylä on toteutettu maantien 642 varrelle Äänekosken keskustasta Suolahteen. Suunnittelualueen kohdalla kevyen liikenteen väylä kulkee maantien itäpuolella.

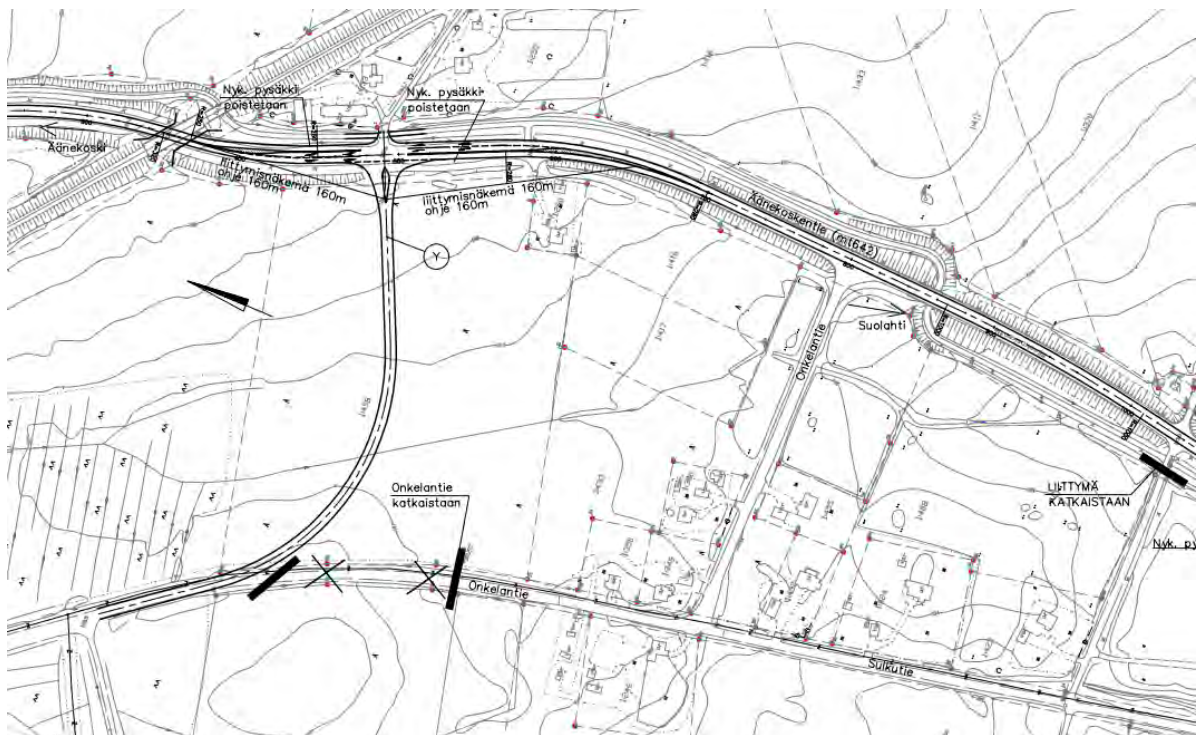
Raideliikenne

Välittömästi suunnittelualueen viereen sijoittuu rataverkostoa, joka kulkee Suolahden kautta Jyväskylän suuntaan ja Äänekosken keskustan kautta Saarijärven suuntaan. Rataverkostosta on pistoraide Metsä Groupin tehdasintegraatin alueelle. Rataverkko palvelee teollisuuden toimintaa raaka-ainekuljetusten ja osittain valmiiden tuotteiden kuljetusten osalta. Henkilöliikennettä rataverkolla ei ole pois lukien yksittäiset tapahtumat.

3.7.2 Liittymätarkastelut

Kaavatyön aikana on laadittu liittymätarkastelu, jossa on tarkasteltu asemakaava-alueen liittymistä Äänekoskentielle sekä arvioitu mihin kohtaan liittymä on mahdollista rakentaa, minkälaiset järjestelyt liittymä vaatii ja mitä vaikutuksia eri liittymävaihtoehdoista aiheutuisi. Selvityksessä tarkasteltiin neljää erilaista liittymävaihtoehtoa. Tarkastelussa huomioitiin tulevan raskaan liikenteen lisääntyminen Äänekoskentielle ja sitä kautta uudelle teollisuusalueelle. Alustavan arvion mukaan tehdasalueelle tulee liikennettä 400-500 ajon./vrk, josta raskaan liikenteen osuus arviolta n. 200 ajoneuvoa/vrk.

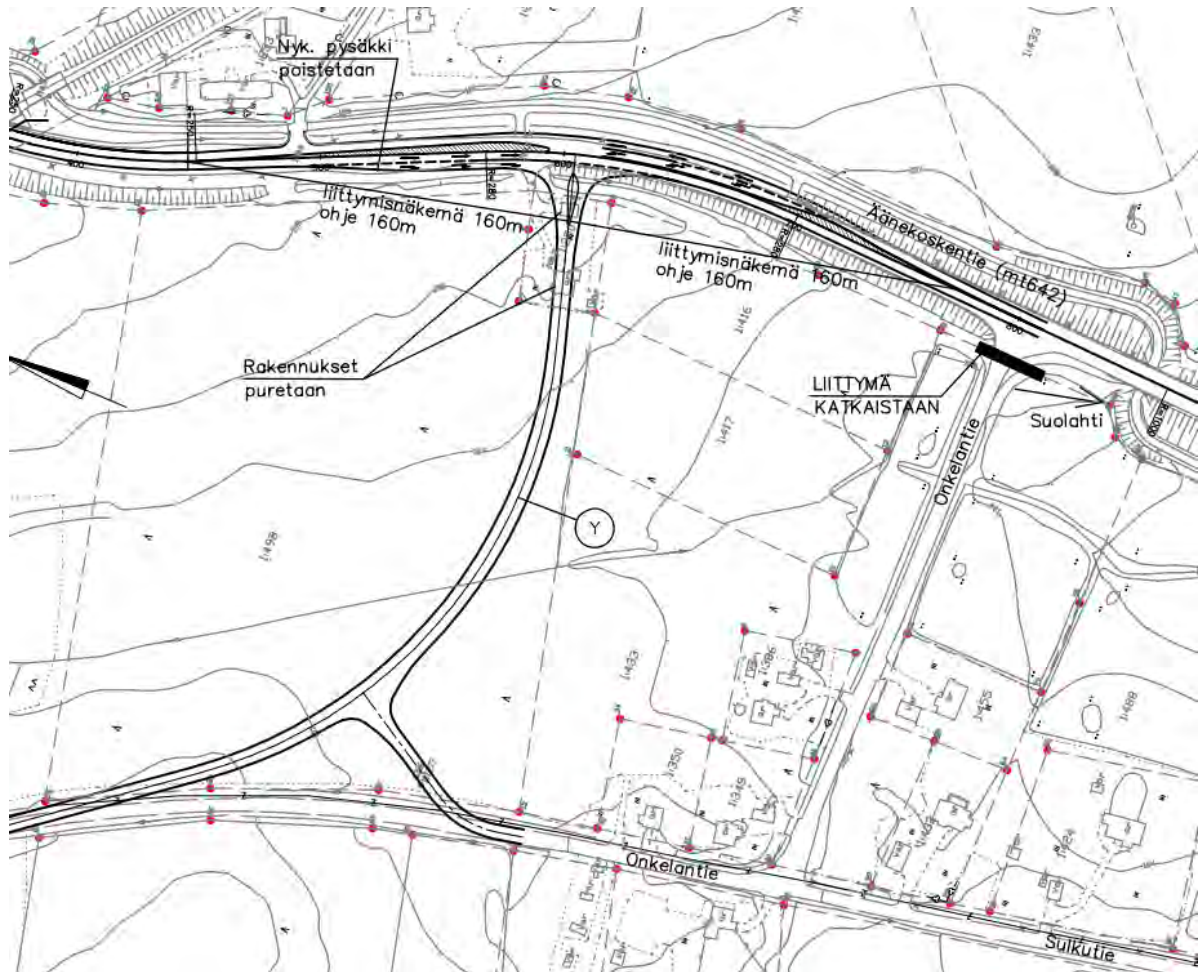
Vaihtoehdossa 1 Äänekoskentielle rakennetaan uusi maalauksella kanavoitu nelihaara-liittymä Henttalanmäen asemakaava-alueelle. Oikealle kääntyville ei rakenneta erillistä ryhmittymiskaistaa. Ohjeen mukaiset liittymänäkemät vaativat puuston poistoa näkemä-alueelta. Uuden liittymän kohdalta poistetaan pysäkipari. Seuraavat pysäkit sijaitsevat noin 550 metrin päässä Suolahden suuntaan (Paatelantien liittymä) ja noin 600 metrin päässä Äänekosken suuntaan (Valiontien liittymässä). Onkelantie katkaistaan ajoneuvoliikenteeltä niin ettei sieltä ole kulkua Henttalanmäen asemakaava-alueelle. Äänekoskentien liittymiä vähennetään katkaisemalla Paatelantien jatkeella oleva liittymähaara ajoneuvoliikenteeltä. Ajo tonteille tapahtuu jatkossa Onkelantien ja Sulkutien kautta.

Kuva 15. Karttaote liittymävaihtoehdosta 1.

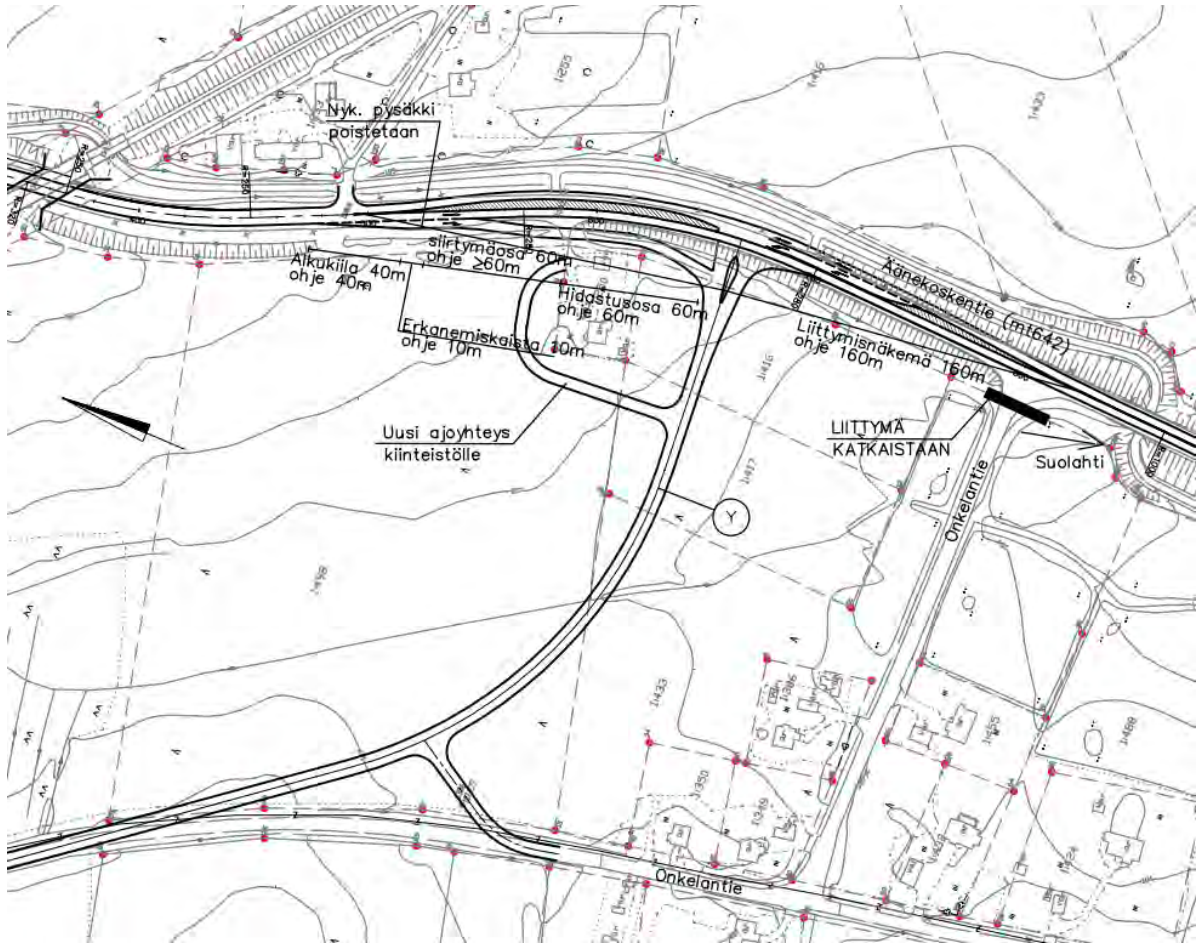
Vaihtoehdossa 2 Äänekoskentielle rakennetaan uusi liittymä Henttalanmäen asemakaava-alueelle. Liittymään rakennetaan kanavointi maalimerkinnöin ja kääntymiskaistat. Uuden liittymän kohdalta poistetaan pysäkiparin eteläinen (Suolahden suunnan) pysäkki. Seuraavat pysäkit sijaitsevat noin 550 metrin päässä Suolahden suuntaan (Paatelantien liittymä) ja noin 600 metrin päässä Äänekosken suuntaan (Valiontien liittymässä). Kiinteistön 991-403-1-250 rakennukset puretaan. Onkelantien liittymä Äänekoskentielle katkaistaan ajoneuvoliikenteeltä ja osoitetaan uusi yhteys uuden liittymän kautta. Äänekoskentien liittymiä vähennetään katkaisemalla Paatelantien jatkeella oleva liittymä-

haara ajoneuvoliikenteeltä. Ajo tonteille tapahtuu jatkossa Onkelantien ja Sulkutien kautta.

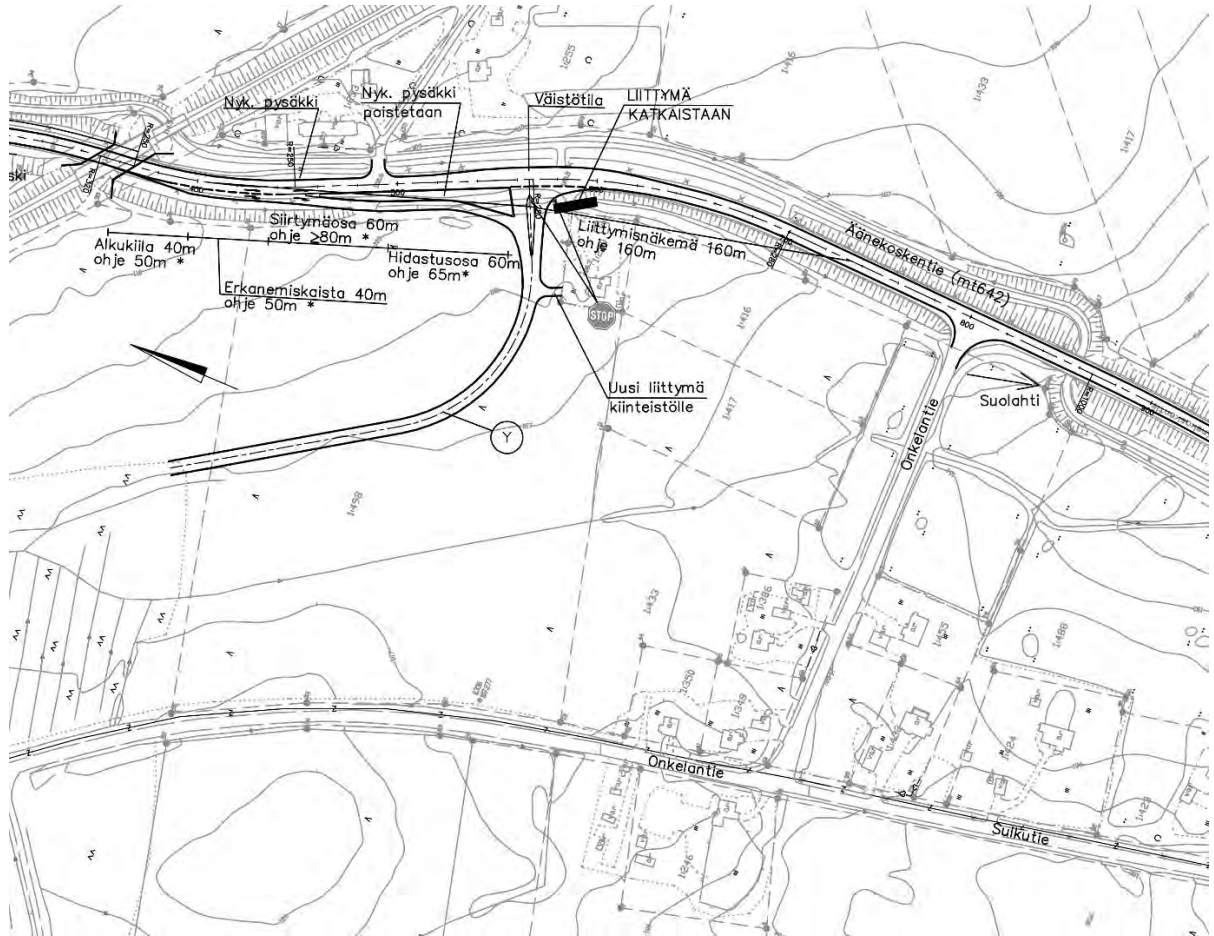
Kuva 16. Karttaote liittymävaihtoehdosta 2.

Vaihtoehdossa 3 Äänekoskentielle rakennetaan uusi liittymä Henttalanmäen asemakaava-alueelle. Liittymä kanavoidaan maalimerkinnöin ja rakennetaan välikaistalla erotettu oikealle kääntymiskaista. Kiinteistölle 1-250 tulee suunnitella uusi kulkuyhteys rakennettavan yksityistien kautta. Uuden liittymän kohdalta poistetaan pysäkiparin eteläinen (Suolahden suunta) pysäkki. Seuraavat pysäkit sijaitsevat noin 550 metrin päässä Suolahden suuntaan (Paatelantien liittymä) ja noin 600 metrin päässä Äänekosken suuntaan (Valiontien liittymässä). Onkelantien liittymä Äänekoskentielle katkaistaan ajoneuvoliikenteeltä ja uusi yhteys osoitetaan uuden liittymän kautta. Äänekoskentien liittymiä vähennetään katkaisemalla Paatelantien jatkeella oleva liittymähaara ajoneuvoliikenteeltä. Ajo tonteille tapahtuu jatkossa Onkelantien ja Sulkutien kautta.

Kuva 17. Karttaote liittymävaihtoehdosta 3.

Vaihtoehdossa 4 Äänekoskentielle rakennetaan uusi liittymä Henttalanmäen asemakaava-alueelle. Liikennemääristä johtuen vaihtoehdossa on esitetty Äänekosken suunnasta eroteltu kääntymiskaista oikealle suuntautuvalle liikenteelle. Suolahden suunnasta on esitetty väistötilallista ratkaisua kääntymiskaistan sijaan. Kiinteistöille 1-250 osoitetaan uusi kulkuyhteys tehdasalueelle johtavan yhteyden kautta. Uuden liittymän kohdalta poistetaan pysäkiparin eteläinen (Suolahden suunta) pysäkki. Seuraavat pysäkit sijaitsevat noin 550 metrin päässä Suolahden suuntaan (Paatelantien liittymä) ja noin 600 metrin päässä Äänekosken suuntaan (Valiontien liittymässä). Onkelantien liittymä Äänekoskentielle säilyy asuinalueelle johtavana ajoneuvoliikenteen liittymänä.

Kuva 18. Karttaote liittymävaihtoehdosta 4.

Johtopäätökset

Alustavista liittymävaihtoehdoista ei ole ollut kaavaprosessin yhteydessä tarkoitus valita toteutettavaa vaihtoehtoa. Vaihtoehtojen avulla on vain tarkasteltu mahdollisuuksia liittymäjärjestelyiksi Änekoskentieltä teollisuusrakennusten korttelialueelle suuntautuvalle pääasiassa raskaalle ajoneuvoliikenteelle. Lopullinen liittymäratkaisu ja sen sijainti ratkaistaan tiesuunnitelman laadinnan yhteydessä, jonka käynnistämisestä vastaa paikallinen ELY-keskus.

Tarkastelujen avulla on kuitenkin saatu asemakaavaratkaisuun varmistus siitä, että raskas ajoneuvoliikenne voidaan ohjata teollisuusalueelle suoraan Änekoskentieltä ja että Onkelantie voidaan täysin katkaista ajoneuvoliikenteeltä. Tämä on huomioitu kaavassa siten, että EV-6-suojaviheralueen läpi ei ole kaavaratkaisun myötä mahdollista järjestää ajoyhteyttä. Ajoyhteys teollisuusrakennusten korttelialueelle on osoitettu ajo-3-alueen kautta, joka sijaitsee Änekoskentien varressa EV-8-suojaviheralueella.

3.7.3 Tekninen huolto

Alue kuuluu vesihuoltoverkoston piiriin. Vesi- ja viemäriinjoja sijoittuu Onkelantielle sekä suunnittelualueen itäosassa metsäkaistaleelle. Alueella on veden siirtolinja Rotkolasta Teräväniemeen, josta vedet johdetaan edelleen Kuhnamon ali Hirvaskankaan alueelle. Alueella on kaksi pääviemäriinjaa jätevedenpuhdistamolle: Suolahden suunnalta tuleva paine/viettoviemäri ja Valion paineviermäri. Nykyisellään kulku Teräväniemen jätevedenpuhdistamolle on järjestetty Onkelantien kautta. Kaukolämpöverkosto kulkee Äänekosken kentien vartta pitkin biotuotetehtaan editse, mutta ei ulotu kaava-alueelle.

Kuva 19. Teknisen huollon johtokartta. Kartalla on esitetty oranssilla jätevesiviemärit, ruskealla paineviemärit, vihreällä kaukolämpöputket, sinisellä vesijohdot ja keltaisella sadevesiputket.

Alueella sijaitsee Äänekosken ja Suolahden sähkönjakelun kannalta tärkeä solmupiste (erotinasema).

3.8 Rakennettu ympäristö ja maisema

3.8.1 Yhdyskuntarakenne

Äänekoski on Keski-Suomen maakunnassa, noin 40 kilometriä Jyväskylästä pohjoiseen sijaitseva teollisuuskaupunki. Äänekoski on osa Jyväskylän toiminnallista kaupunkiseutua ja on pohjoisen Keski-Suomen alueen merkittävin palvelu- ja työpaikkakeskittymä. Äänekoski on perinteinen metsäteollisuuden sijaintipaikka. Kaupungissa oli vuonna 2017 yhteensä noin 7050 työpaikkaa (Lähde: Tilastokeskus 04/2020).

Äänekosken väkiluku on noin 18 770 (2019). Kaupungin väkiluku on vähentynyt noin 1700 asukkaalla 2000-luvun alkupuolelta vuoden 2019 loppuun. Vuonna 2017 hyväksytyssä Äänekoski 2030 osayleiskaavassa asetettiin väestötavoitteeksi väestömäärän py-

syminen ennallaan vuosina 2017–2020, minkä jälkeen vuosina 2021–2030 asukasluku kasvaa 100 asukasta / vuosi. Uusien investointien ja niiden tuomien työpaikkojen sekä kaupungin määrätietoisen strategisen kehittämisen katsotaan kääntävän Äänekosken väestökehityksen positiiviseksi viimeistään 2020-luvulla.

Suunnittelualue sijaitsee noin kaksi kilometriä kaupungin keskustaajamasta kaakkoon Äänekoskentien varrella, nykyisen teollisuusalueen välittömässä läheisyydessä. Lähialueen rakennettua ympäristöä hallitsevat metsäteollisuuden rakennukset. Äänekoskentien länsipuolella sijaitsee metsäteollisuusalue, jossa on rakennettuna mm. uusi biotuotetehdas.

Suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä, alueen itäpuolella ja rautatien toisella puolella on pientaloaluetta. Suunnittelualueen länsiosassa on jätteenkäsittelyaluetta ja suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä järven rannalla jätevedenpuhdistamo.

3.8.2 Kaupunkikuva ja maisema

Äänekoski kuuluu Keski-Suomen järvisuutuun, joka on osa Itäisen Järvi-Suomen maisemamaakuntaa. Maisemalinjat ovat suuntautuneet mannerjään muokkaamana pohjois-etelä tai luode-kaakko-suuntaisiksi. Kaupungin maisema on vaihtelevaa ja moreenimäkien, drumliinikumpareiden sekä kallioisten mäkien lomassa sijaitsee erikokoisia vesistöjä ja vesireittejä sekä avointa kulttuurimaisemaa. Alueella on luonnonmaisemaltaan arvokkaita kohteita, kuten kallioisia alueita sekä maisemakuvan kannalta tärkeitä laki- ja ranta-alueita. Kaupungin alueelle sijoittuu niin taajama-asutusta, maaseutuasutusta kuin kesämökkialueita, ja alueella on arvokkaita kyläalueita, perinnemaisemaa sekä myös rakennushistoriallisesti merkittäviä kohteita.

Äänekoski on teollisuuskaupunki, ja myös teollinen toiminta on osa kaupungin maisemaa. Suunnittelualueen pohjoispuolella maisemaa hallitsevat metsäteollisuuden tuotantorakennukset. Vesistön läheisyys vaikuttaa osaltaan siihen, että suuret teollisuusrakennukset näkyvät paikoitellen laajalti myös kaukomaisemassa.

Kuva 20. Valokuvassa suunnittelualueen itäosan peltomaisemaa, jonka taustalla näkyy teollisuusrakennuksia.

Kuva 21. Valokuva suunnittelualueen pohjoisosasta lännen suuntaan.

Kuva 22. Valokuva otettuna suunnittelualueelta pohjoisen suuntaan. Taustalla näkyy tehdasrakennuksia.

3.8.3 Rakennettu kulttuuriympäristö

Suunnittelualueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse RKY-statuksen saaneita valtakunnallisesti merkittäviksi luokiteltuja rakennetun kulttuuriympäristön kohteita.

3.8.4 Rakennuskanta

Kaava-alueen itäosassa aivan radan varrella on kaksi asuinrakennusta ja näiden lähellä yksi asuinrakennus piharakennuksineen.

Onkelantie 78A (992-403-11-109)

Kiinteistöllä sijaitsee vuonna 1957 rakennettu 1½-kerroksinen puurunkoinen pientalo, jonka kellarikerros on betoni- ja tiilirakenteinen. Rakennuksen kerrosala on n. 69 m².

Rakennuksen ulkopinta on vaakapaneeliverhottu ja harjakattona on peltikate. Tontilla sijaitsee myös n. 15 m²:n kokoinen pihasauna/varistorakennus. Pääväritys on vaalea.

Kuva 23. Kiinteistö 992—403-11-109 päärakennus

Kuva 24. Kiinteistön 992-403-11-109 piharakennus

Onkelantie 78B (992-403-11-110)

Kiinteistöllä sijaitsee vuonna 1956 rakennettu 1½-kerroksinen puurunkoinen pientalo, jonka kellarikerros on betoni- ja tiilirakenteinen. Rakennuksen kerrosala on n. 111 m². Rakennuksen ulkopinta on vaakapaneeliverhottu ja harjakattona on peltikate. Tontilla sijaitsee myös n. 45 m²:n kokoinen autotalirakennus sekä pihavarasto, jonka koko on n. 18 m². Rakennuksilla ei ole yhtenäistä väritystä.

Kuva 25. Kiinteistö 992-403-11-110.

Kuva 26. Kiinteistön 992-403-11-110 piharakennukset.

Onkelantie 80 (992-403-11-59)

Kiinteistöllä sijaitsee vuosina 1955-1960 rakennettu 1½-kerroksinen puurunkoinen pientalo. Rakennuksen kerrosala on n. 89 m². Rakennuksen ulkopinta on pystypaneeliverhottu ja harjakattona on peltikate. Tontilla on n. 40 m²:n kokoinen autotallirakennus ja 8 m²:n kokoinen maakellari. Päävärinä on käytetty punaista ja korostuksena puitteissa ja listoissa valkoista.

Kuva 27. Kiinteistö 992-403-11-59.

Kuva 28. Kiinteistön 992-403-11-59 autotallirakennus.

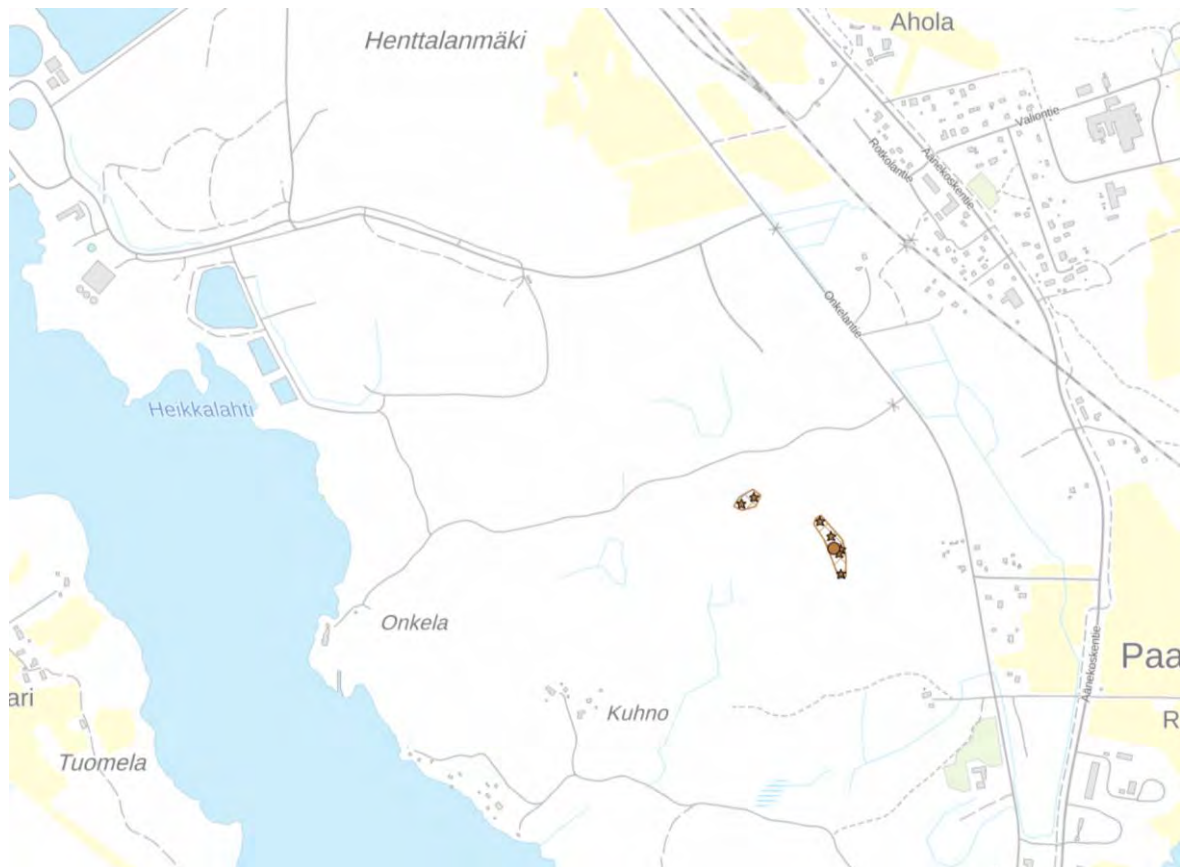
Edellä kuvatut Onkelantien pohjoisosassa sijaitsevat rakennukset ovat siirtyneet vuoden 2021 aikana Metsä Fibre Oy:n omistukseen. Rakennuksille on haettu purkuluvat Äänekosken kaupungilta ja rakennukset on syksyn 2021 aikana purettu.

Kaava-alueen välittömässä läheisyydessä sen etelärajan ulkopuolella Äänekoskentien varressa sijaitsee yksittäinen asuinrakennus piharakennuksineen. Myös tämä kiinteistö on siirtynyt Metsä Fibre Oy:n hallintaan syksyllä 2021.

3.8.5 Arkeologinen kulttuuriperintö

Suunnittelualueella ei sijaitse muinaismuistolailla (295/63) rauhoitettuja muinaisjään-
nöksiä.

Suunnittelualueen kaakkoisosassa sijaitsee Museoviraston rekisterin mukainen ”muu kulttuuriperintökohde”, Paatela 1000028742. Kohde ei ole muinaismuistolailla suojeltu. Museoviraston kuvauksen mukaan kohteessa on vanhalla 1800-luvun metsittyneellä vuokrateltoalueella olevia kellareita 13 kpl. Kellarit ajoittuvat Äänekosken 1840 pitäjän-kartan mukaan 1840-lukua nuoremmiksi (karttaan on tehty tälle paikalle jälkikäteen li-säys Paatilan talon pelloista). Kellarit ovat maaseinäisiä, suorakaiteen muotoisia alaspäin kapenevia painaumia pienien metsäkukkuloiden reunoilla. Kellareita on kahdessa eri koh-dassa vanhan peltoalueen luoteis- ja koillislaidoilla.

Kuva 29. Suunnittelualueelle ja sen läheisyyteen sijoittuvat kulttuuriperintökohteet (tähtisymbolit ja aluerasterit) taustakartalla. (Lähde: Museoviraston karttapalvelu 09/2020.)

3.9 Palvelut

Suunnittelualueella ei ole palveluita. Kaupallisia ja kunnallisia palveluita on Äänekosken keskustassa noin kahden kilometrin päässä suunnittelualueen pohjoisosasta. Lisäksi pal-
veluita löytyy vähän kauempaa Suolahden keskustassa.

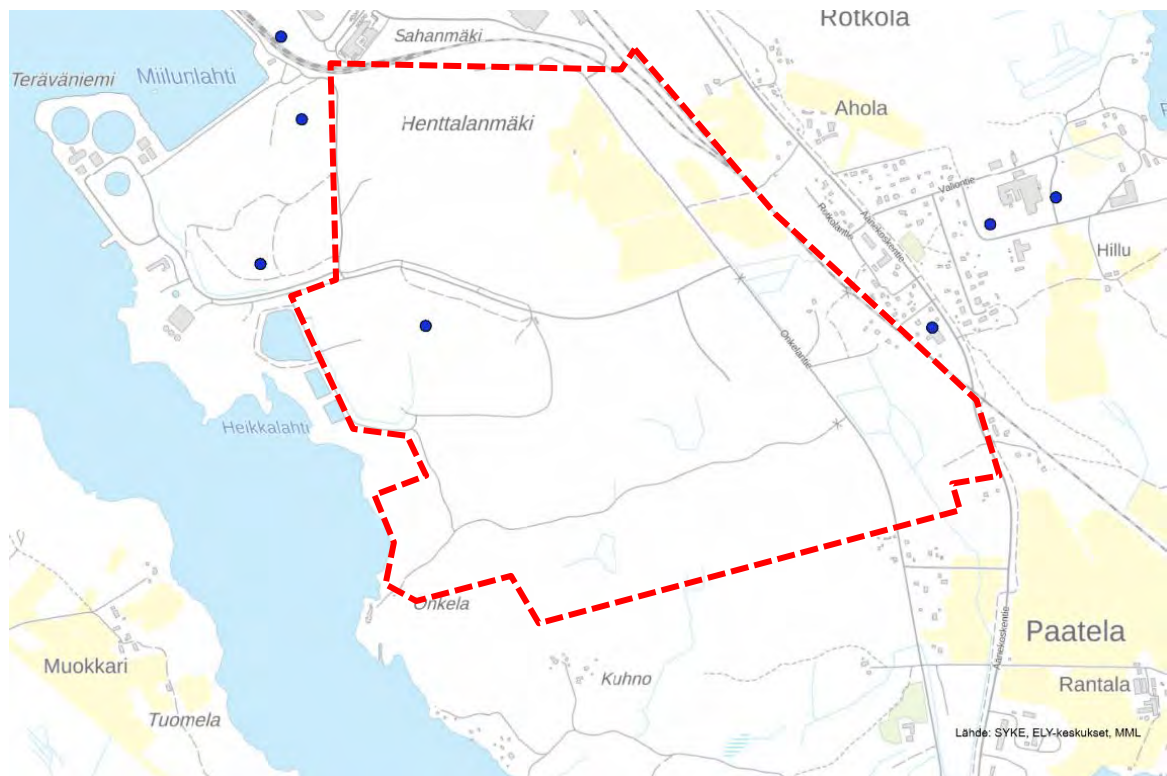
3.10 Maanomistus

Suunnittelualue on pääosin Metsä Fibre Oy:n omistuksessa. Kiinteistö 992-403-11-138 on yksityisen maanomistajan omistuksessa.

3.11 Ympäristön häiriötekijät

Pilaantuneet maat

Suunnittelualueen länsiosassa jätteenkäsittelyalueella sijaitsee yksi maaperän tilan tietojärjestelmän mukainen kohde (MATTI-kohde). Järjestelmä sisältää tietoja maa-alueista, joilla nykyisin tai aikaisemmin harjoitetusta toiminnasta on saattanut päästä maa-perään haitallisia aineita ja alueista, jotka on tutkittu tai kunnostettu.

Kuva 30. Pilaantuneiden maiden MATTI-järjestelmän kohteet (pistemäiset) suunnittelualueella ja lähialueilla. Suunnittelualueen sijainti on osoitettu punaisella rajauksella. (Lähde: Ympäristökarttapalvelu Karpalo 20.8.2020)

3.12 Suuronnettomuusvaara

Suunnittelualueen läheisyydessä toimii kaksi Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesin valvonnan alaista turvallisuusselvityslaitosta (CP Kelco Oy ja Metsä Fibre Oy), joiden toiminnan laatu huomioiden on onnettomuuksien vaara otettava huomioon tuotantolaitoksia sijoitettaessa ja laajennettaessa sekä suunniteltaessa alueidenkäyttöä ja rakentamista olemassa olevien tuotantolaitosten läheisyydessä. Suunniteltaessa riskille alttiiden toimintojen sijoittamista konsultointivyyhykkeelle, on pyydettävä pelastusviranomaisen sekä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (TUKES) lausunto.

Seveco III Direktiivin maankäytön suunnittelua ja tuotantolaitosten turvallisuutta koskeva osuus on Suomessa saatettu voimaan kemikaaliturvallisuus- sekä maankäyttö- ja rakennuslainsäädännöllä. Kaavoituksessa on huolehdittava siitä, ettei riskille alttiita toimintoja sijoiteta liian lähelle vaaraa aiheuttavia laitoksia ja varastoja. Esim. päiväkodit,

koulut, hoitolaitokset, sairaalat, asuinalueet ja vilkkaat liikenneväylät sekä luonnon kannalta erityisen herkäät tai tärkeät alueet ovat tässä tarkoitettuja riskialttiita toimintoja. Kaavoitettaessa tulee ottaa huomioon myös tuotantolaitoksen toiminnan mahdollinen laajenemisvara, evakuointitarpeet ja pelastuslaitoksen toimintaedellytykset. Tukes on määritellyt vaarallisia kemikaaleja valmistaville tai varastoiville tuotantolaitoksille vyöhykkeet (ns. konsultointivyöhykkeet), joiden sisällä kaavoituksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota riskeihin ja suuronnettomuusvaaran torjuntaan.

3.13 Melu ja tärinä

Rautatie, Äänekoskentien tieliikenne sekä teollisuus ovat suurimmat melun aiheuttajat alueella. Raskaasta liikenteestä ja rautatiestä saattaa aiheutua myös tärinää.

4. SUUNNITTELUTILANNE

4.1 Valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Tavoitteilla varmistetaan, että valtakunnallisesti merkittävät asiat huomioidaan kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa. Alueidenkäyttötavoitteiden avulla taitetaan yhdyskuntien ja liikenteen päästöjä, turvataan luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristön arvoja sekä parannetaan elinkeinojen uudistumismahdollisuuksia. Niillä myös sopeudutaan ilmastomuutoksen seurauksiin ja sään ääri-ilmiöihin.

Valtioneuvosto päätti valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017. Päätöksellä valtioneuvosto korvaa valtioneuvoston vuonna 2000 tekemän ja 2008 tarkistaman päätöksen valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Päätös tuli voimaan 1.4.2018.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen:

1. *Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen*
2. *Tehokas liikennejärjestelmä*
3. *Terveellinen ja turvallinen elinympäristö*
4. *Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat*
5. *Uusiutumiskykyinen energiahuolto*

4.2 Maakuntakaava

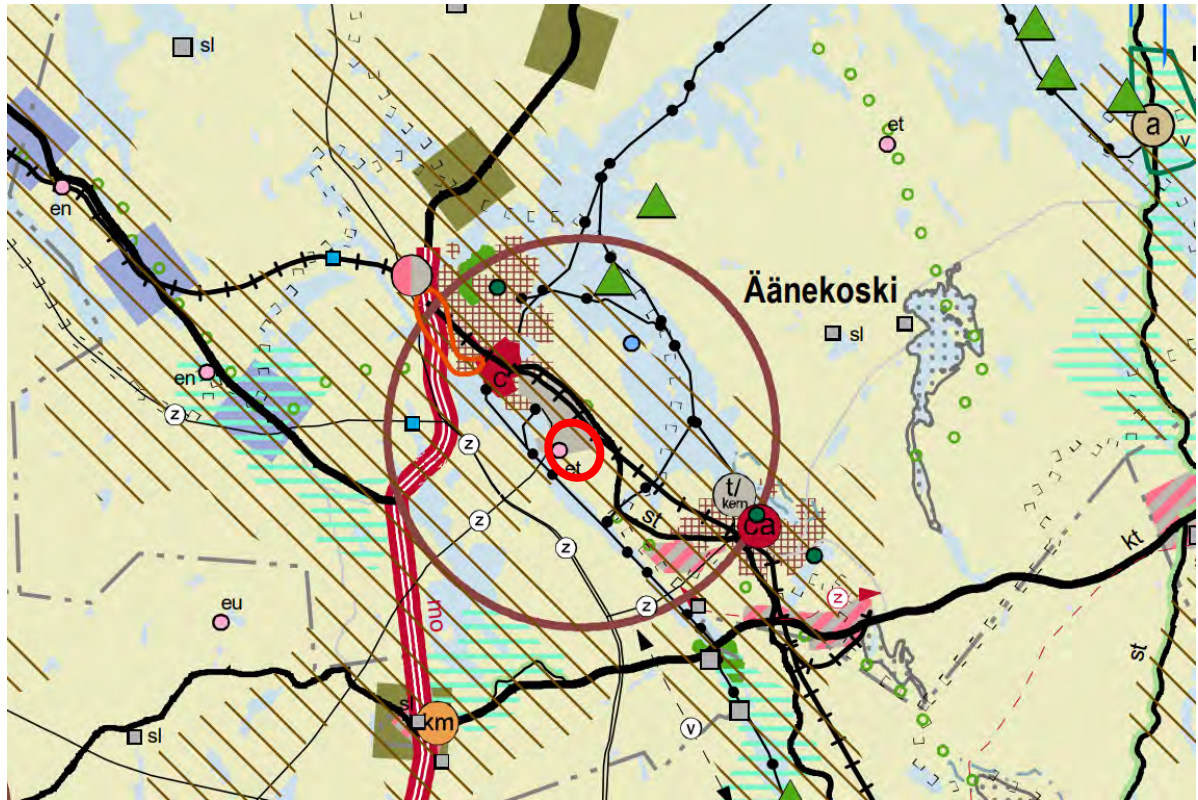
Keski-Suomen tarkistettu maakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 1.12.2017 ja se on määrätty tulemaan voimaan 26.1.2018 alkaen (Keski-Suomen maakuntahallitus 26.1.2018 § 6).

Suunnittelualueen pohjoisosa on maakuntakaavassa teollisuus- ja varastoaluetta, jolla on/jolle saa sijoittaa vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen. Suunnittelumääräyksen mukaan alueen ja lähiympäristön suunnittelussa tulee huomioida vaarallisten aineiden käyttöön, varastointiin ja kuljetuksiin liittyvät riskit. Alueiden käytön suunnittelussa on turvattava maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt.

Suunnittelualueen eteläosa on osoitettu maakuntakaavassa biotalouteen tukeutuvaksi alueeksi, joka on pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettua aluetta. Suunnittelumääräyksen mukaan alueen suunnittelussa tulee varmistaa maa- ja metsätalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset sekä turvata hyvien ja yhtenäisten metsä- ja peltoalueiden säilyminen maaseutuelinkeinojen käytössä.

Alueen länsiosassa on yhdyskuntateknisen huollon alue (et), joka viittaa jäteveden puhdistamon alueeseen. Alueen länsiosassa kulkee voimalinja (z).

Äänekoski on osoitettu maakuntakaavassa seutukeskukseksi ja koko suunnittelualue sijoittuu laajaan kulttuuriympäristön vetovoima-alueeseen. Suunnittelualueen koillispuolelle jää rautatie sekä Äänekoskentie, joka on osoitettu seututiekseksi (st).

Kuva 31. Ote tarkistetusta Keski-Suomen maakuntakaavakartasta. Kaavoitettavan alueen suurpiirteinen sijainti on osoitettu tummanpunaisella soikiolla.

Keski-Suomen maakuntakaava 2040

Keski-Suomen liitto on käynnistänyt rullaavan maakuntakaavoituksen. Tarkoituksena on ylläpitää yhtä, jatkuvasti päivittyvää maakuntakaavaa. Rullaavassa maakuntakaavoituksessa muutetaan voimassa olevaa kokonaismaakuntakaavaa vain kertyneiden muutostarpeiden mukaan. Kaavasta käytetään nimeä Keski-Suomen maakuntakaava 2040. Viireille saatettu ensimmäinen vaihe käsittelee tuulivoiman, liikenteen ja hyvinvoinnin aluerakenteen muutostarpeita ja tavoitteita.

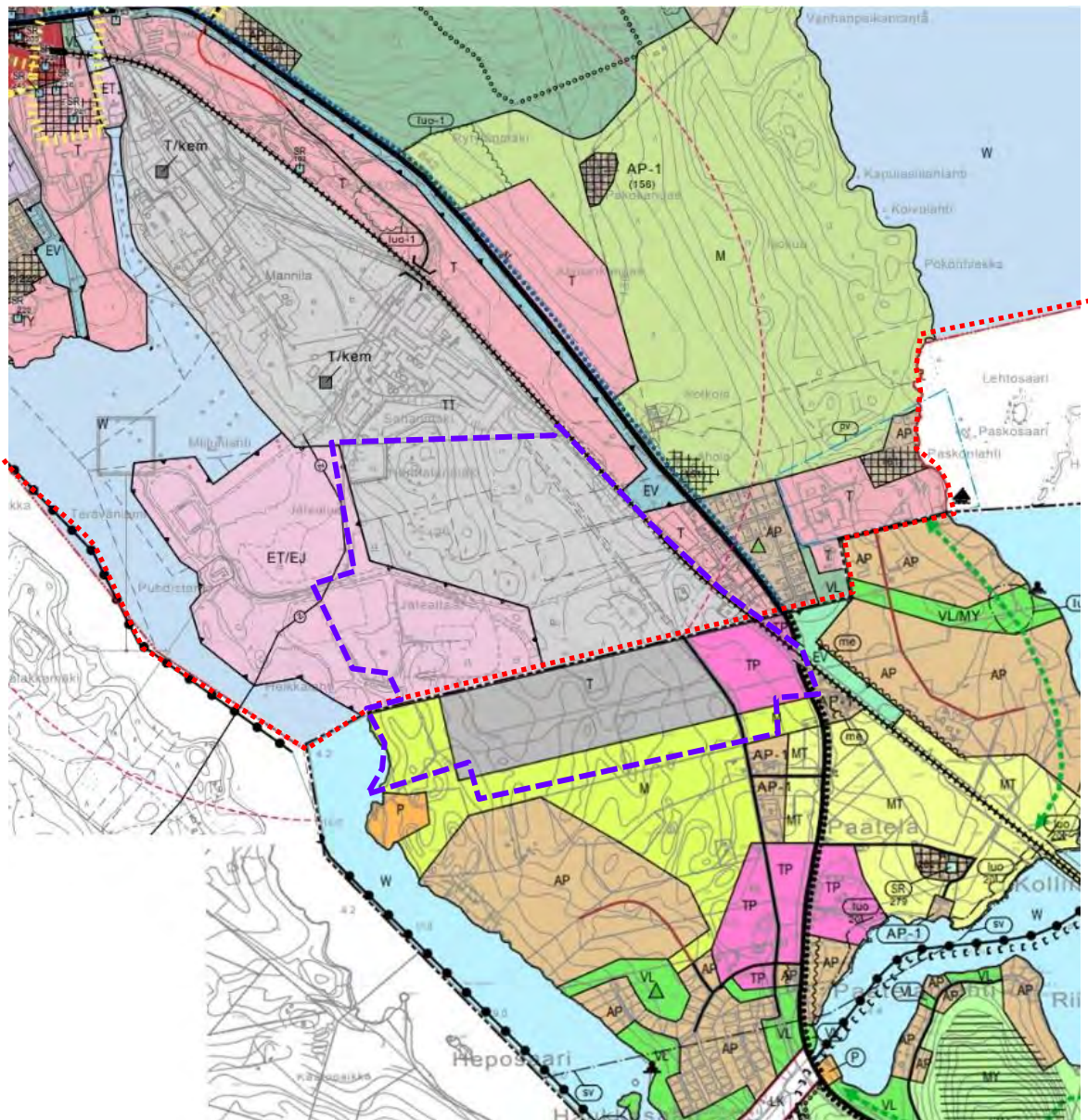
4.3 Yleiskaava

Suunnittelualueen pohjoisosassa on voimassa Äänekoski 2030 osayleiskaava ja eteläosassa Suolahti 2020 osayleiskaava.

Äänekoski 2030 osayleiskaava on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 29.5.2017 ja se on saanut lainvoiman heinäkuussa 2017. Osayleiskaavassa suunnittelualueelle on osoitettu elinkeinoelämän aluetta (TT), joka varataan suurteollisuudelle ja siihen liittyville toimintoille sekä jätteenkäsittelyaluetta (ET/EJ), jonka vaihtoehtoinen käyttötarkoituksmerkintä on yhdyskuntatekninen huolto. ET/EJ-alueelle sijoittuu myös 110 KV:n ajojohtolinja (Z), ja kaavamääräyksen mukaan voimajohdon vaatima johtoalue on 46 m. Pääosa suunnittelualueesta sijoittuu suuronnettomuusvaarallisen laitoksen konsultointiväyhykkeelle.

Suunniteltaessa riskille alttiiden toimintojen sijoittamista konsultointivyohtyhykkeelle tulee palo- ja pelastusviranomaiselle sekä Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (TUKES) varata mahdollisuus lausunnon antamiseen. Äänekoski 2030 osayleiskaavan yleismääräysten mukaan rautatien, valtatie ja muiden yleisten teiden mahdolliset melu- ja tärinähaitat on otettava huomioon asemakaavoja laadittaessa ja liikenneväylien parantamistoimia suunniteltaessa.

Suolahti 2020 osayleiskaava on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 14.12.2009. Suunnittelualue on kaavassa osoitettu osittain teollisuus- ja varastoalueeksi (T) ja osittain maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla sallitaan maa- ja metsätalouteen liittyvä sekä kylämäinen rakentaminen (M). Asutusta ei saa tällä alueella sijoittaa 150-200 metriä lähemmäksi rantaviivaa. Lisäksi alueen itäreunalla on työpaikka-alue (TP), jolle saa sijoittaa keskustan ulkopuolelle soveltuvia palvelu-, myymälä- terminaali- ja varastotiloja sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta tuotantotoimintaa. Asemakaavassa ei tule sallia päivittäistavaroiden myyntiä. Alueen länsiosaan on osoitettu palvelujen ja hallinnon alue (P).

Kuva 32. Yhdistelmä Äänekoski 2030 osayleiskaavasta ja Suolahti 2020 osayleiskaavasta. Suunnittelualueen likimääräinen raja on osoitettu tummanvioletilla piste-katkoviivalla. Yleiskaavojen raja on osoitettu punaisella pisteviivalla.

Äänekosken rakenneyleiskaava 2016 (oikeusvaikutukseton) on hyväksytty kaupunginvaltuustossa marraskuussa 2008. Äänekosken maankäytön rakennemalli 2022 (Rakenneyleiskaavan päivitys vuodelta 2019) on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 11.11.2019. Suunnittelualueelle on osoitettu kehittyvää yritystoiminnan ja työpaikkojen aluetta sekä tiivistyvän kaupunkikeskustan aluetta. Rautatie on osoitettu kehitettäväksi ratayhteydeksi. Kaakko-luode-suuntaisesti on osoitettu kaupunkikeskustojen välisen toiminnallisen yhteyden merkintä. Alue sijaitsee kehitettävällä kaupunkimaisella alueella. Äänekoskentien itäpuolella on virkistys- tai kevyen liikenteen yhteystarve.

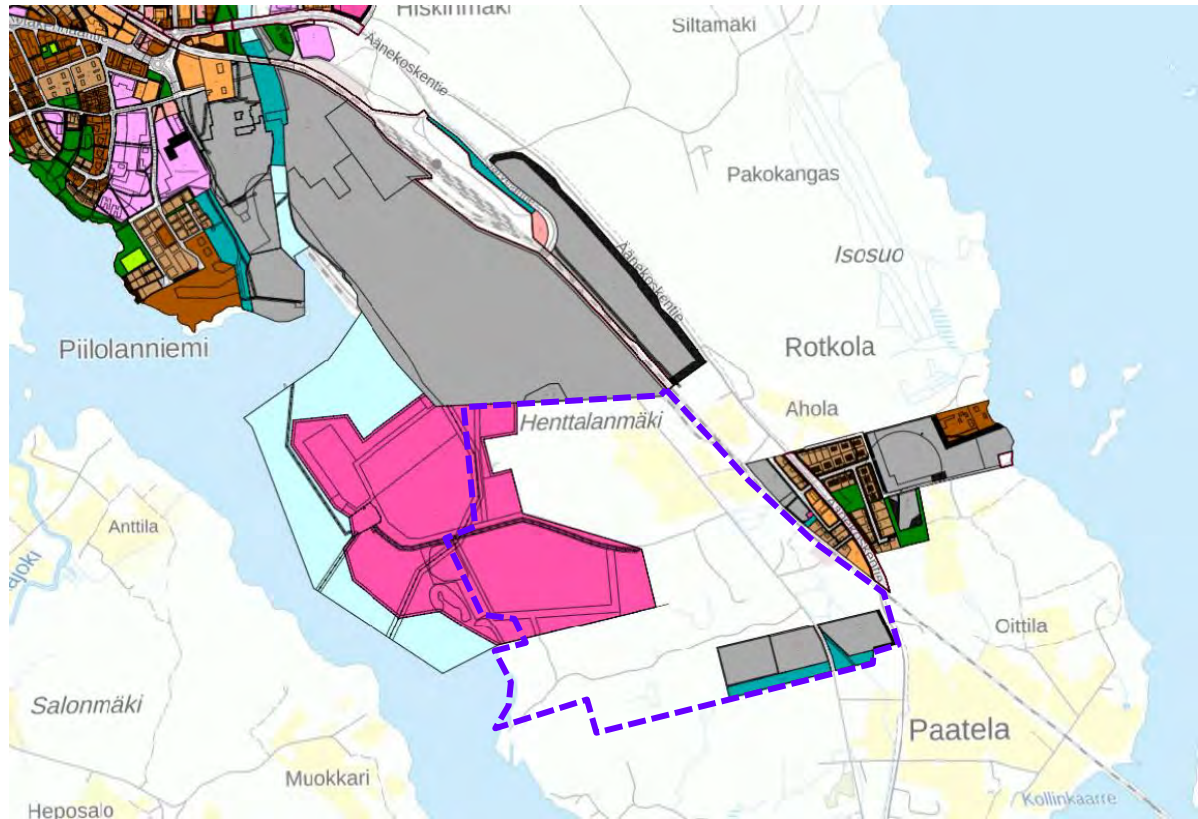
4.4 Asemakaava

Suunnittelualue on osittain asemakaavoitettua aluetta.

Alueen länsiosassa on voimassa Teräväniemen asemakaava ja Paperitehtaan asemakaavan muutos ja laajennus, joka on hyväksytty 26.1.2015. Suunnittelualue on asemakaavassa yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten aluetta/jätteenkäsittelyaluetta (ET/EJ).

Etelässä/kaakossa suunnittelualueella on voimassa Onkelantien asemakaavan muutos I, Korttelin 1213 asemakaavan muutokseen, joka on hyväksytty 29.5.2017. Suunnittelualueelle sijoittuu asemakaavassa teollisuus- ja varastorakennusten korttelialuetta (T-4). Tontille ei saa sijoittaa laitosta, joka tärinän, melun, pölyn tai muun häiriövaikutuksen vuoksi aiheuttaa pysyvää räsitusta lähiympäristön asuinkiinteistöille. Korttelialueelle ei saa sijoittaa laitosta, josta aiheutuva melutaso ylittää asuinkiinteistöjen rajalla muu melu huomioon ottaen päivällä 55 dB ja yöllä 45 dB. Suunnittelualueelle sijoittuu lisäksi suojaviheraluetta (EV-6). Alueen eteläosassa sijaitseva puusto tulee säilyttää ja alue tulee täydennysistuttaa yhtenäiseksi suojaviheralueeksi. Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeseen rajoittuvalle alueen osalle tulee sijoittaa vähintään 3 metriä korkea meluvalli. Suojaviheralue on rakennettava valmiiksi ennen sen kohdalla sijaitsevan korttelialueen ottamista teollisuuden käyttöön.

Idässä suunnittelualue rajoittuu Rotkolan asemakaavan muutokseen ja laajennukseen vuodelta 2016. Pohjoisessa suunnittelualue rajoittuu osittain Äänekosken itärannan teollisuusalueen asemakaavamutokseen sekä osittain Onkelantien asemakaavan muutos I, Korttelin 1213 asemakaavan muutokseen.

Kuva 33. Ote asemakaavayhdistelmästä. Suunnittelualueen likimääräinen raja on osoitettu tummanvioletilla pistekatkoviivalla.

4.5 Rakennusjärjestys

Äänekosken kaupungin rakennusjärjestys on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 11.12.2006.

4.6 Selvitykset ja suunnitelmat

Suunnittelualueetta koskevat ainakin seuraavat aiemmin laaditut selvitykset ja suunnitelmat:

- Äänekoski 2030 osayleiskaavan selostus liitteineen (mm. kulttuuri- ja luonnon-ympäristö)
- Suolahti 2020 osayleiskaavan selostus liitteineen
- Äänekosken ja Suolahden taajamien laajennusalueiden luontoselvitys (Suunnittelukeskus Oy, 2006)
- Äänekosken rakenneyleiskaavan 2016 luontoselvitys (Suunnittelukeskus Oy, 2006)
- Metsäliiton ja Vapon biodieselhanke – Äänekosken liito-oravaselvitys (Essnature, 2010)
- Luontoselvitys, Liito-orava (Sweco, 2015)
- Luontoselvitys, (Tmi Pohjanmaan luontotieto, 2016)
- Hiskinmäen asemakaavan selvitysaineisto (Ramboll, 2019-2021)
- Museoviraston tietokanta (kaava-alueelle sijoittuu osa 1800-luvun kellarikeskitymästä, jonka luokitus on *muu kulttuuriperintökohde*)
- Teräväniemen asemakaavan Paperitehtaan asemakaavan muutoksen ja laajennuksen liiteaineisto, kuten Äänekosken biotuotetehtaan ympäristövaikutusten arviointiselostus (osa)

Kaavatyön aikana on laadittu seuraavat selvitykset ja suunnitelmat:

- Luontoselvitys
- Liito-oravaselvitys
- Lepakkoselvitys
- Viitasammakkoselvitys
- Selvitys alueen liittämisestä yleiseen tieverkkoon

Äänekosken kaupunki ylläpitää alueen pohjakarttaa. Alueen pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain 54a §:n määräykset. Pohjakartta on hyväksytty 28.1.2021.

5. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

5.1 Asemakaavan suunnittelun tarve ja käynnistäminen

Asemakaavan laadinta on käynnistetty Metsä Fibre Oy:n aloitteesta. Kaavan tavoitteena on osoittaa alueelle asemakaavassa teollisuustoiminnalle varattua aluetta. Tavoitteena on lisäksi mahdollistaa alueelle toimivat liikennöintiratkaisut.

Äänekosken kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 15.6.2020 § 154 kaavoituksen käynnistämisestä. Kaavan vireilletulosta on kuulutettu Pikkukaupunkilainen-lehdessä 24.6.2020.

5.2 Osallistuminen ja yhteistyö

5.2.1 Osalliset

Osallisia ovat alueen maanomistajat, asukkaat ja yrittäjät sekä muut, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Osallisia ovat myös viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa kaavoitus käsittelee. Osallisilla on oikeus ottaa osaa kaavan valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja lausua kaavasta mielipiteensä (MRL 62 §).

Kaavahankkeessa osallisia ovat:

- Suunnittelualueen ja lähiympäristön maanomistajat, vuokramiehet ja asukkaat sekä muut asianosaiset
- Äänekosken kaupungin kaupunkirakennelautakunta ja ympäristölautakunta
- Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Keski-Suomen liitto
- Keski-Suomen museo
- Väylävirasto
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES)
- Keski-Suomen pelastuslaitos
- Äänekosken Energia Oy
- Elenia Oy
- Fingrid Oy

5.2.2 Aloitusvaihe

Asemakaavan vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) nähtävillä-olosta on ilmoitettu kuulutuksella 24.6.2020. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä Äänekosken pääkirjastossa ja kaupungin kotisivuilla.

Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu järjestettiin 4.6.2020 Teams-etäkokouksena.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta jätettiin Äänekosken kaupungille yksi mielipide kaavan lähialueen asukailta. Mielipiteessä tuotiin esille näkemyksiä kaavahankkeen tiedottamisesta, alueen liikennejärjestelyistä, hankkeen vaikutuksista ympäristöön ja kaavahankkeen tarpeellisuudesta sekä vaikutuksista alueen maa- ja metsätalouteen.

Tulleeseen palautteeseen laadittiin kaavoittajan vastine, joka on kaavaselostuksen liitteenä (Liite 5).

Lisäksi Äänekosken kaupungin kaavoituskatsauksen julkistamisen jälkeen maaliskuussa 2021 kaupunki vastaanotti palautteen, jossa tuotiin esille Henttalanmäen asemakaavaan liittyen mielipide raskaan liikenteen osuudesta ja saapumisesta suunnittelualueelle. Palautteessa pidettiin hyvänä, että teollisuuden rakentaminen keskittyy olevan teollisuuden yhteyteen, mutta raskaiden ajoneuvojen ajoreitteihin tulisi tarkastella uusia mahdollisuuksia. Palautteessa tuodaan esille liikenteen aiheuttamia haitallisia vaikutuksia.

5.2.3 Luonnosvaihe

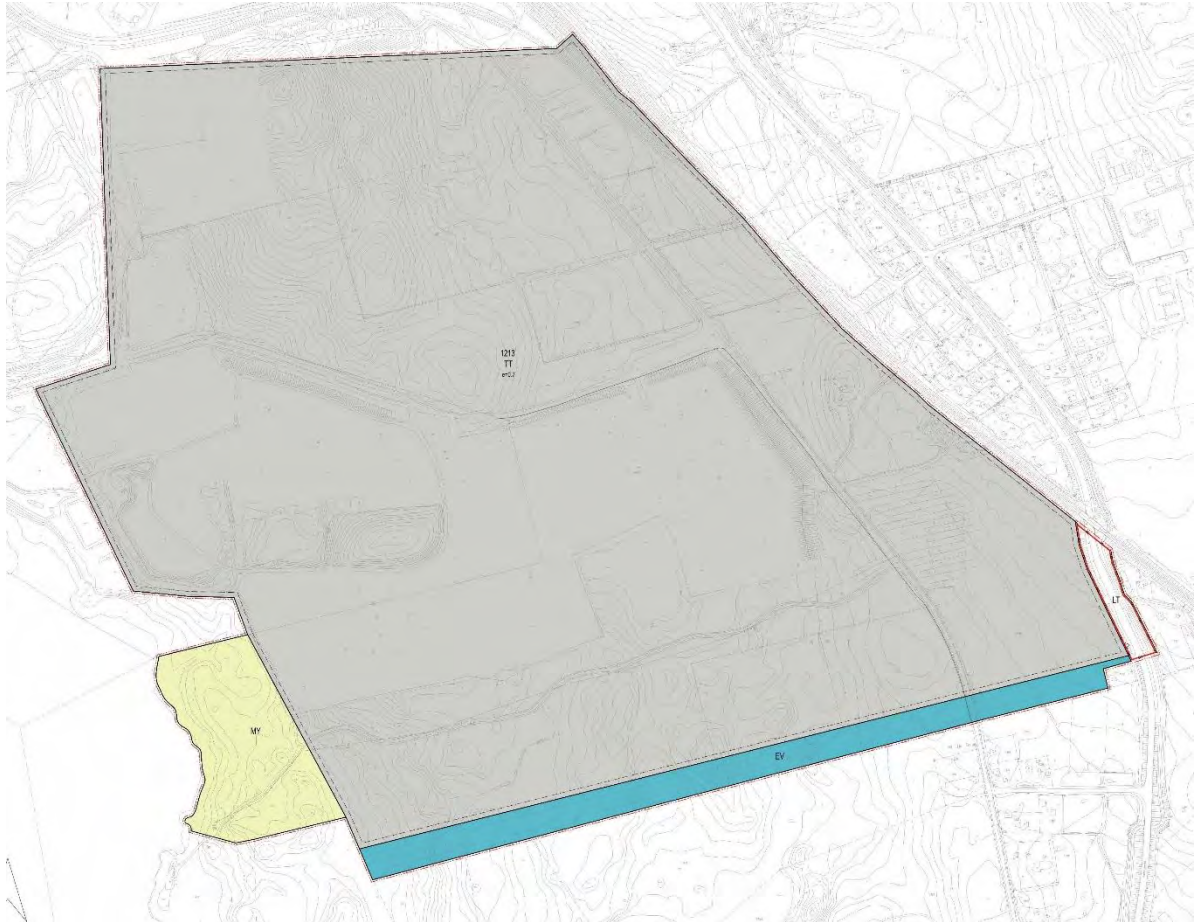
Kaavan valmisteluaineisto (luonnosaineisto) päiväyksellä 7.6.2021 oli nähtävillä MRL 62 § ja MRA 30 §:n mukaisesti Äänekosken kaupungintalon aulassa ja kaupungin kotisivuilla (www.aanekoski.fi) 9.6.-9.7.2021 välisen ajan. Nähtävillä olosta osallisia ja kuntalaisia tiedotettiin kaupungin kotisivuilla ja kuulutuslehdessä sekä kirjeitse lähialueen asukkaille. Nähtävilläolon aikana osallisilla oli mahdollisuus esittää mielipiteensä kaavasta kirjallisesti kuulutuksessa ilmoitettuun määräaikaan mennessä. Kaavasta pyydettiin tarvittavat lausunnot viranomaisilta.

Kaavan luonnosvaiheen nähtävilläoloaikana järjestettiin yleisötilaisuus Äänekosken kaupungintalolla 22.6.2021. Tilaisuudessa oli läsnä noin 30 henkilöä, joista osa etäyhteydellä (Teams).

Äänekosken kaupunki vastaanotti kaavaluonnoksesta 10 lausuntoa ja siitä jätettiin 9 mielipidettä. Viranomaislausunnoissa tuotiin esille kaavalla teollisuustoiminnoille esitettävän maankäyttöratkaisun olevan luonnosvaiheessa vielä keskeneräinen, minkä johdosta kaavaratkaisua tulee kehittää ehdotusvaiheessa mm. kaavamääräyksillä ja vaikutusarviointien tarkentamisella. Mielipiteissä pääpainotus oli pitkälti Äänekosken teollisuusalueille suuntautuvassa raskaassa liikenteessä ja siihen liittyen ehdotetuissa liikennetähtämissä, jotka koskevat laajempaa aluetta koko Äänekosken tieverkon alueella.

Luonnosvaiheen palautteesta ja kaavan jatkosuunnittelusta on pidetty viranomaistyöneuvottelu 9.9.2021 Teams-etäkokouksena.

Saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin on laadittu vastineraportti, joka on kaavaselostuksen liitteenä 5.

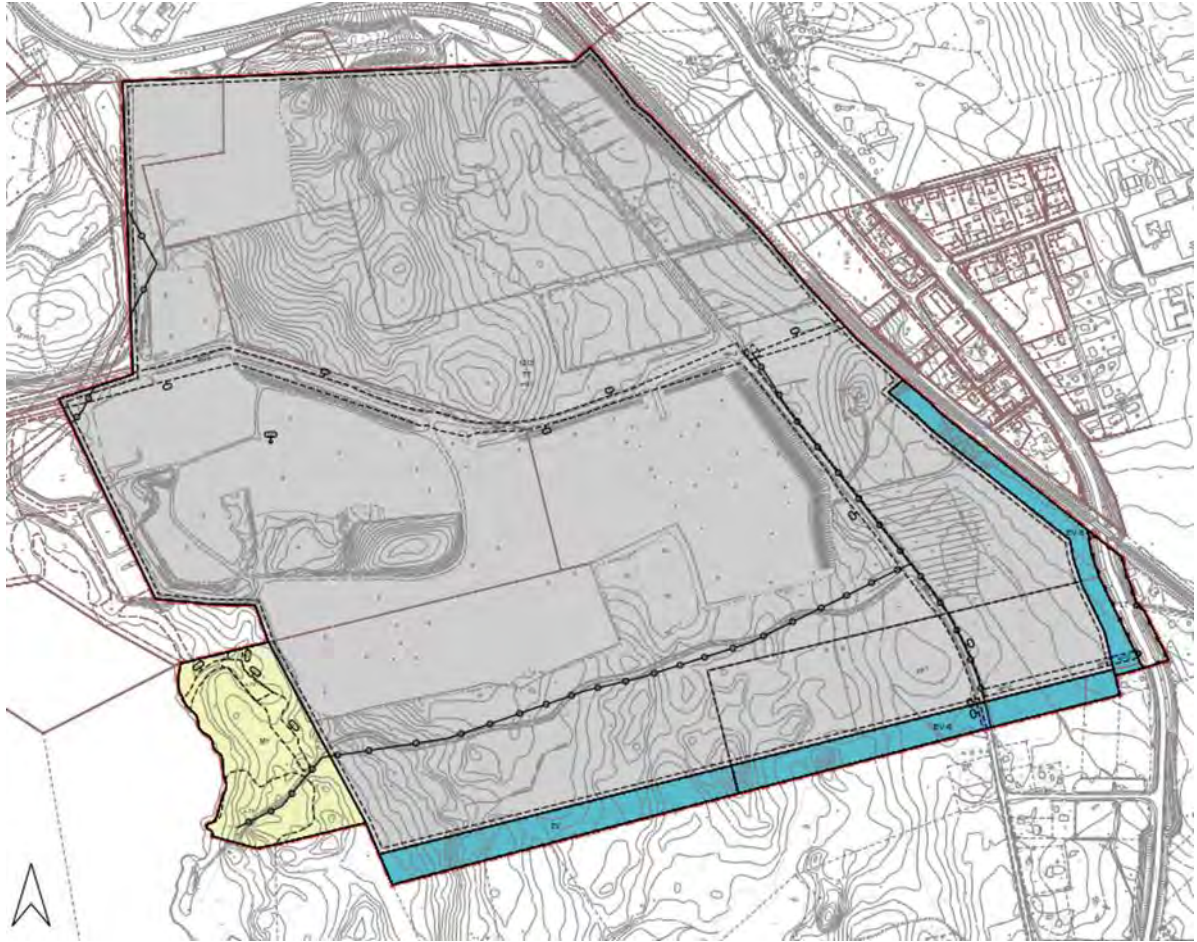
Kuva 34. Ote luonnosvaiheen kaavakartasta.

5.2.4 Ehdotusvaihe

Kaavaehdotus on laadittu päiväyksellä 27.9.2021. Se pidettiin virallisesti nähtävillä MRL 65 §:n ja MRA 27 §:n mukaisesti 30 päivää Äänekosken kaupungintalon aulassa ja kaupungin kotisivuilla. Nähtävillä olosta osallisia ja kuntalaisia tiedotettiin kaupungin kotisivuilla ja kuulutuslehdessä sekä kirjeitse lähialueen asukkaille. Osallisilla oli mahdollisuus antaa muistutus kaavaehdotuksesta ilmoitettuun määräaikaan mennessä. Muistutuksen tehneille, jotka ilmoittivat osoitteensa, ilmoitettiin kaupungin perusteltu kannanotto (vastine) esitettyyn muistutukseen. Kaavasta pyydettiin tarvittavat lausunnot viranomaisilta.

Äänekosken kaupunki vastaanotti kaavaehdotuksesta 10 lausuntoa ja siitä jätettiin 5 muistutusta. Viranomaislausunnoissa esille nousi kaavassa esitetty teollisuustoimintojen korttelialueelle osoitettava liittymäjärjestely suhteessa myöhemmin laadittavaan tie-suunnitelmaan, liito-oravan kulkuyhteystarpeet sekä vaikutusarvioinnit. Muistutuksissa tuotiin esiin liikenteeseen ja liikenneyhteyksiin liittyviä asioita sekä muutostoiveita kaavassa esitettyihin suojaviher- ja melusuojausasioihin.

Saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin on laadittu vastineraportti, joka on kaavaselostuksen liitteenä 5

Kuva 35. Ote ehdotusvaiheen kaavakartasta.

Ehdotusvaiheen palautteesta pidettiin MRA 26 §:n mukainen viranomaistyöneuvottelu Keski-Suomen ELY-keskuksen edustajien kanssa 11.11.2021. Neuvottelussa keskusteltiin pääasiassa ajoliittymäjärjestelyn huomioimisesta ja esitystavasta kaavan maankäytöraatkaisussa sekä suojaviheralueiden merkityksestä liito-oravan kulkureitteihin.

Neuvottelussa päädyttiin kaavaratkaisuun, joka huomioi tulleet lausunnot. Kaavaratkaisussa lisäksi voitiin huomioida tullutta palautetta. Kaavakartalle tehtiin teknisiä tarkistuksia mm. kaavamerkintöihin ja -määräyksiin. Maantien aluevaraus poistettiin kaavakartalta ja liittymän sijainti teollisuusalueelle mahdollistettiin korttelialueen puolelle osoitetulla merkinnällä ajo-3. Maantien alueen poistaminen kaavakartalta ei ole vaikutuksiltaan merkittävä, koska alue on nykyisellään asemakaavoittamatonta ja olemassa olevat liittymät säilyvät nykytilanteessa toteutuneen mukaisina. Muutoksella ei myöskään ole vaikutusta kaava-alueen eteläpuoliselle alueelle, koska Onkelantien kautta kulku teollisuusalueelle lakkaa kuten kaavaehdotuksessa tilanne on esitetty. Uuden liittymän sijoittuminen Äänekoskentielle on kaavateknisesti osoitettu toisenlaisella merkinnällä johtuen liittymäratkaisun varmistumisesta tiesuunnitelman laatimisen yhteydessä.

5.2.5 Hyväksyminen

Kaavaehdotuksen hyväksymisestä päättää Äänekosken kaupunginvaltuusto. Kaupunginvaltuuston päätöksestä voi valittaa Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen.

5.2.6 Viranomaisyhteistyö

Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu on pidetty 4.6.2020 Teams-neuvotteluna. Kaavaa valmisteltaessa on hankkeesta pidetty lisäksi työneuvottelu 9.9.2021 ja MRA 26 § mukainen viranomaisneuvottelu 11.11.2021.

6. ASEMAKAAVAN KUVAUS

6.1 Kaavaratkaisu

Suunnittelualue on osoitettu kaavassa pääosin teollisuusrakennusten korttelialueeksi (TT) osayleiskaavan mukaisesti. Kaavalla laajennetaan alueen pohjoispuolella olevaa teollisuusrakennusten korttelia 1213 etelään päin. Korttelin 1213 tehokkuusluvaksi on osoitettu 0,7. Kaavassa osoitetaan rakennusoikeutta yhteensä noin 917 250 k-m². Korttelin eteläosaan on osoitettu alueen osa (me-1), jolle ei saa sijoittaa laitosta, joka tärinän, melun, pölyn tai muun häiriövaikutuksen vuoksi aiheuttaa pysyvää räsitusta lähiympäristön asuinkiinteistöille. Alueelle ei saa sijoittaa laitosta, josta aiheutuva melutaso ylittää asuinkiinteistöjen rajalla muu melu huomioon ottaen päivällä 55 dB ja yöllä 45 dB.

Suunnittelualueen etelä- ja itäosiin on osoitettu suojaviheraluetta (EV-6, EV-8, EV-9). Kaavamerkintään liitetyt indeksinumerot osoittavat tarkemmin millaisia toimenpiteitä suojaviheralueille voidaan tai tulee kohdistaa. Kaava-alueen eteläpuolella olevaa asutusta ajatellen suunnittelualueen lounais- ja eteläosassa sijaitseva puusto tulee säilyttää ja alue tulee täydennysistuttaa yhtenäiseksi suojaviheralueeksi (EV-6, EV-9). Me-1-alueeseen rajoittuvalle alueen osalle tulee sijoittaa vähintään 3 metriä korkea meluvalli, joka on rakennettava valmiiksi ennen sen kohdalla sijaitsevan me-1-alueen ottamista teollisuuden käyttöön (EV-6). Suojaviheraluetta on osoitettu myös kaava-alueen itäreunalle (rata-alue, Äänekoskentien varsi) ja tällä kohtaa alueelle saa rakentaa teollisuusrakennusten korttelialuetta palvelevan ajoneuvoliittymän (ajo-3) ja raideverkostoa sekä muut tarvittavat kulkuyhteydet. Alueelle voidaan rakentaa myös meluvalli tai muu melua estävä rakenne. Maantien alueelle sallitaan ainoastaan yksi ajoneuvoliittymä sille erikseen osoitetulle alueelle. (EV-8). Myös kaava-alueen lounaiseen kulmaan saa sijoittaa meluvallin tai muun melua estävän rakenteen (EV-9).

Ranta-alueelle on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY). Kyseessä on luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alueen osa, jolla ei saa suorittaa sen luonnontilaa merkittävästi muuttavia toimenpiteitä (lähde, ja noro). Lisäksi alueella on luonnontilaisena säilytettävä liito-oravan elinympäristö (sl), jolla lajin elinolosuhteita edistävät toimenpiteet ovat sallittuja.

Kaavaan on osoitettu myös tarvittavat alueen kautta kulkevat ajoyhteydet (ajo-2 ja ajo-3), ohjeellinen yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alue ja olemassa olevat sähkölinjat sekä vesi-, viemäri- ja paineviemärijohtojen sijainnit.

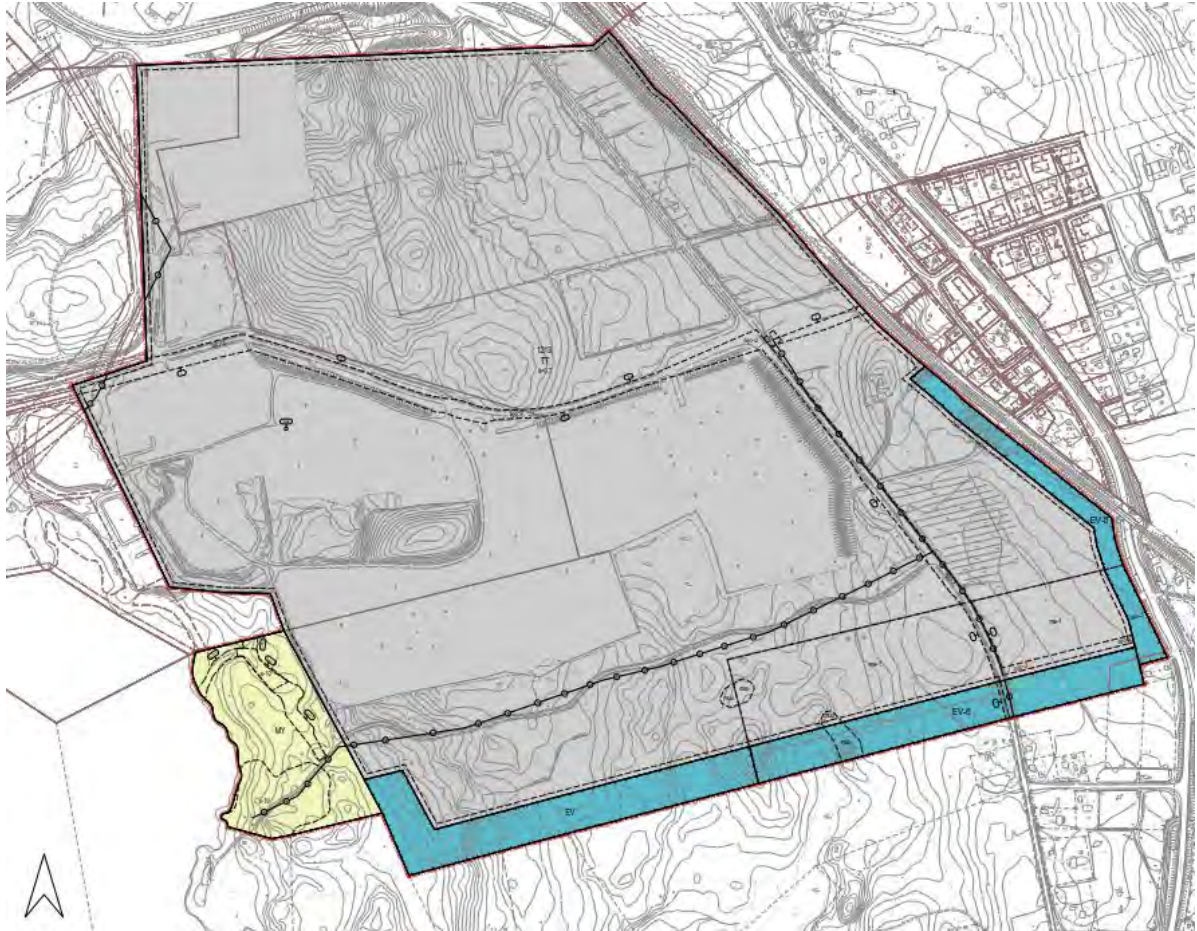
Kaava-alueen eteläosassa sijaitsevat vanhat maakellarit on osoitettu mk -merkinnällä.

Karttaan on merkitty korttelialueella sijaitseva PIMA-kohde (Äänekosken tehtaiden kaatopaikka, Paadentaipale, Kohde ID 50690), joka tulee huomioida rakentamisessa.

Yleismääräyksissä todetaan, että kaava-alue sijoittuu suuronnettomuusriskin piiriin kuuluvaa konsultointiväyhykkeeseen. Yleisissä määräyksissä on huomioitu tämä esittämällä määräys, jonka mukaan suunniteltaessa riskille alttiiden toimintojen sijoittamista konsultointiväyhykkeelle on pyydettävä palo- ja pelastusviranomaisen sekä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (TUKES) lausunto.

Äänekoskentielle tulee laatia tiesuunnitelma ennen teollisuusrakennusten korttelialueen käyttöönottoa.

Kaava-alueelle rakennettavien meluvallien enimmäiskorkeutta ei ole rajoitettu. Meluvallit voivat sijaita osittain myös TT-alueella.

Kuva 36. Henttalanmäen asemakaava 22.11.2021

6.2 Mitoitus

Kaava-alueen pinta-ala- ja tehokkuustiedot on esitetty taulukossa 1.

Alue	Pinta-ala (ha)	Rakennusoikeus (k-m ²)	Tehokkuus
TT	131,0357	917 250	0,7
EV-6	3,7714		
EV-8	1,8885		
EV-9	4,1044		
MY	5,6258		
yhteensä	146,4258	917 250	0,63

Kuva 37. Taulukko 1. Kaava-alueen pinta-ala- ja tehokkuustiedot.

Kaavassa on osoitettu rakennusoikeutta teollisuusrakennusten korttelialueelle yhteensä noin 917 250 k-m².

7. KAAVAN VAIKUTUKSET

7.1 Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön

Kaavalla mahdollistetaan teollisuustoimintojen sijoittuminen sekä toimintojen mahdollinen laajeneminen ja kehittäminen alueella, joka on jo yleiskaavatasolla osoitettu suurteollisuuden käyttöön. Kaavan maankäyttöratkaisu parantaa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja mahdollistaa työpaikkojen määrän kasvun alueella.

Kaavassa ei osoiteta uutta asumista eikä alueen asukasmäärä kasva kaavan toteutumisen myötä. Kaava-alueelle sijoittuu yksittäisiä asuinrakennuksia, joiden kiinteistöt Metsä Fibre Oy on ostanut kaavaprosessin aikana. Rakennuksille on haettu purkuluvat Äänekosken kaupungilta. Rakennuksiin ei liity kulttuurihistoriallisia arvoja, jotka edellyttäisivät suojelutoimenpiteitä. Näiden kiinteistöjen omistajien arki tulee muuttumaan asuinpaikan muutoksen seurauksena. Suunnittelualueelle sijoittuvien peltöjen osalta vaikutukset tulevat olemaan viljelykäytössä olevien peltöjen osalta alkutuotannon harjoittajille ja peltöjen omistajille suuret. Peltöjen käyttö ei enää tule olemaan mahdollista, kun alue muuttuu teollisuusalueeksi.

Rautatie, Äänekoskentien liikenne sekä teollisuus ovat suurimmat melun aiheuttajat alueella. Raskaasta liikenteestä ja rautatiestä saattaa aiheutua tärinää. Alueelle muodostuu lisäksi rakentamisen aikana väliaikaista raskasta liikennettä. Kaava-alueelle ei osoiteta toimintaa, jossa tulisi erityisesti huomioida melusta tai tärinästä aiheutuvat haitat. Lähi-alueiden asutukselle ei arvioida aiheutuvan kaavasta erityistä haittaa. Suunnittelualueen lähiympäristö on nykyisinkin suurelta osin teollisuusaluetta, jonka toiminnasta ja liikennöinnistä aiheutuu ympäristöön jossain määrin häiriötä. Kaavaratkaisussa on tarkasteltu teollisuusalueelle omaa liittymää Äänekoskentieltä, jolloin raskas liikenne Onkelantieltä poistuu nykytilanteeseen verrattuna. Nykyisellään asukkaille tulee mm. pölyhaittaa Onkelantien kautta kulkevasta raskaasta liikenteestä. Uuden liittymän sijainti Äänekoskentieltä teollisuusalueelle ratkaistaan kaavan hyväksymisen jälkeen tiesuunnitelman laadinnan yhteydessä. Alustava liittymätarkastelu on tehty kaavan valmisteluvaiheen yhteydessä tarkoituksena selvittää liittymän mahdollisuudet uutta teollisuusaluetta suunniteltaessa. Raskaan liikenteen siirtyminen omaan liittymään pois Onkelantieltä parantaa lähiasukkaiden turvallista kulkemista asuinalueellaan, kuin myös tärinä ja pölyhaitat poistuvat. Turvallisin ratkaisu lisäksi on, että asuinalueen liikennöinti Äänekoskentielle suuntautuu eri kautta, kuin raskas liikenne.

Suunnittelualueen länsiosassa on mahdollisesti pilaantuneita maita. Suunnittelualueen länsiosassa tulee ennen mahdollista rakentamista suorittaa tarvittavat maanmuokkaus- ja vaihtotyöt.

7.2 Vaikutukset maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon

Kaavalla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia maa- tai kallioperään.

Entistä laajempien piha- ja pysäköintialueiden myötä alueen rakentamattomien ja pinnoittamattomien alueiden määrä kuitenkin pienenee nykyisestä, mikä aiheuttaa muutoksia hulevesien valuntaan ja imeytymiseen.

Rakentamiskäyttöön mahdollistettava alue on osittain ennestäänkin ihmisen muokkamaa, joten uusi rakentaminen ei merkittävästi vaikuta maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan tai ilmastoon. Alueella on louhittu kallioperää ja tuleva teollinen rakentaminen todennäköisesti edellyttää jatkossakin muutoksia alueen topografiaan.

7.3 Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin

Laadittujen luontoselvitysten mukaan kaava-alueen kasvillisuus on pitkälti kulttuurivai-
kutteista. Huomionarvoisina lajeina alueella kasvaa rauhoitettua valkolehdokkia ja uhan-
alaisuusluokituksessa silmälläpidettäväksi luokiteltua kissankäpälää. Kaava-alueen ete-
läosaan sijoittuvat lehdon ja suon luontotyyppikuviot eivät ole luonnontilaisia, mutta
edustavia. Lehtoalueella sijaitsee luonnontilainen lähde, joka on vesilain 11 §:n mukainen
kohde. Lähteen luonnontilan vaarantaminen on vesilain 11 §:n nojalla kielletty.

Liito-oravan esiintyminen ja mahdollinen pesintä alueella olisi syytä tarkistaa soveltuvilta
alueilta vuosittain, koska alueelta on tehty havaintoja lajista. Liito-oravan lisääntymis- ja
levähdyspaikan hävittäminen tai heikentäminen on luonnonsuojelulain 49 §:n nojalla
kiellettyä. Kaava-alueen etelä- ja lounaisosasta on tehty liito-oravahavaintoja. Suojavi-
heralueeksi osoitettu kaava-alueen eteläosa mahdollistaa lajin kulkureittejä myös itään
ja etelän suuntaan sijaitseville metsäalueille.

Kasvillisuuden osalta kaavan lounaisosaan sijoittuu lehto sekä luonnontilainen lähde. Alue
on osoitettu kaavassa maa- ja metsätalousalueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja,
mikä osaltaan edesauttaa liito-oravan ja kasvillisuuskohteiden säilymistä.

Toinen luonnonarvoiltaan huomionarvoinen keskittymä sijaitsee kaava-alueen luoteiskul-
massa sijaitsevalla metsäalueella, jossa on valkolehdokkiesiintymä. Kasvilaji on rauhoi-
tettu koko maassa. Alueelta on tehty myös havaintoja huuhkajasta, joka on EU:n lintu-
direktiivin liitteessä I mainittu erittäin uhanalaiseksi (EN) arvioitu lintulaji. Alue on kaa-
vassa osoitettu teollisuusrakennusten korttelialueeksi. Osoittamalla alue kokonaisuudes-
saan teollisuustoimintojen käyttöön on todennäköistä, että edellä mainittujen lajien elin-
olosuhteet vaarantuvat ja lajit häviävät alueelta. Valkolehdokin siirtoon haetaan lupaa
ELY-keskukselta, jolloin yksilöt säästysisivät. Kaava-alueen lounaisosassa elinympäristö
tulee säilymään, sillä alue on osoitettu maa- ja metsätalousalueeksi, jolla on erityisiä
ympäristöarvoja. Valkolehdokit pyritään siirtämään tälle alueelle.

Yhteenvedona kaavan mukaisen rakentumisen vaikutusten osalta voidaan todeta, että
kaava-alueella on yksittäisiä pienialaisia kohteita, joiden rakentamatta jättämisestä tulisi
harkita niillä esiintyvien eläin- ja kasvilajien vuoksi.

7.4 Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energia- talouteen sekä liikenteeseen

Kaavaratkaisu pohjautuu olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen. Teollisuusraken-
nusten korttelialuetta osoitetaan osayleiskaavassa osoitetulle elinkeinoelämän alueelle,
joka varataan yrityksille ja työpaikoille. Kaava-alue tukeutuu nykyiseen teollisuusaluee-
seen, ja alue sijaitsee liikenteellisesti edullisella ja hyvin saavutettavalla paikalla. Toteu-
tuessaan asemakaava tehostaa alueen nykyistä maankäyttöä, mahdollistaa alueen ke-
hittämisen osayleiskaavan mukaisesti, parantaa alueella toimivien yritysten toiminta-
edellytyksiä sekä luo edellytyksiä työpaikkojen määrän kasvulle.

Äänekoskentiellä on riittävästi kapasiteettia laajentuvan teollisuusalueen tarpeisiin. Kaa-
vasta aiheutuu liikenteellisiä vaikutuksia. Kaavassa osoitetaan uusi ohjeellinen ajoliitty-
mä Äänekoskentielle teollisuusalueen liikenteen käyttöön. Liittymän suunnittelussa on
varauduttu liikennemäärän kasvuun. Liittymäjärjestelyiden muutokset edellyttävät tie-
suunnitelman laatimista. Tiesuunnitelman laadinta tehdään myöhemmin omana proses-
sinaan, mikä mahdollistaa myös lähialueen asukkaiden osallistamisen hankkeeseen. Liit-
tymäratkaisun suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös liikenneturvallisuuteen liittyvät
tekijät, jotta kaavaratkaisulla on mahdollista toteuttaa turvalliset liikennejärjestelyt.

Äänekoskentien varren kevyen liikenteen väylät säilyvät jatkossakin. Bussipysäkkien osalta voidaan joutua siirtämään Äänekoskentien varressa olevia pysäkkejä.

Alustavien arvioiden mukaan raskaan liikenteen osuus voi kaavassa osoitetulle teollisuuskorttelialueelle olla noin 43 000 rekka-ajoneuvoa alueelle ja 29 000 rekka-ajoneuvoa alueelta pois vuodessa. Tämä tarkoittaisi noin 200 rekka-auton vuorokausimäärää. Verrattuna alueen nykyisiin liikennemääriin vuorokausiliikenne kasvaisi noin sadalla rekka-ajoneuvolla.

Kaavan toteuttamisella ei ole merkittäviä olemassa olevaan tekniseen verkostoon kohdistuvia vaikutuksia. Jäteveden puhdistamolle on kaavassa järjestetty ajoyhteys teollisuusalueen läpi. Kulku puhdistamolle järjestetään uuden Äänekoskentien liittymän kautta, jolloin Onkelantietä kulku alueelle lakkaa. Myös erotinasemalle suuntautuvat huolto- toimet ohjautuvat jatkossa uuden liittymän kautta.

7.5 Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön

Kaavassa mahdollistetaan teollisuusrakennusten rakentaminen kaavassa osoitettavalle teollisuusrakennusten korttelialueelle. Kaavassa muodostuu alueelle rakennusoikeutta yhteensä noin 933 000 k-m². Kaavasta aiheutuu toteutuessaan muutoksia alueen maisemaan, kun nykyisin osittain rakentamattomalle metsäalueelle mahdollistetaan uusien teollisuusrakennusten rakentaminen. Kaava-alueelta ei kuitenkaan ole tiedossa erityisiä maisema-arvoja, ja uusi rakentaminen tukeutuu olemassa olevaan yhdyskuntarakentamiseen sekä viereiseen metsäteollisuusalueeseen. Teolliseen käyttöön osoitettu alue laajenee merkittävässä määrin Kuhnamon itärannalla Teräväniemen ja Heikkalahden välisellä alueella takamaastossa. Osa tulevista rakennusmassoista erottuu ympäristöstään selkeästi laajemmille alueille korkeutensa vuoksi. Uudella rakentamisella tulee olemaan paikoitellen merkittävä vaikutus näkymiin järveltä ja Kuhnamon länsirannan asuinalueilta.

Kaavoitettavalla alueella ei sijaitse merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Alueen eteläosassa sijaitsevat vanhat maakellarit on luokiteltu nimikkeellä muu kulttuuriperintökohde. Ne ovat arkeologiseen kulttuuriperintöön kuuluvia kohteita, mutta luonteeltaan sellaisia, että niitä ei katsota muinaismuistolain tarkoittamiksi kiinteiksi muinaisjäännöksiksi. Kellarit sijoittuvat osittain suojavihervyöhykkeeksi merkitylle alueelle, joten osaan niistä ei välttämättä kohdistu muutoksia.

Kaavaratkaisu on pääosin oikeusvaikutteisen osayleiskaavan tavoitteen mukainen. Alueen eteläosaan yleiskaavalla osoitettu työpaikka-alue muuttuu asemakaavan myötä teollisuusalueeksi ja kaavan eteläosaan muodostuu suojavihervyöhyke osayleiskaavan maa- ja metsätalousaluetta. Maankäytölliset muutokset näille alueille ovat muodostuneet jo Onkelantien asemakaavan maankäyttöratkaisulla (2017). Näin ollen asemakaavassa esitetty maankäyttöratkaisu ei ole ristiriidassa maakunta- ja yleiskaavoissa sekä jo laadituissa asemakaavoissa alueen käytölle asetettujen tavoitteiden kanssa.

7.6 Taloudelliset vaikutukset

Suurteollisuuden investoineilla on vaikutusta Äänekosken kuntatalouteen mm. verotulojen ja työpaikkakehityksen näkökulmasta tarkastellen. Äänekoskentielle toteutettavan uuden liittymän ja kanavointien osalta tulee laadittavaksi tiesuunnitelmat ja suunnitelmien toteuttaminen. Kustannusvaikutus tarkentuu tiesuunnitelman laatimisen yhteydessä, kun asemakaava on saanut lainvoiman.

8. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Kaavan toteuttaminen voidaan aloittaa kaavan saatua lainvoiman. Kaupunki valvoo rakennuslupien kautta rakentamisen soveltumista alueelle.

HENTTALANMÄEN ASEMAKAAVA

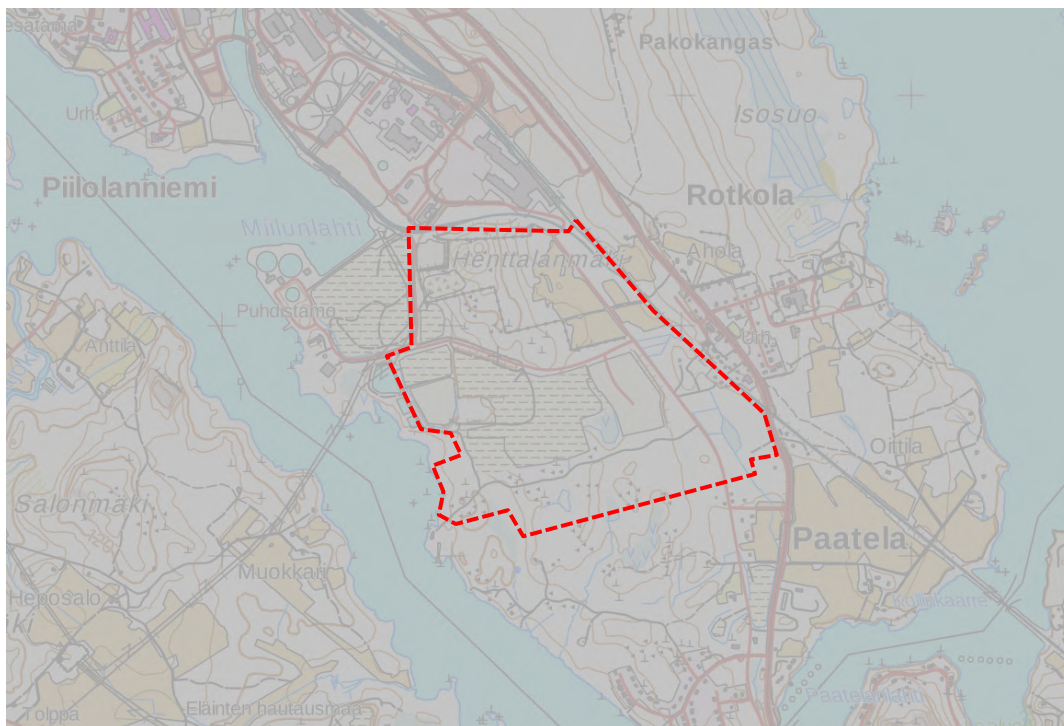
ÄÄNEKOSKEN KAUPUNKI

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

4.6.2020

Päivitetty 7.6.2021, 27.9.2021, 22.11.2021

Ramboll Finland Oy

Päiväys 4.6.2020, päivitetty 7.6.2021, 27.9.2021, 22.11.2021
Laatija Verna Hahtola
Tarkastaja Kalle Rautavuori, Minna Lehtonen
Hyväksyjä Nina Marjoniemi
Kuvaus Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

SISÄLTÖ

1.	SUUNNITTELUALUE	2
2.	SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET	2
3.	KAAVATILANNE, LAADITUT SUUNNITELMAT JA SELVITYKSET	2
3.1	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	2
3.2	Maakuntakaava	3
3.3	Yleiskaava	4
3.4	Asemakaava	5
3.5	Muut kaavaan liittyvät selvitykset ja suunnitelmat	6
4.	VAIKUTUSTEN ARVIOINTI	6
5.	OSALLISET	7
6.	MAANKÄYTTÖSOPIMUS	7
7.	OSALLISTUMISEN JA VUOROVAIKUTUKSEN JÄRJESTÄMINEN	7
8.	AIKATAULU	8
9.	YHTEYSTIEDOT	8

Valtioneuvosto päätti valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017. Päätöksellä valtioneuvosto korvaa valtioneuvoston vuonna 2000 tekemän ja 2008 tarkistaman päätöksen valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Päätös tuli voimaan 1.4.2018.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet jakautuvat viiteen kokonaisuuteen:

1. Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
2. Tehokas liikennejärjestelmä
3. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
4. Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
5. Uusiutumiskykyinen energiahuolto

3.2 Maakuntakaava

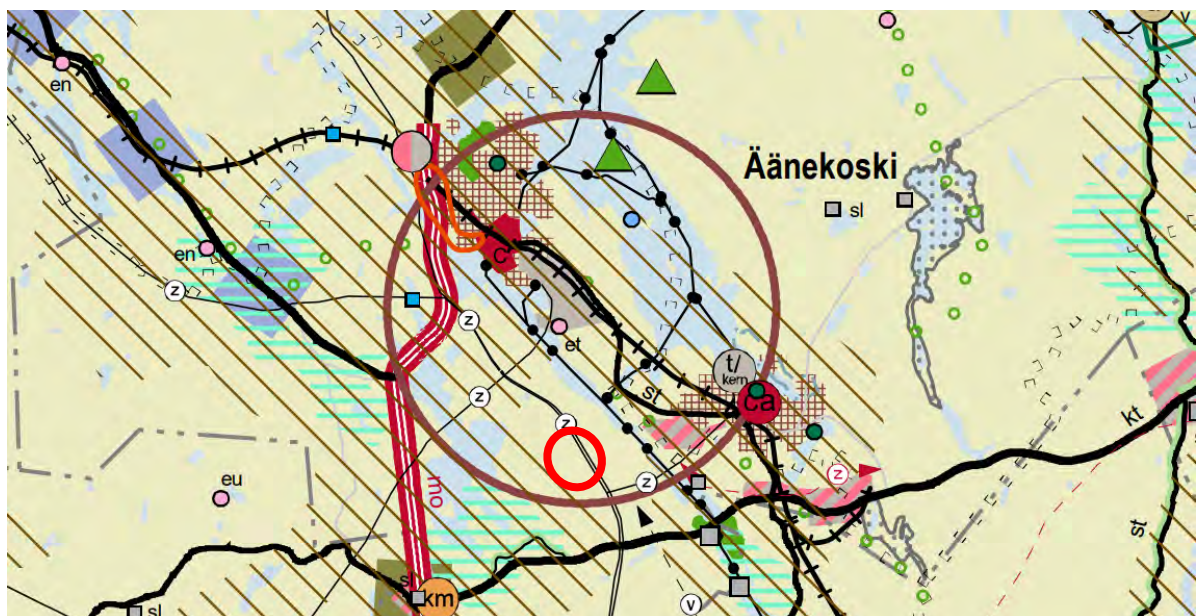
Keski-Suomen tarkistettu maakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 1.12.2017 ja se on määrätty tulemaan voimaan 26.1.2018 alkaen (Keski-Suomen maakuntahallitus 26.1.2018 § 6).

Suunnittelualueen pohjoisosa on maakuntakaavassa teollisuus- ja varastoaluetta, jolla on/jolle saa sijoittaa vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen. Suunnittelumääräyksen mukaan alueen ja lähiympäristön suunnittelussa tulee huomioida vaarallisten aineiden käyttöön, varastointiin ja kuljetuksiin liittyvät riskit. Alueiden käytön suunnittelussa on turvattava maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt.

Suunnittelualueen eteläosa on osoitettu maakuntakaavassa biotalouteen tukeutuvaksi alueeksi, joka on pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettua aluetta. Suunnittelumääräyksen mukaan alueen suunnittelussa tulee varmistaa maa- ja metsätalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset sekä turvata hyvien ja yhtenäisten metsä- ja peltoalueiden säilyminen maaseutuelinkeinojen käytössä.

Alueen länsiosassa on yhdyskuntateknisen huollon alue (et), joka viittaa jäteveden puhdistamon alueeseen. Alueen länsiosassa kulkee voimalinja (z).

Äänekoski on osoitettu maakuntakaavassa seutukeskukseksi ja koko suunnittelualue sijoittuu laajaan kulttuuriympäristön vetovoima-alueeseen. Suunnittelualueen koillispuolelle jää rautatie sekä Äänekoskentie, joka on osoitettu seututiekseksi (st).

Kuva 1. Ote tarkistetusta Keski-Suomen maakuntakaavasta. Kaavoitettavan alueen sijainti on osoitettu punaisella soikiolla.

Keski-Suomen maakuntakaava 2040

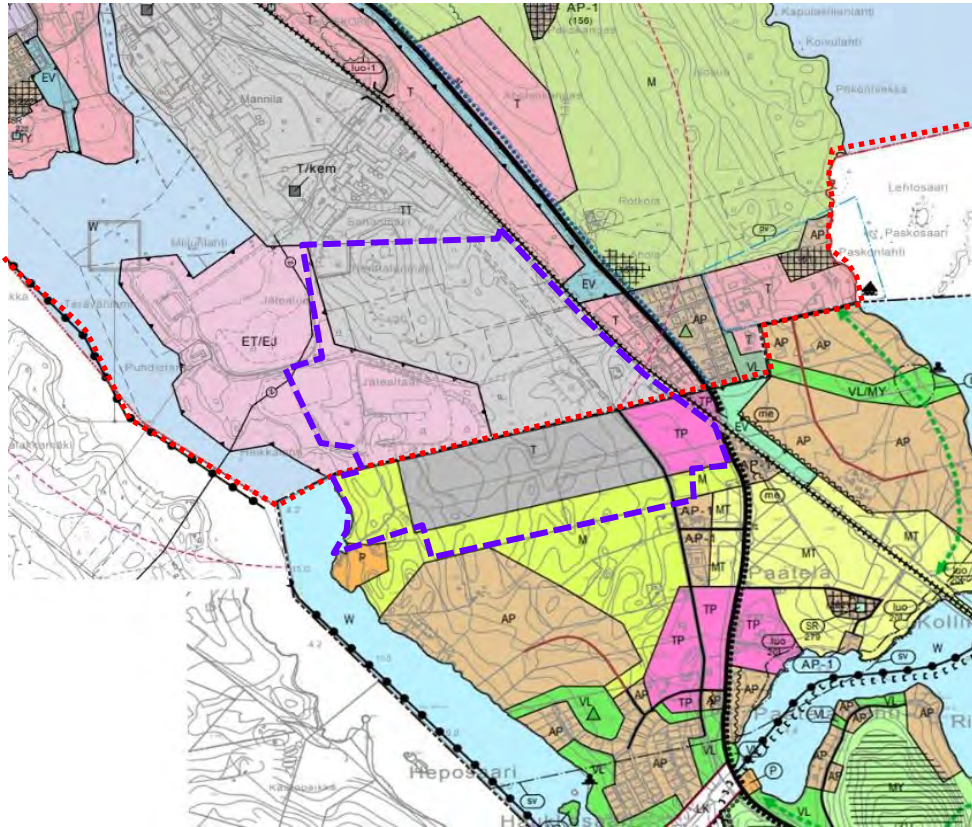
Keski-Suomen liitto on käynnistänyt rullaavan maakuntakaavoituksen. Tarkoituksena on ylläpitää yhtä, jatkuvasti päivittyvää maakuntakaavaa. Rullaavassa maakuntakaavoituksessa muutetaan voimassa olevaa kokonaismaakuntakaavaa vain kertyneiden muutostarpeiden mukaan. Kaavasta käytetään nimeä Keski-Suomen maakuntakaava 2040. Vireille saatettu ensimmäinen vaihe käsittelee tuulivoiman, liikenteen ja hyvinvoinnin aluerakenteen muutostarpeita ja tavoitteita.

3.3 Yleiskaava

Suunnittelualueen pohjoisosassa on voimassa Äänekoski 2030 osayleiskaava ja eteläosassa Suolahti 2020 osayleiskaava.

Äänekoski 2030 osayleiskaava on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 29.5.2017 ja se on saanut lainvoiman heinäkuussa 2017. Osayleiskaavassa suunnittelualueelle on osoitettu elinkeinoelämän aluetta (TT), joka varataan suurteollisuudelle ja siihen liittyville toiminnoille sekä ET/EJ-aluetta eli jätteenkäsittelyaluetta, jonka vaihtoehtoinen käyttötarkoitusmerkintä on yhdyskuntatekninen huolto. ET/EJ-alueelle sijoittuu myös 110 KV:n avojohtolinja (Z), ja kaavamääräyksen mukaan voimajohdon vaatima johtoalue on 46 m. Pääosa suunnittelualueesta sijoittuu suuronnettomuusvaarallisen laitoksen konsultointivöhykkeelle. Suunniteltaessa riskille alttiiden toimintojen sijoittamista konsultointivöhykkeelle tulee palo- ja pelastusviranomaiselle sekä Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (TUKES) varata mahdollisuus lausunnon antamiseen. Äänekoski 2030 osayleiskaavan yleismääräysten mukaan rautatien, valtatie ja muiden yleisten teiden mahdolliset melu- ja värinähaitat on otettava huomioon asemakaavoja laadittaessa ja liikenneväylien parantamistoimia suunniteltaessa.

Suolahti 2020 osayleiskaava on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 14.12.2009. Suunnittelualue on kaavassa osoitettu osittain teollisuus- ja varastoalueeksi (T) ja osittain maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla sallitaan maa- ja metsätalouteen liittyvä sekä kylämäinen rakentaminen (M). Asutusta ei saa tällä alueella sijoittaa 150-200 metriä lähemmäksi rantaviivaa. Lisäksi alueen itäreunalla on työpaikka-alue (TP), jolle saa sijoittaa keskustan ulkopuolelle soveltuvia palvelu-, myymälä- terminaali- ja varastotiloja sekä ympäristöhaiiriöitä aiheuttamatonta tuotantotoimintaa. Asemakaavassa ei tule sallia päivittäistavaroiden myyntiä. Alueen länsiosaan on osoitettu palvelujen ja hallinnon alue (P).

Kuva 2. Yhdistelmä Aänekoski 2030 osayleiskaavasta ja Suolahti 2020 osayleiskaavasta. Suunnittelualueen likimääräinen raja on osoitettu tummansinisellä. Yleiskaavojen raja osoitettu punaisella piste-viivalla.

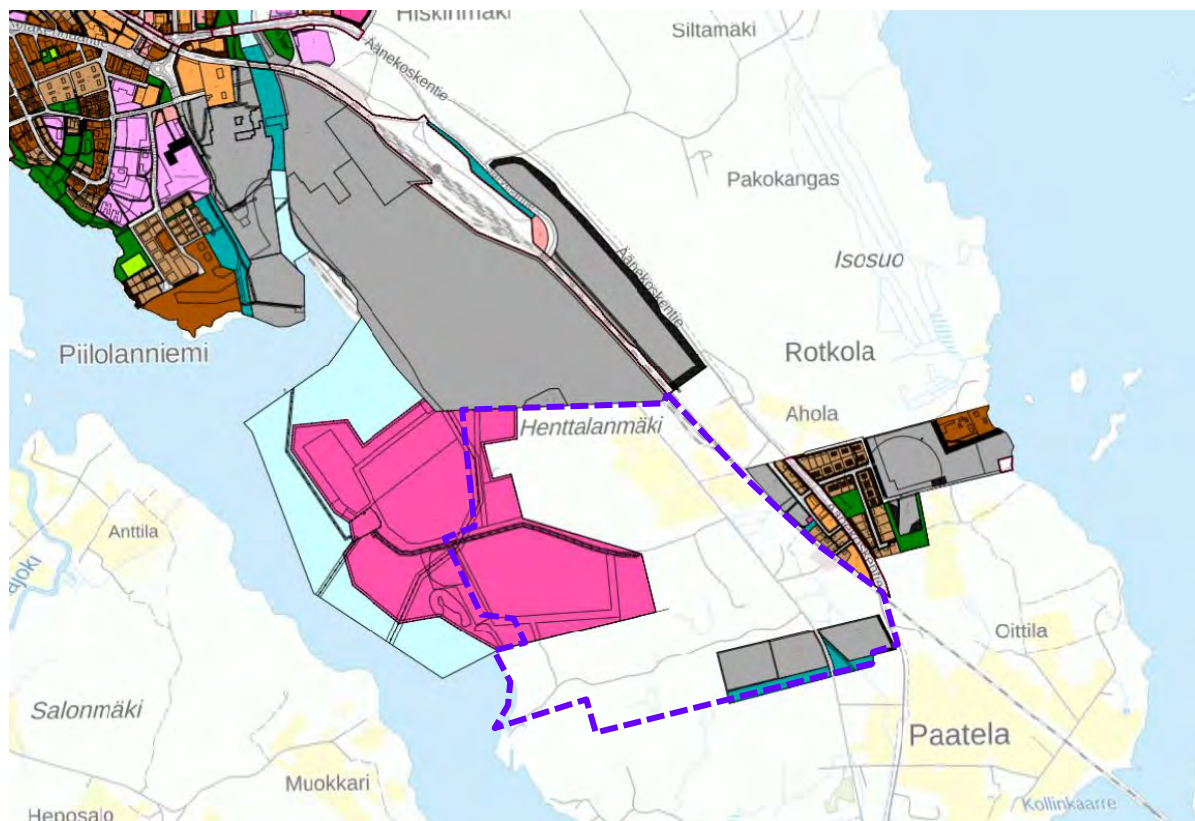
Aänekosken rakenneyleiskaava 2016 (oikeusvaikutukseton) on hyväksytty kaupunginvaltuustossa marraskuussa 2008. Suunnittelualueelle on osoitettu kehittyvää yritystoiminnan ja työpaikkojen aluetta sekä tiivistyvän kaupunkikeskustan aluetta. Rautatie on osoitettu kehitettäväksi ratayhteydeksi. Kaakko-luode-suuntaisesti on osoitettu kaupunkikeskustojen välisen toiminnallisen yhteyden merkintä. Alue sijaitsee kehitettävällä kaupunkimaisella alueella. Aänekoskentien itäpuolella on virkistys- tai kevyen liikenteen yhteystarve.

3.4 Asemakaava

Suunnittelualue on osittain asemakaavoitettua aluetta.

Alueen länsiosassa on voimassa Teräväniemen asemakaava ja Paperitehtaan asemakaavan muutos ja laajennus, joka on hyväksytty 26.1.2015. Suunnittelualue on asemakaavassa yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten aluetta/jätteenkäsittelyaluetta (ET/EJ).

Etelässä/kaakossa suunnittelualueella on voimassa Onkelantien asemakaavan muutos I, Korttelin 1213 asemakaavan muutokseen, joka on hyväksytty 29.5.2017. Suunnittelualueelle sijoittuu asemakaavassa teollisuus- ja varastorakennusten korttelialuetta (T-4). Tontille ei saa sijoittaa laitosta, joka tärinän, melun, pölyn tai muun häiriövaikutuksen vuoksi aiheuttaa pysyvää rasitusta lähiympäristön asuinkiinteistöille. Korttelialueelle ei saa sijoittaa laitosta, josta aiheutuva melutaso ylittää asuinkiinteistöjen rajalla muu melu huomioon ottaen päivällä 55 dB ja yöllä 45 dB. Suunnittelualueelle sijoittuu lisäksi suojaviheraluetta (EV-6). Alueen eteläosassa sijaitseva puusto tulee säilyttää ja alue tulee täydennysistuttaa yhtenäiseksi suojaviheralueeksi. Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeseen rajoittuvalle alueen osalle tulee sijoittaa vähintään 3 metriä korkea meluvalli. Suojaviheralue on rakennettava valmiiksi ennen sen kohdalla sijaitsevan korttelialueen ottamista teollisuuden käyttöön.

Kuva 3. Ote asemakaavayhdistelmästä. Suunnittelualueen likimääräinen raja on osoitettu tummansinisellä.

3.5 Muut kaavaan liittyvät selvitykset ja suunnitelmat

Aiemmat selvitykset ja suunnitelmat

- Äänekoski 2030 osayleiskaavan selostus liitteineen (mm. kulttuuri- ja luonnonympäristö)
- Suolahti 2020 osayleiskaavan selostus liitteineen
- Äänekosken ja Suolahden taajamien laajennusalueiden luontoselvitys (Suunnittelukeskus Oy, 2006)
- Äänekosken rakenneyleiskaavan 2016 luontoselvitys (Suunnittelukeskus Oy, 2006)
- Metsäliiton ja Vapon biodieselhanke – Äänekosken liito-oravaselvitys (Essnature, 2010)
- Luontoselvitys, Liito-orava (Sweco, 2015)
- Luontoselvitys, (Tmi Pohjanmaan luontotieto, 2016)
- Hiskimäen asemakaavan selvitysaineisto (Ramboll, 2019-2021)
- Museoviraston tietokanta (kaava-alueelle sijoittuu osa 1800-luvun kellarikeskittymästä, jonka luokitus on *muu kulttuuriperintökohde*)
- Teräväniemen asemakaavan Paperitehtaan asemakaavan muutoksen ja laajennuksen liitteaineisto, kuten Äänekosken biotuotetehtaan ympäristövaikutusten arviointiselostus (osa)

Kaavatyön aikana laadittavat/laaditut selvitykset ja suunnitelmat

- Luontoselvitys (liito-orava, lepakko ja viitasammakko)
- Selvitys alueen liittämisestä yleiseen tieverkkoon

4. VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Valtion ja kuntien viranomaisten tulee toiminnassaan ottaa huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja edistää niiden toteutumista. Viranomaisten on myös arvioitava toimenpiteidensä vaikutuksia valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kannalta. Valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista ja alueen erityispiirteistä arvioidaan tätä kaavahanketta koskevat tavoitteet.

Kaavan vaikutukset kohdistuvat naapurikiinteistöihin, sosiaalisiin ja yhdyskuntataloudellisiin vaikutuksiin sekä ympäristöllisiin ja liikenteellisiin vaikutuksiin. Vaikutusten esiintyminen ja arviointi tapahtuu asiantuntijoiden, viranomaisten, maanomistajien, asukkaiden ja suunnittelijoiden kanssa yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa. Kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Lähtökohtana ovat aiemmat suunnitelmat ja inventoinnit sekä kartat. Vaikutusten arvioinnissa verrataan kaavan mukaista tilannetta ja sen asetettuja tavoitteita nykytilanteeseen. Vaikutusten arviointia tehdään läpi kaavaprosessin.

Kaavan vaikutuksia arvioidaan seuraavien ominaisuuksien osalta:

- 1) Ympäristölliset vaikutukset (pintavedet, luonto ja eläimistö)
- 2) Sosiaaliset ja yhdyskuntataloudelliset vaikutukset (asukkaiden arkielämän laatu, turvallisuus, viihtyisyys, yhdyskuntatekniset kustannukset)
- 3) Liikenteelliset vaikutukset (yhdyskuntarakenne, liikkumismuodot, raskas liikenne, kevyt liikenne ym.)
- 4) Vaikutukset rakennettuun ympäristöön (rakennuskulttuuri, maisema- ja taajamakuva)
- 5) Ilmastonmuutos (yhdyskuntarakenne, liikenne, energia)

Vaikutusten arviointi suoritetaan kaavaselostuksessa kaavan laatijan toimesta.

5. OSALLISET

Osallisia ovat alueen maanomistajat, asukkaat ja yrittäjät sekä muut, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Osallisia ovat myös viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa kaavoitus käsittelee. Osallisilla on oikeus ottaa osaa kaavan valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja lausua kaavasta mielipiteensä (MRL 62 §).

Kaavahankkeessa osallisia ovat:

- Suunnittelualueen ja lähiympäristön maanomistajat, vuokramiehet ja asukkaat sekä muut asianosaiset
- Äänekosken kaupungin kaupunkirakennelautakunta ja ympäristölautakunta
- Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Keski-Suomen liitto
- Keski-Suomen museo
- Väylävirasto
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES)
- Keski-Suomen pelastuslaitos
- Äänekosken Energia Oy
- Elenia Oy
- Fingrid Oy

6. MAANKÄYTTÖSOPIMUS

Kaupunki laatii maanomistajan kanssa maankäyttösopimuksen ennen kaavaehdotuksen hyväksymistä.

7. OSALLISTUMISEN JA VUOROVAIKUTUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Tiedottaminen

Kaavan vireille tulosta ja nähtävillä oloista tiedotetaan kaupungin kotisivuilla ja kaupungin ilmoituslehdessä (Pikkukaupunkilainen) ja erillistiedoksiannolla mahdollisille ulkopaikkakuntalaisille osallisille.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja kaavan vireilletulosta ilmoitetaan kuulutuksella. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävillä kaavaehdotuksen käsittelyyn asti Äänekosken kaupungintalon aulassa ja kaupungin kotisivuilla. Osallisilla on mahdollisuus esittää mielipiteensä kaavasta kirjallisesti kaavatyön aikana. Aloitusvaiheessa pidetään viranomaisneuvottelu.

Kaavaluonnos

Kaavan valmisteluaineisto (luonnosaineisto) asetetaan nähtäville MRA 30 §:n mukaisesti Äänekosken kaupungintalon aulaan ja kaupungin kotisivuille (www.aanekoski.fi). Luonnosvaiheen aikana osallisilla on mahdollisuus esittää mielipiteensä kaavasta kirjallisesti kuulutuksessa ilmoitettuun määräaikaan mennessä. Kaavasta pyydetään tarvittavat lausunnot viranomaisilta.

Kaavaehdotus

Kaavaehdotus pidetään virallisesti nähtävillä MRA 27 §:n mukaisesti 30 päivää Äänekosken kaupungintalon aulassa ja kaupungin kotisivuilla. Osallisilla on mahdollisuus antaa mielipide (muistutus) kaavaehdotuksesta. Kaavaehdotuksesta annettu muistutus tulee toimittaa kirjallisena kuulutuksessa ilmoitettuun määräaikaan mennessä. Muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa, ilmoitetaan kaupungin perusteltu kannanotto (vastine) esitettyyn muistutukseen. Kaavasta pyydetään tarvittavat lausunnot viranomaisilta.

Kaavasta pyydetään lausunnot tarvittaessa ainakin seuraavilta:

- Keski-Suomen ELY-keskus
- Keski-Suomen liitto
- Keski-Suomen museo
- Väylävirasto
- Tekninen lautakunta
- Ympäristölautakunta
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES)
- Keski-Suomen pelastuslaitos
- Äänekosken Energia Oy
- Elenia Oy
- Fingrid Oy

Hyväksyminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyy kaavaehdotuksen. Kaupunginvaltuuston päätöksestä voi valittaa Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen.

8. AIKATAULU

Kaavoitustyö on käynnistetty kesällä 2020. Tavoiteaikataulun mukaan kaavaluonnos asetetaan nähtäville keväällä 2021 ja kaavaehdotus syksyllä 2021. Kaavan hyväksyminen ajoittuu tavoiteaikataulun mukaan vuoden 2021 loppupuolelle.

9. YHTEYSTIEDOT

Asemakaava ja asemakaavan muutos laaditaan yhteistyönä tilaajan, Äänekosken kaupungin (kaavoittava viranomainen) ja Ramboll Finland Oy:n (kaavoitustyöstä vastaava konsultti) kesken.

Kaavoitusviranomainen
Äänekosken kaupunki
Kaavoituspalvelut
Hallintokatu 4, 44100 Äänekoski

Kaavoituspäällikkö Nina Marjoniemi
p. 020 632 2035
s-posti: nina.marjoniemi@aanekoski.fi

Kaavan laatija
Ramboll Finland Oy
Kansikatu 5B, 33100 Tampere

FM Minna Lehtonen
p. 050 372 8523

s-posti: minna.lehtonen@ramboll.fi

Vastaanottaja
Metsä Fibre Oy

Asiakirjatyyppi
Luontoselvitysraportti

Päivämäärä
7.10.2020

LUONTOSELVITYS HENTTALANMÄEN ASEMAKAAVA, ÄÄNEKOSKI

LUONTOSelvITYS HENTTALANMÄEN ASEMAKAAVA, ÄÄNEKOSKI

Projekti Henttalanmäen asemakaavan luontoselvitykset
Projekti nro 1510055529-004
Vastaanottaja Metsä Fibre Oy
Asiakirjatyyppi Luontoselvitysraportti
Versio 1
Päivämäärä 7.10.2020
Laatija Elviira Ritari
Tarkastaja Heikki Holmén
Kansikuva *Puun runkoja pinottuna rantaan johtavan hiekkatien varressa.*

Ramboll
PL 718
Pakkahuoneenaukio 2
33101 TAMPERE

P +358 20 755 611
F +358 20 755 6201
<https://fi.ramboll.com>

SISÄLTÖ

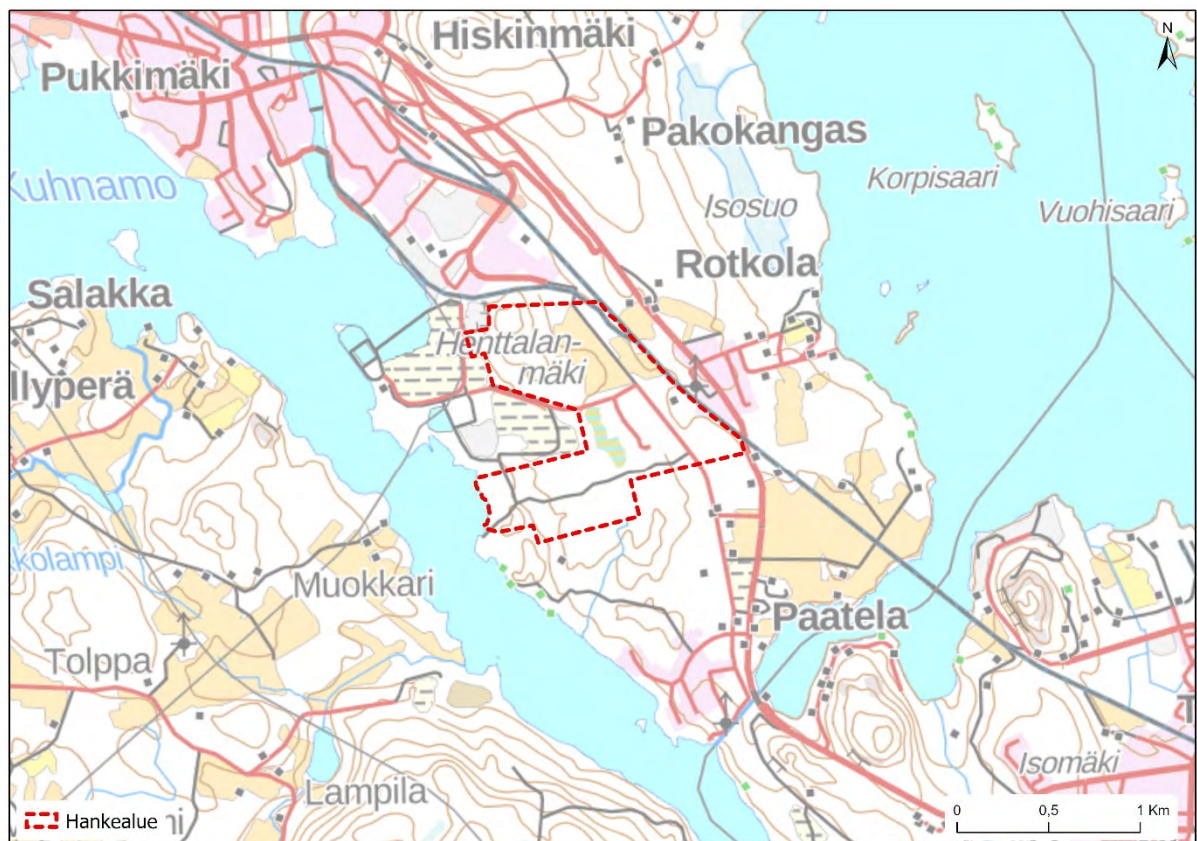
1.	Johdanto	2
1.1	Alueen yleiskuvaus	3
2.	Lähtötiedot	4
2.1	Liito-orava	4
2.2	Linnusto	4
2.3	Muut luontoarvot	4
3.	Liito-orava	6
3.1	Liito-oravan suojelu ja ekologia	6
3.1.1	uhanalaisuus ja suojeluperusteet	6
3.1.2	Elinympäristö ja elintavat	6
3.2	Inventointimenetelmä	7
3.3	Tulokset	7
4.	Viitasammakko	13
4.1	Suojelu	13
4.2	Kuvaus ja ekologia	13
4.3	Inventointimenetelmä	13
4.4	Tulokset	14
5.	Lepakot	17
5.1	Suojelua koskeva lainsäädäntö	17
5.2	Yleistä lepakoista	17
5.3	Selvitysalueella havaittujen lepakkolajien kuvaukset	17
5.4	Lepakoiden käyttämien alueiden luokittelu	18
5.5	Inventointimenetelmä	18
5.6	Tulokset	19
6.	Kasvillisuus ja luontotyypit	22
6.1	Inventointimenetelmä	22
6.2	Tulokset	22
6.2.1	Kasvillisuuskuvioiden yksityiskohtaisemmat kuvaukset	23
7.	Linnusto	41
8.	Yhteenvedo	45
9.	Lähteet	47

LIITE 1: Petolintujen pesä- ja rengastustiedot

1. JOHDANTO

Ramboll Finland Oy laati Metsä Fibre Oy:n toimeksiannosta luontoselvityksen Henttalanmäen asemakaavoitettavalle alueelle Äänekoskelle. Luontoselvityksen tavoitteena oli tunnistaa asemakaavoitettavalle alueelle sijoittuvat mahdolliset huomionarvoiset kohteet ja antaa niiden osalta suosituksia ja ohjeita kaavan laatimisen tueksi. Luontoselvitys sisälsi liito-orava-, viitasammakko-, lepakko-, kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitykset. Alueen linnustoa havainnoitiin muiden selvityskäyntien yhteydessä. Selvityksen laati FM ekologi Elviira Ritari ja MMM metsäekologi Heikki Holmén Ramboll Finland Oy:stä.

Hankealue sijaitsee Henttalanmäen alueella nykyisen biotuotetehtaan välittömässä läheisyydessä. Alue sijaitsee Äänekosken keskustasta lähimmillään noin 2 kilometriä ja enimmillään noin 3,5 kilometriä kaakkoon. Hankealueen pinta-ala on noin 102 hehtaaria. Alue rajautuu lännessä jätevedenpuhdistamon alueeseen sekä Kuhnamon järveen, idässä rautatiehen, etelässä metsäalueeseen ja pohjoisessa Metsä Fibre Oy:n biotuotetehtasalueeseen. (Kuva 1-1)

Kuva 1-1. Hankealueen sijainti.

Kaavan tavoitteena on osayleiskaavassa osoitetun maankäyttöratkaisun toteuttaminen ja osoittaa alueelle pääasiassa teollisuustoiminnalle varattua aluetta. Kaava-alueesta noin 90 % on Metsä Fibren omistuksessa. Asemakaavalla varaudutaan metsäteollisuuden tulevaisuudessa tapahtuviin investointeihin ja mahdollistetaan toiminnan laajentuminen alueella. Tavoitteena on lisäksi suunnitella alueelle toimivat liikennöintiratkaisut. Alueen kulkuyhteyksiä ja liittymäjärjestelyjä Äänekoskentielle tutkitaan kaavahankkeen aikana. Kaavatyössä otetaan huomioon alueen luontoarvot.

1.1 Alueen yleiskuvaus

Hankealueen etelä- ja pohjoisosa, sekä rantaan rajautuvat alueet, ovat pääosin metsävaltaisista. Ilmakuvista on nähtävissä, että metsäalueilla on suoritettu runsaasti harvennushakkuita. Alueella on myös runsaasti taimikoita. Alueen koillisosaan sijoittuu peltoalueita ja alueen keskiosiin teollisuuden käytössä olevaa aluetta. Alueen läpi johtaa hiekkapäälysteinen Onkelantie. Hankealueen pohjois- ja eteläpuolella on teollisuusalueeksi kaavoitettua aluetta. Alueen länsipuolelle sijoittuu yhdyskuntateknistä huoltoa palveleva jätteenkäsittelyalue, itäpuolelle rautatie, seututiekse luokiteltu Äänekoskentie sekä asuinrakennuksia. (Kuva 1-2)

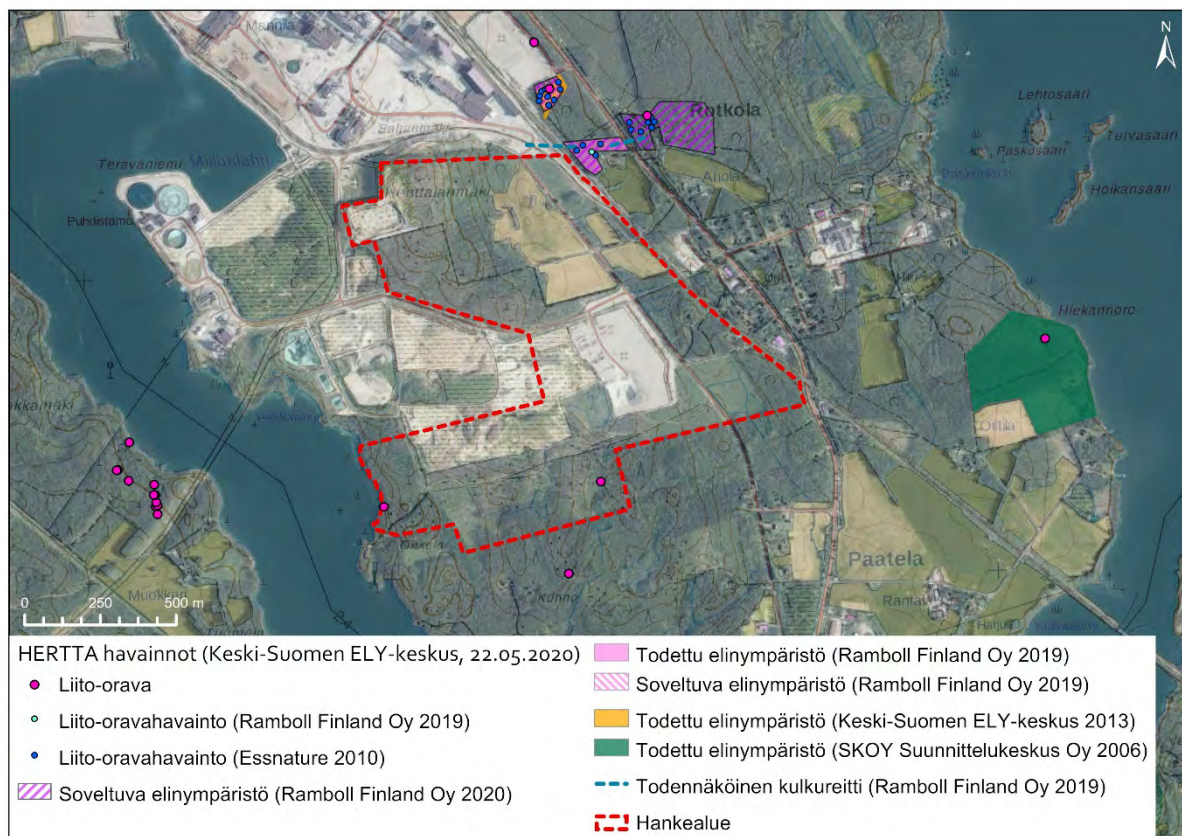

Kuva 1-2. Ilmakuva hankealueelta © Maanmittauslaitos.

2. LÄHTÖTIEDOT

2.1 Liito-orava

Alueen eteläosan metsäalueelta, sekä rannan tuntumasta, on havaittu liito-oravaa vuosina 2014 ja 2007 (Keski-Suomen ELY-keskus, 22.5.2020). Liito-oravaa tiedetään esiintyvän myös hankealueen läheisyydessä Oittilassa ja Rotkolassa (Ramboll Finland Oy 2020 & 2019, Keski-Suomen ELY-keskus 2013, Essnature 2010, SKOY Suunnittelukeskus Oy 2006).

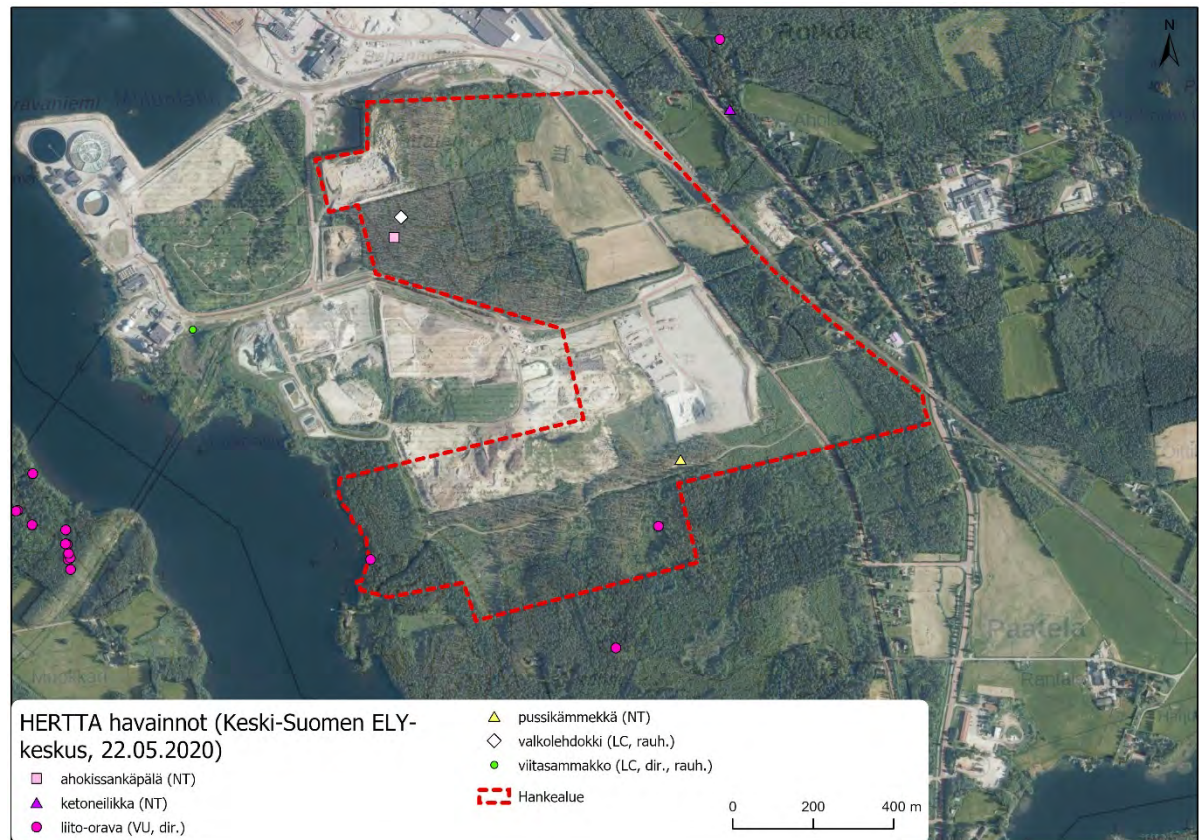
Kuva 2-1. Hankealueella, ja hankealueen läheisyydessä aiemmin tehdyt liito-oravahavainnot. Taustakartat © MML.

2.2 Linnusto

Alueella ei esiinny Luonnontieteellisen museon (LUOMUS) petolintujen rengastus- ja pesärekisterin tietojen mukaan petolintujen pesiä. Kilometrin säteelle hankealueesta sijoittuu salatun lajin pesä. Petolintujen rengastus- ja pesätiedot (Luomus 30.9.2020) esitetään erillisessä, vain viranomaiskäyttöön tarkoitetussa liitteessä (LIITE 1).

2.3 Muut luontoarvot

Alueella on ELY-keskuksen HERTTA-tietokannan aineiston (22.5.2020) mukaan tavattu liito-oravan lisäksi muutamia huomionarvoisia kasvilajeja (Kuva 2-2). Hankealueen pohjoisosan metsäalueelta on havaittu vuonna 2014 valkolehdokkia (LC), sekä ahokissankäpälää (NT). Valkolehdokki on koko Suomessa rauhoitettu kasvilaji (Luonnonsuojeluasetus 14.2.1997/160, liite 3a 19.6.2013/471). Lisäksi hankealueen eteläosasta hiekkatien vierestä on havaittu vuonna 2014 pussikämmekkää (NT).

Kuva 2-2. Huomionarvoiset lajit hankealueella ja sen läheisyydessä ELY-keskuksen HERTTA-tietokannan mukaan. Taustakartat © MML.

3. LIITO-ORAVA

3.1 Liito-oravan suojelu ja ekologia

Liito-orava (*Pteromys volans*, VU) on taigalaji, joka elää Suomessa esiintymisalueensa länsireunalla. Vuoden 2006 selvityksen mukaan liito-oravan nykyinen kanta Suomessa oli n. 143 000 naarasta ja levinneisyyden painopiste on eteläisessä osassa maata (Hanski 2006). Kannan koon arviota on jälkikäteen kuitenkin kritisoitu. Uusimman uhanalaisuusarvioinnin mukaan kanta on edelleen taantumassa (Hyvärinen ym. 2019). Tärkein syy liito-oravan vähenemiseen on sopivien varttuneiden kuusisekametsien hakkuut ja liito-oravalle sopivan metsäpinta-alan väheneminen.

3.1.1 uhanalaisuus ja suojeluperusteet

Liito-orava on luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu ja EU:n luontodirektiivin liitteiden II ja IV (92/43/EEC) laji. Uhanalaisluokituksestaan liito-orava on arvioitu vaarantuneeksi (VU = Vulnerable) (Hyvärinen ym. 2019). Luonnonsuojelulain 49 §:n mukaan luontodirektiivin liitteen IV lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikaksi määritellään liito-oravan lisääntymiseen käyttämä puu ja sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevat liito-oravan suoja- ja ruokailupuut. Kieltoon voidaan hakea poikkeuslupaa alueelliselta ELY-keskukselta. Poikkeuslupan myöntämisen edellytyksenä on, että lajin suotuista suojelutaso ei heikkene, hankkeella ei ole muuta toteuttamisvaihtoehtoa ja hanke on yhteiskunnan edun mukainen.

3.1.2 Elinympäristö ja elintavat

Liito-orava suosii varttuneita kuusivaltaisia sekametsiä, joissa on riittävästi lehtipuita ravintokohteiksi ja kolopuita pesäpaikoiksi. Liito-orava voi myös elää nuoremassa metsässä, jos metsäkuvio on saanut kehittyä ilman liiallista lehtipuiden perkausta. Yleensä kuitenkin edellytyksenä on, että varttuneempaa metsää kasvaa alle sadan metrin päässä. Luontaisessa elinympäristössä kasvaa järeitä haapoja sekä kuusia, leppää ja koivua. Tyypillinen liito-oravan asuttaman metsän puusto on vaihtelevan ikäistä ja puusto muodostaa useita latvuserroksia. Liito-oravan reviirit ovat usein kallioiden juurilla, pienvesien varsilla ja rinteissä. Vanhojen sekametsien puuttuessa liito-orava suosii peltöjen reunametsiä, vesistöjen rantametsiä ja pihametsiä. Liito-orava ei karta avointen alueiden kuten hakkuuaukioiden, peltöjen tai asutuksen reunaosia. Pesäpuu voi olla metsän reunassa tai jopa aukean puolella. Liito-orava voi viihtyä myös asutuksen lomassa ja kaupungeissa, mikäli sinne on jätetty varttuneita kuusisekametsiä. Liito-oravan pääravintopuut ovat haapa ja leppä, mutta myös koivu ja raita kelpaavat ravinnoksi.

Liito-orava pesii mielellään haapaan tehdyssä tikankolossa, kuuseen tehdyssä oravan risupesässä tai pöntössä. Liito-oravalla on vuoden mittaan käytössään useita pesiä, keskimäärin 5-8. Urokset vaihtavat pesiä noin kolmen viikon välein, naaraat vähän harvemmin. Poikasten aikana naaraat ovat suurimman osan ajasta poikasten kanssa samassa pesässä.

Elinpiirillä tarkoitetaan sitä aluetta, jolla eläin elää; liikkuu, ruokailee, pesii ja lisääntyy. Reviiri on eläimen puolustama alue, jossa pesiminen ja ruokailu pääosin tapahtuu. Aikuisen liito-oravanaaraan elinpiiri on yleensä alle 10 hehtaaria, koiraan keskimäärin 60 hehtaaria. Viereisten urosten elinpiirit voivat olla päällekkäisiä, mutta eri naaraat elävät omilla alueillaan eivätkä elinpiirit ole päällekkäisiä. Koko elinpiiri ei ole tasaisesti omistajansa käytössä – se voi koostua alueista, joita liito-orava ei juurikaan käytä, sekä ydinalueista, joilla se oleskelee suurimman osan ajastaan. Ydinalueita on elinpiirillä useita eripuolella elinpiiriä, ja ne ovat usein pienehköjä. Yhteensä ydinalueet käsittävät noin 10 % koko elinpiiristä. Kaikki elinpiirin pesät eivät välttämättä sijaitse ydinalueella. Liito-orava on paikkauskollinen ja elää koko ikänsä samalla elinympäristöllä.

Liito-orava liittää ihopoimunsa varassa puusta toiseen. Liito-orava pystyy ylittämään leveitäkin aukioita. Liidon pituuteen vaikuttaa ratkaisevasti lähtökorkeus ja maanpinnan kaltevuus: mitä korkeammasta puusta liito-orava pääsee ponnistamaan, sitä pidemmälle liito kantaa. Liito-orava pystyy myös muuttamaan taitavasti suuntaansa liidon aikana. Metsässä liidot ovat paljon lyhyempiä, pitkät liidot eivät välttämättä ole tarpeellisia eivätkä edes mahdollisia. Liito-orava välttää maata pitkin liikkumista; ne saattavat käydä maassa, mutta silloinkaan ne eivät lähde metriä kauemmas puun rungosta.

Liito-orava on yöeläin, jota harvoin näkee päiväaikaan. Siksi liito-oravan esiintymistä alueella selvitetään etsimällä lajin ulostepapanoita. Liito-oravan papanoita kertyy yleensä eniten talven aikana käytettyjen kolopuiden alle. Liito-oravan käyttämän kolopuun alla ei kuitenkaan ole aina havaittavissa jätöksiä, ja pesäpaikan lisäksi papanoita voi löytyä myös ruokailupaikkojen ja kulkureittinä käytettyjen puiden alta. Liito-oravan elinmahdollisuuksien turvaamisessa on tärkeää pesäpaikkojen ja ravintopuiden säilyttämisen lisäksi huomioida lajille soveltuvat elinympäristöt sekä kulkureitit niin, että ne muodostavat yhtenäisen verkoston. Populaation eri yksilöiden elinpiirit eivät saa joutua eristyksiin ja poikasille tulee taata reitit uusille elinpiireille.

Talvella liito-oravan käyttämä ravinto värjää papanat kellertäviksi, kesällä ne muuttuvat ruskeiksi ja hajoavat nopeammin. Liito-oravakartoitukset ajoitetaan keväeseen, jolloin talvipapanat ovat helposti erotettavissa paljaalta maalta tai vanhan lumen päältä. (Hanski 2016)

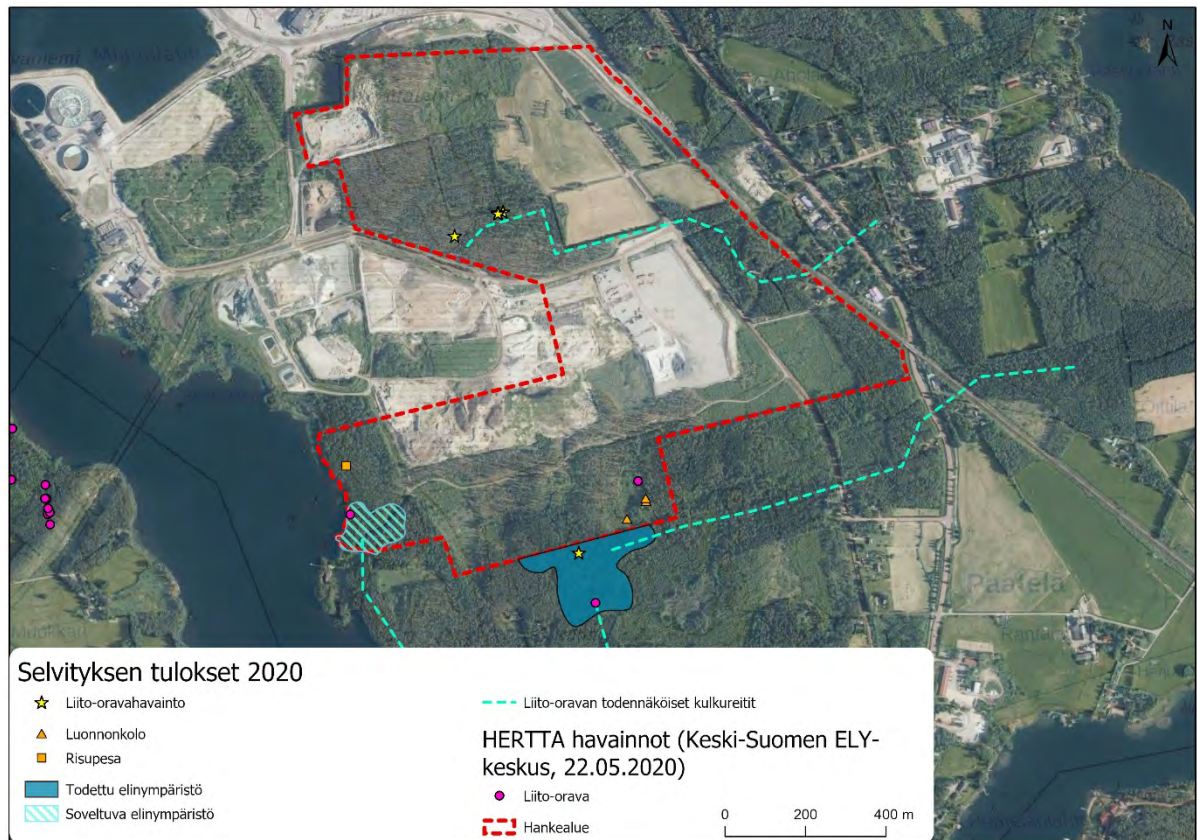
3.2 Inventointimenetelmä

Liito-oravan esiintymistä alueella selvitettiin etsimällä lajin ruokailu- ja pesimäpaikoiksi sopivien puiden ja puuryhmien alta liito-oravan ulostepapanoita. Erityisen tarkasti tarkistettiin mahdollisten kolopuiden, metsän suurempien kuusten sekä isojen haapojen ja muiden lehtipuiden tyvet. Selvitys laadittiin *Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt* -oppaan mukaisesti (Nieminen & Ahola 2017).

Maastokäynti alueelle tehtiin 14.4.2020. Mahdollisten liito-oravahavaintojen sijaintitiedot tallennettiin Collector for ArcGis -sovelluksella. Maastokäynnillä havainnoitiin myös metsikön soveltuvuutta liito-oravalle, potentiaalisia pesäpuita, sekä liito-oravan todennäköisiä kulkuyhteyksiä selvitysalueelle ja sen läpi.

3.3 Tulokset

Liito-oravan papanoita havaittiin pohjoisosan metsäalueelta, sekä hankealueen eteläpuolisesta metsiköstä. Pohjoisosan metsäalue oli vastikään harvennushakattu, eikä sen siten katsottu olevan liito-oravalle soveltuva elinympäristö. Hankealueen eteläpuoleiselle metsäalueelle rajattiin liito-oravalle soveltuva alue liito-oravan elinympäristöksi. Lisäksi hankealueen rantametsään rajattiin liito-oravalle soveltuvan metsän alue. Hankealueelta havaittiin yhteensä kolme liito-oravalle soveltuvaa kolopuuta ja yksi soveltuva risupesä. Näistä ei kuitenkaan havaittu merkkejä liito-oravan vierailusta. (Kuva 3-1)

Kuva 3-1. Liito-oravaselvityksen tulokset ja hankealueella aiemmin tehdyt liito-oravahavainnot. Taustakartat © MML.

Liito-oravan papanoita havaittiin yhteensä neljän kuusen tyveltä hankealueen pohjoisosan metsikössä. Kuuset olivat erittäin järeitä ja papanamäärä vaihteli noin 50 kappaleesta 100 kappaleeseen per kuusi. Papanamäärien ollessa suhteellisen vähäisiä, ei niiden arvioida viittaavan pesintään. Metsäalueella oli vastikään rajusti harvennushakattu puustoa ja elinympäristöä ei siten arvioitu liito-oravalle nykytilassaan soveltuvaksi. Liito-oravan uskotaan siirtyvän alueelta itään sille paremmin soveltuville metsäalueille. (Kuva 3-2)

Kuva 3-2. Järeitä kuusia, joiden tyviltä liito-oravan papanoita havaittiin.

Aivan hankealueen etelärajan tuntumasta, hankealueen ulkopuolelta havaittiin myös liito-oravan papanoita järeän kuusen tyveltä. Metsikkö todettiin liito-oravan elinympäristöksi. Ominaisuuksiltaan se oli liito-oravalle erittäin hyvin soveltuva ja siellä kasvoi runsaasti järeitä kuusia, sekä muutamia ruokailupuiksi soveltuvia haapoja ja koivuja. Alueelta on havaittu liito-oravaa myös aikaisemmin. Liito-oravan elinympäristörajaus ei sijoitu hankealueelle. Hankealueen rajalta hankealueen sisään metsikköä oli rajusti harvennettu. (Kuva 3-3)

Kuva 3-3. Liito-oravan elinympäristöksi rajatun metsikön järeää kuusikkoa.

Myös hankealueen lounaisnurkasta rajattiin pieni liito-oravalle soveltuva alue, jolla kasvoi useita järeitä kuusia. Alueelta on havaittu aiemmin liito-oravaa, mutta tässä selvityksessä liito-oravan papanoita ei havaittu. Liito-orava voi kuitenkin siirtyä alueelle jatkossa. (Kuva 3-4)

Kuva 3-4. Pienialaisella liito-oravalle soveltuvalla alueella kasvoi muutamia järeitä kuusia ja sekapuuna lehtipuita.

Alueelta havaittiin muutamia liito-oravalle soveltuvia kolopuita, sekä yksi liito-oravalle soveltuva risupesä (Kuva 3-1). Näistä liito-oravalle soveltuvista pesäpaikoista ei kuitenkaan löydetty viitteitä liito-oravan vierailuista. Risupesä sijaitsi rannan tuntumassa kuusessa ja kolme järeää kolohaapaa hankealueen eteläreunan tuntumassa. Kolohaapojen ympäristössä on suoritettu harvennushakkuuta ja niiden länsipuolella sijaitsee taimikkoalue. (Kuva 3-5)

Kuva 3-5. Järeitä haapoja, joissa osasta havaittiin liito-oravalle soveltuvia koloja.

Liito-oravan todennäköiset kulkureitit sijoittuvat hankealueen keskiosaan ja eteläpuolelle (Kuva 3-1). Hankealueen keskiosaan sijoittuva kulkuyhteys johtaa hankealueen pohjoisosan metsäalueelta pellon reunapuustoa pitkin hankealueen itärajan tuntumassa sijoittuvaan metsikköön, ja siitä edelleen hankealueen ulkopuolelle. Yhteys on pellon reunassa kapea, jolloin yksittäisten puiden merkitys on korostunut. Hankealueen pohjoisosan metsikkö on ekologisella maisematasolla melko eristynyt "pussin perä", eikä alueelta ole toimivia kulkuyhteyksiä muihin suuntiin.

Hankealueen eteläosaan ja hankealueen etelärajan tuntumaan sijoittuvilta elinympäristöiltä havaittiin toimivat kulkuyhteydet hankealueelta etelän suuntaan. Lisäksi todetulta elinympäristöltä liito-oravien arvioitiin kulkevan myös hankealueen itäpuolisille metsäalueille hankealueen eteläpuolen metsäalueita pitkin.

4. VIITASAMMAKKO

4.1 Suojelu

Viitasammakko on koko maassa rauhoitettu ja se mainitaan EU:n luontodirektiivin liitteessä IV. Luonnonsuojelulain 49 §:n mukaan luontodirektiivin liitteen IV lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Kieltoon voidaan hakea poikkeuslupaa alueelliselta ELY-keskukselta. Poikkeusluvan myöntämisen edellytyksenä on, että lajin suotuisa suojelutaso ei heikkene, hankkeella ei ole muuta toteuttamisvaihtoehtoa ja hanke on yhteiskunnan edun mukainen. Viitasammakko ei ole Suomessa uhanalaiseksi luokiteltu laji (Hyvärinen ym. 2019).

4.2 Kuvaus ja ekologia

Viitasammakko (*Rana arvalis*) muistuttaa paljon sammakkoa (*R. temporaria*), ollessaan kuitenkin täysikasvuista sammakkoa hiukan pienempi. Lajit voidaan erottaa toisistaan kuonon mallista ja sisimmän takavarpaan kyhmystä. Parhaiten lajit voi kuitenkin erottaa toisistaan koiraiden kutuääntelystä – viitasammakon kutuääntely on pulputtavaa.

Viitasammakon kutu alkaa etelässä huhti-toukokuun vaihteessa, jolloin sammakot kokoontuvat suurina joukkoina kutualueille. Kutu on vilkkaimmillaan öisin. Kutumenot kestävät useita vuorokausia, ja niiden lopuksi naaras laskee 500-2000 munaa muutamana klönttinä, jotka painuvat pohjaan ja jäävät sinne. (Jokinen 2012)

Viitasammakkoa esiintyy miltei koko Suomessa Metsä-Lappiin asti. Sen tapaa varmimmin merenlahtien ja järvien rantamilta, räme- ja aapasoilta sekä joskus myös soistuneilta metsämailta. Toisaalta se kutee myös merialueemme tulvalampareissa ja murtovesilahdissa. Se voi myös talvehtia murtovedessä. Viitasammakko kutee monesti samoissa vesissä kuin sammakkokin; ei kuitenkaan matalissa, helposti kuivuissa ojissa ja allikoissa. Viitasammakot ovat varsin paikkauskollisia, eivätkä ne lähde kauaksi kutuveden läheisyydestä. Laji on pääasiassa hämäräaktiivinen, mutta voi kostealla säällä liikkua myös päiväsaikaan. (Jokinen 2012)

Viitasammakoiden on havaittu talvehtivan pääasiassa maahan kaivautuneena (Ruuth 2017). Muita tyypillisiä talvehtimispaikkoja ovat hitaasti virtaavat joet ja purot, joiden vesikasvillisuuden seasta viitasammakoita on löydetty alle puolen metrin syvyydestä. Viitasammakot pystyvät tarvittaessa kylmähorroksen aikana jäiden paksuuntuessa hakeutumaan syvemmälle veteen. (Jokinen 2012)

Viitasammakkoa uhkaa sopivien elinympäristöjen häviäminen. Matalat merenlahdet ja veden peittämät ranta-alueet, suot, umpeen kasvavat järvet ja tulvaherkät alueet ovat kaikki uhanalaisia luontotyyppejä. Haitallisia ympäristömuutoksia viitasammakoiden esiintymisalueilla aiheuttavat maa- ja vesirakentaminen, soiden ja lammikoiden ojitus, maaperän ja vesien happamoituminen sekä ympäristön kemikalisoituminen. (Jokinen 2012)

4.3 Inventointimenetelmä

Viitasammakon esiintymistä alueella selvitettiin kuuntelemalla koiraiden kutuääntelyä lajin kutuaikaan. Viitasammakkokartoitus on oleellista ajoittaa oikeaan aikaan. Kudun alkua seurattiin muun muassa Suomen lajitietokeskuksen Laji.fi -havaintopalvelusta, sekä sääolosuhteita tarkkailemalla. Viitasammakkoselvitys suoritettiin 7.5.2020, jolloin viitasammakoiden kudun tiedettiin olevan jo kovassa käynnissä Jyväskylän seudulla. Viitasammakkoselvityksessä tarkistettiin ranta-alue, pienialainen hiekkatien vieressä sijaitseva lampare, sekä alueen etelärajan tuntumaan sijoittuva suoalue (Kuva 4-1). Viitasammakot ovat herkkiä häiriöille, joten mahdollisia kutupaikkoja lähestyttiin varovasti. Häiriintyneenä viitasammakot lopettavat laulun ja saattavat olla

piilossa veden alla useita minuutteja. Kuuntelun ohessa arvioitiin elinympäristön soveltuvuutta viitasammakolle. Maastokäynnillä selvitysalueella vietettiin pidemmän aikaa siten, että koko rannan, soistuneen alueen, ja kosteikon ympäristö kuunneltiin kattavasti läpi.

Arvio viitasammakoiden määrästä perustuu laulun voimakkuuteen ja intensiteettiin; yksittäiset viitasammakot on helpompi erottaa ja saada siten tarkempi arvio kuin kymmenien tai satojen viitasammakoiden yhtäaikainen laulu, jolloin ääntely on jatkuvaa, voimakasta pulputusta, joista yksittäisiä viitasammakoita ei pysty erottamaan. Kutuaikana kutupaikoilla on myös aina naaraita ja nuoria koiraita, jotka eivät ääntele. Kartoituksessa voidaankin siten vain arvioida koiraiden lukumäärää.

Kuva 4-1. Alueet, joilla käytiin kuuntelemassa viitasammakoiden kutuääntelyä.

4.4 Tulokset

Alueella ei havaittu viitasammakkoa. Rannan arvioitiin kuitenkin osittain soveltuvan viitasammakon elinympäristöksi (Kuva 4-2 ja Kuva 4-3). Erityisesti rannan pohjoisosassa on runsaammin suojaavaa rantakasvillisuutta. Eteläosastaan ranta on melko kivikkoinen, eikä suojaavaa kasvillisuutta ole juurikaan. Hiekkatien pohjoispuolelle sijoittuvaan pieneen lampareeseen johtaa kaivettu oja. Lampare on kärsinyt metsähakkuista, eikä sen arvioida olevan viitasammakolle soveltuva elinympäristö. Hankealueen etelärajan tuntumaan sijoittuvalla suolla ei ollut juurikaan avovettä, eikä sitä siten arvioitu viitasammakolle erityisen soveltuvaksi.

Kuva 4-2. Viitasammakolle soveltuva elinympäristö. Taustakartat © MML.

Kuva 4-3. Valokuva rannasta, liito-oravaselvityksen yhteydessä otettuna 14.4.2020.

5. LEPAKOT

5.1 Suojelua koskeva lainsäädäntö

Suomessa esiintyvät lepakkolajit on lueteltu EU:n luontodirektiivin (92/43/EEC) liitteessä IV(a). Lajit ovat siten suojeltuja luonnonsuojelulain (1096/1996) 49 §:n nojalla. Lain mukaan lajien tappaminen, pyydystäminen ja niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on kiellettyä. Suomi liittyi vuonna 1999 Euroopan lepakoidensuojelusopimukseen (EUROBATS, 1991). Sopimus velvoittaa huolehtimaan lepakoiden suojelusta lainsäädännön kautta ja säilyttämään ja suojelemaan lepakoille merkittäviä ruokailualueita. Lisäksi lepakot ovat rauhoitettuja luonnonsuojelulain 6. luvun yleisten rauhoitussäännösten (§ 37, 38, 39) mukaan.

Luonnonsuojelulain 49 §:n mukaan 39 §:n rauhoitussäännöksistä ja 49 §:n kielloista voidaan poiketa vain luontodirektiivin artiklassa 16(1) mainituin perustein.

5.2 Yleistä lepakoista

Suomessa esiintyy 13 lepakkolajia, joista yleisimpiä ovat pohjanlepakko (*Eptesicus nilssonii*), vesisiippa (*Myotis daubentonii*), viiksisiippa (*Myotis mystacinus*), isoviiksisiippa (*Myotis Brandtii*) ja korvayökkö (*Plecotus auritus*). Hämäräaktiivisina lajeina lepakot jättävät päivälepopaikkansa auringon laskeuduttua ja palaavat sinne ennen auringon nousua. Lepakoiden elintavat vaihtelevat eri vuodenaikoina, ja samalla vaihtelevat myös niiden esiintymisalueet. Lepakoiden suojelun kannalta on oleellista selvittää saalistusalueiden ja levähdys- ja lisääntymispaikkojen esiintyminen sekä pääasialliset kulkuyhteydet em. kohteiden välillä.

Lepakot ovat pitkäikäisiä ja lisääntyvät hitaasti; yleensä syntyy vain yksi poikanen vuodessa. Niinpä saalistusalueiden ja päiväpiilojen katoaminen tai lepakoihin kohdistuvat voimakkaat häiriöt voivat olla paikalliselle populaatiolle kohtalokkaita.

Lepakot käyttävät ravinnokseen hyönteisiä. Useimmat lajit tarvitsevat suojaisia kulkureittejä päiväpiilon ja saalistusalueen välillä, jolloin aukeat alueet voivat muodostaa kulkuesteen. Pohjanlepakko ja vesisiippa pystyvät kuitenkin ylittämään helposti aukeitakin alueita. Imettävät ja kantavat naaraat saalistavat päiväpiilonsa lähellä, mutta saalistusalue voi olla kilometrienkin päässä päiväpiilosta. Vaihtelua kuitenkin esiintyy, ja etäisyydet saattavat olla vain joitain satoja metrejä. Ruuan määrä ja sijainti ohjaavat saalistuskäyttäytymistä, joten hyönteisten kannalta otolliset alueet ovat todennäköisesti myös lepakkojen suosiossa.

5.3 Selvitysalueella havaittujen lepakkolajien kuvaukset

Pohjanlepakko (*Eptesicus nilssonii*) on Suomen lepakoista yleisin ja laajimmalle levinnyt. Pohjanlepakko on vahva lentäjä – se lentää jopa kymmenien metrien korkeudessa – ja suosii melko avoimia maisemia. Se ei yleensä lennä lehvästön joukossa, vaan liikkuu mieluusti avoimissa pihoissa tai teiden varsilla. Lajia voidaan tavata jopa valaistuissa kaupunkiympäristöissä. Päiväpiilona laji suosii erityisesti rakennuksia. Se talvehtii usein yksin tai muutaman lajitoverin kanssa varsin viileissä oloissa kellarissa tai muussa sopivassa paikassa. Pohjanlepakko on sopeutunut elämään pohjolan yöttömässä yössä ja saatetaan nähdä saalistamassa myös päivisin keväällä. Tuulisella säällä ja sateella lepakot eivät yleensä saalista, mutta pohjanlepakkoja voidaan havaita myös tiikusateella ja tuulisella säällä. Saalistuspaikat sijaitsevat yleensä lähellä päivälepopaikkaa.

Viiksisiippalajeja, Viiksisiippa (*Myotis mystacinus*) ja isoviiksisiippa (*Myotis brandtii*), ei ole mahdollista erottaa toisistaan detektorin ja näköhavainnon avulla. Isoviiksisiipan ja viiksisiipan pystyy erottamaan vain anatomisten tuntomerkkien perusteella. Lepakkojen pyydystämiseen tarvitaan erityislupa, joten tässä tutkimuksessa lajit on laskettu lajipariksi *viiksisiipat*. Viiksisiipat

saalistavat mieluiten metsäisissä maisemissa. Ne pysyttelevät poissa aukeilta alueilta ja karttavat valoisia alueita. Viiksisiipppojen päiväpiilo voi löytyä ullakolta ja talviasumus luolasta.

5.4 Lepakoiden käyttämien alueiden luokittelu

Maankäytön suunnittelussa lepakoiden käyttämät alueet luokitellaan Suomen lepakotieteellisen yhdistyksen ohjeistuksen (SLTY 2012) mukaan seuraavasti:

Luokka I: Lisääntymis- tai levähdyspaikka

- Ehdottomasti säilytettävä, häirintä tai heikentäminen luonnonsuojelulaissa kielletty
- Hävittämiselle tai heikentämiselle haettava lupa paikalliselta ELY-keskukselta
- Suunnittelussa tulisi huomioida paikkaan liittyvät reitit ja ruokailualueet

Luokka II: Tärkeä ruokailualue tai siirtymäreitti

- Alue, jolla saalistaa monta lajia ja/tai merkittävä määrä yksilöitä
- Maankäytössä huomioitava alueen arvo lepakoille (EUROBATS)
- Todettu tai todennäköinen siirtymäreitti: jos reitti katkaistaan, tulisi toteuttaa korvaava reitti
- Tulisi huomioida alueelle johtavat mahdolliset reitit, alueen läheisyydessä sijaitsevat potentiaaliset lisääntymispaikat ja siirtymäreittien päissä olevat saalistusalueet

Luokka III: Muu lepakoiden käyttämä alue

- Lepakoiden käyttämä alue, laji/tai yksilömäärä pienempi
- Maankäytössä mahdollisuuksien mukaan huomioitava alueen arvo lepakoille
- Ei mainittu luonnonsuojelulaissa eikä suoranaisia suosituksia EUROBATS-sopimuksessa

Suomen Lepakotieteellinen Yhdistys ei yksisanaisesti määrittele yksilö- tai lajimääriä, minkä perusteella alue kuuluisi luokkaan II tai III. Selvyyden ja raportoinnin yhtenäisyyden vuoksi luokkaan II määriteltiin kuuluvaksi sellaiset alueet, joilla havaittiin enemmän kuin yksi laji ja/tai viisi yksilöä saalistamassa vähintään kahdella kartoituskerralla. Luokkaan III määritettiin alueet, joilla samalla alueella saalisti yksi laji ja 2-4 yksilöä vähintään kahdella kartoituskerralla. Yksittäisten lepakoiden saalistus- tai havaintoalueita ei siten koettu tarpeelliseksi rajata, ellei aluetta jostain muusta syystä voida pitää huomionarvoisena, esimerkiksi merkittävänä siirtymäreittinä.

5.5 Inventointimenetelmä

Koska lepakoiden käyttämät saalistusalueet voivat vaihdella kesän edetessä, käytiin lepakoita havainnoimassa yhteensä kolmena yönä kesän aikana – kerran kesä-, heinä- ja elokuussa. Näin saatiin tarpeeksi kattava käsitys siitä, kuinka runsaasti - ja mitä lajeja alueella esiintyy, sekä voitiin paremmin tunnistaa lepakoiden kannalta merkittävimmät alueet. Selvitys toteutettiin Suomen lepakotieteellisen yhdistyksen lepakkokartoitusohjeita noudattaen (SLTY 2012). Havainnointiyöt olivat 2.6.2020, 14.7.2020 ja 11.8.2020. Kartoitus suoritettiin kiertämällä koko selvitysalue kattavasti läpi rauhallisesti kävellen ja välillä pysähdellen auringonlaskun ja -nousun välisenä aikana (Kuva 5-1). Aktiivikartoituksen yhteydessä havainnoitiin mahdollisia selvitysalueelle sijoittuvia lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, sekä lepakoiden aktiivisuutta potentiaalisten piilopaikkojen läheisyydessä. Selvitykset suoritettiin mahdollisimman tyyninä, selkein ja lämpiminä öinä, jolloin lepakoiden saalistusaktiivisuus on korkeimmillaan.

Lepakoita havainnoitiin taskulamppua ja nauhoitettavaa ultraääni-ilmaisinta, niin kutsuttua lepakodektoria (Batbox Griffin) apuna käyttäen. Lepakodektori havaitsee lepakoiden kaikuluotausäänet ja muuttaa ne ihmiskorvin kuultaviksi ääniksi. Detektorin ja mahdollisen näköhavainnon perusteella havaitut lepakolajit pyrittiin tunnistamaan jo maastossa. Ääniä myös

tallennettiin myöhempää tarkastelua varten, jolloin ne analysoitiin Batscan 9 -ohjelmiston avulla. Lepakkohavaintojen sijaintitiedot tallennettiin Esri:n Collector for ArcGIS -sovelluksella.

Alueeseen tutustuttiin etukäteen päiväaikaan liito-oravaselvityksen yhteydessä 14.4. ja tarkistettiin mahdollisia päiväpiiloja Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen ohjeistuksen mukaisesti (SLTY 2012). Mahdolliset päiväpiiloksi soveltuvat kivenkolot tarkistettiin lampun avulla mahdollisuuksien mukaan. Lisäksi päiväkäynnin yhteydessä suunniteltiin kuljettava reitti tarkemmin.

Kuva 5-1. Lepakkoselvityksessä kuljetut reitit on esitetty kartassa oranssilla katkoviivalla. Taustakartat © MML.

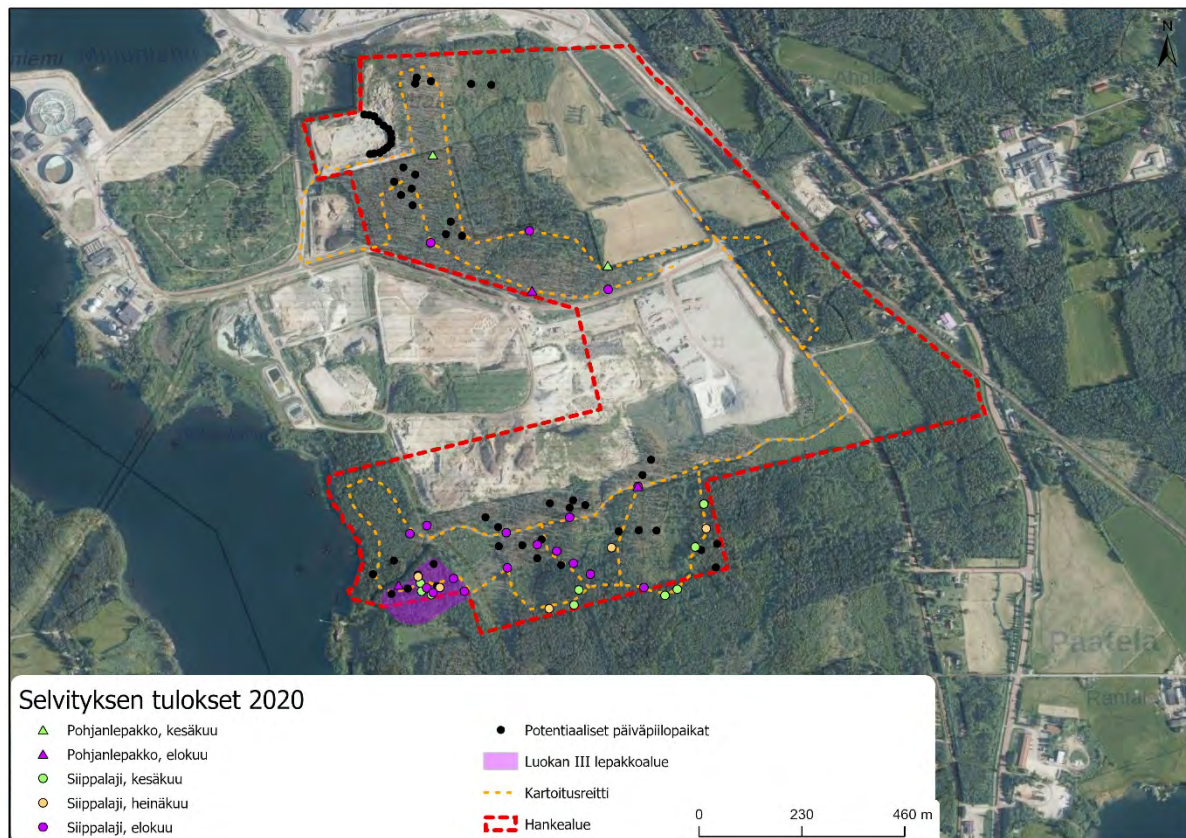
5.6 Tulokset

Ensimmäisenä selvitysyönä 2.-3.6.2020 sää oli selkeä, tyyni ja lämpötila laski yön aikana +16°C:sta +12°C:een. Toisena selvitysyönä 14.-15.7. lämpötila vaihteli +15°C ja +9°C asteen välillä ja sää oli selkeä ja tyyni. Viimeisenä selvitysyönä 11.-12.8. ilma oli jo hieman kylmempi, +12°-+10°C. Sää oli puolipilvinen ja tyyni. Alueella havaittiin siippalajeja (viiksi/isoviiksisiippa), sekä pohjanlepakkoa. Lepakkohavaintoja tehtiin runsaimmin elokuussa ja vähiten heinäkuussa. Alueelta rajattiin havaintojen perusteella yksi luokan III arvokas lepakkoalue, joka sijoittuu hankealueen lounaisosan metsikköön. (Taulukko 1) (Kuva 5-2)

Taulukko 1. Yhteenveto lepakkoselvityksen tuloksista.

Kartoitus-päivämäärä	Lämpötila	Sääolosuhteet	Auringon laskuaika	Auringon nousuaika	Pohjanlepakko	Siippalaji	Yht.
2.-3.6.2020	+16°C...+12°C	selkeää, tyynä	23:00	3:30	2	10	12

14.-15.7.2020	+15°C...+9°C	selkeää, tyyntä	22:50	3:50	0	6	6
11.-12.8.2020	+12°C...+10°C	puolipilvistä, tyyntä	21:35	5:10	3	20	23

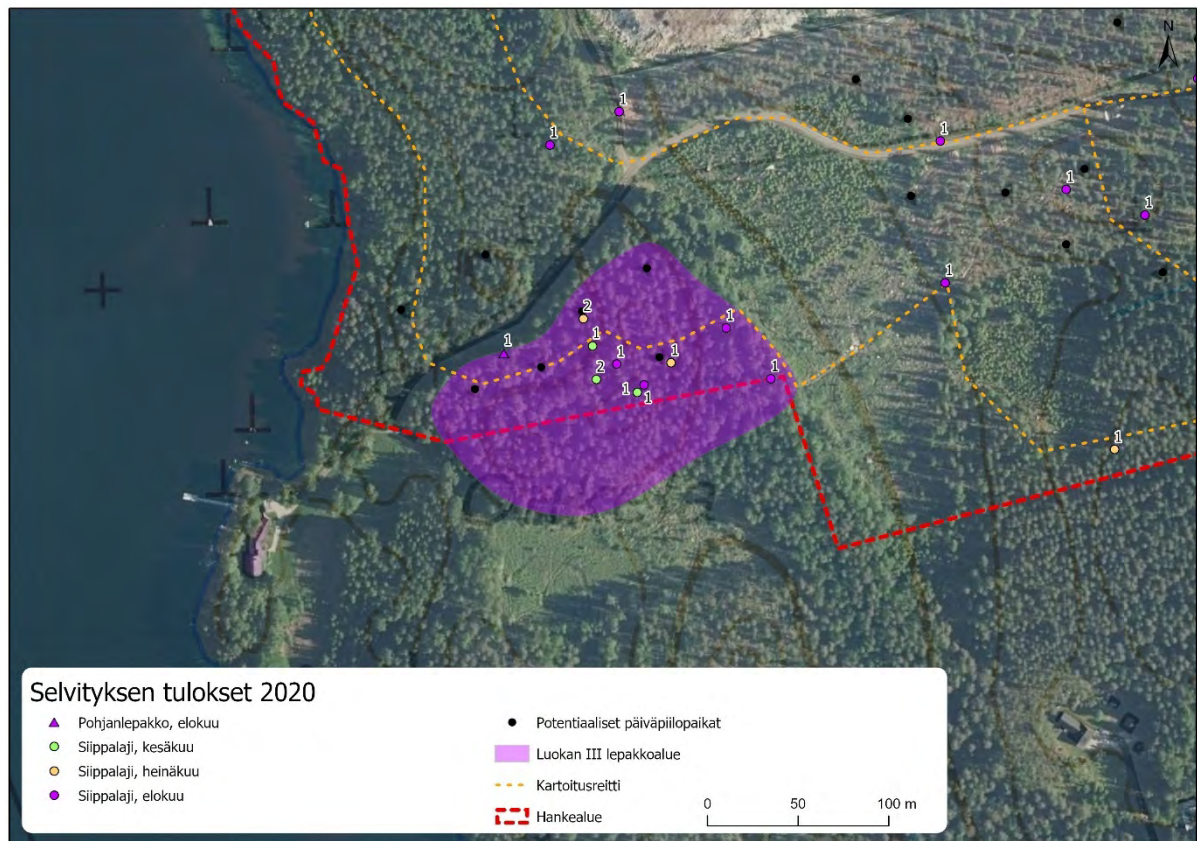
Kuva 5-2. Lepakkohavainnot on esitetty kartalla lajeittain ja kuukausittain. Lisäksi kuvassa on esitetty havaintojen perusteella rajattu luokan III lepakkoalue. Taustakartat © MML.

Hankealueen pohjoisosan metsäalueella tavattiin kesäkuussa ainoastaan kaksi saalistavaa pohjanlepakkoa ja elokuussa yksi saalistava pohjanlepakko, sekä kolme siippalajien ohilentoa. Alueella on paikoin runsaasti lepakoiden päiväpilloiksi soveltuvia kivikoita, myös louhikon reunan jyrkänteessä on mahdollisesti lepakoille soveltuvia koloja. Saalistavien lepakoiden vähyyden takia alueelta ei rajattu erityisiä lepakoiden kannalta arvokkaita alueita. Pohjoisosan metsäalueen puustoa on vastikään harvennettu runsaasti, eikä puusto siten erityisesti suojaa lepakoita valosaasteelta, tuulelta ja sateelta.

Hankealueen eteläosan metsäalueella tavattiin erityisesti siippoja runsaasti. Kesäkuussa tavattiin yhteensä 10 saalistavaa siippalajia, heinäkuussa neljä ja elokuussa jopa 13 yksilöä. Lisäksi kesäkuussa havaittiin yksi siippalajin ohilento, heinäkuussa kaksi ja elokuussa neljä. Havaitut yksilöt saattavat olla osittain samoja yksilöitä, jolloin sama havainto on laskettu useaan kertaan. Näin ollen tulokset voivat olla hieman ylikorostuneita. Pohjanlepakoita tavattiin ainoastaan elokuussa kaksi saalistavaa yksilöä.

Eteläosan metsikön lepakkohavainnot painottuvat hankealueen länsiosan metsäalueelle, josta rajattiin havaintojen perusteella luokan III arvokas lepakkoalue (Kuva 5-3). Alueella tavattiin jokaisella kartoituskerralla kolme saalistavaa siippalajia, sekä elokuussa yksi saalistava

pohjanlepakko. Lisäksi kesäkuussa havaittiin yksi siippalajin ohilento. Alueelle sijoittuu useita lepakoille potentiaalisia kivikoita ja siirtolohkareita.

Kuva 5-3. Tarkempi kuva luokan III lepakkoalueen rajauksesta. Myös lepakkohavaintojen yksilömäärät on osoitettu kuvassa numeroin. Taustakartat © MLL.

6. KASVILLISUUS JA LUONTOTYYPIT

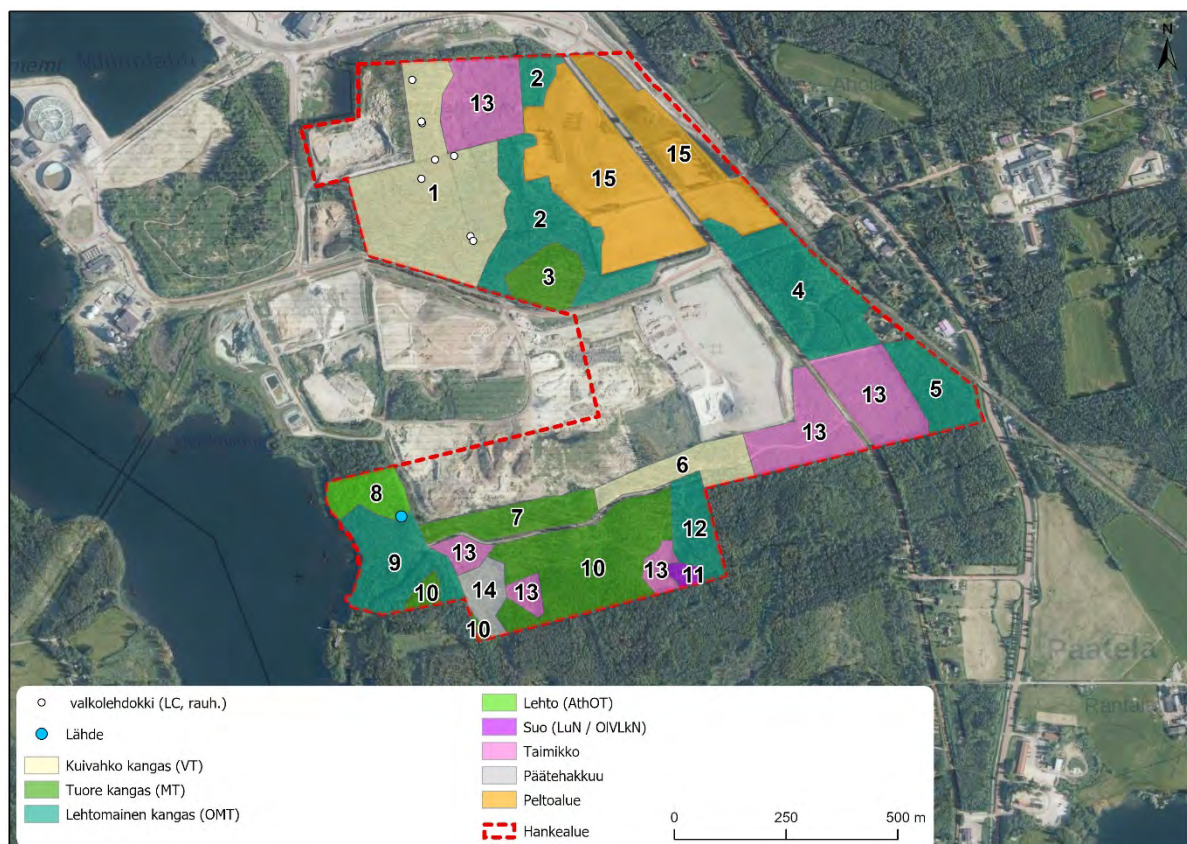
6.1 Inventointimenetelmä

Kasvillisuusselvitys alueelle suoritettiin 14.7.2020. Selvityksessä havainnoitiin alueen kasvillisuutta ja luontotyyppejä, sekä mahdollisia metsä- ja vesilain mukaisia kohteita. Huomionarvoisten kasvilajien havainnot tallennettiin Collector for ArcGis -sovelluksella.

6.2 Tulokset

Alueella ei havaittu luonnontilaisia luontotyyppejä. Alueen metsäalueet ovat ojitettuja ja/tai niissä on tehty metsänhoitotoita. Alueen lounaisosan rantametsiköstä havaittiin kuitenkin luonnontilaisen kaltainen lähde (Kuva 6-1) (Kuva 6-2). Lähde pulppusi voimakkaasti ja siitä virtasi noro järveä kohden. Lähteen arvioidaan olevan vesilain mukainen kohde.

Huomionarvoisista kasvilajeista alueella havaittiin ainoastaan valkolehdkkia, jota esiintyi monin paikoin alueen pohjoisosan kuivahkolla kankaalla (Kuva 6-1). Valkolehdkki on koko maassa rauhoitettu kasvilaji. Ahokissankäpälää alueelta ei tavattu, vaikka sitä oli havaittu alueella vuonna 2014. Kasvilajien etsimistä alueella hankaloittivat harvennushakkuiden jäljiltä maastoon jätetyt oksa- ja risukasat. Muita huomionarvoisia kohteita ovat rannan tuntumassa sijaitseva hiirenporras-käenkaalityypin (AthOT) kostea keskiravinteinen lehto, jossa myös aiemmin mainittu lähde sijaitsee, sekä alueen etelärajan tuntumaan sijoittuva pienialainen suo. Lehto on ojitettu, eikä siten luonnontilainen, mutta siellä on paikoin runsaasti lahoppua. Suo on osittain luhtanevaa ja osittain varsinaista lyhytkorsinevaa. Suo ei ole luonnontilainen, sillä sen ympäristöä on ojitettu ja reunametsää harvennettu.

Kuva 6-1. Hankealueen kasvillisuuskuvioiden luontotyypit ja kuvionumerot, sekä rannan tuntumaan sijoittuva lähde ja huomionarvoiset kasvilajihavainnot (valkolehdkki). Taustakartat © MML.

Kuva 6-2. Mahdollinen vesilain mukainen lähde kostean keskiravinteisen lehdon kuviolla 8.

6.2.1 Kasvillisuuskuvioden yksityiskohtaisemmat kuvaukset

Kuvioden numerointi perustuu kuvassa 6.1. esitettyyn kuvionumerointiin.

Kuvio 1

Kuvio on luontotyyppiltään puolukkatyypin kuivahkoa kangasta (VT) (Kuva 6-3). Kenttäkerroksessa kasvaa pääasiassa puolukkaa ja kangasmaitikkaa ja sammalkerroksessa pääasiassa seinäsammalta. Alueella kasvaa paikoin luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettua valkolehdokkia (Kuva 6-4). Valkolehdokkia tavattiin yksittäisinä, sekä muutaman yksilön ryppäissä. Laajin kasvusto käsitti yhteensä 7 yksilöä. Alue on mäntyvaltainen ja puustoa on vastikään harvennettu rajusti. Alueelle oli jätetty selvityksen aikaan runsaasti risukasoja, jotka saattoivat peittää alleen valkolehdokkiesiintymiä. Näin ollen valkolehdokkia saatetaan tavata kuvion alueella vielä useammasta kohtaa. Lähtötietojen perusteella alueella on tavattu myös vuonna 2014 ahokissankäpälää (NT), mutta sitä ei tämän selvityksen yhteydessä alueelta havaittu. Esiintymä on voinut kadota alueelta metsätaloudellisten toimenpiteiden myötä, tai sitten se on jäänyt risukasojen alle niin, ettei sitä voitu havaita. Maastossa on runsaasti metsäkoneen jälkiä, joista pintamaa ja kasvillisuus on kuoriutunut. Alueella on runsaasti siirtolohkareita ja muita kivikoita.

Kuva 6-3. Harvaa männikköä puolukkatyyppin kuivahkolla kankaalla. Kuvassa näkyy joitakin alueelle sijoittuvia pienempiä risukasoja.

Kuva 6-4. Neljän yksilön valkolehdokkiesiintymä, jossa on yhteensä kolme kukkavartta.

Kuvio 2

Kuvio 2 koostuu kahdesta erillisestä osa-alueesta, jotka sijoittuvat pohjoisen metsäalueen pohjois- ja eteläreunoihin. Alueet ovat käenkaali-mustikkatyypin lehtomaista kangasta (OMT), joiden pääpuulajina on kuusi (Kuva 6-5). Sekapuuna tavataan mäntyä ja koivua. Alueilla tavataan lehtomaiselle kankaalle tyypillistä kasvilajistoa; käenkaalia, metsäimarretta, lillukkaa, metsäorvokkia ja sudenmarjaa. Paikoin tavataan pienialaisia lehtomaisia laikkuja, joilla tavataan muun muassa hiirenporrasta ja mesiangervoa. Alueiden puustoa on karsittu runsaasti ja maastossa on metsäkoneen jälkiä, sekä risukasoja. Alueet ovat paikoin myös puskituneita ja heinittyneitä puuston harventamisen myötä.

Kuva 6-5. Valokuva lehtomaisen kankaan alueelta.

Kuvio 3

Kuvio on luontotyyppiltään mustikkatyyppin tuoretta kangasta (MT), jonka pääpuulajina kasvaa mänty (Kuva 6-6). Alue on vastikään harvennushakattu ja maastossa on näkyvissä runsaasti metsäkoneen jälkiä, sekä risukasoja. Kasvillisuus koostuu mustikasta, kangasmaitikasta, puolukasta, maitohorsmasta, metsätähdestä ja kielosta. Metsäkoneen urissa kasvaa lillukkaa ja ahomansikkaa. Paikoin kuusi runsastuu sekapuuna. Alueella on runsaasti isoja kivenlohkareita.

Kuva 6-6. Mäntyvaltaista mustikkatyypin tuoretta kangasta.

Kuvio 4

Alue on käenkaali-mustikkatyypin lehtomaista kangasta (OMT), jonka pääpuulajina on kuusi (Kuva 6-7). Kenttäkerroksen kasvillisuus koostuu lehtomaiselle kankaalle tyypillisestä kasvillisuudesta, eikä huomionarvoisia lajeja tavattu. Aluetta on ojitettu ja puusto on hyvin tasaikäistä. Alueelle sijoittuu rakennus, jonka pihapiiriin selvitys ei ulottunut.

Kuva 6-7. Kuusikkoa lehtomaisella kankaalla kuviolla 4.

Kuvio 5

Alue on käenkaali-mustikkatyyppin lehtomaista kangasta (OMT), jonka pääpuulajina on nuori koivu. Alueella ei havaittu huomionarvoista kasvillisuutta, vaan kasvillisuus koostuu lehtomaisille kankaille tyypillisestä lajistosta. Alue sijoittuu rautatien radanvarteen.

Kuvio 6

Kuvio on puolukkatyyppin kuivahkoa kangasta (VT), jonka pääpuulajina kasvaa mänty (Kuva 6-8). Kuvio on kapea tienreunusmännikkö, jonka puustoa on harvennettu ja maastossa näkyy runsaasti metsäkoneen jälkiä. Hiekkatien viereen on kasattu läheisiltä metsäalueilta harvennettujen puiden runkoja. Maanpinta on suurelta osin hyvin kuiva ja kasvillisuus paikoin kuivunutta. Kenttäkerroksen valtalaji on puolukka ja lisäksi tavataan mm. mustikkaa, kangasmaitikkaa ja oravanmarjaa. Sekapuuna kasvaa paikoin nuorehkoa koivua. Kuvion länsiosaan sijoittuu tulvalammikko, johon johtaa kaivetut ojat (Kuva 6-9). Kuviolla on vuonna 2014 havaittu pussikämmeekkaa, jota tämän selvityksen yhteydessä ei havaittu. Havaintokohtaan oli kasattu runsaasti alueen metsistä harvennettujen puiden runkoja.

Kuva 6-8. Kuivahkon kankaan pitkänomainen laikku rantaan johtavan hiekkatien vieressä.

Kuva 6-9. Kuvion 6 länsipäähän sijoittuva tulvalammikko, jonka alueelta puut on kaadettu.

Kuvio 7

Kuvio on mustikkatyypin tuoretta kangasta (MT), jonka pääpuulajina kasvaa kuusi (Kuva 6-10). Kasvillisuus koostuu pääasiassa mustikasta. lisäksi tavataan paikoin metsäimarretta, metsäalvejuurta, metsätähteä, oravanmarjaa, rohtotädykettä, kultapiiskua ja metsäorvokkia, sekä nuoria pihlajan taimia. Lehtomaiselle kankaalle tyypillinen kasvillisuus on luultavasti runsastunut alueella harvennushakkujen aiheuttaman maanpinnan varjostuksen vähentymisen johdosta. Paikoin maanpinnan kasvillisuus on hyvin vähäistä. Alueella on tehty harvennushakkuita, eikä puusto ole erityisen järeää.

Kuva 6-10. Hiekkatienvierus kuusikko.

Kuvio 8

Kuvio on hiirenporras-käenkaalityypin (AthOT) kostea keskiravinteinen lehto, jonka seassa on myös muutamia lehtomaisen kankaan pienialaisia laikkuja (Kuva 6-11). Alueella tavataan korpipaatsamaa, mesiangervoa, suovehkaa, herukkaa, mustakonnanmarjaa, metsäimarretta, ojakellukkaa, korpi-imarretta, luhtalemikkiä, nokkosta, valkovuokkoa, suo-orvokkia, käenkaalta, metsäkortetta ja hiirenporrasta. Alueella sijaitsee lähde, jonka purkautumiskohtaan on muodostunut pienialainen lammikko, josta vesi virtaa kapeaa puroa pitkin kohti järveä (Kuva 6-12). Puro muuttuu kaivetuksi ojaksi. Lähteen arvioidaan olevan vesilain mukainen kohde. Puron varrella tavataan paikoin runsaasti lahoppua, joka lisää alueen monimuotoisuusarvoja. Alueen pääpuulajina kasvaa kuusi, mutta lehtipuut runsastuvat etenkin järvelle päin mentäessä.

Kuva 6-11. Kosteaa lehdon kasvillisuutta.

Kuva 6-12. Lähteen purkautumiskohtaan muodostunut lammikko.

Kuvio 9

Rannassa sijaitseva käenkaali-mustikkatyyppin lehtomainen kangas (OMT) on paikoin heinittynyt ja pusikoitunut harvennushakkuiden myötä. Alue on sekapuustoinen; siellä kasvaa mäntyä, kuusta, sekä lehtipuita. Lehtipuut lisääntyvät rantapainotteisesti. Alueelle on jätetty harvennushakkuiden jäljiltä risukasoja. Erityisesti alueen eteläosassa on runsaasti siirtolohkareita ja kivikkoa. Eteläosassa kuusi runsastuu ja paikoin kasvaa erittäin järeitä vanhoja kuusia.

Kuvio 10 (useita toisistaan erillisiä kuvioita)

Kuvio koostuu kolmesta erillisestä kuvion osasta, jotka kaikki sijoittuvat hankealueen etelärajalle. Kuviot ovat pääosin mustikkatyyppin tuoretta kangasta (MT), mutta paikoin tavataan myös lehtomaisen kankaan laikkuja, sekä soistuneita painanteita (Kuva 6-13). Alueet ovat osittain mänty – ja osittain kuusivaltaisia. Kuviot on ojitettu ja joka puolelta enemmän tai vähemmän harvennushakattu. Kuvioilla on siten runsaasti metsäkoneenjälkiä ja risukasoja. Alueilla ei juurikaan ole lahoppua. Lajisto koostuu tavanomaisista ja yleisistä lajeista.

Kuva 6-13. Tuoreen kankaan kasvillisuutta kuviolla 10.

Kuvio 11

Kuvion 11 pienialainen suo on osittain luhtanevaa (LuN) ja osittain varsinaista lyhytkorsinevaa (OIVLkN) (Kuva 6-14 ja Kuva 6-15). Suon ympäristö on ojitettu ja puustoa harvennushakattu. Suon kasvillisuus koostuu suovehkasta, pullosarasta, vaiverosta, tupasvillasta, suopursusta, isokarpalosta ja suokukasta.

Kuva 6-14. Suon lyhytkortista kasvillisuutta.

Kuva 6-15. Vehkakasvustoa suolla.

Kuvio 12

Kuvio on luontotyyppiltään käenkaali-mustikkatyyppin lehtomaista kangasta (OMT) (Kuva 6-16). Alueen pääpuulajina kasvaa kuusi. Kuvion länsireunassa kasvaa lisäksi muutama järeä haapa. Kasvilajisto koostuu mustikasta, lillukasta, kangasmaitikasta, kielosta ja puolukasta. Alueen puustoa on harvennettu voimakkaasti ja maastossa on näkyvissä runsaasti metsäkoneen jälkiä ja risukasoja.

Kuva 6-16. Lehtomaista kangasta kuviolla 12.

Kuvio 13

Kuvio 13 koostuu yhteensä kuudesta erillisestä rajauksesta, jotka sijoittuvat ympäri hankealuetta. Kuviot ovat nuoria taimikkoalueita, joissa taimikon ikä ja pääpuulaji voivat vaihdella hieman kuviosta riippuen. Pääosin taimikkoalueet olivat niin tiheitä ja vaikeakulkuisia, että niille ei päästy tekemään kokonaisvaltaista kasvillisuusselvitystä. (Kuva 6-17)

Kuva 6-17. Tiheää kuusitaimekkoa kuvien 10, 11 ja 12 välillä.

Kuvio 14

Alueelle on tehty päätehakkuu ja alue on siten heinittynyt ja pusikoitunut (Kuva 6-18). Alueella on runsaasti kivikoita ja risukasoja, sekä metsäkoneen jälkiä. Joitakin puita on säästetty.

Kuva 6-18. Heinittynyt päätehakkuualue, jolla on säästetty yksittäisiä puita.

Kuvio 15

Kuvio koostuu kahdesta erillisestä rajauksesta, jotka sijoittuvat hiekkatien molemmiin puolin. Alueet ovat viljelypeltoalueita, joiden reunoissa ja sisällä kasvaa pienialaisia lehtipuiden rykelmiä tai rivistöjä. Peltojen reunoissa kasvaa mm. karhun- ja koiranputkea, sekä maitohorsmaa (Kuva 6-19)

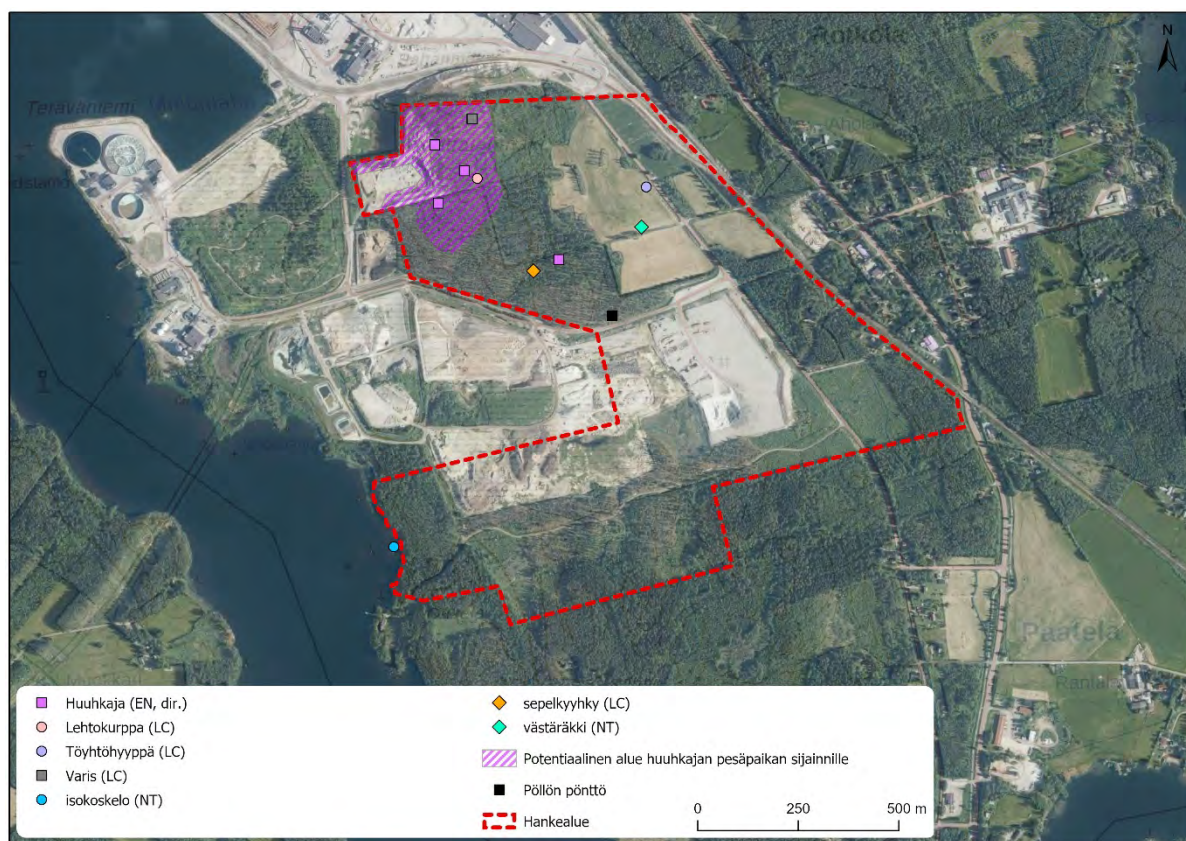
Kuva 6-19. peltoaluetta hiekkatien itäpuolella.

7. LINNUSTO

Alueelle ei tehty erillistä pesimälinnustoselvitystä, vaan linnustoa tarkkailtiin muiden selvitysten yhteydessä. Alueelta havaittiin yhteensä kolme huomionarvoista lintulajia; huuhkaja (EN), isokoskelo (NT) ja västäräkki (NT) (Kuva 7-1). Huuhkaja on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi (EN) ja se on lisäksi EU:n lintudirektiivin liitteen I laji. Isokoskelo ja västäräkki on luokiteltu silmälläpidettäväksi (NT). Alueella havaittiin lisäksi muutamia muita tavanomaisia lintulajeja; lehtokurppa, töyhtöhyppä, varis ja sepelkyyhky. Lisäksi alueella tavattiin useita tali- ja sinitiaisia, sekä peippoja. Pohjoisosan metsikössä on pöllön pönttö.

Huuhkaja tavattiin hankealueella ensimmäisen kerran kesäkuun lepakkoselvityksen yhteydessä 2.6.2020 alueen luoteisnurkassa. Se lähti lentoon louhosalueen itäreunan jyrkänteiden reunalta ja lensi männynlatvaan louhosalueen eteläreunaan, jonka jälkeen se katosi yön pimeyteen. Toisen kerran huuhkaja tavattiin päiväsaikaan kasvillisuusselvityksen yhteydessä 14.7. Silloin huuhkaja lähti lentoon jälleen alueen luoteisosan metsiköstä, josta se lensi suuren kuusen oksalle hankealueen pohjoisosan metsäalueen eteläosaan. Huuhkaja tavattiin myös saman päivän yönä lepakkoselvityksen yhteydessä luoteisosan metsäalueelta. Viimeisen lepakkoselvityksen yhteydessä 11.8. huuhkajaa ei enää havaittu, mutta silloin oli jo niin pimeää, että havainnointi oli haastavaa. Huuhkaja pesii usein jyrkänteillä, kivikoissa tai puiden juurilla maassa. Huuhkajan mahdollista pesää koitettiin etsiä alueelta kasvillisuus- ja lepakkoselvitysten yhteydessä, mutta sitä ei löydetty. Alueella on runsaasti kivikoita ja maassa metsähakkuiden jäljiltä runsaasti risuja ja oksia, mikä hankaloitti etsintää. Pesä voi olla myös louhikon jyrkänteessä, jota ei kaikilta kohdin pystytty turvallisesti tutkimaan (Kuva 7-2 ja Kuva 7-3). Pesälle potentiaalinen alue on osoitettu karttakuvassa (Kuva 7-1).

Isokoskelopariskunta havaittiin rannassa viitasammakkoselvityksen yhteydessä 7.5.2020. Ja västäräkki pellolla kasvillisuusselvityksen yhteydessä 14.7.

Kuva 7-1. Hankealueella muiden selvitysten yhteydessä havaitut lintulajit, sekä alue, jossa arvioidaan sijaitsevan mahdollisesti Huuhkajan (EN) pesäpaikka. Taustakartat © MML.

Kuva 7-2. Kallioaluetta louhoksen jyrkänteen päällä.

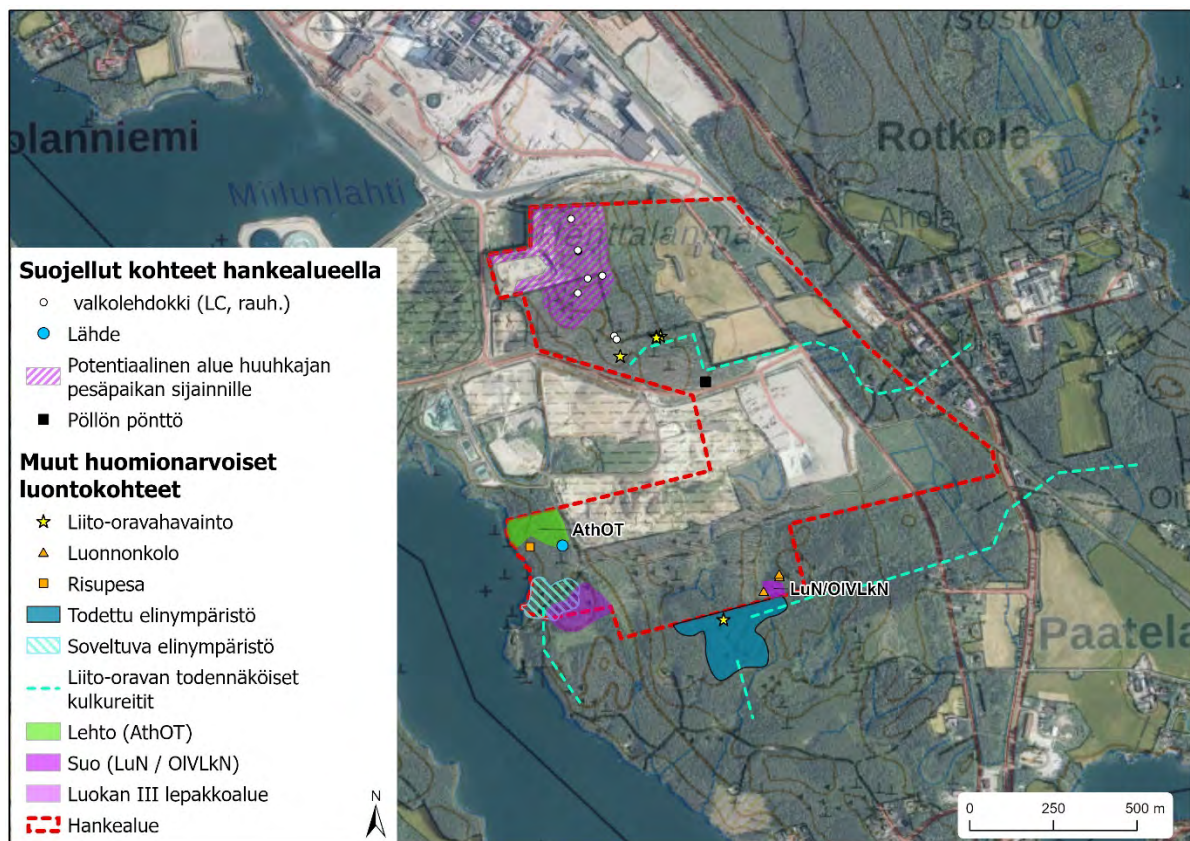

Kuva 7-3. Jyrkänteen päälle sijoittuvaa kalliota, sekä louhosalueen reunaa.

8. YHTEENVETO

Hankealueen metsäalueella tavattiin useasta kohtaa valkolehdokkia, joka on luonnonsuojeluasetuksen 14.2.1997/160, liitteen 3a 19.6.2013/471 mukaisesti koko maassa rauhoitettu kasvilaji. Samalla metsäalueella havaittiin useaan otteeseen huuhkaja, jonka pesän sijoittumista alueelle ei voida maastokäyntien perusteella poissulkea. Huuhkajan mahdollinen pesintä alueella suositellaan varmistettavan maastokäynnein huuhkajan soidinaikaan helmikuussa. Huuhkaja on EU:n lintudirektiivin liitteessä I mainittu erittäin uhanalaiseksi (EN) arvioitu lintulaji. Pohjoisosan metsäalueella sijaitsee lisäksi pöllön pönttö. Kaikki linnut ovat pesintäaikaan rauhoitettuja. Rannan tuntumassa, lehdossa, sijaitsee luonnontilainen lähde, joka on vesilain 11 §:n mukainen kohde. Lähteen luonnontilan vaarantaminen on vesilain 11 §:n nojalla kielletty.

Muita huomionarvoisia luontokohteita hankealueella ovat liito-oravalle soveltuva elinympäristö rannan tuntumassa hankealueen eteläosassa, liito-oravan elinympäristö hankealueen eteläpuolella, liito-oravasta tehdyt havainnot hankealueen pohjoisosan metsikössä ja hankealueen eteläpuolella, sekä liito-oravan todennäköiset kulkuyhteydet. Havainnot eivät kuitenkaan viitanneet pesintään hankealueella. Hankealueelle sijoittuu myös muutamia liito-oravan pesintään soveltuvia kolopuita ja yksi risupesä. Liito-oravan esiintyminen ja mahdollinen pesintä alueella olisi syytä tarkistaa vuosittain, sillä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittäminen tai heikentäminen on luonnonsuojelulain 49 §:n nojalla kiellettyä. Hankealueen eteläosaan sijoittuvat lehdon ja suon luontotyyppikuviot eivät ole luonnontilaisia, mutta edustavia. Lisäksi hankealueen eteläosaan, rantaan sijoittuva luokan III lepakkoalue, jota ei ole mainittu luonnonsuojelulaissa, eikä sille ole asetettu EUROATS-sopimuksessa suoranaisia suosituksia.

Kuva 8-1. Lain nojalla suojeltujen luontokohteiden, sekä muiden huomionarvoisten kohteiden sijoittuminen hankealueelle.

9. LÄHTEET

Essnature 2010: Metsäliiton ja Vapon biodieselhanke – Äänekosken liito-oravaselvitys.

Hanski, I.K. 2006. Liito-oravan *Pteromys volans* Suomen kannan koon arviointi. Ympäristöministeriö.

Hanski, I. K. 2016. Liito-orava – Biologia ja käyttäytyminen. Metsäkustannus Oy.

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A., & Liukko, U.-M. 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus.

Jokinen, M. 2012. Viitasammakko *Rana arvalis* Nilsson, 1842. Esiselvitys, Suomen ympäristökeskus.

Keski-Suomen ELY-Keskus 2013: Muistio maastokäynnistä tilalle Kanta-Mannila rn:o 28:36 (Äänekoski, Paadentaipale).

Luonnonsuojelulaki, 20.12.1996 / 1096

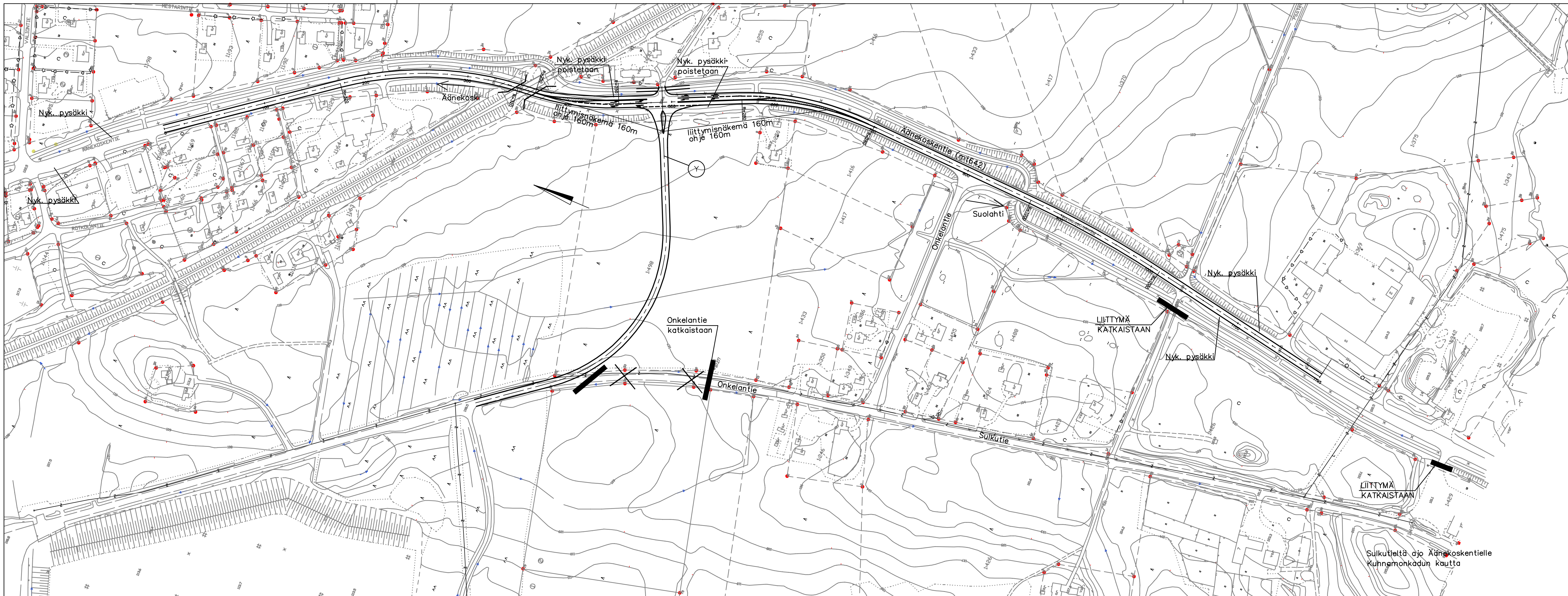
Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.

Ramboll Finland Oy 2020: Hiskinmäen asemakaavan liito-oravaselvitys.

Ramboll Finland Oy 2019: Äänekosken tehdasalueen asemakaavan luontoselvitys.

Ruuth, J. 2017. Viitasammakon (*Rana Arvalis*) Liikkuminen ja elinpiiri muuttuneessa elinympäristössä. Pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto. 32 s.

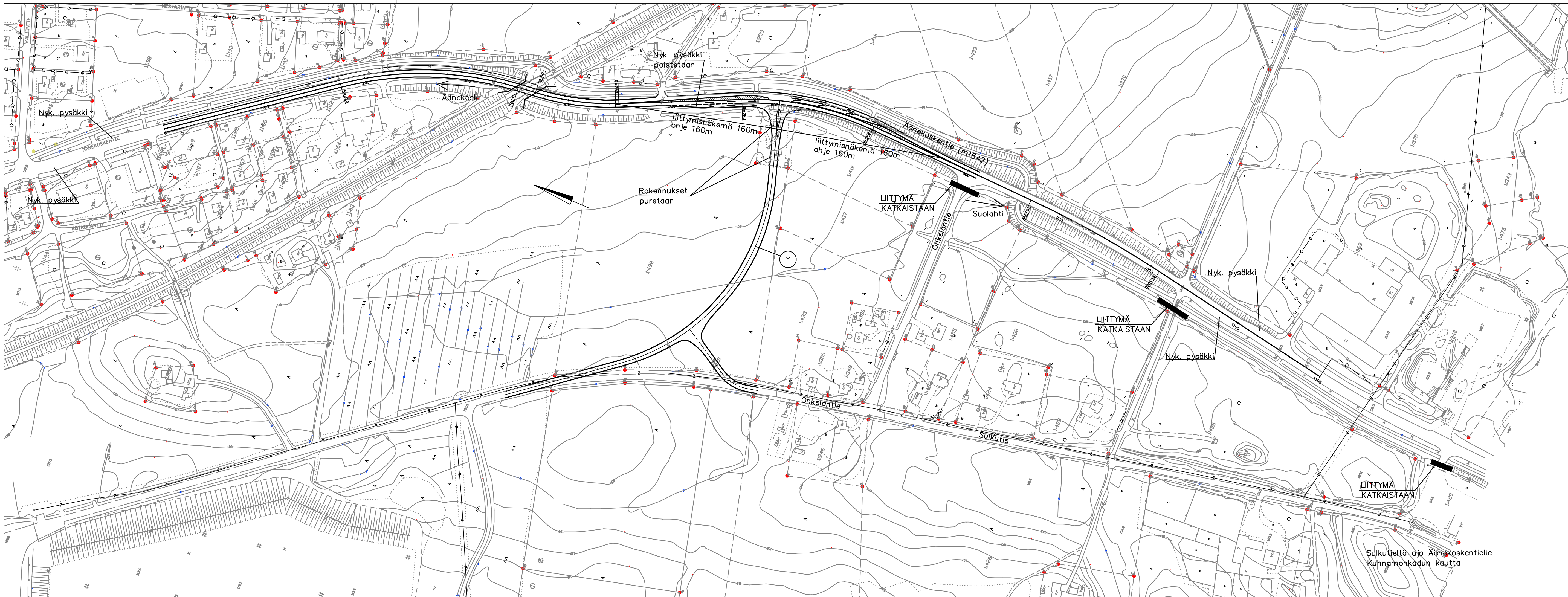
Skoy Suunnittelukeskus Oy 2006: Äänekosken kaupunki- Äänekosken ja Suolahden taajamien laajennusalueiden luontoselvitys.

Mitoitusnopeus 70 km/h
KVL 5362 ajon/vrk
KVLras 254 ajon/vrk

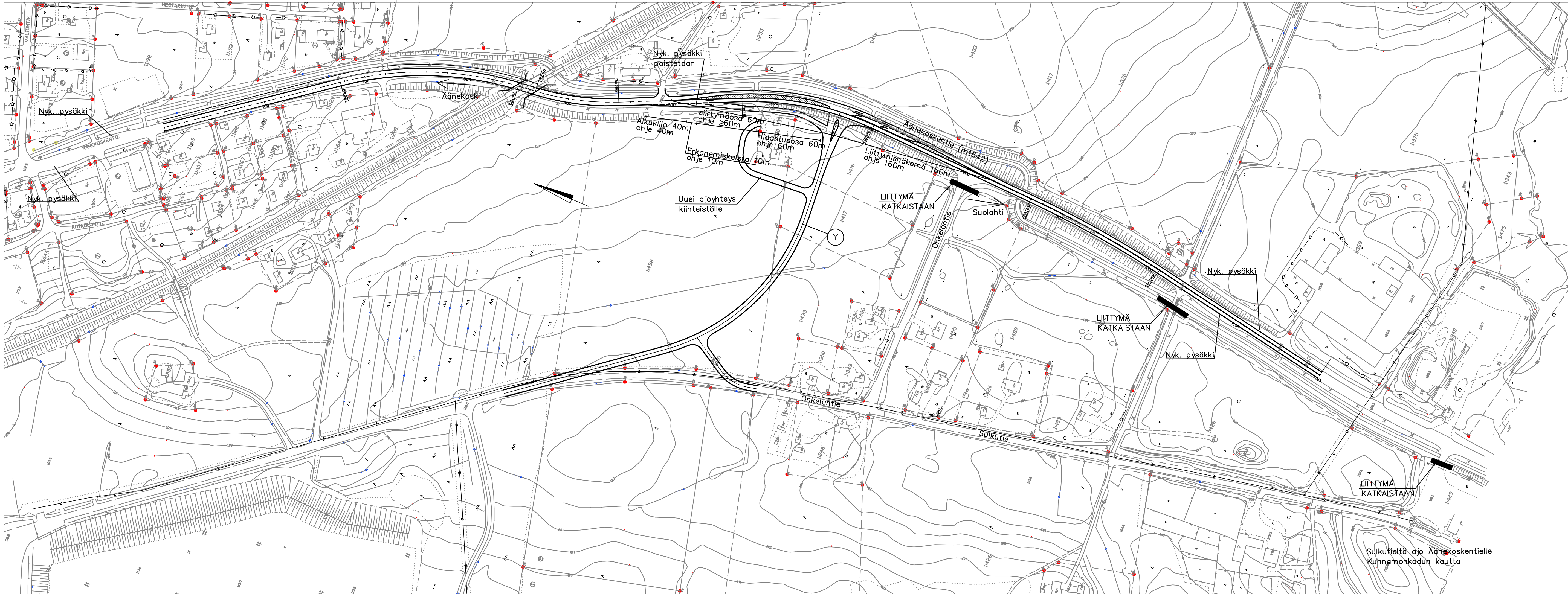
VE1e
10.2.2021
Ramboll Oy
1:2000

Sulkutieltä ajo Äänekoskentielle
Kuhnamonkadun kautta

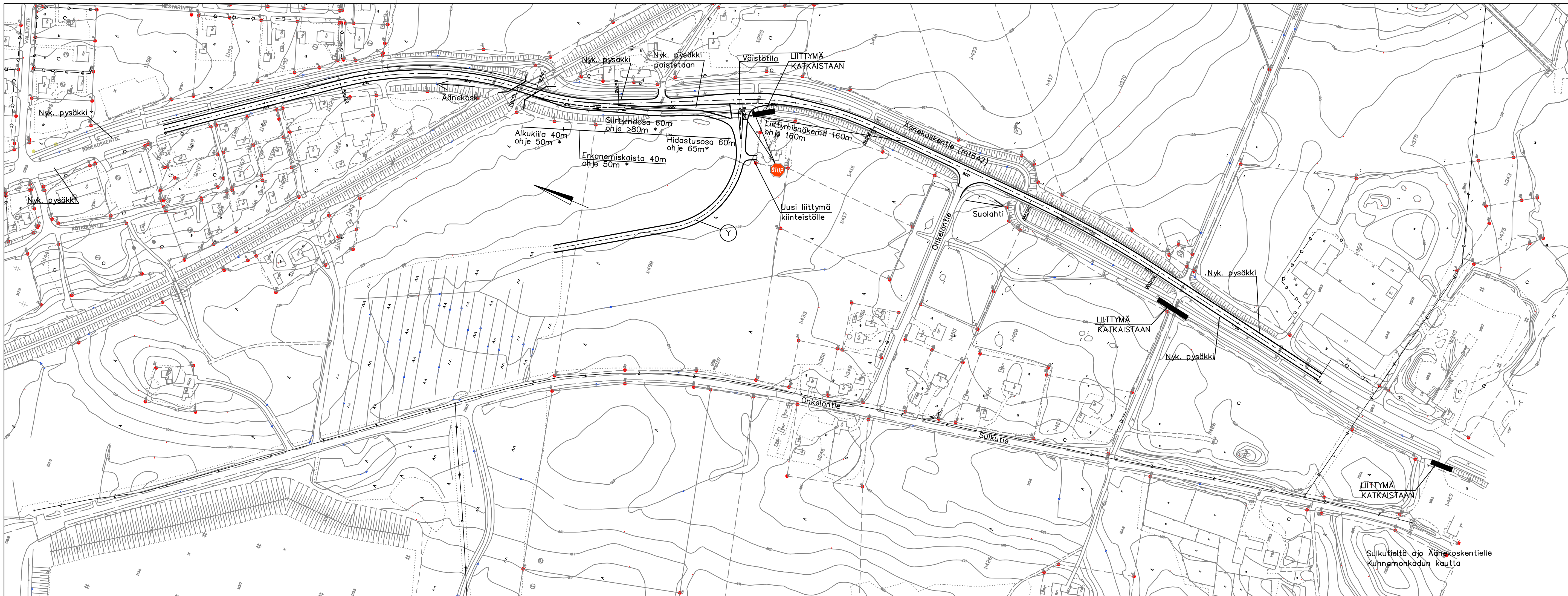
Mitoitusnopeus 70 km/h
KVL 5362 ajon/vrk
KVLras 254 ajon/vrk

VE2e
10.2.2021
Ramboll Oy
1:2000

Mitoitusnopeus 60 km/h
KVL 5362 ajon/vrk
KVLras 254 ajon/vrk

VE3e
10.2.2021
Ramboll Oy
1:2000

Mitoitusnopeus 70 km/h
KVL 5362 ajon/vrk
KVLras 254 ajon/vrk

Alustavan arvion mukaan tehdasalueelle
tulee liikennettä 400–500 ajon./vrk,
josta raskaan liikenteen osuus arviolta
n. 200 ajon./vrk.

* ohjearvot 80 km/h mitoitusnopeudella

VE4e
26.5.2021
Ramboll Oy
1:2000

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	992 Äänekoski	Täyttämispvm	12.11.2021
Kaavan nimi	Henttalanmäen asemakaava		
Hyväksymispvm		Ehdotuspvm	
Hyväksyjä		Vireilletulosta ilm. pvm	15.06.2020
Hyväksymispykälä		Kunnan kaavatunnus	
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	146,4258	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	103,0888
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]	0,0000	Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	43,3370

Ranta-asemakaava Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	146,4258	100,0	917250	0,63	103,8773	840116
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä	131,0357	89,5	917250	0,70	121,6807	870474
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä	9,7643	6,7			-23,4292	-30358
S yhteensä						
M yhteensä	5,6258	3,8			5,6258	
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnot

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k- m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k- m ² +/-]
Yhteensä	146,4258	100,0	917250	0,63	103,8773	840116
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä	131,0357	89,5	917250	0,70	121,6807	870474
TT	131,0357	100,0	917250	0,70	131,0357	917250
T-4					-9,3550	-46776
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä	9,7643	6,7			-23,4292	-30358
ET/EJ					-30,3583	-30358
EV-6	3,7714	38,6			0,9362	
EV-8	1,8885	19,3			1,8885	
EV-9	4,1044	42,0			4,1044	
S yhteensä						
M yhteensä	5,6258	3,8			5,6258	
MY	5,6258	100,0			5,6258	
W yhteensä						

Tilaaaja
Äänekosken kaupunki

Päiväys
22.11.2021

ÄÄNEKOSKEN KAUPUNKI

HENTTALANMÄEN ASEMAKAAVA

Kaavanlaatijan vastineet 6.10.2021 – 5.11.2021 nähtävillä olleesta kaavaehdotuksesta annettuun palautteeseen

1	LAUSUNNOT	2
1.1	Keski-Suomen museo 11.10.2021	2
1.2	Äänekosken Energia Oy 3.11.2021	2
1.3	Elenia verkko Oyj 3.11.2021	3
1.4	Keski-Suomen liitto 4.11.2021	3
1.5	Keski-Suomen ELY-keskus 3.11.2021	3
1.6	Jyväskylän seudun ympäristöterveys 5.11.2021	5
1.7	Fingrid 5.11.2021	5
1.8	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) 12.7.2021	6
1.9	Keski-Suomen pelastuslaitos 9.11.2021	6
1.10	Äänekosken kaupungin kaupunkirakennelautakunta 4.11.2021 / tekninen Itk 5.8.2021	6
2	MUISTUTUKSET	7
2.1	Yksityishenkilöt, 21.9.2021	7
2.2	Yksityishenkilö, 29.10.2021	10
2.3	Yksityishenkilöt, 1.11.2021	10
2.4	Yksityishenkilöt, 2.11.2021	11
2.5	Yksityishenkilö, 5.11.2021	11

Alueen suunnittelussa on huomioitava vesihuollon vaarantamattomuus ja että mm. mahdolliset korjaustyöt on helppo toteuttaa alueella. Vesi- ja viemäriinjojen päälle ei saa sijoittaa kiinteää rakennusta ja pengerryksiä. Linjojen mahdolliset siirrot on huomioitava alueen toteutussuunnittelussa aiheuttamisperiaatteen mukaan. Vesijohtolinjat tulee merkitä kaavaan rasiitteeksi.

Kaavanlaatijan vastine:

Merkittään tiedoksi. Luonnosvaiheessa annetussa lausunnossa esiin tuodut näkökohdat on huomioitu kaavaehdotuksessa.

1.3 Elenia verkko Oyj 3.11.2021

Lausunnon pääkohdat:

Äänekosken Henttalanmäen asemakaavaehdotus

Äänekosken kaupungilla on vireillä Henttalanmäen asemakaavan laatiminen. Asemakaavalla varaudutaan metsäteollisuudessa tapahtuviin investointeihin sekä mahdollistetaan toiminnan laajentuminen. Lisäksi tavoitteena on suunnitella alueelle toimivat liikennetkaisu. Kaavan laatimiseen on ryhdytty Metsä Fibre Oy:n aloitteesta. Elenia Verkko Oyj:llä ei ole huomautettavaa Äänekosken Henttalanmäen asemakaavaehdotuksesta.

Kaavanlaatijan vastine:

merkitään tiedoksi.

1.4 Keski-Suomen liitto 4.11.2021

Lausunnon pääkohdat:

Suunnittelualue sijaitsee Henttalanmäen alueella nykyisen biotuotetehtaan eteläpuolella. Äänekosken keskustaan on alueelta lähimmillään matkaa 2 km. Asemakaavalla varaudutaan metsäteollisuuden tulevaisuudessa tapahtuviin investointeihin sekä mahdollistetaan toiminnan laajentuminen. Tavoitteena on lisäksi suunnitella alueelle toimivat liikennöintitkaisu. Alueen kulkuyhteyksiä ja liittymäjäristelyjä Äänekoskentielle tutkitaan kaavahankkeen aikana.

Lainvoimaisen maakuntakaavan merkinnöistä suunnittelualueutta koskevat seuraavat: suunnittelualueen pohjoisosa on osoitettu maakuntakaavassa T/kem-merkinnällä (Äänekosken biotuotetehtas). Suunnittelualueen eteläosa on maakuntakaavassa biotalouteen tukeutuvaa aluetta. Alueen länsiosaan sijoittuu yhdyskuntateknisen huollon alue (et; Äänekosken keskuspuhdistamo) sekä voimalinja. Suunnittelualue sijoittuu myös kulttuuriympäristön vetovoima-alueelle maakuntakaavassa.

Keski-Suomen liitto toteaa, että sillä ei ole maakuntakaavoituksen näkökulmasta huomautettavaa kaavaratkaisusta. Kaavaehdotus huomioi ja turvaa biotalouden toiminta- ja kehittämisedellytykset alueella. Kaavaratkaisussa on yleismääräyksenä huomioitu alueen sijoittuminen T/kem-merkinnän (teollisuus- ja varastoalue, jolla on/jolle saa sijoittaa vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen) konsultointivöhykkeelle.

Kaavanlaatijan vastine:

Merkittään tiedoksi.

1.5 Keski-Suomen ELY-keskus 3.11.2021

Lausunnon pääkohdat:

Keski-Suomen elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus on tutustunut kyseiseen asemakaavaehdotuksen ja toteaa siitä sen käyttöön toimitettujen asiakirjojen perusteella kommentteinaan seuraavaa

Kaavaselostuksessa kuvattujen tavoitteiden mukaan asemakaavalla varaudutaan metsäteollisuuden tulevaisuudessa tapahtuviin investointeihin sekä mahdollistetaan toiminnan laajentuminen alueella. Tavoitteena on lisäksi suunnitella alueelle toimivat liikennöintitkaisu. Alueen kulkuyhteyksiä ja liittymäjäristelyjä Äänekoskentielle tutkitaan kaavahankkeen aikana.

Kaavalla osoitetaan teollisuusrakennusten korttelialue (TT), jolle on osoitettu yli 900 000 k-m2 rakennusoikeutta. Esitetyllä ratkaisulla väistämättä aiheutuu merkittäviäkin vaikutuksia ympäröivään alueeseen ja asutukseen. Näitä on pyritty esitetyssä kaavaratkaisussa kaavamerkinnöillä lieventämään. Kokonaisuudessaan voidaan kuitenkin todeta, että vaikutusarviointi on edelleen varsin niukkaa. MRL 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin.

Tavoite osuutta olisi hyvä päivittää vastaamaan paremmin esitettyä ratkaisua liikenteen osalta. Kuten lausunnossa jäljempänä todetaan, ei kaavalla ratkaista liikennöintiä selostuksessa kuvatulla tavalla vaan se jää pääosin myöhemmän suunnittelun varaan.

Maisema

Kaavaselostuksessa (luku 3.8.2) on kuvattu Äänekosken alueen maisemarakennetta ja kaupunkikuvaa yleisesti. Suunnittelualueelta on esitetty muutamia valokuvia, mutta suunnittelualueen maisemarakennetta, maisemakuvaa, maiseman ominaispiirteitä ja arvoja ei ole lähemmin kuvattu. Kaavoittajan vastineessa ELY-keskuksen luonnosvaiheesta antamaan lausuntoon oli todettu, että maisematarkastelua täydennetään kaavaehdotukseen. Voidaan kuitenkin arvioida, ettei tarkastelun osalta merkittävää eroa kaavaluonnokseen verraten oli esitetty.

Vaikutusten arvioinnin mukaan kaavasta aiheutuu toteutuessaan muutoksia alueen maisemaan, kun nykyisin osittain rakentamattomalle metsäalueelle mahdollistetaan uusien teollisuusrakennusten rakentaminen. Esitetyn arvioin mukaan uudella rakentamisella tulee olemaan paikoitellen kohtalainen vaikutus näkymiin järveltä ja Kuhnamon länsirannan asuinalueilta.

Ottaen huomioon alueelle osoitettavan rakennusoikeuden määrä, teollisen rakentamisen mittakaava ja se, että kaava mahdollistaa jo olemassa olevan teollisuusalueen laajenemisen nykyisestä huomattavasti laajemmalle alueelle Äänekosken keskustajaman kaakkoispuolella, vaikutukset voivat olla laadultaan ja laajuudeltaan myös kohtalaista suurempia.

Luonto

Kaavaselostukseen liitetyn selventävän luontoselvityksiä koskevan materiaalin pohjalta ELY-keskus esittää näkemyksensä, että selvitysten pohjalta on jäänyt näyttämättä toteen, että kaava-alueen eteläosassa sijaitsevat kolohaavat ympäristöineen eivät olisi tulkittavissa liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikaksi. Pelkästään alueella suoritettu harvennushakkuu ei muuta aluetta lajille soveltumattomaksi; luontoselvityksessä esitetyn kuvan perusteella alueen rakenne ei ole muuttunut lajien esiintymisen kannalta ratkaisevasti. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kolohaapojen ympäristö tulee osoittaa kaavassa merkinnällä, joka mahdollistaa lisääntymis- ja levähdyspaikan säilymisen lajille soveltuvana. EV-merkinnällä osoitettua aluetta olisi esimerkiksi mahdollista laajentaa siten, että siihen sisältyy myös em. kolohaavat ympäristöineen. Ratkaisulla turvattaisiin lajin lisääntymis- ja levähdyspaikka luonnonsuojelulain 49 §:n mukaisesti.

Kaavaehdotuksen pohjalta on varsin ilmeistä, että kaavan mukainen ratkaisu aiheuttaa kaava-alueen lounaisnurkassa olevan liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan osalta luonnonsuojelulain 49 §:ssä kiellettyä hävittämistä tai heikentämistä. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan lajin kulkuyhteys lajin muille esiintymispaikoille tulee turvata riittävillä puustoisilla kulkuyhteyksillä. Kaavaehdotuksessa rantaan sijoitettava MY-alue (jolle em. lisääntymis- ja levähdyspaikka sijoittuu) jää laajan TT-alueen eristämäksi. Ottaen huomioon muut alueen ympäristöön sijoittuvat kaavaratkaisut, tulee ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kulkuyhteys turvata kaavassa riittävillä puustoisilla kulkuyhteyksialueilla. Esimerkiksi EV-6 -merkinnällä osoitetun alueen toimivuus kulkuyhteytenä jää epäselväksi, koska ko. alueelle on kaavamerkinän mukaan tarkoitus sijoittaa lisäksi vähintään 3 metriä korkea meluvalli.

Liikenne

ELY-keskus on kaavaluonnoksesta antamassaan lausunnossaan tuonut esiin liittymäjärjestelyyn liittyviä avoimia kysymyksiä, joita tulee tarkentaa. Ehdotusvaiheen pohjalta ei ole tehty tarkennuksia, vaan kaavaselostuksessa esitetään alkuperäiset neljä tutkittua liittymävaihtoehtoa. Vastineraportissa on tuotu esiin, että liittymäjärjestelyt ratkaistaan kaavan vahvistumisen jälkeen käynnistettävässä liikennejärjestelmästä ja maanteista annetun lain mukaisessa tiesuunnitelmaprosessissa.

Ongelmallista on, että vaihtoehtoista ainoastaan yksi, ve4, varsinaisesti vastaa kaavaratkaisua. Kyseinen liittymäluonnosvaihtoehto 4 ei kuitenkaan kaikilta osin vastaa maantieliittymien suunnitteluohjeita, eikä vastapäisen liittymän sijaintia suhteessa liittymän kanavointiin ole ratkaistu. Pelkästään kyseisen vaihtoehtotarkastelun pohjalta ELY-keskus ei voi vahvistaa hyväksyttävää liittymäjärjestelyä vaan kuten kaavaselostuksessa on todettu, liittymäratkaisua on tutkittava tarkemmin ja se ratkaistaan tiesuunnitelmanprosessissa. Liittymäjärjestelyjen jatkosuunnittelun tarve ja tiesuunnitelmaan liittyvä mahdollinen kaavamuutostarve tulee tuoda selostuksessa selvästi esiin.

Lähtökohtaisesti asemakaavoissa maantie otetaan kaava-alueeseen liikennealueena vain silloin, kun maantien molemmat puolet ovat kaavoitettuja ja kulkuyhteydet ja vaikutukset on näin ollen kokonaisuutena ratkaistavissa. Tässä tilanteessa maantien itäpuolinen alue on kaavoittamatta. Riippuen teollisuusalueen liittymän lopullisesta sijainnista ja kaistajärjestelyistä, myös itäpuolen yksityistieliittymälle aiheutuu vaikutuksia ja mahdollista siirtotarvetta. Selvitysten keskeneräisyydestä johtuen ELY-keskus ehdottaa, että tiealue rajataan kaavan ulkopuolelle kokonaisuudessaan eikä liittymien paikkoja vahvisteta kaavassa. Tältä osin selvitysten keskeneräisyys on tuotava myös asianomaista yksityistietä käyttävien tietoon ennen kaavan hyväksymistä sekä kirjattava asia myös kaavaselostukseen.

Tiesuunnitelmaa ei voida vahvistaa vastoin asemakaavaa eikä tiesuunnitelman lähtökohtana voi olla, että hyvin tuoreessa asemakaavassa esitettyä ratkaisua lähdetään oleellisilta osin muuttamaan kaavamuutoksella. Tämä huomioiden kaavassa tulee mahdollistaa kulkuyhteyden ja sitä kautta liittymän sijoittaminen myös vaihtoehtojen 2 ja 3 mukaisesti. Mikäli alueen rakennustöiden käynnistäminen edellyttää yhteyttä

alueelle jo ennen tiesuunnitelman vahvistamista, on ELY-keskuksen mahdollista myöntää väliaikainen huoltoliittymä alueelle liittymälupamenettelyllä.

ELY-keskuksella ei ole toimialaltaan muuta lausuttavaa.

Kaavanlaatijan vastine:

Kaavaselostukseen on kirjattu tiedot koskien kaava-alueen ja sen lähiympäristön maisemaa, maisemarakennetta, maisemakuvaa, maiseman ominaispiirteitä. Kyseessä on laaja metsäteollisuuden toimintaan keskittynyt alue, joten vaikutukset ovat paikallisesti merkittäviä ja paikoin myös laajemmalle alueelle ulottuvia.

Liikennematkaisuja koskien annetun lausunnon ja kaavan viimeistelyvaiheessa Keski-Suomen ELY-keskuksen edustajien kanssa pidetyn MRA 26 §:n mukaisen viranomaisneuvottelun jälkeen kaavasta on poistettu maantien alue (LT) sekä suojaviheralueelle osoitettu ajoneuvoliittymän ohjeellinen sijainti. Ajoneuvoliittymä teollisuusrakennusten korttelialueelle osoitetaan suojaviheralueelle (EV-8) merkittynä alueen osana (ajo-3). Liittymän tarkka sijainti ja tarkempi tiesuunnitelman laatiminen tulee laadittavaksi, mikäli kaava saa lainvoiman.

Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen turvaamiseksi kaavan eteläosan suojaviheralueita (EV ja EV-6) on laajennettu. Leveämpi EV-alue edesauttaa kaavan eteläosan puuston säilymistä ja mahdollistaa myös riittävät puustoisena säilyvät kulkuyhteydet liito-oraville.

1.6 Jyväskylän seudun ympäristöterveys 5.11.2021

Lausunnon pääkohdat:

Äänekosken kaupunginhallitus pyytää ympäristöterveyden lausuntoa Henttalanmäen asemakaavaehdotuksesta.

Ympäristöterveys on antanut kaavaluonnoksesta 9.7.2021 seuraavan lausunnon:

- Kaavamuuotosalueelle tulee varata riittävät suojaviheralueet vakituiseen asutuksen suuntaan. Teollisuusalueelle (kaavamerkintä T) sijoitettavasta toiminnasta tai sen luonteesta ei ole vielä tarkempaa tietoa.
- Teollisuusalueelle järjestettävä raskaiden ajoneuvojen liikennöinti on tarkoituksenmukaista järjestää erillisin ajoreitein riittävän etäällä muutosalueen eteläosan vakituudesta asutuksesta. Vakituiseen asutuksen liikennöinti on tarkoituksenmukaista järjestää eri reittejä. Tällöin esim. kevyt liikenne ei kulje samoja reittejä kuin raskas liikenne.

Lausunto annetaan Henttalanmäen asemakaavaehdotusaineiston perusteella.

Ympäristöterveyden lausunto:

Jyväskylän seudun ympäristöterveys antaa Henttalanmäen asemakaavaehdotuksesta seuraavan lausunnon:

- Kaavaehdotusalueen kaakkoisosassa välittömästi kaavaehdotusalueen ulkopuolella Äänekoskentien varrella sijaitsevan asuintalon kohdalla suojaviheralueen ja mahdollisten melua torjuvien rakenteiden tulee mahdollistaa riittävä suojaus myös tämän talon kohdalla. Kaavaehdotuksessa suojaviheralue on varsin kapea raskaan liikenteen ohjeellisen ajoväylän sijainnin perusteella.

Kaavanlaatijan vastine:

Kaavan viimeistelyvaiheessa on vielä laajennettu kaava-alueen eteläosaan osoitettua suojaviheraluetta (EV ja EV-6) kauttaaltaan 60 metriä leväksi alueeksi. Kaavan yleismääräyksiin on lisätty maininta, että kaava-alueelle rakennettavien meluvallien enimmäiskorkeutta ei ole rajoitettu. Meluvallit voivat sijaita osittain myös TT-alueella. Nämä ratkaisut lisäävät suojaviheralueiden säilyttämistä puustoisina riittävän laajoilla alueilla. Lausunnossa mainittu asuinkiinteistö suunnittelun alueen kaakkoiskulmassa on siirtynyt Metsä Fibre Oyj:n omistukseen, eikä siinä enää ole asumista.

1.7 Fingrid 5.11.2021

Lausunnon pääkohdat:

Kiitämme lausuntopyynnöstä.

Kaava-alueella ei ole Fingrid Oyj:n voimajohtoja eikä muita toimintoja. Fingridillä ei ole siten tarvetta ottaa kantaa asemakaavan sisältöön.

Fingridin voimajohdot ovat maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 22 § tarkoittamia voimajohtoja. Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajalta.

Kaavanlaatijan vastine:

Merkitään tiedoksi.

1.8 Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) 12.7.2021

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on lausunut kaavamutoksen luonnosvaiheessa (liitteenä). Tukesilla ei ole lisättävää aiemmin annettuun lausuntoon.

Luonnosvaiheessa annetun lausunnon osa:

Tukesilla ei ole valvomiensa vaarallisten kemikaalien käyttökohteiden ja niistä aiheutuvan onnettomuusvaaran perusteella huomautettavaa kaavaluonnoksen mukaisesta asemakaavan muutoksesta. Mahdollisten uusien teollisuustoimintojen sijoituksessa tulee edelleen huomioida niiden mahdolliset vaikutukset ympäristöön.

Kaavanlaatijan vastine:

Merkitään tiedoksi.

1.9 Keski-Suomen pelastuslaitos 9.11.2021

Keski-Suomen pelastuslaitoksella ei ole uutta lausuttavaa Henttalanmäen asemakaava asiaan. Pelastuslaitos on lausunut asiasta 24.6.2021

Luonnosvaiheessa annetun lausunnon osa:

Asemakaavan muutokselle ei ole henkilö- ja paloturvallisuuden kannalta esteitä edellyttäen, että seuraavat asiat huomioidaan:

- Pelastustoimet tulee voida toteuttaa pelastuslain mukaisesti henkilö- ja paloturvallisuutta vaarantamatta. Sammutusveden riittävyys ja sammutusvesien hallinta alueella varmistettava säädöksiin mukaisesti mm. lisärakentamisen yhteydessä.
- Pelastusviranomaisen edellyttää myös, että Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta pyydetään lausunto alueen ollessa ns. konsultointiväyhykkeellä.
- Kaavamuuotos mahdollisesti toteutuvalla rakennuskannalla nostaa todennäköisesti yhden riskiruudun luokitusta. Alueen saavutettavuus ei saa heikentyä ja lähestyminen kahdesta suunnasta tulisi mahdollistaa.

Kaavanlaatijan vastine:

Merkitään tiedoksi. Sammutusvesijärjestelmien suunnittelu ja toteutus kuuluvat alueelle toteutettavien teollisuuslaitosten ja niiden lähiympäristöjen toimintojen tekniseen jatkosuunnitteluun.

Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta (Tukes) on pyydetty lausunnot.

Metsä Fibre Oy vastaa siitä, että tarvittavat pelastustiet ja huoltoajoyhteydet merkitään asianmukaisesti alueelle jo rakentamisvaiheessa ja alue on saavutettavissa esteettömästi.

1.10 Äänekosken kaupungin kaupunkirakennelautakunta 4.11.2021 / tekninen ltk 5.8.2021

Äänekosken kaupungilla on vireillä Henttalanmäen asemakaavan laatiminen. Asemakaavalla varaudutaan metsäteollisuudessa tapahtuviin investointeihin. Tavoitteena on laatia myös alueelle kaikkia osapuolia palvelevat liikenneratkaisut. Kaavan laatiminen on lähtenyt metsäteollisuuden aloitteesta.

Asemakaavaehdotus on asetettu nähtäville 6.10. -5.11.2021 väliseksi ajaksi. Äänekosken kaupunginhalitus on pyytänyt kokouksessaan 27.9.2021 lausunnon ehdotusvaiheen asemakaavasta.

Kaavanlaatija on antanut vastineen 9.6. -9.7.2021 nähtävillä olleesta kaavaluonnoksesta annettuun palautteeseen. Palautteena annettiin 10 lausuntoa ja yhdeksän mielipidettä. Kaavoittaja on antanut vastineen kaikkiin lausuntoihin ja mielipiteisiin.

Kaavaehdotuksen valmistelussa on myös huomioitu teknisen lautakunnan antama ehdotus tehdasalueen kaavaan liittyvien liittymäjärjestelyiden uudelleen tarkastelusta. Liittymäasiasta on järjestetty viranomaistyöneuvottelu 9.9.2021, johon myös kaupunkirakennepalvelut osallistuivat.

Kaava-alueen ulkopuolelle jäävät liittymäratkaisut kuuluvat paikallisen ELY-keskuksen hallinnon alaan.

Tehdasalueelle tuleva uusi liittymä Äänekoskentieltä tarkastellaan tiesuunnitelmassa, jonka suunnittelusta vastaa ELY-keskus. Tiesuunnitelma laaditaan tulevien vuosien aikana. Uuden liittymän sijainti on osoitettu kaavakartalle nuolimerkinnällä.

Tehdasalueelle tulee toteutettavaksi väliaikainen liittymä Äänekoskentieltä, joten raskaan liikenteen kulku Onkelantien kautta on mahdollista katkaista. Yksityisten liittymät jäävät yksityisten käyttöön. Uuden tehdasliittymän kohdalle on kaavakartalle osoitettu ajo-2 merkintä, joka ohjaa liikenteen suojaviheralueen kautta teollisuusalueelle.

Päätösehdotus - Kaupunkirakennelautakunnalla ei ole huomauttamista Henttalanmäen asemakaavaehdotuksesta.

Päätös - Hyväksyttiin.

Kaavanlaatijan vastine:

Merkitään tiedoksi.

Teknisen lautakunnan luonnosvaiheessa annetun lausunnon osa:

Päätösehdotus: lautakunnalla ei ole huomauttamista Henttalanmäen luonnosvaiheen asemakaavasta

Päätös: Puheenjohtaja ehdotti, että kaavalausunnossa tekninen lautakunta toteaa, että tehdasalueen kaavaan liittyvän tiesuunnitelman liittymäjärjestelyt yksittäisille taloille ja tonteille sekä yrityksille tulee ottaa uudelleen tarkasteluun. Tarkastelun yhteydessä tulee huomioida liittymien merkityksellisyys yksittäisille taloille ja tonteille sekä yrityksille.

Tekninen lautakunta hyväksyi puheenjohtajan ehdotuksen yksimielisesti.

Kaavanlaatijan vastine:

Lausunnossa esitetyt asiat on huomioitu kaavan ehdotusvaiheen maankäyttöratkaisun suunnittelussa. Muilta osin lausunto merkitään tiedoksi.

2 MUISTUTUKSET

2.1 Yksityishenkilöt, 21.9.2021

Muistutuksen pääkohdat:

Muistutus Henttalanmäen ja Miilunlahden asemakaavoihin Äänekosken kaupungissa. Muistutusten jättö-aika 6.10.-5.11.2021 ja 13.10.-12.11.2021.

Asia: Äänekosken tehtaiden rekkaliikenteen johtaminen Äänekosken kaupungissa Henttalanmäen ja Miilunlahden alueiden kaavaesityksiin liittyen. Mieliapiteemme / muistutus 11.09.2021 (yleisarvio raskaiden ajoneuvoyhdistelmien liikenteen järjestelyistä Äänekosken kaupunkialueella ja tehdasalueella). Tämä osio on asian täydennysosa eli muistutus em. kaavoihin (13.10.2021), joka perustuu kaupungin julkaisemaan Miilunlahden asemakaavaehdotukseen ja siinä kaavan saamaan uuteen käänteeseen tehtaan logistisen liikenteen suunnitelmassa. Uusi ehdotus on hyvä alku suuremmalle järjestelylle tehtaiden raskaan liikenteen ohjaamisessa omalle reitilleen. Kaupungin oma kevyempien ajoneuvojen mm. tarvikajakeluautojen liikennöinti helpottuu ja käy turvallisemmaksi.

Miilunlahden asemakaavaesityksen yhteydessä on tullut ilmi, että tehdas on kiinnostunut johtamaan rekkaliikennettä omalla tehdasalueellaan osaksi Kuhnmo-järven rantaa pitkin ja siitä uuden rakennettavan sillan kautta Piilolan niemeen. Sen jälkeen reitti jatkuisi vanhoja reittejä pitkin vanhan käytännön mukaisesti tehdasalueille. Tältä ennen käytetyltä reitiltä on hyvä yhteys uudelle rakennettavalle tehtaalle rautatien toiselle puolelle Hiskinmäen alueelle. Pääsy rautatiesillan alitse tai ratapenkan läpi rakennettavan tunnelin kautta. Silta ja kulun valvontapisteen ovat valmiina.

Tämä viimeinen käänne (sillan rakentaminen tehdasalueelta Piilolan niemeen) helpottaa ja antaa suuren mahdollisuuden johtaa koko rekkaliikenne tehdasalueille yksinomaan toisin kuin oli aiemmin suunniteltu. Aiempi suunnitelma perustuu ja painottuu vain Äänekosken kaupunkialueen maantieverkoston käyttöön ja suuriin muutoksiin ja remontteihin valtion sekä kaupungin kustantamina ja ylläpitäminä.

Eli kun uusi tieyhteys saadaan aikaiseksi Salakka-Muokkari alueelta, niin siltayhteyden jälkeen rekkaliikennettä voi suunnitella sekä em. ranta-alueen kautta länsipuolitse tehdasalueille. Samoin koko tehdasalueen kiertoa eteläreunan (nyt rakentamaton alue) kautta raideliikenteen itäpuolelle, jonne em. uusi tehdas rakennetaan. Liikenteen ohjaus länsipuolelta mahdollistuisi ns. "puuraiteen" alituksena tai ylityk-

senä eli tunneliyhteydellä tai sillalla. Tätä kautta on myös yhteys tehdasalueelle ns. Botnian sisäisen tunnelireitin kautta. Puuvirran ja tehdasalueiden painopisteen siirtyminen selvästi eteläpuolisille alueille merkitsee, että liikenne on kaikkein järkevimmin järjestettävissä em. uuden rakennettavan Kuhnamosillan kautta.

Tällöin kaupungin keskustan rekkaliikenne jäisi pois samoin kuin kalliit remontit ja kaupunki pääsisi suunnittelemaan keskenjääneitä keskusta-alueen suunnitelmia asukkaiden jokapäiväisen elämän normalisointiseksi. Näin paljon ja enemmänkin voitaisiin saavuttaa kun tehtaalle kulkeva tärkeä puutavaravirta saadaan oikealle reitille. Hyvään lopputulokseen pääsemiseksi on nyt aika pitää tuumaustauko ja saada kaikki osapuolet yhteiseen neuvotteluun! Näin tulisi tapahtua, koska kysymyksessä on suuri asia myös äänekoskelaisille ja koko pohjoisen Keski-Suomen asukkaille. Liikenteen vaikutukset ovat pitkäaikaisia. Varmasti kaikki toivovat hyvää loppuratkaisua!

Rekkaliikenne esille tehtaan varjosta!

Kuka kantaa vastuun jos ja kun Äänekosken tehtaiden uusien suunnitelmien myötä rekkaliikenteen kasvu kaupungin keskustan läpi jatkuu entistä hurjempana? Kaavailluissa on kaksi uutta tehdasta ja rekkaliikenteen kasvua lähes puolella eli nykyisestä n. 250:stä 400-450 rekkaan vuorokaudessa.

Asukkaat ovat ilmaisseet huolestumisensa suurten rekkojen ja myös muun liikenteen kasvusta. Heidän huomionsa ja mielipiteensä jokapäiväisenä katujen käyttäjinä ovat tärkeitä suunnan antajia. Tästä on ilmoitettu kaupungin virkamiesjohdolle.

Vastuu Äänekosken kaupungin sisäisen rakennekulttuurin tulevasta kehityksestä ja siinä merkittävistä muutoksista kuuluvat myös kaupungin hallituksen jäsenille ja valtuutetuille ja heidän osaamiselleen. Poliittiset puolueet ja niiden johtohenkilöt ovat saaneet viestejä rekkaliikenteen vaihtoehdosta. Samoin kaupungin kaavaosastoa on tiedotettu yhteisten keskustelujen kautta.

Yhden kerran olemme saaneet ilmaista mielipiteemme myös uusimman tehtaan johdolle. Mielestämme suunniteltu uuden suunnan valinta Suolahden kautta Paatelaa ja siitä tehdasalueille aiheuttaa lisää ongelmia kaupunkialueilla. Tällöin Äänekosken kaupunki on ympäröity joka puolelta kaikkien teiden osalta raskaan kaluston täysimittaiseen liikennöintiin.

Paikallislehdistä on ollut merkittävän hiljainen! "Kylmät tuulet" puhaltavat lehdistölle tällä hetkellä. Jokaisen mainostaja on tärkeä! Siksi kaupungista ja sen tekemisistä etsitään vain positiivisia puolia. Nyt olisi paremminkin nostettava se "Kissa Pöydälle"! Rohkeasti tiedotettava asioista niin kuin ne ovat ja aloitettava uusi kaupungin yhdessä rakentaminen!

Kaikesta huolimatta kaupungin kanta on itsepintaisen varmasti se, että rekkaliikenne saa jatkua entiseen malliin kaupungin keskustan läpi ja siirtyen jopa lähemmäksi kaupungin keskustaa. Näyttää siltä, että asialistoille ei ole ollut minkäänlaista vaihtoehtomallia niin kuin kaupungin edun mukaisesti pitäisi olla.

Myös valtion rooli ihmetyttää. Useasta lähetetystä kirjeestämme huolimatta emme ole saaneet palautetta. Kysymyksessä on valtava summa valtion rahaa, jolla Äänekoskentie (kuuluu valtiolle) saadaan kuntoon rekkaliikenteelle. Uusi silta on rakennettava vanhan hyvän kaupunkilaisille tutun ja kuvauksellisen sekä lähiliikenteelle (huolto-kauppaliikenne) riittävän sillan tilalle. Samoin liikennemyymälät ovat uusittavia liian pieninä (rekkojen pituudet kasvavat n. 39 metriin). Lisäksi valtion kontolle kuuluvat: Uusi liikennemyymälä Hiskimäellä, rampin rakentaminen vaikeaan ja jyrkkään maastoon Kovalan tienhaaran kohdalle, erittäin vaarallinen risteys Paatelan alueella ja korjattava muita liittymiä sekä mm. Suolahden liittymä Nakertajan kohdalla.

Ihmetystä herättää myös se, että Liikenneministriö (■■■■■■), Väylävirasto (■■■■■■), keski-Suomen ELY-keskus (■■■■■■), Rampoli (■■■■■■) ja uuden tehtaan johto eivät ole ottaneet yhteyttä kyselyistämme huolimatta. Luulisi, että nykyaikana ollaan asioista enemmän yhdessä pelaavia ja tehdään hyviä päätöksiä niin kaupunkia kuin tehdasympäristöä kohtaan! Reilusti ja rehellisesti! Mutta luotetaan kyllä vain siihen, että kaupungin johto huomioi ja vie kaupunkilaisten etuja eteenpäin. Hyväksyessään esityksen luottamushenkilöt ottavat samalla suurimman vastuun Äänekosken tulevaisuudesta. Ja kaupunki jää sellaisena vuosikymmeniksi täällä asuvien ja toimivien kontolle!

Ja sitten niistä ongelmista.

Kaupungin keskustan läpi kulkee erittäin myrkyllisiä kuormia. Onnettomuuden sattuessa pienikin määrä aiheuttaa asukkaille vaaraa. Rekkojen koko kasvaa ja määrä lisääntyy. Uusi rekkaliikenne tulee jatkossa kulkemaan Äänekoskentietä Viiskulman kautta Suolahden suuntaan. Samoin toiselta puolelta etelästä Suolahden suunnasta rekkaliikenne alkaa kaupungin toiselta laidalta Suolahden asujaimistojen läpi kohti Paatela ja tehtaille.

Lukumäärä kasvanee 240:stä noin 200 rekalla kun mekaaninen puutuotetehtas valmistuu. Eli liikenne jatkuu 30-60 vuotta eteenpäin. Samanaikaisesti muu liikenne kasvaa myös koko ajan ja on pahimmillaan keskipäivän aikana.

Kotakennäntien korjaamiskustannukset (kuuluvat kaupungille) ovat suuret. Riippuu siitä miten sivuteiden yhteyksiä katkaistaan, millainen remontti tielle tehdään, liikenneympyrät uusitaan, poistetaanko liikennevalot, madalletaanko Pukkimäkeä ja mitä muuta tehdään tienalaiselle vanhalle tekniikalle. Suurin työ tulee huonosti kantavista suoperäisistä maakerroksista, jotka pitää vaihtaa. Korjaussumma lähentelee 10Me. Suuri kysymysmerkki liittyy myös Sointusillan kestävyys. Pahimmassa tapauksessa tämä Helsingin Olympialaisten aikaan suurta huomiota saanut silta on purettava ja rakennettava tilalle uusi.

Äänekoskentie kuuluu valtiolle. Paljon turhaa työtä, jolla sotketaan kaupungin normaalia asiointiliikennettä. Muutokset tulevat vaikeuttamaan liikennöintiä Ääneniemen ja Kovalan suuntaan. Molemmat alueet ovat asukkaineen vaikeasti pelastettavia, jos hätätilanne tulee. Eli alueet sijaitsevat ns. suuronnettomuus-riskialueella ja näiltä em. alueilta ei ole varapoistumisteitä! Kuljetusten painopistettä eli raskasta liikennettä on siirrettävä em. alueilta enemmän omalle tehdasalueelle ja sen etelä- ja lounaissuuntaan (Henttalanmäki). Tällöin syntyy luonnostaan suora yhteys Kuhnamo-järven, kantatie 69:n ja VT4:n suuntaan. Uusi rakennettava tieyhteys olisi kaupungin pelastus!

Näin ollen uutena ja parempana ratkaisuna tehtaiden rekkaliikenteen kuljetuksille on uusi rakennettava yhteys Salakka-Muokkari alueelta Kuhnamo-järven yli tehdasalueille. Tuotannon laajentamissuunnitelmissa Henttalanmäen alueelle Suolahden suunta ja yhteys Paatelan kohdalta tehtaalle jäisivät pois. Samoin myös vaarallinen risteysalue heti junasillan eteläpuolella. Alueen asumisviihtyvyys paranisi erityisen kauniilla ja vielä Ääneseudun yhdellä maatalousyrittäjän tuotantoalueella Keitele- ja Kuhnamo-järvien välisellä kannaksella.

Raskasliikenne ei kuulu kaupungin keskustaan! Se lisää ongelmia. Nyt on jo havaittavissa tärinä- ja värähtelyvaikutuksia raskaisten autojen liikkeessä teillä. Tämä on havaittu mm. Pukkimäen ja Viiskulman alueilla keskustassa. Ovatko uudet isot kaupat myös vaarassa? Toinen sijaitsee suoalueella (alla 10-18 m pituiset betonipilarit) ja toinen suon reuna-alueella. Rakennusten välistä kulkee uusi ja vahvistettu raide-liikenne raskaine kuormineen. Myös melu- ja pakokaasumittauksia tarvitaan asukkaiden terveystilan huomioimisen kannalta. Mittauspisteitä on sijoitettava reitin varteen ja asukkaiden kotien lähetyville. Liikenneympyrät, mäet, pysähtymiset, jonot ja liikennevalot aiheuttavat rekan pysähtyessä ja kiihdytysvaiheessa pienellä vaihteella suurissa jopa 11 akselisissa ja lähes 100-tonnisissa rekoissa 1-2 litran ylimääräisen polttoainekulutuksen ja päästöt ovat sen mukaiset. Ilma voi olla sakeana reitin varrella!

Ilmastopoliittiset seikat huomioiden rekkojen ajoreitti kannattaa suunnitella uusien ilmastollisten päästöjenkin takia suoraan tehtaille uutta väylää pitkin eikä kiertäen pohjoisen Kotakennään kautta. Valtakunnalliset muutokset tehtaitten toiminnoissa /sijoittumisissa (Kemi, Kuopio, Säynätsalo ja Jämsä) lisäävät puuvirtoja sekä kemikaalikuormia etelän suunnasta Äänekoskelle. Enemmistö tulee suunnista Konnevesi, Laukaa, Jyväskylä, Uurainen, Saarijärvi ja mm. Karstula.

Lopuksi vielä, asialla ei voi olla niin kiire, että kaupunki joutuu kärsimään kymmeniä vuosia eteenpäin tehtyjen kaupungin edun vastaisten ratkaisujen takia. Luulisi, että hyvin suunnitelluista yhteisistä asioista jää hyvä maku. Aina joudutaan antamaan hiukan periksi yhteisen hyvän merkeissä. Ja kaupungin edustajien vaihtoehtopaketeissa on oltava erilaisia valtion tukitoimia tällaisten hankkeiden toteuttamiseksi. Tällöin ainakin MAL:n mahdollistavat aputoimet ovat kaupungin kannalta tärkeitä uuden reitin rakentamisen helpottamiseksi. Ja ympäristön ja ilmaston puolesta luulisi ELY-keskuksen olevan ensimmäisenä paikalla!

Valtiovallan luulisi olevan joka tapauksessa asiasta enemmän kiinnostunut, koska Äänekosken tehtaiden vaikutus vientituotteiden määrässä on koko Suomea koskeva asia. Luulisi, että valtiota kiinnostaisi enemmän Äänekosken huononeva tilanne vai eletäänkö niin, että revitään Äänekoskesta nyt vielä lopuksi kaikki irti. Jäljelle jää kuitenkin vielä suuri tehtaitten rakennusmassa.

Tämän välttämiseksi meillä on harvinainen mahdollisuus korjata tilanne osapuolten hyväksi: kaupunki kehittyä asukkaita varten sekä tehdas jatkaa, investoi ja varautuu uusien innovatiivisten tuotteiden kehittelyyn Äänekoskella. Meillä on täällä vielä se onni, että meillä on ja meiltä löytyy vaihtoehto liikenteen järjestelemiseksi teollisuuden käyttöön. Tämä ei ole jälkikäteen yleensä mahdollista rakennetuissa teollisuuskaupunkien ympäristöissä, mutta täällä se on! Yhdessä tehden rehellisesti molempien hyväksi.

Kaavanlaatijan vastine:

Miilunlahden asemakaava osallistumis- ja arviointisuunnitelman osalta muistutus merkitään tiedoksi. Miilunlahden yli rakennettava silta vähentää Viiskulman kautta Suolahden suuntaan kulkeutuvaa raskasta liikennettä.

Esille nostetaan mahdollisuutta sillan rakentamiseen Kuhnamo -järven yli suoraan teollisuus-alueelle. Aihe on ollut keskusteluissa vuosia aiemmin ennen valtatie 4 perusparannushanketta. Siltayhteyden toteuttaminen Kuhnamo -järven ylitse on laajemman selvittämisen kokonaisuus, jossa tulee huomioitavaksi maankäytölliset mahdollisuudet sillalta uudelle tieverkolle esimerkiksi valtatielle 4. Selvitys vie oman aikansa, eikä näin laajaa kokonaisuutta ehditä tekemään tämän asemakaavatyön aikana. Tarkastelu tehdään yleiskaavatasoisena tarkasteluna, jossa huomioidaan muutenkin maankäytön mahdollisuudet ajateltavan tieyhteyden läheisyyteen sekä maanomistussuhteet. Luontoselvitysten laatiminen tulee tehtäväksi, mikäli jokin

reittivaihtoehto nähdään mahdolliseksi ja päätöksiä asian eteenpäin viemiseksi tehdään. Yleispiirteisessä tarkastelussa ei tarkkaan voida ottaa kantaa sillalle rakenteellisesti sopivaan sijaintiin, vaan tarkastelussa saadaan tietopohjaa mahdollisista kustannustasoista tien ja sillan osalta. Lähtökohtana voitaisiin ajatella, että laadittava yleissuunnitelma tähtää kustannustason löytämiseen ja sitä kautta jatkokeskustelujen pohjaksi. On lisäksi huomioitava, että asumista on myös Kuhnamo -järven eteläpuolella, mikä tulee huomioitavaksi eikä liikennettä siltä osin saada välttämättä erotettua asuinalueista. Mahdolliset neuvottelut eri viranomais tahojen ja toimijoiden kesken on mahdollista järjestää, kun yleiskaavatasoinen tarkastelu on saatettu alulle.

2.2 Yksityishenkilö, 29.10.2021

Mielipiteen pääkohdat:

Mielestäni Onkelantien eteläpuolinen alue pitäisi jättää kaavahankkeessa suoja-alueeksi. Tämä pienentäisi mm. meluhaittoja ja poistaisi lähiasukkaiden huolta sekä stressiä tulevaisuuden rakennushankkeiden suhteen. Olen huolissani myös hulevesien käsittelyn ja mahdollisten öljy, polttoaine ym. vaarallisten aineiden pääsystä pohjaveteen onnettomuustilanteissa. Veteni tulee porakaivosta.

Kaavanlaatijan vastine:

Kaavan viimeistelyvaiheessa on vielä laajennettu kaava-alueen eteläosaan osoitettua suojaviheraluetta (EV ja EV-6) kauttaaltaan 60 metriä leväksi alueeksi. Kaavan yleismääräyksiin on lisätty maininta, että kaava-alueelle rakennettavien meluvallien enimmäiskorkeutta ei ole rajoitettu. Tehdasalueelta syntyy maamassaa, joka on taloudellista käyttää meluvallin toteuttamiseen alueelta pois kuljettamisen sijaan. Meluvallit voivat sijaita osittain myös TT-alueella. Nämä ratkaisut lisäävät suojaviheralueiden säilyttämistä puustoisina riittävän laajoilla alueilla.

Hulevesien käsittely tulee ratkaistavaksi ympäristö- ja rakennuslupaprosessissa. Yhtiöllä on tiukat turvallisuusohjeet, joissa on huomioitu toimiminen onnettomuustilanteissa.

2.3 Yksityishenkilöt, 1.11.2021

Muistutuksen pääkohdat:

Ko. asemakaavaan tulee sisältyä seuraavat täsmennykset:

1. Onkelantie suljetaan kaava-alueen eteläreunasta KAIKELTA LIIKENTEELTÄ heti, kun uusi tieyhteys Äänekosken tieltä ko. kaava-alueelle on valmis. Uusi tieyhteys on rakennettava ennen rakennustöiden aloittamista kaava-alueella.

Metsä-Fibren Pro Nemuksessa 27.10.2021 järjestetyssä Henttalanmäen naapuri-infossa Metsä Woodin projektijohtaja Jouni Laakso sekä Metsä Fibren tehtaanjohtaja Ari-Pekka Vanamo ilmoittivat yksiselitteisesti, että he eivät näe mitään syytä, etteikö Onkelantietä suljettaisi kaikelta liikenteeltä em. uuden tieyhteyden valmistuttua, jolloin teollisuuden liikenne kulkee omaa reittiään ja Onkelantien asukkaita jo vuosikymmeniä vaivanneet vakavat häiriöt (melu, pöly, värinä, liikenteen aiheuttamat vaaratilanteet) loppuvat.

2. Koska ko. kaava-alueelle suunnitellaan mekaanista puunjalostusteollisuutta, joka aiheuttaa huomattavaa melua, ei kaavaluonnoksessa esitetty suoja-viheralueen leveys n.40 m ole riittävä, vaan leveyden tulee olla huomattavasti suurempi, ainakin 150 metriä, suojatakseen kaava-alueen eteläpuolella sijaitsevaa asuinalueita häiritsevältä melulta sekä raskaan liikenteen aiheuttamilta haitoilta. Tällä alueella on tehty liito-orava havainto. Tällä alueella on liito-oravalle sopiva elinympäristö vanhoine haapoineen ja kuusineen.

3. Asemakaavaan tulee sisältyä selvät määräykset kaava-alueen eteläreunaan ennen tehtaan rakentamisen aloittamista rakennettavasta riittävän korkeasta meluvallista, jonka rakentamisesta myös em. teollisuuden edustajat olivat täysin samaa mieltä Pro Nemuksen tilaisuudessa.

Kaavanlaatijan vastine:

Äänekoskentieltä rakennetaan oma ajoneuvoliittymä teollisuusrakennusten korttelialueelle. Liittymän ohjeellinen sijainti on kaavassa osoitettu ajo-3 -merkinnällä. Liittymän tarkka sijainti ja tarkempi tiesuunnitelman laatiminen tulee laadittavaksi, mikäli kaava saa lainvoiman. Äänekoskentien liittymät ratkaistaan laadittavassa tiesuunnitelmassa. Tiesuunnitelmaa laadittaessa maanomistajien tarpeet otetaan huomioon.

Teollisuusalueelle tullaan toteuttamaan oma liittymä Äänekoskentieltä, jolloin niin raskas liikenne kuin muukin tehdasalueelle kulkeva ajoneuvoliikenne siirtyy kokonaisuudessaan pois Onkelantieltä. ELY-keskus on omassa lausunnossaan todennut, että väliaikainen liittymä on

mahdollista järjestää, jolloin jo rakentamisen vaiheessa liikenne on mahdollista siirtää pois Onkelantieltä. Asia kirjataan myös laadittavaan maankäyttösopimukseen.

Kaavan viimeistelyvaiheessa on vielä laajennettu kaava-alueen eteläosaan osoitettua suojaviheraluetta (EV ja EV-6) kauttaaltaan 60 metriä leväksi alueeksi. Kaavan yleismääräyksiin on lisätty maininta, että kaava-alueelle rakennettavien meluvallien enimmäiskorkeutta ei ole rajoitettu. Tehdasalueelta syntyy maamassaa, joka on taloudellista käyttää meluvallin toteuttamiseen alueelta pois kuljettamisen sijaan. Meluvallit voivat sijaita osittain myös TT-alueella. Nämä ratkaisut lisäävät suojaviheralueiden säilyttämistä puustoisina riittävän laajoilla alueilla.

2.4 Yksityishenkilöt, 2.11.2021

Muistutuksen pääkohdat:

- Suojaviheralue tulisi olla leveämpi asutuksen kohdalla Rotkolassa ja merkintä EV-8 pois asutuksen kohdalta.
- me 1 merkintä tuli ulottaa myös asutuksen kohdalle rotkolassa suojaviheralueen taakse.
- Meluvalli tulee rakentaa tarpeen vaatiessa.
- Pistoraide uudelle tehtaalle mahdollisimman läheltä tehdasta ja kauas rotkolan asutuksesta.
- Asutuksen kohdilla junien vekslaus ja turha jarruttelu (kirskunta) pois. meluntorjunta??
- Äänekoskentiellä autot/rekat lisääntyvät, asutuksen kohdalle melua
- Ei valosaastetta

Kaavanlaatijan vastine:

Meluhaitan osalta kaavassa esitetty suojaviheralue on riittävä korkeankin meluvallin toteuttamiseksi. Meluvallit voivat sijaita osittain myös TT alueella. me-1 merkinnän osoittamista laajemmin ei nähdä tarpeellisena, sillä melusuojaus radan varressa on tarkoituksenmukaisempaa toteuttaa meluvallilla tai aidalla. Kaava mahdollistaa meluvallin rakentamisen. Pistoraitteen sijainti tehdään tarkemman suunnittelun yhteydessä. Maantien meluesteet tarkastellaan tie-suunnitelman laadinnan yhteydessä. Valaistuksen osalta tehdasalueen tarkemmassa suunnittelussa huomioidaan valaistusten sijoittuminen ympäristö huomioiden.

2.5 Yksityishenkilö, 5.11.2021

Muistutuksen pääkohdat:

Asemakaavan ehdotuksesta ilmenee, että teollinen rakentaminen edellyttää jatkossa muutoksia alueen topografiaan eli maaston pinnanmuotoihin, Henttalanmäki katoaa. Tämän lisäksi myös osa tulevista rakennusmassoista erottuu ympäristöstään selkeästi laajemmille alueille korkeutensa vuoksi, kaukomaisema muuttuu radikaalisti. Suunnitteilla olevan kertopuutuotantolaitoksen kaikki melua aiheuttavat toiminnot eivät tule sijoittumaan laitoksen sisätiloihin, vaan osa (mm. kuorinta) suoritetaan ulkotiloissa.

Nämä huomioonotettavat seikat edellyttävät suojaviheralueiden ja -vyöhykkeiden sekä meluvallien sijainnin, laajuuden ja sisällön syvempää tarkastelua ja suunnittelua. Ehdotuksessa esitettyä alueen itäreunan EV-8 suojaviheraluetta on jatkettava pohjoisemmaksi, sinne saakka, missä Rotkolan kyläalue pohjoisessa päättyy. Ei riitä, että se on vain lyhyehköllä matkalla kaavan eteläosan itäreunalla. Suojaviheralueen lisäksi alueelle on rakennettava meluvalli, jopa korotettuna, tai muu melua estävä rakenne. Jos alueelle annetaan lupa rakentaa teollisuusrakennusten korttelialuetta palveleva ajoneuvoliittymä (kuten todennäköisesti tapahtuu) ja raideverkostoa, niin sitä suuremmalla syyllä suojaviheralue ja meluvalli tulee huolehtia alueen itäreunaan mahdollisimman pitkälle, pohjoisen asutuksen reunaa noudattaen.

Kaavanlaatijan vastine:

Kaavan viimeistelyvaiheessa on vielä laajennettu kaava-alueen eteläosaan osoitettua suojaviheraluetta (EV ja EV-6) kauttaaltaan 60 metriä leväksi alueeksi. Kaavan yleismääräyksiin on lisätty maininta, että kaava-alueelle rakennettavien meluvallien enimmäiskorkeutta ei ole rajoitettu. Tehdasalueelta syntyy maamassaa, joka on taloudellista käyttää meluvallin toteuttamiseen alueelta pois kuljettamisen sijaan. Meluvallit voivat sijaita osittain myös TT-alueella.

EV-8 suojaviheraluetta ei ole nähty tarpeelliseksi laajentaa radan vartta pidemmälle koilliseen, sillä radan toisella puolella on asemakaavassa osoitettu TY -merkintä, joka mahdollistaa teollisuusrakentamisen, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia.

Tilaaaja
Äänekosken kaupunki

Päiväys
27.9.2021

ÄÄNEKOSKEN KAUPUNKI

HENTTALANMÄEN ASEMAKAAVA

Kaavanlaatijan vastineet 9.6.2021-9.7.2021 nähtävillä olleesta kaavaluonnoksesta annettuun palautteeseen

1	LAUSUNNOT	2
1.1	Keski-Suomen museo 14.6.2021	2
1.2	Keski-Suomen pelastuslaitos, 24.6.2021	2
1.3	Äänekosken Energia Oy, 5.7.2021	3
1.4	Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, 29.7.2021	3
1.5	Fingrid Oyj, 7.7.2021	6
1.6	Keski-Suomen liitto, 2.7.2021	6
1.7	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes, 12.7.2021	6
1.8	Väylävirasto, 29.6.2021	6
1.9	Ympäristölautakunta, 16.6.2021	7
1.10	Jyväskylän kaupungin ympäristöterveysjaosto, 9.7.2021	7
2	MIELIPITEET	7
2.1	Yksityishenkilö, 8.7.2021	7
2.2	Yksityishenkilöt, 28.6.2021	8
2.3	Yksityishenkilö, 23.6.2021	11
2.4	Yksityishenkilö, 25.6.2021	12
2.5	Yksityishenkilö, 28.6.2021	13
2.6	Yksityishenkilö, 8.7.2021	13
2.7	Yksityishenkilö, 9.7.2021	13
2.8	Yksityishenkilö, ei pvm	14
2.9	Yksityishenkilö, 25.6.2021	14

1 LAUSUNNOT

1.1 Keski-Suomen museo 14.6.2021

Lausunnon pääkohdat:

Asemakaavan selostuksessa kerrotaan, että kaava-alueen kaakkoisosassa on asuinrakennus piharakennuksineen, itäosassa radan varrella kaksi asuinrakennusta ja näiden lähellä yksi asuinrakennus piharakennuksineen. Keski-Suomen museo katsoo, että rakennetusta kulttuuriympäristöstä ja asemakaavan muutosalueelle sijoittuvista rakennuksista on tehtävä lisäselvitystä sekä täydentää asemakaavan selostusta. Asemakaavassa ei ole rakennettua kulttuuriympäristöä selvitetty muilta osin kuin arkeologisoituneiden kohteiden osalta. Verrattuna esimerkiksi asemakaavan luontoa koskevaan osuuteen rakennetun kulttuuriympäristön osuus on valitettavan niukka. Sitä koskeva kuva-aineisto on heikkotasoisista ja kaavaselostuksen rakennettua ympäristöä koskeva tietosisältö asemakaavan sisältötavoitteisiin sekä niiden arviointiin nähden riittämätön. Tietojen täydennyksen yhteydessä tulee täydentää myös asemakaavan vaikutusten arviointia, joka ei nyt esitetyssä muodossa ota kantaa rakennetun kulttuuriympäristön muutokseen. Muutoksen vaikutus on kuitenkin arvioitava kattavasti, koska uutta rakennusoikeutta muodostuu maisemaan 947 000 k-m². Huomionarvoista on, että vaikutuksia esimerkiksi kaupungin kaukomaisemaan ei ole arvioitu huolimatta merkittävästä laajennuksesta. Asemakaavan myötä toteutuvia vaikutuksia ei voida ohittaa viittaamalla osayleiskaavan toteuttamiseen, joka ei ota kantaa vaikutusten arviointiin samalla tarkkuudella kuin asemakaavatasolla.

Kaava-alueelta tunnetaan yksi historiallinen arkeologisoitunut kohde: Paatela (mj.tunnus: 1000028742) 1800-luvun loppupuolen kellarikeskittymä. <https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000028742> Kohde kuuluu muinaisjäänösrekisterin luokitukseen "muu kulttuuriperintökohde", mikä tarkoittaa, että kyseinen kohde ei ole suojeltu Muinaismuistolalla (295/1963). Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että paikalla ei olisi historiallista merkittävyyttä alueen elinkeinohistoriallisesta näkökulmasta tarkasteltuna. Paatelan kohde on tunnistettu kaavaprosessissa ja mainittu kaavaselostuksessa. Sen sijaan kaavakartalle sitä ei ole merkitty mitenkään, mitä Keski-Suomen museo pitää puutteena. "Muu kulttuuriperintö"-kohteet tulisi ottaa huomioon kaavaratkaisuissa esimerkiksi /s-merkinnällä ja säilymistä tukevalla kaavamääräyksellä.

Paatelan kellarikeskittymät ovat jakautuneet kahteen alueeseen, joista pohjoisempi on kaavan TT-alueen eteläreunalla ja eteläisempi kellarikeskittymä on puoliksi EV- suojavyöhykkeellä. Kaavaratkaisussa olisi hyvä laajentaa EV-aluetta eteläisempien kellareiden kohdalla ja merkitä ne /s-merkinnällä. Pohjoisemman alueen kellareiden kohdalla tulee vielä tarkastella, mitkä ovat kellareiden säilyttämismahdollisuudet esimerkiksi rakennusalaan kohdentamalla kellareiden ulkopuolelle ja merkitsemällä ne kaavaan /s-merkinnällä.

Keski-Suomen museolla ei ole muutoin huomautettavaa kaavaluonnokseen arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Kaavanlaatijan vastine:

Asemakaavan selostuksessa on kerrottu perustiedot kaava-alueella sijaitsevista asuinrakennuksista (4 kpl). Metsä Fibre Oy on viime vuosien aikana hankkinut kaikki Henttalanmäen asemakaavan alueella sijaitsevat asuinkiinteistöt omistukseensa ja rakennuksille on haettu purkuluvat Äänekosken kaupungilta. Rakennuksia koskevia tietoja ja vaikutusten arviointia kulttuuriympäristön muutokset huomioiden tarkennetaan kaavaselostukseen ehdotusvaiheessa. Rakennuksiin ei liity kulttuurihistoriallisia arvoja, jotka edellyttäisivät suojelutoimenpiteitä.

Muu kulttuuriperintö -kohteet - kellarikeskittymät - sijaitsevat alueilla, joille ei kaavassa osoiteta merkittävässä määrin muuttuvaa maankäyttöä. Vanhat maakellarit sijoittuvat pääosin suojaviheralueeksi osoitetulle alueelle. Näiden kohteiden osalta on riittävää kohteiden esille-tuominen kaavaselostuksessa arkeologisen kulttuuriperinnön yhteydessä.

1.2 Keski-Suomen pelastuslaitos, 24.6.2021

Lausunnon pääkohdat:

1. Pelastuslaitoksen toimintavalmius
2. Muutosalue on suuronnettomuusvaaran konsultointiväyhykkeellä

Keski-Suomen pelastuslaitoksen osalta ilmoitamme johtopäätöksenä, että asemakaavan muutokselle ei ole henkilö- ja paloturvallisuuden kannalta esteitä edellyttäen, että seuraavat asiat huomioidaan:

Pelastustoimet tulee voida toteuttaa pelastuslain mukaisesti henkilö- ja paloturvallisuutta vaarantamatta. Sammutusveden riittävyys ja sammutusvesien hallinta alueella varmistettava säädösten mukaisesti mm. lisärakentamisen yhteydessä (Pelastuslaki 379/2011, 30 § ja/tai Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta 390/2005).

Pelastusviranomaisen edellyttää myös, että Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta (Tukes) pyydetään lausunto alueen ollessa ns. konsultointiväyhykkeellä (Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta 390/2005).

Muuta:

Kaavamuutos mahdollisesti toteutuvalla rakennuskannalla nostaa todennäköisesti yhden riskiraudun (1 km x 1 km) luokitusta. Alueen saavutettavuus ei saa heikentyä ja lähestyminen kahdesta suunnasta tulisi mahdollistaa.

Kaavanlaatijan vastine:

Sammutusvesijärjestelmien suunnittelu ja toteutus kuuluvat alueelle toteutettavien teollisuuslaitosten ja niiden lähiympäristöjen toimintojen tekniseen jatkosuunnitteluun.

Turvallisuus- ja kemikaliovirasto (Tukes) kuuluu kaavan osallisiin ja lausunnonantajiin.

Metsä Fibre Oy vastaa siitä, että tarvittavat pelastustiet ja huoltoajoyhteydet merkitään asianmukaisesti alueelle jo rakentamisvaiheessa ja alue on saavutettavissa esteettömästi.

1.3 Äänekosken Energia Oy, 5.7.2021

Lausunnon pääkohdat:

1. Sähkö

Alueella sijaitsee Äänekosken ja Suolahden sähkönjakelun kannalta tärkeä solmupiste (erotinasema), johon yhdistyy sekä 20 kV:n kaapeleita että ilmajohtoja eri ilmansuunnista. Sekä erotinasema että johdot tulee pysytä säilyttämään nykyisillä sijainneillaan ja ne tulee merkitä rasitteiksi kaavaan.

2. Vesi

Suunnittelualueella kulkee vesihuollon kannalta erittäin tärkeitä vesi- ja viemäriinjoja. Nämä sijoittuvat Onkelantielle sekä suunnittelualueen itäosassa metsäkaistaleelle. Lisäksi Onkelantien kautta on kulkuyhteys Terävänien jätteenpuhdistamolle. Alueella on kaksi pääviemäriinjoa jätteenpuhdistamolle: Suolahden suunnalta tuleva paine/viетtoviemäri ja Valion paineviemäri. Näiden linjojen kautta ohjautuu jätteenpuhdistamolle arviolta noin puolet jätteenvesistä. Alueella on lisäksi veden siirtolinja Rotkolasta Terävänien jätteenpuhdistamolle, josta vedet johdetaan edelleen Kuhnamon alin Hirvaskankaan alueelle.

Alueen suunnittelussa on huomioitava vesihuollon vaarantamattomuus ja että mm. mahdolliset korjaustyöt on helppo toteuttaa alueella. Vesi- ja viemäriinjojen päälle ei saa sijoittaa kiinteää rakennusta ja pengerryksiä. Linjojen mahdolliset siirrot on huomioitava alueen toteutussuunnittelussa aiheuttamisperiaatteen mukaan. Vesijohtolinjat tulee merkitä kaavaan rasitteiksi.

Kaavanlaatijan vastine:

Olemassa olevat sähkölinjat, maanalaiset johtolinjat ja erotinasema merkitään kaavakartalle. Mikäli alueen rakentaminen edellyttää maanalaisten johtojen siirtämistä, vastaa siitä maanomistaja.

1.4 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, 29.7.2021

Lausunnon pääkohdat:

ELY-keskus katsoo, että Henttalanmäen kaavaluonnos noin 147 hehtaarin asemakaavoitettavasta alueesta, pääosin teollisuusrakentamisen korttelialueeksi, ei täytä huomattavilta osin maankäyttö- ja rakennuslain (MRL, 132/1999) asemakaavalle asettamia vaatimuksia ja on kokonaisarvioiden vielä varsin puutteellinen.

MRL 54.1 §:n mukaan oikeusvaikutteinen yleiskaava on otettava huomioon asemakaavaa laadittaessa. Kaavaselostuksessa todetaan, että ehdotettu kaavaratkaisu on pääosin oikeusvaikutteisen Äänekoski 2030 -osayleiskaavan tavoitteiden mukainen. Kaava ei siten täytä em. MRL edellytystä, eikä selostuksessa tarkemmin perustella yleiskaavasta poikkeavaa ratkaisua. ELY-keskus katsookin, että tältä osin kaavaratkaisua tulee vielä kehittää huomioiden lisäksi tarvittaessa MRL 42.4 §:n edellytys siitä, että asemakaava sopeutuu yleiskaavan kokonaisuuteen ja otettava huomioon, mitä MRL 39 §:ssä säädetään yleiskaavan sisältövaatimuksista.

Kaavaselostuksessa todetaan, että lähialueiden asutukselle ei arvioida aiheutuvan kaavasta erityistä haittaa, vaikkakin esimerkiksi raskaan liikenteen tärinä, pölyhaitat ja muut ympäristöhäiriöt ovat mahdollisia (s. 38). Selostuksesta puuttuvat selvitykset, jotka mahdollistavat asuinalueiden elinympäristöjen terveellisyyden ja viihtyisyyden säilyvyyden arvioinnin. Valtioneuvoston päätöksessä (993/92) asetettujen desibelirajojen ylittyminen on ilmeisen mahdollista myös Henttalanmäen asemakaavan länsi- ja kaakkoisosien

asuinrakennusalueiden osalta niin tehdastoiminnan kuin lisääntyvän liikenteen vuoksi. MRL 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Valtioneuvoston päätöksen 993/92 mukaiset desibeliarvot tulee huomioida selostuksessa sekä kaavamerkinnöissä. Selostuksessa on esitettävä alueella tehty meluselvitykset ja arvioitava niiden ajantasaisuus lisääntyvän melun suhteen.

Kaavamerkinnöillä tulisi pyrkiä lieventämään asuinrakennusten elinympäristöön kohdistuvaa merkityksellistä heikentymistä, mitä seuraa TT-merkinnän sijoittamisesta asuinrakennusten välittömään läheisyyteen. Myös maisemalliset tekijät aiheuttavat elinympäristön heikkenemistä, kun länsi- ja pohjoisosien metsäpalstat kaadetaan huomattavan teollisuusrakentamisen edeltä. Osallisuus- ja vaikutusarvioinnissa (4.6.2020) on todettu, että kaavan vaikutuksia tullaan arvioimaan esimerkiksi asukkaiden arkielämän laatua, turvallisuutta ja viihtyisyyttä korostavista näkökulmista, tämän tavoitteen ei voida katsoa toteutuneen nyt esitetyssä kaavaluonnoksessa.

1. Pilaantuneet maat

Kaavaselostuksessa ja -määräyksissä tulee huomioida alueella oleva PIMA-kohde (Äänekosken tehtaiden kaatopaikka, Paadentaipale, Kohde ID 50690).

2. Maisema

Kaavaselostuksessa (s. 23, luku Kaupunkikuva ja maisema) on kuvattu Äänekosken suurmaisemaa (suunnittelualuetta laveammin). Selostuksessa tulisi kuvata tarkemmin ko. suunnittelualueen maisemarakennetta Hiskinmäen – Henttalanmäen ja vesistön (Äänejärvi – Kuhnamo) välisessä laaksossa ja maiseman solmukohdassa sekä maiseman ominaispiirteitä ja arvoja.

Kaavan vaikutusten arvioinnissa todetaan, että 'kaavasta aiheutuu muutoksia alueen maisemaan'. Jotta kaavan maisema- ja kaupunkikuvallisia vaikutuksia voidaan arvioida tarkemmin kaavaselostusta tulisi em. mukaisesti täydentää vähintään siten, että kaavaratkaisun vaikutusten arviointi voidaan toteuttaa riittävällä tavalla.

3. Luonto

Luontoselvitys (Ritari, E.: Henttalanmäen asemakaavan luontoselvitykset. 7.10.2020 Ramboll) on laadittu asianmukaisesti, mutta selvitys ei kata koko kaava-aluetta. Kaavaselostuksessa kuvatus laajennusalueen osalta on kaavaselostuksessa selostettu aiempien selvitysten yhteydessä tehtyjä havaintoja. Kaavaselostuksessa esitetyn pohjalta on erittäin vaikea hahmottaa eri selvityksissä todettujen kohteiden sijoittumista kaava-alueella. Jää myös epäselväksi, onko aiemmin tehty luontoselvitykset olleet ylipäättään v. 2020 toteutetun luontoselvityksen taustamateriaalina. Kaavaselostusta tulee täydentää luontoselvitystaustaa selventävällä kohdekartalla.

Luontoselvityksessä on todettu lisäselvitystarpeita esimerkiksi liito- oravaan liittyen. Lisäselvitykset tulee toteuttaa kaavan laadinnan yhteydessä ja oikea-aikaisesti.

Kaava-alueella on luonnonsuojelulain 49 §:n lajien esiintymiä, joiden osalta on tässä vaiheessa selvittämättä tarkemmin mahdollisten lisääntymis- ja levähdyspaikkojen esiintyminen. Tästä syystä on mahdollista ottaa kantaa tarkemmin kaavaluonnoksen luontovaikutuksiin.

Kaavaselostuksessa esiin tuotu luontoselvityksessä löydetty luonnontilaisen kaltainen (toisessa yhteydessä luonnontilainen) avolähde täyttää vesilain 2 luvun 11 §:n kohteen kriteerit. Mahdollisesti myös lähteestä rantaan laskeva noro (jossakin yhteydessä kohteeseen on viitattu myös purona) voi kuulua em. kohteisiin. Lisäksi molemmat kohteet voivat lukeutua myös metsälain 10 §:n mukaisiin erityisen tärkeisiin elinympäristöihin. Joka tapauksessa kyseisellä pienvesiympäristöllä on luontotyyppi- ja lajisuojelun kannalta merkitystä, joten tulee harkita kohteen merkitsemistä kaavaan esimerkiksi luo- merkinnällä.

4. Liikenne

Asemakaavan pohjaksi on tehty suunnittelua ja vaihtoehtotarkastelua liittymän paikasta ja liittymäjärjestelyistä. Kanavoidun liittymän toteuttaminen vaatii liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain mukaisen tiesuunnitelman, jossa määritetään lopullinen liittymäratkaisu ja sen edellyttämä tiealuetarve. Tiesuunnitelman käynnistämistä on tarpeen neuvotella hyvissä ajoin ELY-keskuksen, kaupungin ja toimijan kanssa. Lähtökohtana on, että valtio ei vastaa maankäytön tarpeista käynnistettävän liittymän suunnittelu- ja toteutuskustannuksista.

Kaavaselostuksessa on todettu, että tiealueen aluevarauksessa on huomioitu uusi liittymä ja sen sekä muiden tiejärjestelyjen vaatimat tilantarpeet. Kuitenkin liikennejärjestelyjen suunnittelu jatkuu vielä kaavaprosessin aikana ja silmämääräisesti LT-alue näyttää lunastetun tiealueen laajuiselta. Varsinaiseen tilantarpeeseen vaikuttavat mm. liittymän kanavointiratkaisu sekä myös mahdolliset melusuojaustarpeet ja pysäkkiratkaisut. Paras etenemistapa olisi, että asemakaava ja tiesuunnittelu toteutetaan ajallisesti rinnakkain, jolloin asemakaavaan saadaan tarkennetut aluerajaukset ja voidaan varmistua, ettei tiesuunnitelmavaiheessa tarvita kaavamutosta. Kaavaluonnoksen valmistelun yhteydessä on laadittu erilaisia liittymävaihtoehtoja, joissa on eroa niin liittymän paikan kuin liittymän järjestelyjen, bussipysäkkien kuin

alueen muiden seututieliittymien osalta. Selostuksessa on todettu, että uuden liittymän lopullinen sijainti tarkastellaan kaavaprosessin aikana. ELY-keskus on tuonut aiemmin esiin, että vaihtoehdon 1 mukainen paikka, lähimpänä rautatien alitusta ja asuinkiinteistöjen liittymää vastapäätä, ei ole näkemiltään optimaalinen eikä nelihaaraliittymänä hyvä ratkaisu. Myös kanavoinnin toteuttaminen kohdalle on haasteellista.

Liittymän paikkaa haarukoitaessa tulee olla selvillä liittymään tarvittavat järjestelyt. Tarvittavat kaistat ja väistötilat suunnitellaan pääasiallisesti seututien ennusteliikennemäärän ja teollisuusalueen pidemmän aikavälin liikennetuotosennusteen perusteella. Liittymän paikka tulee valita niin, että em. järjestelyt on kohdalle laadukkaasti toteutettavissa. Lähtökohta on, että suunniteltavat liikennejärjestelyt mahdollistavat nykyisen nopeustason 70 km/h säilyttämisen ja liikennejärjestelyt toteutetaan heikentämättä tien liikenneturvallisuutta ja sujuvuutta. Koska alueen liikennemäärät ja sitä kautta vaikutukset ympäristön asutukseen sekä seututien liikenteeseen ovat merkittävät, tulee kaavamääräyksiin lisätä ajastusmääräys siitä, että alueelle johtava uusi liittymä tulee olla kaistajärjestelyineen toteutettu ennen kuin kaavan mukainen rakentaminen ja toiminta alueella käynnistyy ja kulkuyhteys avataan.

Kaavaluonnoksessa liittymä on esitetty uusimman liittymävaihtoehto 4:n mukaiselle paikalle. Asemakaavaan ei ole kuitenkaan otettu mukaan viereistä asuinkiinteistöä ja osoitettu poistuvaa liittymää tai kulkuyhteyttä kaava-alueelta liittymätarkasteluvaihtoehto 4:n mukaisesti. Asemakaava tulee rajata niin, että kulkuyhteyksiin liittyvät asiat ja vaikutukset tulee kaavassa ratkaistua riittävällä laajuudella.

Liittymätarkastelujen yhteydessä on esitetty erilaisia vaihtoehtoja kaava-alueen uuden liittymän ja Kuhnamonkadun välille jäävien alueiden kulkuyhteyksistä. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan on oleellista, että suunniteltaessa uutta liikenteellisesti merkittävää liittymää, tutkitaan alueen kulkuyhteyksiä kaavassa laajempaan kokonaisuutena ja etsitään parasta verkollista ratkaisua alueelle. Seututien liittymien määrän vähentäminen parantaa seututien sujuvuutta ja liikenneturvallisuutta, mutta myös uuden alueen opastettavuutta. Kokonaisuutta suunniteltaessa tulee tarkastella koko vaikutusaluetta esimerkiksi ns. läpiajoliikenteen vaikutuksia alueen osille, asutukselle sekä keskittämisen vaikutuksia käyttöön jääviin liittymiin, muistaen myös kävelyn ja pyöräilyn kulkureitit. Mahdolliset liittymien katkaisut on joko osoitettava asemakaavassa tai kaavattomalla alueella vahvistettava tiesuunnitelmalla. Kaavan liikennealueelle tulee osoittaa nuoli kaikille sallittaville liittymille; kaavaluonnoksessa nuoli puuttuu seututien itäpuolen yksityistieliittymästä.

Yhteenvedon edellä esitettyyn lausuntoon voidaan todeta, että asemakaavamääräyksillä on voitava varmistua kaavalle asetettujen sisältövaatimusten täyttymisestä, eikä asiaa voida jättää kaavan vahvistamisen jälkeen tehtävien selvityksen varaan.

ELY-keskuksella ei ole toimialaltaan muuta lausuttavaa.

Kaavanlaatijan vastine:

Henttalanmäen asemakaavan maankäyttöratkaisu ei ole merkittävässä ristiriidassa voimassa olevien alueen yleiskaavojen kanssa. Teollisuusrakennusten korttelialueen ulottuminen kaavan eteläosaan asti menee vähäisessä määrin osayleiskaavassa työpaikka-alueeksi ja maa- ja metsätalousalueeksi osoitetuille alueille. Asemakaavan aluevaraus tarkentaa kuitenkin osayleiskaavoissa teollisuuden laajenemistarpeille varattuja alueita. Maankäytölliset muutokset näille alueille ovat muodostuneet jo Onkelantien asemakaavan maankäyttöratkaisulla (2017). Näin ollen asemakaavassa esitetty maankäyttöratkaisu ei ole ristiriidassa maakunta- ja yleiskaavoissa sekä jo laadituissa asemakaavoissa alueen käytölle asetettujen tavoitteiden kanssa.

Kaavan ehdotusvaiheessa tarkennetaan keinoja, joilla asuinalueiden elinympäristöjen terveellisyys ja viihtyisyyden säilymistä voidaan edesauttaa. Ratkaisevina tekijöinä ovat erityisesti liikennejärjestelyihin liittyvät ratkaisut sekä riittävien suojavivahyöhykkeiden osoittaminen hankkeen jatkosuunnittelusta saataviin tietoihin perustuen.

Pilaantuneet maat: Kaava-alueella sijaitseva PIMA-kohde huomioidaan kaavamääräyksiin ehdotusvaiheessa.

Maisema: Kaavaselostuksen maisematarkastelua täydennetään ja maisemaan kohdistuvien vaikutusten arviointia tarkennetaan kaavaselostukseen ehdotusvaiheessa.

Luonto: Kaavaselostusta on selkiytetty eri kaavahankkeiden luontoselvityksien tuloksista. Selostukseen on laadittu eri selvitykset kattava kartta suunnittelualueelta huomioon otettavista luontoarvoista.

Liito-oravan osalta kaava-alueelle ei sijoitu soveltuvia elinympäristöjä kuin rannan tuntumaan säästyvälle metsäalueelle. Suunnittelualueen eteläosaan sijoittuu muutamia liito-oravan pesintään soveltuvia kolopuita ja yksi risupesä. Liito-oravan esiintyminen ja mahdollinen pesintä kyseisillä paikoilla olisi syytä tarkistaa vuosittain, sillä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittäminen tai heikentäminen on luonnonsuojelulain 49 §:n nojalla kiellettyä. Havaitut

potentiaaliset pesäpaikat eivät sijoitu liito-oravalle soveltuvaan elinympäristöön (alueella suoritettu voimakkaita hakkuita), eikä niistä ole havaittu liito-oravan pesintää. Näin ollen niitä ei tällä hetkellä voida tulkita luonnonsuojelulain 49 § tarkoittamiksi liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi.

Vesilain 11§ mukaiset avolähde ja noro merkitään kaavakartalle luo-1 -merkinnällä

Liikenne: Äänekoskentieltä teollisuusalueelle rakennettavasta liittymästä on laadittu vaihtoehtoja 4 kpl (VE1-VE4). Liittymäratkaisu tehdään hankkeen jatkosuunnittelun yhteydessä, kun kaava on saanut lainvoiman, joten tiesuunnitelma toteutetaan erillisenä hankkeena, johon myös alueen asukkaat on mahdollista osallistuttaa. Sekä Äänekosken kaupungin että maanomistajan tavoitteena on saada aikaan sellainen liikenne ratkaisu, joka on kaikkia tienkäyttäjiä huomioiden liikenneturvallinen ratkaisu.

Jalankulun ja pyöräilyn osalta liittymä ei aiheuta muutoksia maantien suuntaiseen jk+pp:n järjestelyihin. Suunnittelun liittymän kohdalla maantien pohjoispuolella kulkee jk+pp väylä. Kaava-alueen sisäiseen jk+pp-verkkoon ja yhteyksiin suunnitteluun olisi hyvä panostaa ja suunnitella niille turvalliset reitit ja pysäköintialueet.

1.5 **Fingrid Oyj, 7.7.2021**

Lausunnon pääkohdat:

Kaava-alueella ei ole Fingrid Oyj:n voimajohtoja eikä muita toimintoja. Fingridillä ei ole siten tarvetta ottaa kantaa asemakaavan sisältöön.

Kaavanlaatijan vastine:

Merkitään tiedoksi.

1.6 **Keski-Suomen liitto, 2.7.2021**

Lausunnon pääkohdat:

Henttalanmäen asemakaavan aineistossa on tunnistettu maakuntakaavatilanne asianmukaisella tavalla. Vireillä olevassa Keski-Suomen maakuntakaava 2040:ssa teemoina ovat seudullisesti merkittävä tuulivoiman tuotanto, hyvinvoinnin aluerakenne sekä liikenne.

Henttalanmäen asemakaava toteuttaa Keski-Suomen maakuntakaavaa ja muita maakunnallisia strategioita ja tavoitteita. Keski-Suomen liitolla ei ole muuta huomautettavaa.

Kaavanlaatijan vastine:

Merkitään tiedoksi.

1.7 **Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes, 12.7.2021**

Lausunnon pääkohdat:

Tukesilla ei ole valvomiensa vaarallisten kemikaalien käyttökohteiden ja niistä aiheutuvan onnettomuusvaaran perusteella huomautettavaa kaavaluonnoksen mukaisesta asemakaavan muutoksesta. Mahdollisten uusien teollisuustoimintojen sijoituksessa tulee edelleen huomioida niiden mahdolliset vaikutukset ympäristöön.

Kaavanlaatijan vastine:

Merkitään tiedoksi.

1.8 **Väylävirasto, 29.6.2021**

Lausunnon pääkohdat:

Väylävirastolla ei ole huomautettavaa kaavahankkeesta. Maanteiden osalta lausunnon antaa toimivaltainen ELY-keskus.

Kaavanlaatijan vastine:

Merkitään tiedoksi.

1.9 Ympäristölautakunta, 16.6.2021

Lausunnon pääkohdat:

Kaavan ehdotusvaiheeseen tulisi kirjata tarkemmat sisällöt EV ja MY merkinnöille, sekä kuinka lähteen, valkolehdokkiesiintymän ja huuhekajavaintojen suhteen toimitaan, ellei asia ole muuten ratkennut siihen mennessä.

Kaavanlaatijan vastine:

Vesilain 11§ mukainen lähde ja noro merkitään kaavakarttaan luo-1 -merkinnällä. Valkolehdokkiesiintymille haetaan siirtolupaa Keski-Suomen ELY-keskukselta. Kasvit on tarkoitus siirtää lähteen lähiympäristöön luo-1-alueelle. Huuhkajan ei katsota pesivän alueella, joten lajia ei ole erityisesti tarpeen huomioida kaavassa. Suojaviheralue -merkintöjä tarkennetaan tarvittavilta osin.

1.10 Jyväskylän kaupungin ympäristöterveysjaosto, 9.7.2021

Lausunnon pääkohdat:

Kaavamuuotosalueelle tulee varata riittävät suojaviheralueet vakituiseen asutuksen suuntaan. Teollisuusalueelle (kaavamerkintä T) sijoitettavasta toiminnasta tai sen luonteesta ei ole vielä tarkempaa tietoa.

Teollisuusalueelle järjestettävä raskaiden ajoneuvojen liikennöinti on tarkoituksenmukaista järjestää erillisin ajoreitein riittävän etäällä muutosalueen eteläosan vakituisesta asutuksesta. Vakituiseen asutuksen liikennöinti on tarkoituksenmukaista järjestää eri reittejä. Tällöin esim. kevyt liikenne ei kulje samoja reittejä kuin raskas liikenne.

Kaavanlaatijan vastine:

Kaavan ehdotusvaiheen valmistelussa arvioidaan aluevaraustarve suojaviheralueiksi vakituiseen asutuksen läheisyyteen ja muille toiminnoilleen herkille alueille.

Kaavaan liittyviä liikenne- ja liittymätarkasteluja sekä teollisuuden ja asuinalueiden liikenne- ja reittien suunnittelua jatketaan kaavan ehdotusvaiheessa.

2 MIELIPITEET

2.1 Yksityishenkilö, 8.7.2021

Mielipiteen pääkohdat:

Perustelen mielipiteitäni lainaamalla lauseita kaavaehdotuksesta:

"Asemakaavalla varaudutaan metsäteollisuuden tulevaisuudessa tapahtuviin investointeihin ja mahdollistetaan toiminnan laajentuminen alueella." Mitkä investoinnit? Mikä tulevaisuus? Aikaprospektiivi tulevalle?

Kiireellä ja hopulla pilataan paljon ja nyt näyttäisi siltä, että on kiire ja että suunnitelmat ovat valmiit toteutettaviksi heti, kun kaava saa lainvoiman. 22.6.2021 yleisötilaisuudessa ilmeni tämä kiire, ettei ole aikaa miettiä esim. muita liikennöintimahdollisuuksia kuin Äänekoskentieltä!

"Kaavatyössä otetaan huomioon alueen luontoarvot". Sanoisin että joutavaa jargonia. Suunnittelualue on pinta-alaltaan valtava, 147 ha, josta ainoastaan vaivaiset 5,6 ha:n maa- ja metsätalousvaltainen alue jää rakentamatta, kun omaa erityisiä ympäristöarvoja. Prosentteina Tämä on vain 3,8 %. On myös huomioitava, että alueelle muodostuu rakennusoikeutta 950 000 kerrosneliömetrin verran, mikä tarkoittaa, että hehtaaria kohden rakennusoikeutta on noin 6400 km². Ymmärtääkseni kyse on siis melkoisen tehokkaasta ja tiheästä rakentamisesta ko alueelle! Toki suunnitelmassa myönnetään että "kaava-alueelta ei kuitenkaan ole tiedossa erityisiä maisema-arvoja (!)" ja että kaavasta aiheutuu toteutuessaan muutoksia alueen maisemaan." Kylämaisema peltoaukeineen tulee siis muuttumaan rajusti, asukkaat tuskin näkevät tätä positiivisena.

On myös kiinnostavaa huomata, että kaava-alue sijaitsee Äänekoski 2030 osayleiskaavan ja Suolahti 2020 osayleiskaavan sivuamislinjalla niin, ettei kummankaan kaavan yleismääräykset "ulotu" alueelle. Ei tarvitse huomioida melu ja tärinä haittoja, eikä liikennevälien parantamistoimia. Ei tarvitse perustaa päätöksiä maa- ja metsätalousvaltaisuuden eikä kylämaisemaan rakentamiseen. Alue sijaitsee kaavojen välisessä ns. nollamaastossa, ja määräykset eivät velvoita.

Kaavan myötä oman tilani parhaat, yhtenäiset pelto- ja metsäalueet eivät säily toiminta- ja kehittämis- kykyisinä tulevaisuudessa.

Kaikki esitetyt liikennöintiratkaisut ovat yhden ainoan vaihtoehdon eli Äänekoskentien varassa. Ratkaisuehdotuksissa liittymisnäkymät ovat kehnot radan alikulun ja mutkan vuoksi. Tien liikenne on jo tarpeeksi vilkasta, sekaan ei tarvita lisää puurekkoja puhumattakaan kemikaalirekoista. Ja mistä / mitä kautta rekkaliikenne tulisi liittymään? Suolahden keskustan, Nappamäen Alkulan ja Paatelan asutusalueiden kauttako? Tämän lisäksi mietityttää kaava-alueen sisäinen liikenne, sen melut ym. häiriöt.

On vakavasti otettava tutkittavaksi uuden tieyhteyden linjaus Kuhnamon yli. Teollisuuden näkökulmalla Salakan alueen kulttuurisista ja luontoarvoista on yhtä paljon painoarvoa kuin sillä miten Henttalanmäen alueen arvot mitätöidään. Kysehän tässä on teollisuuden näkökulmasta katsottuna vain edullisimmasta ratkaisusta. Arvoilla tässä ei ole mitään tekemistä.

Kaavanlaatijan vastine:

Asemakaavaa laaditaan pitkän ajan tarpeisiin eikä kaikkia tulevia investointeja ole tiedossa. Kaavan vireilletulo on tapahtunut kesäkuussa 2020, jolloin osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetettiin yleisesti nähtäville. Kaavaluonnosta on työstetty lähes vuoden ajan. Kertopuutehtaan rakentamisesta ja tavoitteista on 16.9.2021 julkaistu tiedote, jossa esitetään rakentamisen aloittaminen ja ajateltu aikataulu. Kaavaehdotuksen valmistelu ajoittui syyskaudelle 2021. Kaavahanketta on viety eteenpäin normaalina asemakaavahankkeena, jotka vievät aikaa vähintään vuoden. Liikennöintiratkaisut ovat osa suunnittelua.

Maisema tulee muuttumaan alueen rakentumisen myötä. Maisemallisten vaikutusten arviointia täydennetään kaavaselostukseen. On totta, että suunnittelualueelle sijoittuvat viljelykäytössä olevat pellot tulevat muuttumaan teollisuuden käyttöön olevaksi maa-alueeksi. Tältä osin vaikutuksia alkutuotantoon ja maanomistukseen tulee.

Asemakaavaa ohjaa alueella voimassa olevat yleiskaavat sekä maakuntakaavat. Suunnittelualue sijoittuu kokonaisuudessaan yleiskaavoitetulle alueelle. Yleiskaavoissa olevat määräykset huomioidaan Henttalanmäen asemakaavan laadinnassa eivätkä asemakaavan tavoitteet ole ristiriidassa yleiskaavojen kanssa.

Uusi teollisuus tuo mukanaan raskasta liikennettä niin maantieverkolle kuin rataverkolle. Vielä ei ole tarkkaan tiedossa raskaan liikenteen kulkusuuntaa. Alustavat liittymätarkastelut on laadittu kaavoituksen taustaselvitykseksi tavoitteena selvittää mahdollisuudet liittymän järjestämiseksi Äänekoskentieltä teollisuusalueelle. Tarkastelussa on huomioitu turvallisuus ja mahdollisuudet erkanemiskaistojen toteuttamiseen kääntyvälle liikenteelle. Tarkempi tiesuunnitelman laatiminen tulee tehtäväksi, mikäli kaava saa lainvoiman.

Laajemmin tulevaisuuden liikenteen virtoihin ks. yleisvastine.

2.2 Yksityishenkilöt, 28.6.2021

Mielipiteen pääkohdat:

Rekkaliikenne on johdettu Äänekosken kaupungin alueella vuosikymmenien ajan kaupungin keskustan läpi. Viimeisessä vaihtokaupassa kaupungille jäi hoidettavaksi Kotakennäntie ja valtiolle Äänekoskentie. Kotakennäntie on ollut pääasiallinen rekkojen tehtaille käyttämä reitti.

Alue, jolla em. tie sijaitsee, on suurelta osin entistä järvi- ja suoalueen pohjaa. Lisäksi tie kulkee keskeisen osan asutuksen ja palvelujen keskellä, jossa on koettu liikenteen tuomia ongelmia. Erikoista asiassa on se, että tehtailla (Metsä Group Oy) on ollut suuria tehdashankkeita ja aina on luotettu liikenteen sujumiseen kaupungin läpi. (biotuotetehdas v 2017 / 240 rekkaa, suunnitteilla oleva kartonkitehdas ja nyt uusi mekaaninen puutuotetehdas - aluevaraus 102 ha, kokonaisala 142 ha ja 200 rekkaa / vrk).

Edellä mainitut tehdastuotantojen lisäykset ja uudet suunnitelmat ovat alueelle tarpeellisia hyvinvoinnin kannalta, mutta nyt viimeistään on otettava valtava rekkaliikenteen logistinen kulkuyhteys teiltä (VT 4, VT 5, kt 9, kt 13, kt 23 ja kt 69) tehdasalueille uudelleen käsiteltäväksi.

Asialla on kiire, koska tehtaiden suunnitelmat ovat edenneet jo pitkälle. Kaupungin keskustassa joudutaan tekemään suuria muutoksia, jos tehtaiden suunnitelmat etenevät heidän edustajiensa tavoitteiden mukaisesti. Myös uusi suunta Suolahden kautta tuo tullessaan uusia muutoksia paikallisiin liikenneoloihin.

Tehtaiden tuotantolaitosten sijainti ja suunnitelmien painopiste on koko ajan siirtynyt kaupungin läheiseltä keskusta-alueelta etelään päin. Samoin rekkaliikenteen päivittäinen kokonaislukumäärä on suurempi etelän suunnasta (myös ns. kemikaalirekat). Tämän vuoksi on välttämätöntä ilmaston muutoksen, säästöjen kuin liikenteen päästöjen kannalta tutkia tehtaille tuleva uusi reitti Kuhnamo-järven yli tehdasalueelle. Aiemmissa tehtaiden suunnitelmissa oli jo tehtaan puoleiselle rannalle varattu uuden sillan rantapenger-ryksen paikka Teräväniemen puhdistamon etelä puolelle!

Rekkaliikenteen kokonaismäärä päivittäin on suuri. Vuosittain 43.000 puurekkaa sisään ja ulos 29.000, n. 4.000 kemikaalirekkaa ja tuhansia muita kuljetusyksiköitä. On odotettavissa myös rekkajonon koon suureneminen 33-39 metriin. Päiväsaikaan joka minuutti on kuljetusrekka Kotakennäntien kulkukäytävällä kaupungin keskusta-alueella.

Liikenteen vaikutukset Äänekoskelaisten elämään ovat pitkäaikaisia. Uusien suunnitelmien toteuduttua toivottavasti työtä piisaa jopa 50-70 vuotta eteenpäin! Nyt on aika "satsata" uuden rekkareitin ja sillan suunnitteluun Koiviston kylän ja Muokkari-Salakan alueella.

Uusi tieyhteys tehtaiden rekkaliikenteelle Äänekoskella on löydettävissä.

Äänekosken metsäteollisuuden uusissa rakentamishankkeissa on imua. Vanha selluloosateollisuus sekä uudet biotuotetekniikan myötä mahdollistavat innovaatiot ovat saaneet kannatusta teollisuuden parissa. Kaavoitushankkeet ja lisäaluevaraukset nykyisten teollisuusalueiden eteläpuolelta ovat olleet teollisuuden kiinnostuksen kohteina. Myös myöhemmille hankkeille löytynee tilaa samalta suunnalta. Tämän johdosta kuljetusten painopiste siirtynee etelän suuntaan ja Äänekosken kaupungin keskustan läpiajo lisääntyvien kuljetuksien kera saa uuden huomion.

Pallo tehtävistä päätöksistä siirtyä uuden tilanteen edessä täysin kaupungin virkamiesjohdolle ja sen hallitukselle ja valtuustolle tekemilleen esityksille. Päätösten valtavaa merkitystä ei voida jättää tuleville sukupolville tällaisena ilman kuljetus- ja reittivaihtoehtojen tarkastelua vaikutusten koskettaessa 30-50 tai jopa myöhempien vuosien päähän. Oikea ratkaisu löytynee kaikkien hyväksi!

Ilmeellistä on ollut Keski-Suomen ELY-keskuksen kanta: Ei lausuntoa eikä kannanottoa -asia on Äänekosken kaupungin ja tehtaiden välinen. Äänekoskella kunnallisvaalien alla poliittisista ryhmistä vain koomuksen valtuustoryhmä toi esille ajatuksen kuljetusreitin uudesta tarkastelusta.

Seuraavaksi asiaan vaikuttavia tekijöitä:

A Tehtaiden esityksiä ja suunnitelmia valmistellaan, jonka jälkeen ne tuodaan julkiseen tarkasteluun. Tällä hetkellä harmaat alueet niin kuljetuksen liittymien kuin tehdasrakennusten sijainnin suhteen ovat kaupunkilaisille ei-julkista tietoa. Tämän jälkeen on luonnollista, että kaupunkilaiset tänne asukkaiksi asettuneina pääsevät sanomaan mielipiteensä heitä koskevassa asiassa vuosikymmeniksi eteenpäin. Se on heidän oikeutensa ja myös velvollisuutensa. Suunnitelmissa saattaa olla paljon asukkaiden ympäristöön kuuluvaa vanhaa infrastruktuuria (esim. vanha silta), jonka ei anneta tuhoutua. Onko oikea aika, että asukkaita nyt jo ennakoon voidaan käskä poistumaan kodeistaan kaavoituksen alla olevalta alueelta?

B Kaupungille tulee suuria kustannuksia kunnostaa ja ylläpitää Kotakennäntie liikennöitävänä reittinä vuosikymmeniksi eteenpäin. Valtava rekka määrä (n. 240 ja kemikaalirekat päälle) joka päivä tuo tavaraa tehtaille ja palaa takaisin. Liikenteen laskelmissa päiväsaikaan lähes joka minuutti tulee tai menee logistinen yhdistelmä Kotakennäntiellä. Tämän takia puhutaan alueen turvallisuudesta ja viihtyisyydestä. Alueilla sijaitsee paljon mm. erilaisia lasten ja vanhusten palvelupisteitä, kouluja, terveysasema ja kauppia. Jopa alueen asukkaiden huoli asuntojensa arvosta on noussut esille, sillä tienvarsien rakennuksissa on todettu värähtelyjä.

C Suunnitelmissa ei ole kannettu tarpeeksi huolta liikenteen vaaratekijöiden lisääntymisestä eikä suuronnettomuusriskin uhkasta alueella. Erityistä huomiota tulee kiinnittää Kovalan ja Ääneniemien asukkaiden turvallisuuteen. Heidän asuntonsa sijaitsevat vahingon sattuessa "pussin perällä" ilman turvallista poistumistietä. Tästä koituu kaupungille lisäkustannuksia mm. uuden sillan ja tiestön rakentamiseksi, jotta turvallisuus voidaan taata.

D Asukkaat eivät ole saaneet tietoa kuinka suunnitelmat tulevat vaikuttamaan Suolahden, Paatelan ja Rotkolan asukkaiden ympäristöön ja liikenteeseen. Asukkaita on kylläkin häädetty kodeistaan. Uudet tiet ja lisäraiteiden rakentaminen ovat vielä harmaana papereissa. Asukkaiden mielipide rekkaliikenteestä on suuresti poikkeava kaupungin johdon vetämästä linjasta. "Rekkaliikenne ei kuulu kaupungin keskustaan jos liikenne voidaan johtaa muualtakin tehdasalueille". Tämän johdosta asiaan liittyvät uudet ja merkittävät esilletulot alueellisesta suunnittelusta kasvavine liikennemäärineen (+ 200) puoltavat asian uutta käsittelyä.

Miksi logistinen kulkureitti halutaan uuteen käsittelyyn?

- 1.) Rekkaliikenteen siirtoa VT 4:n ja Rannankyläntien kautta Muokkari-Salakka alueelle ja uuden rakennettavan sillan kautta mm. nyt kaavoitettaville ja vanhoille tehdasalueille. Rekkaliikennelaskelmissa itä- etelän suunnasta tulee enemmän rekkoja kuin pohjoisesta. Lisäksi ns. myrkkyyrekat tulevat Vaasan ja etelän suunoasta Honkolaan, josta on liittymät 13 tieltä suoraan VT 4:n yli Rannankyläntielle. Samoin itä- etelän suunnasta tuleville rekoille on liittymä samasta risteyksestä. Ei siis tarvita uutta ramppia VT 4:lta kuten ELY-keskus on pitänyt vaatimuksena ja suunnitelma kaatui rampin kalleuteen. Kantatie 69:sta Koiviston suunnasta on myös mahdollista rakentaa suora yhteys ns. Koiviston sähköasemalle tai sen ohitse leveää valmista sähkölinjaa sivuten (paikoitellen yli 100 m leveänä). Valintaa puoltavat mm. kustannusten säästöt polttoainekuluissa, päästöt ja ilmaston muutokset.

- 2.) Tehtaat siirtävät ylimääräistä sähköä valtakunnan verkkoon, jota varten Muokkari-Salakka maastoon on rakennettu 40-60 metriä leveä sähkönsiirtolinja. Alueelle on rakennettu tiestöä ja ns. Koiviston sähköasema. Maaperältään kantavaa linjaa ja kulkuväyliä tulisi käyttää hyväksi uuden tien rakentamisessa Kuhnamon rantaan sekä uudelle Kuhnamon sillalle. Kuhnamo-järven ylittävä sähkölinja on kapeimmalla kohdalla vedenpuhdistamon eteläpuolella, johon uusi siltarakennelma myös rakentuisi ja liittyisi tehdasalueille.
- 3.) Tehtaan edustajat ovat nostaneet esille ympäristövaikutusten arvioinnissa Salakan alueen kulttuuri-sena ympäristönä, mikä estäisi alueen käyttöä tielinjan rakentamisessa. Väite perustuu ilmakuvauksen johtopäätökseen, että alueella on kulttuuriarvoja mm. vanhoissa rakennuksissa sekä yhdessä kohtaa liito-oravan asuinympäristö.

Toinen tehtaan edustajien puoltava kanta johtaa liikenne kaupungin keskustan läpi liittyä tehdasalueilla rekkojen turvalliseen liikennöintiin. Se on selvä kaikkien huoli!

Kuitenkin yleisesti muuallakin tehdasalueilla on pystytty ennenkin järjestelemään liikennettä tasoyli-käytävin, silloilla ja tunneleilla. Neljäs vaihtoehto eri tehdasalueille siirtymisien helpottamiseksi voisi olla Äänekoskella Kuhnamon rannan hyödyntäminen rantaväylänä, jolloin liikenteen johtaminen vanhoille tehdasalueen reiteille helpottuisi. Kivi- ja maa-ainesta rantaväylän pohjaksi olisi lähellä saata-vissa Henttalanmäen kaava-alueelta mm. suuresta maa- ja kiviainesten louhinta- ja siirtotyömaalta.

Äänekosken kaupunki on tehnyt paljon tehtaiden menestymisen eteen työtä. Vaikka uusia tehtaita tulee, niin asukkaiden turvallisuuteen ja viihtyvyyteen on panostettava enemmän. Heitä on kuunneltava! Kehitys nopeutuu, tehtaat pyörivät vähemmällä ammattilaisilla ja robotit hoitavat tehtäviä, työntekijät tulevat yhä useammin kaupungin ulkopuolelta ja tehtaiden yhteisöverotus on siirtynyt pääkonttorialueelle Etelä-Suomeen.

Kaupunkilaiset haluavat, että heidän elinympäristönsä pysyy turvallisena ja viihtyisenä. Lisäksi poikkeuksetta kaikki haluavat, että nyt Äänekoskella aloitetaan uusi kausi kaiken hyvän muodossa, koska meillä Pohjoisen Keski-Suomen keskuksena on siihen mahdollisuus puhtaiden vesien äärellä. On hyvä, että kaupunginjohtaja Tuononen ei kumartele suuren rahan edessä em. asiassa vaan tekee esityksiä asukkaat muistaen. Mutta pääjohtaja Hämälä lausuu (KSML:n syntymäpäivä-jutussa), että asian käsittelyssä ei tarvita ns. sivujuonteita (pää-tökset tehtäisiin vain johtotasolla). Koska em. asia on erittäin tärkeä ja sillä on pitkäaikainen vaikutus Äänekos-ken kehitykselle ja koko Suomen vientiteollisuuden kehitykselle, niin se on yhtenä osana Suomen talou-dellista hyvinvointia. Valtiovallan ja Keski-Suomen ELY-keskuksen on otettava kantaa ja löytää oikea ja hyväk-syttävä ratkaisu äänekoskelaisten päättäjien ja tehtaiden edustajien kanssa pitkäaikaiseen vaikutukseen asuk-kaiden jokapäiväisessä elämässä.

Kaavanlaatijan vastine:

Palautteessa on nostettu hyvin esille Äänekosken alueella pitkällä aikavälillä kehittynyt yhdys-kuntarakenteen tilanne liittyen raskaan ajoneuvon liikennöintiin. Lisääntyvään raskaan liiken-teen määrään ja kuljetusreitteihin on valmisteltu yleisvastine asian noustessa esiin useissa palautteissa. Siltä osin ks. yleisvastine.

Realiteettiin, että suunnittelualueelta on ostettu asuinkiinteistöjä, ovat tavoitteiden toteutta-misedellytysten mahdollistamiseksi maanomistajat keskenään sopineet. Suuri osa kiinteis-töistä on siirtynyt Metsä Fibre Oy:n omistukseen kaavoitusprosessin aikana keskinäisin sopi-muksin.

On totta, että kaupunki joutuu kunnostamaan Kotakennäätietä normaalia enemmän johtuen juurikin raskaan liikenteen määrästä. Jatkossa, kun Kotakennäätien katusuunnittelu etenee, joudutaan kiinnittämään erityistä huomiota liikenneturvallisuuteen, kantavuuden parantami-seen, viihtyisyyteen ja melusuojaukseen.

Mekaanisen metsäteollisuuden suuronnettomuusriskinä voi olla esimerkiksi tulipalo, joka tuot-taa runsasta savukaasua ilmakehään. Raskaan liikenteen onnettomuustilanteet voivat olla pai-kallinen onnettomuusriski, eikä sellaisella katsota olevan suurta riskiä Kovalan tai Ääneniemen asutukselle. Liikenneonnettomuus voi sattua periaatteessa missä tahansa tieverkolla.

Raskaan liikenteen kulkusuunnat teollisuusalueelle eivät vielä ole selvillä kaavaa laadittaessa. Alueen kehittyminen täyteen mittaansa vie vuosia, ellei vuosikymmeniä aikaa. Logistisen kul-kureitin osalta ks. yleisvastine.

Äänekosken kaupunki on omalta osaltaan edesauttanut tehtaan investointien sijoittumista alu-eelleen. Yhtiö tuottaa pääkonttorin sijainnista riippumatta Äänekosken kaupungille yhteisöve-rotulua vuosittain, jolla osittain katetaan Kotakennäätien parantamiskustannuksia.

Kuhnamon yli rakennettavan sillan osalta ks. yleisvastine.

Muilta osin mielipide merkitään tiedoksi.

2.3 Yksityishenkilö, 23.6.2021

Mielipiteen pääkohdat:

Onkelantien asemakaavan muutos I:n (29.5.2017) päätöksen sisällyttävä Henttalanmäen asemakaavaan:

- Ei laitosta, joka tärinän, melun, pölyn tai muun häiriövaikutuksen vuoksi aiheuttaa pysyvää räsistusta lähiympäristön asuinkiinteistöille ja asukkaille. Melutaso asuinkiinteistöjen rajalla ei saa ylittää 55 dB päivällä ja 45 dB yöllä.
- Kaava-alueen etelälaitaan 40 m leveä suojaviheralue, jonka puustoa ei saa poistaa ja joka täydennysistutetaan.
- Suojaviheralueen pohjoisreunaan 4 m korkea meluvalli mitattuna maanpinnan tasosta (3 m ei ole riittävä).
- Meluvalli rakennettava ennen rakennustöiden aloittamista ko. alueella.

Ennen muita rakennustöitä on kaava-alueella rakennettava uusi tieyhteys Suolahdentieltä (642), ja Onkelantie katkaistava kaava-alueen eteläreunalta, joten ei rakennusajan liikennettä asuinalueen läpi, koska siitä aiheutuu täysin kohtuutonta häiriötä ja vaaraa Onkelantien asukkaille.

- ko. asemakaavaan lisättävä varaus Kuhnamon ylittävälle sillalle, joka siirtäisi teollisuuden raskaan liikenteen pois Äänekosken keskustasta sekä Suolahdentieltä (642). Tämä silta ja tieyhteys edelleen 75-tielle (4-tie), on ratkaiseva Äänekosken kehitykselle (asumisviihtyisyys, liikenneturvallisuus), sekä säästäisi vuosikymmenien mittaan valtavasti kaupungin katuverkon kunnossapitokuluja, etenkin Kotakennäntien kohdalla.

Kaava-alueen liittymävaihtoehdoista tieltä 642 Paatelassa voidaan katsoa toteuttamiskelpoisiksi vaihtoehdot 1 ja 4. (Vaihtoehto 1 sillä edellytyksellä, että itäsuunnasta tulevaa tieliittymää siirretään Suolahteen päin. Näissä vaihtoehdoissa Onkelantie katkaistaan pysyvästi kaava-alueen eteläreunasta, joten asuinalueen ja teollisuuden liikenne kulkevat eri reittejä. Näin asuinalueen asumisviihtyvyys ja liikenneturvallisuus paranevat oleellisesti.

"Kaavatyössä otettava huomioon luontoarvot." (Suora lainaus asemakaavatavoitteista.)

Alueella sijaitsevat:

- Huuhkajan asuinalue, huuhkaja = EN (erittäin uhanalainen), joten tämä alue jätettävä rakentamatta.
- Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat jätettävä luonnontilaan, samoin kulkureitit. Lsl 49§.
- Rauhoitettu valkohedokki myös suojeltava rakentamiselta.

Kaavanlaatijan vastine:

Mielipiteessä tuodaan esiin useita Onkelantien asemakaavassa olevia kaavamääräyksiä ja esitetään niitä otettavaksi Henttalanmäen asemakaavan määräyksiin. Kaavaehdotuksen valmistelussa huomioidaan voimassa olevan Onkelantien asemakaavan sisältöä mahdollisuuksien mukaan. Suojaviheralueen laajuus ja tarkempi määräys tarkistetaan kaavaehdotukseen. Teollisuusalueelle tullaan toteuttamaan oma liittymä Äänekoskentielle, jolloin raskas liikenne siirtyy kokonaisuudessaan pois Onkelantieltä. Tavoitteena lisäksi on, että raskasliikenne saadaan erotettua Onkelantien asuinalueen liikenteestä. Ennen lopullisen liittymän rakentamista, voidaan alueelle hakea lupaa väliaikaiselle liittymälle. Luvan myöntää paikallinen ELY-keskus.

Kuhnamon yli rakennettavan sillan osalta ks. yleisvastine.

Liito-oravan osalta kaava-alueelle ei sijoitu soveltuvia elinympäristöjä kuin rannan tuntumaan säästyvälle metsäalueelle. Suunnittelualueen eteläosaan sijoittuu muutamia liito-oravan pesintään soveltuvia kolopuita ja yksi risupesä. Liito-oravan esiintyminen ja mahdollinen pesintä kyseisillä paikoilla olisi syytä tarkistaa vuosittain, sillä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittäminen tai heikentäminen on luonnonsuojelulain 49 §:n nojalla kiellettyä. Havaitut potentiaaliset pesäpaikat eivät sijoitu liito-oravalle soveltuvaan elinympäristöön (alueella suoritettu voimakkaita hakkuita), eikä niistä ole havaittu liito-oravan pesintää. Näin ollen niitä ei tällä hetkellä voida tulkita luonnonsuojelulain 49 § tarkoittamiksi liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi.

Alueella on tehty havainto huuhkajasta mutta pesäpaikkaa suunnittelualueelta ei ole löydetty.

Valkohedokkien säilyminen suunnittelualueella toteutetaan hakemalla lajille siirtolupaa ELY-keskukselta.

2.4 Yksityishenkilö, 25.6.2021

Mielipiteen pääkohdat:

Omistan Äänekosken Onkelantiellä sijaitsevan omakotitalon. Mielipiteeni ilmaus kohdistuu Henttalanmäen asemakaavaluonnokseen sisältyviin tontteihin 992-403-1-498, 992-15-1240-1 ja 992-15-1240-2

Aiemmin mainituilla tonteilla on olemassa Onkelantien asemakaava joka on valmistunut 29.5.2017, kaavan laatimiseen osallistuivat kaavoittajien ja päättäjätahojen lisäksi aktiivisesti myös alueen asukkaat. Kaavaan perehdyttiin eri päätöksentekijätasolla perusteellisesti ja päädyttiin 4 vuotta sitten olemassa olevaan ratkaisuun.

Onkelantien asemakaavan T-4 ja EV-6 alueita koskeva sisältö tulee säilyttää sellaisenaan.

T-4 Teollisuus ja varastorakennusten korttelialue. Tontille ei saa sijoittaa laitosta, joka tärinän, melun, pölyn tai muun häiriövaikutusten vuoksi aiheuttaa pysyvää räsitusta lähiympäristön asuin-kiinteistöille. Korttelialueelle ei saa sijoittaa laitosta, josta aiheutuva melutaso ylittää asuin-kiinteistöjen rajalla muu melu huomioon ottaen päivällä 55db ja yöllä 45db.

EV-6 Suojaviheralue Alueen eteläosassa sijaitseva puusto tulee säilyttää ja alue tulee täydennysistuttaa yhtenäiseksi suojaviheralueeksi. Teollisuus ja varastorakennusten korttelialueeseen rajoittuvalle alueen osalle tulee sijoittaa vähintään 3m korkea meluvalli. Suojaviheralue on rakennettava valmiiksi ennen sen kohdalla sijaitsevan korttelialueen ottamista teollisuuden käyttöön.

Koska Henttalanmäen kaavaluonnoksessa suunnitellaan huomattavan suurta teollista keskittymää, tulisi suojavyöhykealueen olla selkeästi suurempi asutuksen lähellä. Laajalla kaavaluonnosalueella on hyvää rakennusmaata, mutta Onkelantien asutukseen rajoittuva alue on kosteaa. Suojaviheralueen laajennus sopisi jo maaperänsä vuoksikin. Jo rakennusvaiheen haitat tulee huomioida asutuksen kannalta.

Alueen liikenne. Uudet tielinjauvaihtoehdot 1 ja 4 vaikuttavat mielestäni hyviltä. Uusi tie tulisi tehdä alueelle ennen alueen rakentamisen aloittamista, tämän jälkeen Onkelantien kulku kaava-alueelle suljettaisiin ja sen paikalle aloitettaisiin suojaviheristutukset. Asukkaat ja teollisuus sekä rakentamisen aikainen liikenne kulkisivat erillään. Suora tieyhteys nelostieltä Metsä Groupille olisi lisäksi hyvä. Lisääntyvä raskas liikenne kuluttaa tieverkkoa, jos teollisuudella olisi oma yhteys nelostieltä tuottaisi se logististakin hyötyä teollisuudelle.

Liito-oravahavainto Elokuun lopulla 2019 n.klo 03.15 aamulla tein Äänekosken kaupungin maan (992-15-1240-2) ja MetsäGroupin maiden (992-403-1-505) rajalla Onkelantiellä liito-orava havainnon. Kauppana tiellä näytti olevan ehkä harmaa superlonin pala tai käsine maassa. Lähestyessämme "käsineitä" koirani alkoi aktivoitua, "käsine" olikin paikallaan oleva orava. Pysähdyimme ja etäämpää katseltuamme havaitsin oravalla olevan normaalia suuremmat silmät ja oravan liikkeessä näin tassujen nahkat ja totesin sen olevan liito-oravan lähes täysikokoinen poikanen. Havaintopaikan lähellä on muutamia kaarnoittuneita suuria kuusia ja n.150m päässä tiestä suuri vanha kelottunut haapa, muutoin alue on suurelta osin N.20 ja 25 vuotta vanhaa taimikkoa. Liito-oravat saattavat liikkua isoissa vanhoissa kuusissakin, jolloin niiden ulostepapanoita voi jäädä kaarnoituksen päälle. Liito orayaa on vaikea havaita, olen vain kerran aiemmin nähnyt kotini lähellä liito oravan. Olen asunut alueella yli 59 vuotta ja suorittanut luonto ja ympäristöalan tutkinnon Saarijäven Tarvaalassa 2018.

Onkelantien v.2017 tehty asemakaava tarjoaa teollisuudelle hyvät toimintamahdollisuudet jo nyt. Eri päättäjätahot perehtyivät asiaan kaavaa tehtäessä perusteellisesti ja myös asukkaiden mielipiteet huomioitiin, kaava oli perusteellisen harkinnan ja selvittelyn tulos. Ei pidä lähteä hyvin tehtyä tärkeimmiltä osin muuttamaan. Alueella tulee kaikkien osapuolten saada olla rauhassa, asukkaiden, luonnon, eläinten sekä teollisuuden.

Kaavanlaatijan vastine:

Kaavaehdotuksen valmistelussa huomioidaan voimassa olevan Onkelantien asemakaavan sisältöä mahdollisuuksien mukaan. Suojaviheralueen laajuus ja merkinnän sisältö tarkistetaan kaavaehdotukseen. Teollisuusalueelle tullaan toteuttamaan oma liittymä Äänekoskentielle, jolloin raskas liikenne siirtyy kokonaisuudessaan pois Onkelantieltä. Ennen lopullisen liittymän rakentamista, voidaan alueelle hakea lupaa väliaikaiselle liittymälle. Luvan myöntää paikallinen ELY-keskus.

Liito-oravan osalta kaava-alueelle ei sijoitu soveltuvia elinympäristöjä kuin rannan tuntumaan säästyvälle metsäalueelle. Suunnittelualan eteläosaan sijoittuu muutamia liito-oravan pesintään soveltuvia kolopuita ja yksi risupesä. Liito-oravan esiintyminen ja mahdollinen pesintä kyseisillä paikoilla olisi syytä tarkistaa vuosittain, sillä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittäminen tai heikentäminen on luonnonsuojelulain 49 §:n nojalla kiellettyä. Havaitut potentiaaliset pesäpaikat eivät sijoitu liito-oravalle soveltuvaan elinympäristöön (alueella suoritettu voimakkaita hakkuita), eikä niistä ole havaittu liito-oravan pesintää. Näin ollen niitä ei

tällä hetkellä voida tulkita luonnonsuojelulain 49 § tarkoittamiksi liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi.

Kuhnamon yli rakennettavan sillan osalta ks. yleisvastine.

2.5 Yksityishenkilö, 28.6.2021

Mielipiteen pääkohdat:

- Rekkaliikenne omalle tielle sillan yli nelostieltä, jotta liikenne saadaan turvallisemmaksi ja haitat pienemmiksi.
- Radan varteen tulee jättää riittävä suojavaähyke ja tehdä riittävän korkea meluvalli.
- Valaistuksen suunnittelussa tulee ottaa Rotkolan asutusalue huomioon, jottei valosaaste haittaa asutusta.
- Hajuhaitat tulee estää.

Kaavanlaatijan vastine:

Kuhnamon yli rakennettavan sillan osalta ks. yleisvastine.

Suojaviheralueiden sijainnit, laajuus ja sisältö tarkistetaan kaavaehdotukseen. Suojaviheralue-merkinnän määräykseen voidaan sisällyttää mahdollisuus toteuttaa meluvalli estämään meluhaittaa. Valaistuksen suunnittelu liittyy tehdasalueen suunnitteluun, josta vastaa maanomistaja.

2.6 Yksityishenkilö, 8.7.2021

Mielipiteen pääkohdat:

On positiivista, että Metsä Fibre Oy investoi Äänekoskelle. Luo uusia työpaikkoja. Luotan siihen, että liikennejärjestelyt ja melunsuojaus hoituvat asianmukaisella tavalla.

Kaavanlaatijan vastine:

Merkitään tiedoksi.

2.7 Yksityishenkilö, 9.7.2021

Mielipiteen pääkohdat:

Tielinjaukset tehtaalle suunniteltava kunnolla. Esim. Kuhnamon yli tai jo tehtaalla käytössä olevia teitä. Ei rekkaliikennettä asutuksen ja ihmisten läheisyyteen. Paatelassa esim. kevytvyylä on melko vilkkaassa käytössä lapsia myös. Hevostallilla eläinten liikkumista tien yli peltolaitumilla ja muuta maatalousliikennettä; tieyhteyttä ei saa katkaista. Karjatilan ja maatalouden toimintaedellytykset turvattava ja säilytetty. Tilalla on myös aikamoinen työllistävä vaikutus.

Kaavanlaatijan vastine:

Kuhnamon yli rakennettavan sillan osalta ks. yleisvastine.

Alustavat liittymätarkastelut on laadittu kaavoituksen taustaselvitykseksi tavoitteena selvittää mahdollisuudet liittymän järjestämiseksi Äänekoskentieltä teollisuusalueelle. Tarkastelussa on huomioitu turvallisuus ja mahdollisuudet erkanemiskaistojen toteuttamiseen kääntyvälle liikenteelle. Tarkempi tiesuunnitelman laatiminen tulee laadittavaksi, mikäli kaava saa lainvoiman. Äänekoskentien liittymät ratkaistaan laadittavassa tiesuunnitelmassa. Tiesuunnitelmaa laadittaessa maanomistajien tarpeet otetaan huomioon.

Teollisuusalueelle tullaan toteuttamaan oma liittymä Äänekoskentieltä, jolloin raskas liikenne siirtyy kokonaisuudessaan pois Onkelantieltä. Tavoitteena lisäksi on, että raskasliikenne saadaan erotettua Onkelantien asuinalueen liikenteestä.

Maatalouden toiminnot sijoittuvat asemakaavoitettavan alueen ulkopuolelle, eikä liittymien poistamista ratkaista tässä asemakaavassa. Maatalousliittymien luvista vastaa paikallinen ELY-keskus.

2.8 Yksityishenkilö, ei pvm

Mielipiteen pääkohdat:

Kaupungintalolla kokouksessa esiteltiin 4 vaihtoehtoa, mistä tulisi tiet tehdä tehtaalle, en ole ollenkaan samaa mieltä, vaan nelostieltä suoraan siltä tehtaalle, nyt on jo kova liikenne tässä tienvarressa kun asun. Myös junista kuuluu melua, pitäis olla jonkinmoinen meluaita siinäkin. Meillä on tässä kiva metsäalue, nyt se näyttää kaatopaikalta, siinä on kaikenlaista roinaa asfalttia ym peltiromua, ei hyvä. En ole hyvä kirjoittaan, mut puhua osaan paremmin, tulkaa jututtamaan.

Kaavanlaatijan vastine:

Kuhnamon yli rakennettavan sillan osalta ks. yleisvastine.

Radan varteen voidaan osoittaa suojaviheralue -merkintä, jonka määräykseen voidaan sisällyttää mahdollisuus toteuttaa meluvalli estämään meluhaittaa. Nykyinen junaliikenne tuottaa melua ja tärinää, joka jatkossakin tulee alueella olemaan. Ympäristö siistiytyy jätekasoista alueen rakentuessa.

2.9 Yksityishenkilö, 25.6.2021

Mielipiteen pääkohdat:

Tärkein asia Äänekoskelle ja sen asukkaille on vihdoinkin saada tehtaan rekkaliikenne omalle tielleen sillan yli VT4-tieltä! Tämä asia olisi pitänyt jo ratkaista ennen biotuotetehtaan tekemistä, mutta viimeistään nyt on korkein aika nostaa kissa pöydälle ja tehdä oikeat päätökset! Ja korjata asiat! Perustelut:

- Tämä menettely takaisi nykyisille asukkaille miellyttävän ja viihtyisän elinympäristön pitkälle tulevaisuuteen. Tällä ratkaisulla olisi myös mahdollista estää asukkaiden muutto pois Äänekoskelta.
- Pitkällä tähtäimellä edullisin ratkaisu sillä tiet eivät tule kestäämään lisääntyvää liikennettä.
- Tämä olisi myös kaikin puolin turvallisoin vaihtoehto.
- Eikä tarvitsisi miettiä uusia liittymiä Äänekoskentielle.

Onkelan alueen teollisuustontit korttelit 1240 ja 1241 tulisi säilyttää edellisen kaavan rajaehdot. Suojavyöhyke tulisi olla vähintään 50 metriä ja meluvalli riittävän korkea. (Ja tehtynä ennen rakentamista!) Riittävällä suojavyöhykkeellä taataan myös liito-oravalle ja muille eläimille elämisen mahdollisuus, koska ovat joutuneet jo nyt liian ahtaalle elinolojen kaventuessa. Rakennusaikaista liikennettä ei sallita Onkelantiella! Asukkaille siitä on todella suuret haitat ja turvallisuus vaarantuu.

Kaavanlaatijan vastine:

Kuhnamon yli rakennettavan sillan osalta ks. yleisvastine.

Kaavaehdotuksen valmistelussa huomioidaan voimassa olevan Onkelantien asemakaavan sisältöä mahdollisuuksien mukaan. Suojaviheralueen laajuus ja merkinnän sisältö tarkistetaan kaavaehdotukseen. Teollisuusalueelle tullaan toteuttamaan oma liittymä Äänekoskentielle, jolloin raskas liikenne siirtyy kokonaisuudessaan pois Onkelantielta. Ennen lopullisen liittymän rakentamista, voidaan alueelle hakea lupaa väliaikaiselle liittymälle, jolloin liikenne Onkelantien kautta lakkaa. Luvan väliaikaiselle liittymälle myöntää paikallinen ELY-keskus.

YLEISVASTINE:

Monessa palautteessa tuodaan esille huolta lisääntyvästä raskaan liikenteen määrästä Äänekosken kaupungin katuverkolla. Esille nostetaan mahdollisuutta sillan rakentamiseen Kuhnamo -järven yli suoraan teollisuusalueelle. Aihe on ollut keskusteluissa vuosia aiemmin ennen valtatie 4 perusparannushanketta. Siltayhteyden toteuttaminen Kuhnamo -järven ylitse on laajemman selvittämisen kokonaisuus, jossa tulee huomioitavaksi maankäytölliset mahdollisuudet sillalta uudelle tieverkolle esimerkiksi valtatielle 4 tai kantatielle 69. Selvitys vie oman aikansa, eikä näin laajaa kokonaisuutta ehditä tekemään tämän asemakaavatyön aikana. Tarkastelu tehdään yleiskaavatasoisena tarkasteluna, jossa huomioidaan muutenkin maankäytön mahdollisuudet ajateltavan tieyhteyden läheisyyteen sekä maanomistussuhteet. Luontoselvitysten laatiminen tulee tehtäväksi, mikäli jokin reittivaihtoehto nähdään mahdolliseksi ja päätöksiä asian eteenpäin viemiseksi tehdään. Yleispiirteisessä tarkastelussa ei tarkkaan voida ottaa kantaa sillalle rakenteellisesti sopivaan sijaintiin, vaan tarkastelussa saadaan tietopohjaa mahdollisista kustannustasoista tien ja sillan osalta. Lähtökohtana voitaisiin ajatella, että laadittava yleissuunnitelma tähtää kustannustason löytämiseen ja sitä kautta jatkokeskustelujen pohjaksi. On lisäksi huomioitava, että asumista on myös

Kuhnamo -järven eteläpuolella, mikä tulee huomiotavaksi eikä liikennettä siltä osin saada välttämättä erotettua asuinalueista.

Äänekosken Henttalanmäen asemakaavan muutos ja laajennus Aloitusvaiheen vastineraportti (OAS) 7.6.2021

Vireilletulon yhteydessä nähtävillä olleesta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatu palaute ja siihen laadittu vastine.

Vireilletulokuulutus 24.6.2020

Palaute jätetty 9.8.2020

1. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatu palaute

1.1 Lähiasukkaiden jättämä mielipide

TIEDOTTAMINEN:

Ei hyvän tavan mukaista. Ei ole toteutunut yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa asukkaiden/osallisten kanssa.

Viranomaisneuvottelu pidetty 4.6.2020, miksi ei ole yksityistä maanomistajaa kutsuttu tilaisuuteen tai edes informoitu kaavahankkeen aloituksesta?

Samoin on käynyt niiden talojen osalta, joita ollaan lunastamassa.

LIIKENNE:

Suurteollisuuden liikennejärjestelyt eivät edusta nykypäivää toteutettuna kaupungin läpi.

Suurteollisuusalueelle tulisi osoittaa kaavassa täysin oma liittymänsä 4-tielle sillan välityksellä. Tällä toimenpiteellä saadaan keskustan alue ja Äänekoskentie rauhoitettua liikenteeltä. (Äänekosken imagon parantaminen tulevaisuutta ajatellen). (Huomioikaa lasten koulumatkojen turvallisuus.) HUOM! Vihreä uusiutuva Äänekoski hanke.

Onkelantie pitäisi ehdottomasti sulkea tehdasalueen liikenteeltä (ollut vuosien ajan melu ja pöly haittaa sekä vaaratilanteita), tilalle uusi tieliittymä järkevämmälle paikalle.

YMPÄRISTÖ:

Kaavoituksessa tulisi ottaa huomioon melu- ja hajuhaitat (tehdas, kaatopaikka alue), sillä nämä ovat lisääntyneet huomattavasti uuden tehtaan myötä. Asutuksen lähelle kaavoituksessa tulisi varata riittävän suuri suojavyöhyke (asukkaiden arkielämän laatu, turvallisuus ja viihtyisyys).

Huomioitava on myös runsas eläimistö (liito-orava, lepakot, kauriit, hirvet, linnut ym.), jotka ovat joutuneet ahtaalle tehdasalueen laajentumisen myötä asukkaiden ohella. HUOM!!! Jos kaavoitus tuodaan liian lähelle asuinrakennuksia, niin kiinteistöjen arvo laskee!!!

KAAVOITUS:

Kaavoituksella ei ole yleishyödyllistä tarvetta kasvattaa aluetta suurteollisuudelle. Äänekosken biotuote-tehtaalla tekemän Itä-Suomen Yliopiston tutkimuksen mukaan suurteollisuus ei ole tuonut paikkakunnalle lisää työpaikkoja, eikä asukkaita, vaan päinvastoin asukasluku on ollut usean vuoden ajan laskeva.

MAA- JA METSÄTALOUS:

Toimivasta tilasta kaavan alle on jäämässä tilan metsästä 20% ja peltopinta-alasta lähes 70% > tilakeskus pirstaloituu eikä maatalouden harjoittaminen ole kannattavuutta ajatellen tämän jälkeen enää mahdollista.

Kaava aiheuttaa huomattavaa tilan arvonalentumista. Peltopinta-alan erittäin suuri väheneminen (70%) pienentää samassa suhteessa maatalouden tulorakennetta, joka tällä hetkellä koostuu yksinomaan tilan peltujen vuokraamisesta maatalouskäyttöön. Niitä vuokraa toinen tila, jolloin tilan peltopinta-ala pienenee lähialueella.

Tilan maat ovat toimineet alueen asukkaille erinomaisena puskurina teollisuutta vastaan, mm. metsäpalstat vaimentavat teollisuuden suunnalta tulevia ääniä.

Vastine

Äänekosken kaupunki on maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti ilmoittanut Henttalanmäen asemakaavan vireilletulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman asettamisesta nähtäville kaupungin kuulutuksella sekä ilmoituksella Pikkukaupunkilainen -lehdessä 24.6.2020.

Liikenne- ja viestintäministeriön ja aluehallintoviraston aloitteesta käynnissä olevan kaavaprosessin aikana ja vaihtoehtoista käydään tarvittavat neuvottelut myös Keski-Suomen ELY-keskuksen Liikenne -vastuualueen viranhaltijoiden kanssa.

Myös muilta osin kaavan laadinnan ja maankäyttöratkaisun tulee perustua riittäviin selvityksiin, mikä arvioidaan kaavaprosessin aikana sekä luonnos- että ehdotusvaiheen kuulemisen yhteydessä viranomaisilta saatujen lausuntojen sekä osallisten antamien mielipiteiden ja muistutusten perusteella. Kaavaratkaisulla pyritään osoittamaan alueen toiminnot ja maankäyttövaraukset siten, että keskenään ristiriitaisilta vaikutuksilta voitaisiin välttyä ja negatiiviset vaikutukset minimoitua.

Asemakaavaa laadittaessa huomioidaan voimassa olevat yleiskaavat, jotka ohjaavat asemakaavoitusta. Asemakaava ei ole ristiriidassa alueella voimassa olevaan yleiskaavaan nähden. Asemakaavoituksella tarkastellaan teollisuusalueen laajentamismahdollisuutta, tehdään tarvittavat selvitykset ja määritellään mahdolliset reunaehdot asemakaavan toteuttamiselle.

Asemakaava voidaan laatia myös yksityisen maanomistajan maa-alueelle. Henttalan asemakaavan suunnittelualueella olleiden yksityisten maanomistajien osalta on kaavan valmisteluvaiheessa tapahtunut omistajanvaihdoksia. Suurin osa maa-alueesta on nykyisellään Metsä Fibre Oy:n omistuksessa.